

VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK

izbirati?
nič lažjega
COMTRON
RAČUNALNIKI
M. Sobota, Slovenska 25, tel.: 27 094

HALO PIZZA
0609 63 24 91

VIRUS čez 200 CD ROM
programov in iger
RAČUNALNIKI Lendavska 39b, M. Sobota, tel: 33 002

CREDITANSTALT

Banka Creditanstalt d.d., Ljubljana

vegova 13, m.sobota, tel:32 735, ŽE 6 LET TRADICIJE
MINICOM
Microsoft
QUALIFIED DEALER
SIEMENS NIXDORF
Canon
URADNI PRODAJALEC
SIEMENS NIXDORF RAČUNALNIKI VREDNI ZAUPANJA
KONČNO V POMURJU!

VREME

Ob koncu tedna bo spremenljivo oblačno, možne so še manjše padavine.

Vestnikov koledar
12. december, četrtek, Ivana
13. december, petek, Lucija
14. december, sobota, Dušan
15. december, nedelja, Ljubica
16. december, ponedeljek, Adela
17. december, torek, Lazar
18. december, sredo, Rado

Pregovor
Dnevi od Lucije do božiča
vreme vseh mesecev oznane.

VESTNIK

Murska Sobota, 12. decembra 1996, leto XLVIII, št. 50, cena 170 SIT

Stavka
v Dekorjevem
Kovinarstvu

Rešitve
pa ni

»Ausländer Raus!«

Napad na Slovenski vestnik in ZSO v Celovcu

Po neonacističnih napadih v drugi svetovni vojni prvi napad na kak medij v Avstriji

Pasti maturantskih izletov

Zavajanje mladine z otoki, diskoklubi in ladjami

Otok mladih, vožnje z ladjo, brez vstopnin – vse to so triki, s katerimi pridobivajo »specializirane agencije za maturantske izlete« svoje žrtve

Goljufanje države

Črno zlato kovance kuje

V Pomurju je pravna oseba, pri kateri je mursko-soboški davčni urad ugotovil večjo nepravilnost

Fotografija: Natalija Juhnov

Ptiči na mejnem prehodu Dolga vas

Pojedli bi vse, tudi zaščiteno!

Nenavadno in hkrati nadyse žalostno odkritje na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas

GG Tur
predlaga
prekinitev
pogodbe

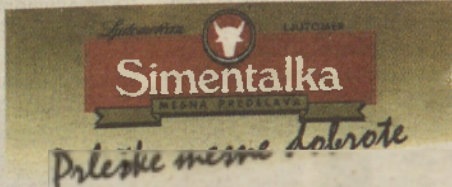
**Vestnikova
akcija**

Vse poti vodijo v **Potrošnik**

AKCIJSKA PRODAJA

IZDELKOV LJUTOMERČANA SIMENTALKE
Ljutomer

v vseh naših poslovnih enotah z živili

OD 12. DO 28.
DECEMBRA
1996

**AKCIJSKE
CENE:**

JERUZALEMSKA
KLOBASA

826,60 SIT/kg

GOVEJA SALAMA

776,20 SIT/kg

GOVEJI KONCI 495,20 SIT/kg

SIROVA SALAMA 806,40 SIT/kg

Ta teden sta zaznamovala svetovni dan človekovih pravic in podelitev Nobelovih nagrad. Dan torej, ki vsaj enkrat na leto postavi v ospredje človeka kot posameznika - osebo in dogodek, ki s svojimi nagradami »pokrije« celotno polje človekovih aktivnosti, ki so namenjene predvsem njemu samemu. Tako ni samo nagrada za mir neposredno povezana s človekom in njegovimi pravicami, ampak so tudi vse druge posredno povezane s človekovo individualno svobodo in njegovo socialno blaginjo. Nesporno gre za trenutek, ko se spleta vzeti čas za premislek. Če ne zaradi drugega, tudi zaradi tega, ker je nujno, da vzpostavimo drugačen odnos do časa, ki ga živimo. Kajti kot ugotavljajo nekateri znani strokovnjaki, smo v času, ko prihodnosti ni mogoče več pojmovati kot nekakšnega idealnega stanja, ampak kot prazen prostor, ki ga polnimo z našo dejavnostjo, če seveda

bino, sporen pa je bil TON. K temu pa je potrebno pristeti še ozko klico »karizmatičnih person«, ki so za ohranitev svoje moči pripravljene storiti prav vse. Vizija je torej v ohranjanju moči ozke skupine, ki naravnost uničuje množice posameznikov, ki ne morejo ohraniti svojega samospoštovanja. Dokazov o tovrstnem početju je več kot preveč. Koliko ljudi je ostalo na cesti zaradi enostranske zaščite kapitalnega interesa, namesto upoštevanja optimalnih produktivskih faktorjev, predvsem človeškega. Ali niso bili stečajni polpretekle dobe, ko si je favoriziran upnik v celoti izplačeval svoje terjatve, čeprav do tega ni bil upravičen, tudi za ceno ponovnih stečajev, ena dovolj zgornjih ponazoritev. Ali ko se nekdo hvali z uspešnim poslovanjem, ob tem pa ne odgovori, kje so porabljene zaloge, ki so jih plačali davkoplačevalci. Čeprav je šlo za manifestno kršenje socialnih in

Prazen prostor

imamo možnost, da se z neko dejavnostjo ukvarjamo.

Če se ozremo na lokalni prostor s tega zornega kota in zgoraj navedenih dogodkov, potem smo lahko zaskrbljeni. Pa morda ne zaradi tega, ker bi bili v Sibiriji, kot smo svoje izhodišče definirali nekoč, ampak predvsem zaradi tega, ker se v okolju vse bolj zapirajo možnosti, da bi s svojo dejavnostjo lahko »polnili prazen prostor«. Skratka, odpira se vprašanje, kaj storiti, da nam bo dano izkoriščanje priložnosti za »sedanje prihodnosti«, kot temu pravijo socialni in ekonomski teoretiki. Zgodilo se je preveč »posiljenih« blokad, ki nas postavljajo v podrejen položaj. Če poskušam narediti presek stanja, to lokalno okolje še vse preveč spominja na polpreteklo dobo »ideologizacij« prostora in časa v nekoliko drugačni luči, kot so nekoč počeli recimo partijski funkcionarji, ki so se načelno recimo strinjali z vse-

s tem posredno tudi človekovih pravic nekaj sto ljudi, se nobeni »karizmatični personi« še ni skrivil las. Nič perversnega ni niti to, če si eden od teh vsemočnikov privošč, da recimo še enkrat proda neko opremo, čeprav je za to isto opremo že prejel kupnino. In če se sedaj človek znajde v položaju, da si upa kaj povedati ali zapisati v zaščito obrobni in izigranih socialnih skupin, torej delavcev, ga »obravnavajo«, češ da je prizadel tega in onega, ob tem pa seveda nihče niti ne pomisli, kako so bili prizadeti čisti in dobra imena sto in sto delavcev, ki so ostali zavrženi in oškodovani. »Ne daj bog«, da bi se morda obregnil ob »kako eminentno karizmatično person«, kajti tokrat ni več tako, kot je bilo nekoč, da TON ni pravi, ampak ti sredi ulice mrtvo hladno povedo, da te bodo fizično likvidirali. Pa mi zdaj povejte, ali je to tisti prazen prostor, ki naj bi ga polnili s svojo dejavnostjo.

J. VOTEK

Napad na Slovenski vestnik in ZSO v Celovcu

Po neonacističnih napadih v drugi svetovni vojni prvi napad na kak medij v Avstriji

Tretjega decembra so minila tri leta, odkar so v Avstriji eksplodirale prve pisemske bombe. V treh letih so jih »neznanci« odposlali 24. To je obdobje, v katerem se je zgodil zločin v Oberwartu, kjer so bili ubiti štirje Romi, obdobje, v katerem je eksplodirala bomba pri gradiščanskih Hrvatih, obdobje, v katerem je bomba, nastavljena pred dvojezično gimnazijo v Celovcu, policistu odtrgala roki, ravno ko je hotel odnesti paket, da bi ga pregledali na letališču. Obdobje, v katerem je kar dvakrat zagorelo na dvojezični gimnaziji. Obakrat so požig označili kot gospodarski kriminal. Pred nekaj tedni sta dobili atrapo pisemske bombe Krščanska kulturna zveza in slovenski oddelek pri Orffu. Teden dni pred opustošenjem pisarn Slovenskega vestnika in Zveze slovenskih organizacij so vsi slovenski koroški mediji dobili pismo z očitnimi neonacističnimi atributi. Zato je nedavno opustošenje uredništva Slovenskega vestnika in Zveze slovenskih organizacij v Celovcu nepolitično dejanje samo za tiste, ki stvari nočejo ali ne vedo povezovati.

Na pogorišču

Franc Wakounig, ob Jožetu Rošku, Mirku Štuklju in Sonji Wakounig, urednik Slovenskega vestnika, nas je popeljal po razdejanem uredništvu. Vseposvods črne saje. Čistilci so se borili z ostanke pogašenega ognja, podtaknjene v upravi, računalniški sobi in časopisnem arhivu. Razbite omare, njihova vsebina osmojena. V arhivu je začel tleti tudi naš Vestnik. Uničene komunikacije, uničena elektronika. V upravi osmojene in uničene listine. Iz blagajne je bil odnesen denar, namenjen za izplačilo plač, honorarjev in drugih dotacij slovenskim organizacijam (okrog 65.000 šilingov).

Prejšnjo sredo ob približno drugi uri so zlikovci vdrli skozi okno v

la, da imajo v uredništvu, kjer je čez dan veliko dela, delavce. Okrog četrte ure so zapustili stavbo. Samo malo je manjkalo, da bi hiša z lesenimi podi, lesenimi tramovi, goro papirja, tiskarniški kemikalijami, elektronskimi vezmi, preprogrami in drugimi lahko gorljivimi materiali pogorela.

Dim, ki se je že začel valiti iz gornjega nadstropja, je opazil kolporter. Če ne bi bilo njega, bi brez doma ostala ne samo slovenska politična organizacija in uredništvo najstarejšega slovenskega političnega časopisa na Koroškem, ki je ravno letos praznoval 50-letnico izhajanja, temveč tudi vrsta organizacij, ki domujejo na Tarviserici 16, torej Slovenska prosvetna zveza, Zveza slovenskih izseljencev, Zveza sloven-

vanje strategije za narodnostno politiko slovenskih Korošcev, je zaokrožil podoba slovenske hiše Jože Wakounig.

To ni politično dejanje

Tamkajšnja policija je sprva zanikala možnost političnega dejanja, očitno sta jih ukradena računalnika, 65.000 šilingov in kar v treh prostorih podtaknjen ogenj, pričevanje nekega očitca, ki je videl dve osebi, ki sta se v rdečem avtomobilu neznane znamke, odpeljala izpred hiše, privedel do sklepa: gospodarski kriminal. Šele po pogovorih z ljudmi iz slovenske hiše se je ob upoštevanju triletnice, grožilnega pisma, izraziti antifasistični liniji Slovenskega vestnika ... posvetilo, da bi vseeno lahko šlo za politično dejanje. Seveda pa tudi koroški Slovenci dopuščajo možnost, da je šlo za običajni kriminal, čeprav številni indici kažejo drugače.

Avstrijski parlament brez manjšinskih mandatarjev

Ko gredo koroški Slovenci na parlamentarne volitve, nimajo možnosti, da bi izbirali svojega, manjšin-

prihodnost. Mi resda nimamo svojega zastopnika v parlamentu, čeprav je pri Zelenih Terezija Stoits, pred njo je bil Karel Smolej, ki v okviru te stranke zastopa avstrijske manjšine. Ne smemo pozabiti, da ima Avstrija 7 milijonov prebivalcev, od tega je manjšincev nekaj med 10 in 15 tisoč. Tudi v Liberalnem forumu so obljubljali mesto manjšinskega poslanca, vendar je za ta mandat zmanjkalo glasov. Kar pa zadeva deželni parlament na Koroškem, je ta eden najbolj restriktivnih

Ogenj ni prizanesel niti našemu Vestniku.

ne samo za manjšine, temveč tudi za manjšo stranke. Tudi če bi bil prag npr. 3 ali 4 odstotke, ga najbrž ne bi dosegli. Vendar pa se mi zdi pomembnejše kot participacija na oblasti, ki je sicer lahko prijetna, imeti urejene vrte, šolstvo, vse to, kar trenutno ni urejeno. Pomembnejše kot imeti vse pravne in formalne možnosti za enega mandatarja in umolkni, se mi zdi vprašanje, ali bo slovensko besedo na vasi še slišati ali se bodo tudi otroci nemških staršev naučili slovensko, kot se je to dogajalo nekoč. Čeprav boj za mandat še vedno lahko ostane, se mi zdi pomembnejši boj za eksistenco: kulturno, jezikovno, socialno, razmislija in opisuje parlamentarne razmere pri sosedih Franc Wakounig.

Ko se Slovenija zgleduje po Zahodu v imenu osebnih politikanskih koristi

Prejšnji teden je v enem od TV-omizij nastopil tudi član SDS g. Starman, ki si prizadeva, da bi pravice manjšinskih mandatarjev (Posonceve in Battellija) omejili. Glasovala naj bi po njegovem samo pri tistih vprašanjih, ki se dotikajo tudi manjšin, odvzeli pa naj bi jima tudi pravico veta. V nos mu gre predvsem njuna pozicija v parlamentu (in s tem očitna leva usmeritev, ki je historično-politično edina možna, saj kdaj pa so se manjšinci spravljal k desničarjem in nacionalistom?), s katero naj bi pomladnike prikrasala za dva glasova. Bi morali ob najbolj desnih klopih iznajti še kakšne? In glede na očitne težnje po polovičarskem odnosu do manjšin me je seveda zanimalo, kaj o tem meni človek, ki je že vsa leta manjšinec in ki ve, kaj to pomeni. »Slovenskega modela

iz zgodovinskih, političnih, pravnih razlogov ne moremo prenesti na Koroško. Avstrija je razdeljena na dežele, Slovenija je tako velika kot največja avstrijska dežela, Nižja Avstrija. Slovenije ne moreš razdeliti na zvezne republike ali dežele, saj je to zvezna država. Nadalje, Slovenija ima vseskozi vzorno in zelo dobro urejeno manjšinsko vprašanje. Takim, kot je Starman, bi želel, da bi bili en dan manjšinci, da bi vedeli, kakšne svinjarije govorijo. Taka naprežanja absolutno, najstrožje in najradikalneje odklanjam. Manjšini ne moreš dati mandata in jo potem dati na valet. Ali je mandat cel ali pa ga ni. Ne moreš biti četrt noseč, tri četrt pa ne. Če je ženska noseča,

bodi živi in da se ga dotične osebe lahko poslužujejo. Na Koroškem je to prvi napad na medije po nacističnem obdobju. Zato so ljudje v šoku. In v teh razmerah bi bilo iti med koroške Slovence in jim obljubiti mandat, če bodo šli na listo in če se bodo torej pustili preštevati (bog ve, čemu vse bi to preštevavanje se rabilo), perverzno in nesmiselno.«

Je avstrijska policija res nemočna ali samo nesposobna

Za vse, ki od zunaj spremljamo napade in bombni teror, se zdi dokaj neverjetno, da policija z vsemi svojimi mehanizmi in zasledovalnimi metodami že tri leta bolj ali manj neuspešno lovi storilce. So slepi na eno oko ali kar na obe oči? Ali je vse res tako enoznačno? »Sam sem zaradi tega nestrpen. Po drugi strani pa je ameriška FBI z dosti večjimi možnostmi sedemnajst let iskala Uno-bomberja, ki so ga našli šele, ko sta ga izdala mati in brat. Zato je odkrivanje teh struktur predvsem iskanje legendarne igle v kupu sena. Zagotovo drži, da bi morali delati veliko večjo vneto. Dunajska skupina počasi dobiva iskani profil. V državi, ki 10, 15 ali celo ves čas po vojni velja za otok blaženih, se izgubijo refleksi za takšne nevarnosti. Navajen si, da greš ven, da prideš zvečer domov, ne da bi te kdo ugrabil. Čeprav določen pritisk obstaja. Z zadnjimi akcijami je bil rubikon preložen. V 70. letih so bili atentati v Severni Avstriji namenjeni vsakonapetostnim ali telefonskim drogom ali pa kakšni hiši, nikoli pa časopisu, nikoli pa osebam. Danes pa je to največji problem. Štirje Romi so pripadniki manjšine, del avstrijske družbe, ki imajo s slovenskimi Romi stike in vedo, da imajo s njej manjšine določene pravice.

Vsi slovenski koroški mediji so teden dni pred požigom Slovenskega vestnika v Celovcu dobili pismo, v katerem je bila priložena nalepka s kljukastim križem, pod IFOR-jevo oznako, pod katero nastopajo Herderjevi privrženci, pa je pisalo: Kmalu vas bomo poklali! (Wir werden euch bald abschlachten!) - Slovenske svinje (Slovenische-Schweine) - Čast pomeni zvestoba! (Ehre heißt Treue), kar je bilo eno izmed SS-ovskih gesel) in na koncu še Heil Hitler. Čeprav je bila celovška policija sprva prepričana, da je požig v slovenski hiši zgolj kriminalno dejanje, napotuje omenjeno pismo predvsem na politično ozadje.

Slovenija je prav zaradi vzorne manjšinske politike, ki jo je prevzela od prejšnjega sistema, v Evropi spoštovana kot država, ki ima na tem poročju vzoren sistem. Slovenija, ki je uklesana med romanski, germanški, madžarski in balkanski del, vse bo najbolj uveljavila, če bo dobro gospodarila, če bo imela urejene in jasne pravne norme in če bo glede manjšin pozitivno izstopala. V takem pozitivnem razpoloženju, ko za pozitivno manjšinsko politiko stoji tudi uradna slovenska politika, je mandat madžarskih in italijanskih predstavnikov manjšin nesporen. V trenutku, ko bi taki gospodje, gibanja in namigi, kot so prišli s Starmanove strani, dobili politično moč, pa ne vem, kako si bodo upali Madžari in Italijani še priznati svojo narodnostno pripadnost. Če daš manjšinam v roke mehanizem, mora država skrbeti za to, da ta mehanizem lahko nemoteno, brez prisile, v svo-

Slovenija je bila tudi za Avstrijo vzor, pravi Franc Wakounig. Ob koncu urednika se povprašam, kaj bi se moralo spremeniti v glavih ljudi. »Ljudje se morajo učiti iz zgodovine. Nekoč mi je eden rekel, da mora vsak učitelj dati svojo vojsko. Upal sem, da to ne drži. Toda z vojno na Balkanu, predvsem v Bosni, je padlo ogromno ovr, tabujev, ki so včasih usmerjali človeka in njegova ravnanja. Pred petimi leti je bilo etnično čiščenje nepojmljivo, danes se to dogaja eno samo v Bosni, ampak tudi v Ruandi. V Bosni so se odprle zapornice, in če ni dovolj politične moči in vpliva, lahko vsako deželo etnično očistiš. Tega ni mogoče omejiti samo na Evropo. Nekdo, ki je sam dovolj močan, ki ima samega sebe rad (ne v narcističnem pomenu), ki samega sebe spoštuje, bo tudi drugega spoštoval!« A. POTOČNIK

fotografije: J. ZAUNEK

Slovenski vestnik je postal tarča napada, navsezadnje tudi zato, »ker smo jasno in neodtujljivo na strani šibkejših, proti fašizmu, proti diktaturam, ker konsekvntno zagovarjamo celotne interese in ne samo parcialne interese slovenske narodne skupnosti, vključujemo vsa politična, duhovno-nazorska mnenja, smo levo liberalni časopis. Navsezadnje smo priznani tudi zato, ker smo zraven pri vseh pomembnih stvareh, od tiskovnih konferenc, ekskurzij, ker o vsem tem znamo tudi kaj povedati. Smo majhna redakcija, toda, kot se je pokazalo, tudi upoštevana. Določeno težo imamo tudi za Zvezo slovenskih organizacij, ki ima svoje korenine v partizanskih bojih, na katere se je sklicevala tudi Avstrija, ko je morala v Moskvi, Londonu in Parizu dokazovati, da je imela oborožen upor zoper naciste. Šele na tej podlagi je Avstrija dobila svojo suverenost. In na Koroškem je bilo samo nekaj, ali kolaboracija z Nemci ali pa podpiranje partizanstva. In tu je bil že od leta 1941 partizanski upor,« pravi Franc Wakounig.

prostore tiskarne Drava, skozi pritličje, kjer ima svoj sedež tudi založba Drava in kjer stanujeta tudi starejša zakonca, so odvihrali naravnost v uredništvo Slovenskega vestnika. Ob hrupu, ki so ga povzročali s svojim divjanjem, se je zbudila tudi osemdesetletnica, ki pa je meni-

skih žena, Zveza koroških partizanov, lovci, Mladi rod in planinsko društvo, najbrž pa bi jo skupila tudi starejša prebivalca. »To je hiša, ki združuje organizacije, ki na eni strani transportirajo del zgodovinskega spomina, na drugi pa v pluralističnem smislu predstavljajo načrto-

skega mandatarja, kljub temu da že od druge republike naprej, torej celih pet desetletij, živijo v demokraciji. Odločajo se bodisi za socialdemokrate, krščanske demokrate, komuniste itd. ali pa sploh ne volijo.

Na deželni in občinski ravni pa lahko volijo t. i. slovensko listo. Da naj bi volili predvsem slednjo, si prizadeva del koroških Slovencev, ki jih označuje predvsem domačijska politika, medtem ko pa Zveza slovenskih organizacij izhaja iz prepričanja, da »ljudem ne moreš predpisovati, kako naj pišejo, kako naj molijo, in da se morajo odločati po svoji vesti. Nekaj je politična, strankarska opredeljenost, toda ko gre za eksistencialna in načelna manjšinska vprašanja, obe osrednji organizaciji potegneta skupaj, npr. ko gre za radio, TV, vrte, dvojezične napise itd. In v tej manjšinski pestrosti je čar. Tako smo odsev ne samo avstrijskega političnega spektra, ampak tudi slovenskega, ki postaja demokracičen. Demokracije se je potrebno učiti in vsaka šola nekaj stane, vse drugo je diktatura. Ta šola bo nekaj stala ne samo nas, ampak tudi Slovenijo, vendar je dobra naložba za

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje

Murska Sobota

Casopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Ste-

fan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor

Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiflar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Janez Votek (odgovorni urednik),

Ludvik Kovac (namestnik odgovornega urednika), Aleksandra Rituper,

Bernarda Balazic-Peck, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan

Jerše, Feri Mauček, Stefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotogra-

finja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica),

Robert J. Kovac (računalniški prelom).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel.

št.: 31 998 (naročniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarji Ves-

tnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih roko-

pisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za IV. trimesečje 1996 je

2.100,00 SIT, za pravne osebe in obrtnike 6.500,00 SIT polletno, za na-

ročnike v tujini 100 DEM letno, izvod v kolportazi pa 170,00 SIT.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNI Murska Sobota: 51900-603-

30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministr-

stva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje, da Vestnik

med proizvodov informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za

katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvodov.

Elektronska pošta: vestnik@eunet.si. WWW stran: http://www.p-inf.si.

»Če nekemu uničiš upravo, celotni arhiv, elektroniko, mu v bistvu pobereš možgane in osrčje časopisa,« pojasni Franc Wakounig, ko nam razkazuje ostanke razdejavanja.

Pasti maturantskih izletov

Zavajanje mladine z otoki, diskoklubi in ladjami

Otok mladih, vožnje z ladjo, brez vstopnin – vse to so triki, s katerimi pridobivajo »specializirane agencije za maturantske izlete« svoje žrtve

Po toči je prepozno zvoniti. Kako pomagati mladini, ki se vrne vsa razočarana, skrušena z napornega maturantskega izleta in staršem potoži: sploh ni bilo tako, kot so nam obljubljali; na ladjah smo spali na trdih klopih, nisem si mogel oprati zob, v Atene smo prišli nekaj ur prezgodaj, hotel na otoku je bil nekaj kilometrov oddaljen od središča, v diskoklubu pa smo bili samo mi, ker se ni bilo drugih turistov. Pa to je še dobro. Kaj če se komu kaj pripeti, če se poškoduje, si zlomi nogo, mu ukradejo prtljago. Potem starši ugotovijo, da celotno potovanje sploh ni bilo zavarovano. Ne morejo nič. Pritožba na Zvezo potrošnikov, pisanje pisma v Pisma bralecev, kritiziranje po javnih medijih. Vse to kaj dosti ne pomaga, kajti te »anonimne agencije« so dobro zakrite za drugimi, po navadi domačimi agencijami. Ker je sedaj čas, ko se maturanti, njihovi starši in profesorji spet odločajo, kam, kako in s kom bodo potovali ob koncu šolskega leta, smo se odločili za tole pisanje. Kajti bolje je preprečiti kot potem iskati zdravilo – in to zama.

Kdo je kdo – med agencijami

Pri izbiri agencije, s katero naj bi potovali ali počitnikovali, je prav gotovo najpomembnejše ime. Ne bi radi delali reklame za določene agencije, toda prvo pravilo, s katerim lahko preverite kakovost in resnost turistične agencije, ki vas vabi na izlet, je takšno: preverite, koliko individualnih potnikov prepele vsako leto; če se s to agencijo vsako leto odpravi več tisoč turistov, to pomeni, da je agencija vredna zaupanja, če je med njimi veliko povratnikov, stalnih potnikov, je to dodatni dokaz zaupanja; individualni gost dobro premisli, komu bo zaupal svoj denar. Npr. Kompas, Globtur, Atlas, Intelekt in še nekaj drugih pazijo na to, da si ne napravijo svojega dobrega imena, vsaka napaka in kritika se jim lahko maščuje.

Zato pa pazite: specializiranih agencij za organiziranje maturantskih izletov ne more biti, so le tiste, ki se ne upajo izpostaviti s svojim imenom, ker ga nimajo, saj ne pridobijo nobenih individualnih gostov. Takšne agencije se po navadi povežejo z domačimi agencijami iz vašega kraja in prek njih prodajajo svojo ponudbo. Kajti njihov zaslužek je moč le z množičnostjo. In koga je lažje pridobiti kot naivno mladino, ki se hitro navduši in jo nosijo »Agresija« na maturante se nadaljuje tako: poizvedo (možnost) s pomočjo domačih agencij, katere šole imajo kakšne promocijske in mladinske, kako je usme-

Vam je ta zgodba znana, dragi nekdanji maturanti?

Vožnja z ladjo kot mučenje

Eno je potovati z ekskluzivno turistično ladjo, kjer za tristo gostov skrbi šeststo natakarjev in

vse drugo je lari fari, saj bodo morali za prehranjevanje v treh dneh odšteti vsaj 200 DEM ali še več. In če so tri dni na ladjah ali na avtobusu, sta hrana in pijača toliko dražja (ladijske trgovine in trgovine ob avtocestah so dražje kot trgovine v mestih).

Palubni potnik ni nobeno razkošje, kdor tega ni preizkusil na lastni koži, ne ve, kakšna muka je to. Saj, eno noč se gre. Družba se zabava, malce zakinkate na trdi klopi in zjutraj lepo greste v hotel. Če pa ste kar tri noči na ladijski palubi, pa je že malce neprijetno, če ne že kar mučno. Kje boste pustili prtljago, če nimate svoje kabine, kje boste zaspali, kje si boste umili zobe? Saj – en dan ali eno noč še gre! Po navadi imajo takšni trajekti tudi do pet ur zamude, torej če piše, da je v jutranjih urah ogled npr. Aten, morate to vzeti z rezervo. In kako si boste ogledali mesto, ko pa vso noč niste zatisnili očesa, ker so bile klopi trde, ker ste se bali za prtljago ali pa vas je celo kdo nadlegoval.

Podobna zavajanja so z avtobusnimi prevozi: če vam napišejo,

konec aprila, ko potujejo le upokojenci, ko je odprta le polovica hotelov, diskoklubov in restavracij? Če vas res nič drugega ne zanima (ker je to idealen čas za ogled znamenitosti), ste opeli.

Preverite, kje je hotel, kamor vas hoče namestiti agencija. Razlika med resnimi in neresnimi agencijami, ki služijo le z mladino, je v tem, da imajo prve sklenjene zakupne pogodbe že pol leta ali leto prej, medtem ko te druge agencije najprej zbirajo »množico« in šele nato iščejo proste postelje v hotelih. Kaj lahko se zgodi (in to se je že zgodilo), da bo vaš hotel nekaj kilometrov oddaljen od turističnega središča in da boste morali porabiti kar veliko denarja in časa za prevoze.

In zakaj ne maturantski izleti ob prvomajskih praznikih? Seveda je odločitev vaša, toda ali ne bi bilo bolje, da bi razred preživel lep teden brez kakršnih koli obveznosti ali strahu junija ali julija. To bi bilo res pravo slovo sošolcev, začetek novega samostojnega življenja. Seveda pa to ne ustreza učiteljem (če mislijo, da morajo biti zvraten), pa verjetno tudi ne staršem, ki bi radi zadržali odhod otrok. Teden konec aprila in v začetku maja bodo četrtošolci veliko pametneje izkoristili za učenje. V Ljubljani in okolici je že uveljavljena praksa brezskrbnih maturantskih izletov v poletnih mesecih.

Zavarovanje – več kot nujnost

Agencije lahko preverite tudi po tem, ali vam v svojem paketu ponujajo tudi zavarovanje potovanja. Seveda zavarovanje podraži celotno ponudbo za nekaj mark, zato ga agencije najraje kar spregledajo, toda to je pri organiziranju mladinskih izletov več kot nujnost. Agencije lahko imajo sklenjeno letno pogodbo za turistična zavarovanja, to pomeni, da so njihovi izleti in počitnice lahko zavarovani pod ugodnimi pogoji. Poleg tega je najbolj priporočljivo skleniti nezgodno zavarovanje in zavarovanje proti kraji, kajti prav to so najpogostejše nevšečnosti na potovanjih mladine. Dokakor smo izvedeli na Zavarovalnici Triglav, je mogoče skleniti tedenska zavarovanja, torej zavarovanje za čas, ko ste na potovanju – večja je skupina, cenejše je zavarovanje; letno pogodbo pa ima s soboško Zavarovalnico Triglav sklenjeno le Intelekt. Pravzaprav bi učitelji in starši ne smeli pustiti otrok na izlet brez ustreznega zavarovanja, prav maturantski izleti bi morali biti obvezno ustrezno zavarovani, toda odločitev je njihova. Zveza potrošnikov, ki se je letos ukvarjala z nekaj primeri ponesrečenih maturantskih izletov, prav tako opozarja tudi na ta problem; začetek vsakega sodelovanja je pogodba, določila v njej pa je treba zares dobro preštudirati.

Vstopnine so prav tako pogost predmet zavajanja. Lahko vam naštejejo v program ogleda tega in onega, toda če ni natančno zapisano, da je v program vključena tudi vstopnina (to mora biti zapisano v pogodbi), pomeni, da vas bo stala dodatnih 200 DEM za npr. 4 ali 5 ogledov in izletov. Vsa ta opozorila pa lahko upoštevajo tudi drugi izletniki, ne le maturanti.

Nočem vam preprečiti vašega načrtovanega potovanja; če ste si izbrali neki turistični kraj ali otok, kar potujete. Želim le, da bi potovali varno in prijetno, da bi bil to res pravi izlet in ne mora, ki vas bo spremljala vse življenje – in ki vas bo povrh vsega še drago stala.

BERNARDA B. PEČEK

Referendum in ljudska iniciativa – samo del političnega golaža

Če pogledamo samo potek dajanja predlogov tako za novelo zakona o volitvah v državni zbor kot za razpise referendumov postane očitno, da je bil glavni volili boj, ki se je (vsaj za tistih 30 odstotkov, ki se referendumu niso udeležili), končal že pred mesecem dni, trajal pa je vsaj od slavnega zbiranja podpisov 40.000 volilcev oziroma predlogov za dopolnitve volilnega sistema.

Da absolutne večine ne bo dobil nobeden od predlogov, je bilo prezentno že pred osmim decembrom. Glede na to, da so bile volitve slab mesec dni poprej, je bila očitna nezmožnost ugotovitve glasu ljudstva – za politike, očitno zanemarljiva. Ne nazadnje, kdo bi si želel (domnevno) štiri leta vladati, ob tem pa vedeti, da bi volivci raje volili po drugem volilnem sistemu? Zato je bilo politično, če hočete hazardersko vprašanje, kdo od treh glasov bo dobil največjo podporo. V soju medijske pozornosti so bili zaradi vztrajanja pri koaliciji 3 + 1 (pomladniki) oziroma 1 + 1 + 1 + 1 (LDS-ovci) državni svetniki skorajda nič. Ne glede na spogledovanje državnih svetnikov z nemškimi sistemom, ki v predstavah ljudi še vedno velja za vzorno (stabilno) vlado, je najbrž ravno »polovičarstvo« sistema, to je njegova dvojnost – kjer naj bi se del volil po proporcionalnem in del po večinskem sistemu – tisti status quo (z letošnjimi volitvami najbrž spremenjen v predreferendumski, nezavedni refleks), s katerim državni zbor, natančneje Podobnik, Janša, Peterle in Drnovšek, že mesec dni obremenjuje svoje volilno ljudstvo. Tako je ostalo samo vprašanje: pomladniki ali levičarji. In prav ti so nam v predreferendumskih dneh napolnili pošne nabiralnike. Če v LDS-ovskem reklamnem listku preskočite del Drnovškovega zahvaljevanja in obljub o zaveznanosti k sestavi »strokovne sredinske vlade«, se v tretjem odstavku pojavi vprašanje retorične okretnosti pisca Drnovških besed: «... me te dni upravičeno sprašujete, od kod zdaj zopet občutek negotovosti, od kod novi poskusi starih delitev ...». Predvsem ni jasno, kaj misli z novimi poskusi starih delitev. Saj nikoli ni bilo večje »enotnosti« kot v režimu izpred leta 1991! V naslednjem odstavku se nato sprašuje, »kako preprečiti nove delitve«, in že ponuja recept: «... druga dva predloga volilnega sistema vodita prav v prepolovljenost Slovenije, ki nam ta hip onemogoča sleherni razumen dogovor o prihodnosti. Bo torej vsak dogovor, ki bo obveljal v prihodnje, nerazumen? Če obrnete volilni listek, je na drugi strani predvsem lapsus: «... ker je volilni sistem, po katerem vam ni treba dvakrat na volišča, tudi dvakrat cenejši od drugih dveh predlogov ...». Najbrž bi morali pisati enkrat cenejši. Potem sledijo tudi lepe besede o zastopnem mnenju vseh volilcev, kar je ne samo teoretično, ampak tudi praktično nemogoče. In na koncu: «... ker je primeren za mlado, sodobno evropsko državo, ki svojo prihodnost določa z dogovori, ne pa s spori in delitvami. Pomeni se dogovarjati tudi vztrajati pri zahtevi po mandatarstvu za vsako ceno in na vsak način in mar ne pomeni to ne nazadnje držati volilcev v negotovosti? Poudarjati razumnost v politiki tam, kjer ena plus ena ni nikoli ali pa skorajda nikoli dva? Ah, da, sicer je bil predlog C v javnosti prezentiran bolj ali manj kot predlog 30 poslancev, čeprav so imeli LDS-ovci toliko poslancev v preteklem parlamentu le malokrat. So se pa pred referendumom s predlogom seveda okinčali in ga najbrž razumeli kot: za ali proti mandatarstvu.

SDS-ovski predreferendumski pamflet očitno ni padel v roke ljudem, ki bi se ukvarjali z vprašanjem lojalne konkurence. V označevanju drugih dveh referendumskih predlogov sta nasprotna predloga na zatožni klopi, ko ju izprašuje tožilec, in lahko odgovorita samo z da ali ne. Če pogledamo samo SDS-ovske oznake državnosvetniškega predloga: npr. volilci izvolijo vse poslance neposredno, bi bil pošten odgovor polovico, ne pa ne. Potem vprašanje o možnosti odpoklica poslance sploh ni bilo zapisano kot referendumsko vprašanje niti pri odgovoru pod B. Enako zastopnost vseh delov Slovenije v parlamentu je ponujal (vsaj v polovici) tudi državnosvetniški predlog (SDS so zapisali kar ne), podobno pri večji preglednosti političnega prostora, uveljavljati osebne odgovornosti poslancev (kdo pa je namesto njega lahko odgovoren?), podobno nefer označevanje je tudi pri nadaljnjih vprašanjih in odgovorih. Oznaka »neposredne in poštene volitve«, zapisana na drugi strani, je prav tako sporna. Če bi razumeli izjavo literalno, potem te volitve, ki so SDS prinesle tretje mesto po številu poslanskih mest, niso bile niti neposredne (kakšne volitve pa torej od leta 1991 imamo?) in ne poštene (so goljufali kar vsi, ki so prišli na oblast, malce težko).

Najbrž bodo izidi referendumov (15,3% za in 36,7% proti državnosvetniškemu predlogu; 43,7% za in 22,2% proti SDS-ovskemu in 23,2% za in 33,6 odstotkov proti LDS-ovskemu predlogu) z 11,5 odstotka vseh neveljavnih glasovnic vendarle reprezentančni vzorec razpoloženja slovenskih volilcev. Referendumsko razpoloženje je bilo to nedeljo kar 37,69 vseh volilnih upravičencev. Ne nazadnje tudi zato, ker so imeli še vzporedne, lokalne referendume. Teh 37,69 odstotka je pa vendarle reprezentativni vzorec, s katerim bi bili v statističnih anketah še kako zadovoljni. Pojavlja pa se naslednje vprašanje, zakaj v teh anketah vedno vodi Drnovšek kot najbolj primeren mandatar? Morda bi me zdaj radi spomnili na pravičnost pa na najvišji odstotek, ki ga je dobila liberalna demokracija kot posamezna stranka. Toda, kdaj ste videli, da je v politiki igra dolbena, če se igra na pravičnost? Torej, padle so LDS-ovske sanje o večinski podpori njihovem mandatarju, rezultat je torej potrdil razmerja (seveda, če Janšev SDS razumemo samo se v luči pomladniške koalicijske volitve). Bo Kučan vseeno ponudil mandatarstvo Drnovšku? No, zagotovo je, da ga glede na izid referendumov ne bo ponudil samo njemu.

A. POTOČNIK

kuharjev, drugo pa je potovanje s trajektom, ki je v prvi vrsti namenjen za prevoz osebnih in tovornih vozil in na katerem so tudi grški, turški in italijanski soferji. Ne pustite, da vas zavedejo s sanjami in izgovori, saj vi ste mladi

da je v program vključena vožnja skozi Milano ali Genovo, to ne pomeni, da boste videli mesto, ampak se boste po avtocesti peljali nekaj kilometrov mimo mesta ali kvečjemu skozi predmestje. Takšno propagiranje je zavajanje. Pozorni morate biti tudi na datum odhoda: naj vas ne slepijo, da bodo datum odhoda prilagodili vašim potrebam (na eni šoli obljublajo petek, na drugi nedeljo), kajti na koncu se bodo izgovorili na Adrio in bo odhod isti dan.

Kopanje konec aprila? Dajte no!

Če vam agencija obljublja, da se boste lahko na maturantskem izletu ob prvomajskih praznikih s sošolci do onemoglosti kopali v morju in se zabavali v diskoklubih, vam prodajajo mačka v žaklju!

Razmislite realno! Čeprav gre za Sredozemlje, si kopanja ne boste mogli privoščiti. Kvečjemu kopanje v bazenu, zato ne odhajajte nekam daleč samo zaradi morja. Še najmanj pa ne odhajajte na izlet v kraj ali na otok, kamor potujete dva dni, samo zaradi diskoklubov! Če trdite, da vam je pomembno samo to, lažete najprej sebi. Res je lepo, zabavati se, lepo pa je tudi kaj videti in doživeti. In kaj boste videli in doživeli v kraju

in vam je tako vseeno.

Prepričana sem, da nikomur ni vseeno, še najmanj staršem, ko malce podrobneje pogledajo ponudbo. Recimo ta trenutek najbolj propagirano ponudbo za »grški otok mladih«. Z velikimi črkami je zapisano, da traja potovanje osem dni. Pa ni res. Najprej preverite, kolikokrat je v njem zapisano: prenočišče z zajtrkom v hotelu ali polpenzion. Le po tem so programi primerljivi po ceni,

Primerjava dveh popularnih izletov na grška otoka Ios in Samos nam pove, da stane 8 dni na Iosu 648 DEM in 8 dni na Samosu 599 DEM. Prva ponudba vključuje le 3 večerje, 4 zajtrke, 4-krat spanje in ogled Aten. Druga ponudba vključuje 9 večerij (dve na letalu), 7 zajtrkov, 7-krat spanje, celodnevni izlet po otoku, nezgodno zavarovanje in zavarovanje prtljage.

K prvemu izletu na otok Ios boste morali zato doplačati še 6-krat večerjo (120 DEM), 3-krat zajtrk (30 DEM), kabino na ladjah (50 DEM) ter nezgodno zavarovanje in zavarovanje prtljage (25 DEM)

nam; potem pride neki »frajerček« z dolgimi lasmi ali v frizuri in oblačilu, ki velja med mladino za »cool«; seveda jim je bolj všeč neki resen, morebiti starejši tip ali gospa. Ta agencijski posrednik se pozanima, kdo je v razredu najbolj vpliven, na primer neformalni vodja, ki ga drugi obokazuje in poslušajo. Tega prepriča (morebiti mu še kaj obljubi), da bo pridobil druge sošolce za njihov izlet. In uspeh je tu.

Goljufanje države

Črno zlato kovance kuje

V Pomurju je pravna oseba, pri kateri je murskosoboški davčni urad ugotovil večjo nepravilnost, in kateri je potem naložil plačilo davka od prometa proizvodov v znesku 21,18 milijona tolarjev. Pri isti pravni osebi so ugotovili, da ni obračunala tudi davka od prometa storitev od razlike v ceni v znesku 3,81 milijona, je zapisano v poročilu republiške davčne uprave o delu in ugotovitvah davčnih inšpektorjev za novembrsko novinarsko konferenco.

V poročilu je še zapisano: Davčni zavezanci ne vidijo predpisanih evidenc, da tako prikrivajo dejansko opravljen promet in se tako izognejo davčnim obveznostim, tako plačilo prometnega davka kot tudi davka od dobička in davka od dohodka iz dejavnosti. Vedno pogostejše je tudi poslovanje pravnih oseb mimo žiroračuna. Pravne osebe na primer nakazujejo plačila na račune povezanih pravnih oseb, ki so povetno blokirani. Te pravne osebe sicer izkažejo obveznost za plačilo prometnega davka oziroma za plačilo drugih obveznosti, vendar zaradi blokiranih žiroračunov običajno ne poravnajo svojih obveznosti.

V poročilu še beremo: za pravno osebo, ki uvaža naftne derivate in tudi kurilno olje, je bilo ugotovljeno, da kurilnega olja ne obarva, preden ga dobavi naročniku, s čimer ne izpolnjuje pogojev za obračunavanje in plačevanje prometnega davka po nižji stopnji, predpisani za kurilno olje. V nadaljnjem prometu s temi derivati davčni zavezanec lahko obračuna in plača manj davka. Ugotovljena razlika manj plačanega davka za obdobje od leta '95 do srede septembra '96 znaša brez zamudnih obresti 290 milijonov tolarjev.

In še: nekaj pravnih oseb, ki so uvozniki naftnih derivatov in tudi kurilnega olja iz Hrvaške, zatrjuje, da uvozijo že obarvano kurilno olje.

Katere(a) pravne osebe se lahko prepoznajo v tem poročilu? MH

Stavka v Dekorjevem Kovinarstvu Rešitve pa ni

Stavka v hčerinski družbi podjetja Dekor Kovinarstvo Murska Sobota, ki se je začela 20. novembra, še vedno traja. Petnajst zaposlenih in direktor družbe Alojz Matko se tudi na ponedeljkovem sestanku niso uspeli ničesar dogovoriti. Stavkajoči delavci pravijo, da bi takoj začeli z delom, če jim direktor zagotovi denar za izplačilo regresa in za izpolnitev drugih stavkovnih zahtev, to je izplačilo plač za september in oktober, za razlike za manj izplačane plače od letošnjega februarja pa bi se dogovarjali potem.

Direktor Alojz Matko pa: »Zagotovil bom to, da bomo kmalu dobili zajamčeno plačo za september, potem pa imamo možnost dobiti še del regresa v tem letu, če ne pride do spremembe razmer.« Sploh pa razmere v podjetju niso nič kaj obetavne, zadolženost podjetja naj bi bila po nekaterih neuradnih podatkih okoli 20 milijonov tolarjev, stroji in druga oprema pod hipoteko banke, terjatve, ki jih ima podjetja, pa so tudi skorajda neizterljive. Zaradi dlje časa trajajoče stavke pa izgubljajo še tista dela, ki bi jih lahko dobili ali so jih na trgu uspevali dobivati, da so preživeli iz rok v usta ali od tega do naslednjega meseca. Delavci so direktorju že tudi spregovorili o možnosti stečaja družbe, vendar upnikom, kot je v pogovoru povedal direktor, to ni v interesu, saj so njihove terjatve do firme v primerjavi s stroškom za uvedbo stečaja in možnostjo plačila njihove terjatve majhne. Tudi Kovinarstvo denarja za uvedbo stečaja nima, po besedah direktorja pa to tudi ni nobena rešitev, saj bodo zaposleni s stečajem le izgubili. Tudi izdane odločbe za čakanje na delo, ki naj bi jih izdal stavkajočim, zanj niso rešitev, »ampak bi s tem samo preložili zadeve, ne da bi jih rešili. Zato na to nisem pristal, saj bi s tem stavko samo preložili v prihodnji čas.«

»Ta predlog za čakanje doma pa smo dali samo zaradi tega, da delavci ne bi imeli toliko stroškov s prevozom na delo in malico. Vemo, da nam tudi tega časa, če bi bili doma, nihče ne bi plačal, a če bi bili doma, vsaj stroškov s prevozom na delo ne bi imeli. To bi bila le solidarnost do delavca,« je povedal predsednik stavkovnega odbora Anton Camplin.

A glede na trajajočo stavko in razmere, v katerih se je podjetje znašlo, bo do slednjega najverjetneje tudi prišlo.

Družba Dekor Kovinarstvo, tako kot tudi druge družbe, nastale ob razdružitvi dejavnosti v nekdanjem podjetju Dekor, ima »zanimivo« zgodovino. Dušan Kantar, član skupščine firme Dekor Kovinarstvo (4,29-odstotni lastniški delež v firme je zasebni), je povedal, da so na seji skupščine sprejeli odstop prejšnjega direktorja potem, ko je zatrdil, da je podjetje dolžno pet milijonov, toliko pa bi naj imelo tudi terjatve. Toda že na drugi seji, ki je bila čez dobra dva meseca, je bilo govora že o dvanajstih milijonih izgube. Zaposleni pa tudi nekateri družbeniki zato trdijo, da so bili zavedeni, saj da je prejšnji direktor podjetje prezadolžil, ga zapustil in potem sam uspešno začel s prav takšno dejavnostjo kot zasebni podjetnik. S sabo je odpeljal tudi dva delavca. Zdajšnji direktor je vodenje podjetja prevzel konec lanskega leta in takrat je zaposlenim tudi zagotovil, da bo podjetje izpeljal iz krize. Ampak lastninstvenje se je zavleklo pa tudi terjatve so ostale nepopolne, naročil za dela pa je bilo le za preživetje, a ob skromni tehnološki opremljenosti in nevzdrževanju aparatov - za to nikoli ni bilo denarja - na večje posle in takšne, kjer je bila zahtevana višja kakovost storitev, sploh niso mogli računati.

»Kot član skupščine bom zahteval sklic skupščine, da vendar nekaj ukrenemo,« je povedal Dušan Kantar. Člani skupščine so štirje še zaposleni v podjetju, nekdanji direktor in nekdanji delovodja, ki je prav tako zapustil družbo in z isto dejavnostjo začel v zasebni delavnici. MH

S štirinajstimi certifikati kakovosti se Pomurje uvršča prav v slovenski vrh

S kakovostjo do konkurenčnosti

Slovensko gospodarstvo je včasih na jugoslovansko tržišče plasiralo kar 60 odstotkov izvoza, zdaj pa znaša ta delež le še 14 odstotkov - Izvoz, ki je zdaj vezan v glavnem na Evropsko unijo, mora biti bolj razpršen

Do certifikata in naprej je bil moto druge letne konference Pomurskega društva za kakovost, ki je bila pred tednom v Murski Soboti. Kot so zapisali v zborniku referatov, ki so ga izdali ob tej priložnosti, se je na konferenci zbral »cvet slovenske kakovosti«, saj so se ga udeležili najvidnejši slovenski strokovnjaki s področja kakovosti, med njimi tudi mag. Jožko Čuk, predsednik Slovenskega združenja za kakovost in predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Pomursko društvo za kakovost se je s svojim dosedanjim delovanjem že močno uveljavilo, pri tem pa se uspešno povezuje s Slovenskim združenjem za kakovost ter z drugimi strokovnimi in interesnimi združenji, saj si prizadeva, da bi spoznanja o kakovosti prenesli v najširše družbene okolje. Kot zatrjuje predsednik društva Štefan Ošlaj, jim to tudi uspeva, kar navsezadnje potrjujejo certifikati ISO 9000, saj se pomurska podjetja že ponašajo s 14 tovrstnimi certifikati, to pa uvršča Pomurje prav v slovenski vrh.

Da Pomursko društvo za kakovost ni zaprt v regijske okvire, je potrdila tudi udeležba na konferenci, po besedah Jožka Čuka pa je to društvo v okviru regionalnih združenj najbolj razvito in delovno. S svojim dose-

danjem delom je upravičilo pobudo za ustanovitev, ki je bila dana pred štirimi leti. V Pomurju pa je do zdaj že prevladalo spoznanje, da je kakovost ključnega pomena za konkurenčnost in uspeh, na trgu pa se bodo ohranila le tista

podjetja, ki obvladujejo filozofijo in prakso celostnega obvladovanja kakovosti.

Certifikate kakovosti serije ISO 9000 si je doslej pridobilo že več kot 170 tisoč podjetij iz 100 držav, v Sloveniji pa je takšne certifikate prejelo čez 200 podjetij. Skrb za kakovost, predvsem pa skrb za celostno obvladovanje kakovosti, bo morala biti pri nas tudi v prihodnje med prednostnimi nalogami, saj smo ta cilj zapisali tudi v svojo nacionalno razvojno strategijo. Po tej strategiji bi naj na področju kakovosti dosegli do leta 2000 v Sloveniji evropsko in mednarodno primerljivost, do leta 2010 konkurenčno kakovost in do leta 2020 odličnost na tem področju.

Za doseganje visoke kakovosti je potrebno znanje, žal pa v Sloveniji pri izobraževanju in nivoju izobraženosti še nismo dosegli evropske primerljivosti. Prodor na zahtevne trge zahteva večjo kakovost naših izdelkov, in če smo se pred razpadom Jugoslavije kar 60 odstotkov našega blaga izvozili na to tržišče, se je delež tega trga zdaj zmanjšal na 16 odstotkov. Razliko smo v glavnem nadomestili s trgi držav Evropske unije, vendar pa je po mnenju Jožka Čuka Slovenija preveč usmerjena na to tržišče, kar ni najbolj obetavno. Tako Slovenija zdaj kar 30 odstotkov svojega izvoza nameni v Nemčijo, 15 odstotkov v Italijo, na tretjem mestu pa je Hrvaška z 10 odstotki našega izvoza. Lani je Slovenija izvozila za 8,3 milijarde dolarjev blaga, podjetja pa si bodo morala prihodnje prizadevati, da bodo svoj izvoz bolj razpršili na svetovna tržišča, ustrezne razmere za to pa bo morala zagotavljati tudi država.

LUDVIK KOVAČ

V Radencih je bilo 5. srečanje slovenskih učiteljev kemije, tam pa je vse nared tudi že za mednarodno konferenco o okoljskem izobraževanju

Ekonomska rast pogojena z naravoslovno-tehnično izobrazbo

Nekdanji direktor Zavoda Republike Slovenije za šolstvo dr. Srečo Zakrajšek, ki je bil predsednik organizacijskega odbora tega srečanja, je uspel s pomočjo nekaterih sodelavcev privabiti v Radence več zelo uglednih strokovnjakov s področja kemije. Kot se mu je zapisalo v pozdravnem nagovoru udeležencem, pa se zdi, mu ni povsem jasno, kaj je to Pomurje in kaj Prekmurje.

Njegov uvod se namreč začneja takole: »Po Mariboru leta 1992, Portorožu leta 1993, Novem mestu leta 1994 in Novi Gorici lani je letos gostitelj 5. srečanja slovenskih učiteljev kemije Prekmurje. Radenci, kjer bo potekalo naše srečanje, so pojem zdraviliškega turizma doma in v tujini in prepričan sem, da bo to srečanje marsikoga med nami prepričalo, da je zdravje poleg kemije najpomembnej-

ša stvar na svetu ter da se bomo sem in na naša srečanja še z veseljem vračali.«

Udeleženci srečanja so med tridnevnim bivanjem v Radencih obravnavali več aktualnih tem s

Ta teden, v četrtek in petek, pa bo v Radencih mednarodni posvet na temo Strategije in prakse okoljskega izobraževanja v evropskih državah. Organizatorja sta Evropska hiša Maribor in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, namen posveta pa je, zbrati evropske strokovnjake, ki bodo analizirali sedanje mednarodne, nacionalne, regionalne in lokalne strategije na področju okoljskega izobraževanja v Evropi.

šljenja in celostne osebnosti. Po njenem mnenju je narobe, da smo prenovali začetki z preplodnimi razpravami, katera stroka je bolj ali manj pomembna, namesto da bi se vprašali, katera so tista znanja, ki vplivajo na skladno trajnostni razvoj našega naroda. Pozabili smo na primer, da je ekonomska rast države odvisna zlasti od solidne naravoslovno-tehnične izobrazbe.

Kot kaže, pa bodo tisti, ki se ukvarjajo s prenovalno kemije, teko presegli razhajanja glede izbora vsebin. Številni prisegajo zlasti na to, da je »potrebno učiti ključne kemijske pojme, ki so povezani z vsakdanjim življenjem«. Vendar pa so po mnenju dr. Vartačnikove najbolj zahtevne ravno tiste vsebine, ki so najtežje povezane z vsakdanjim življenjem. To so na primer teme: Jablonski diagram, Valdikova vez in Mol.

Zato po njenem mnenju kritičen za izbor pojmov ne moremo izpeljati iz njihove povezanosti z vsakdanjim življenjem, ampak iz razvojne stopnje mišljenja učenca, zmogljivosti delovnega spomina in konitivnih (spoznavnih) stilov, ki omogočajo smiselno dojemljanje pojma in njegovo vključevanje v lastno bazo znanja. J. GRAJ

področja kemije, tako tudi Izohidra za prenovalno kemije v slovenskem šolstvu. O tem je spregovorila prof. dr. Margareta Vrtačnik (Naravoslovno-tehnična fakulteta Ljubljana) ter med drugim poudarila, da je težje prenoviti zlasti na novih metodah in oblikah prenosa znanja, ki morajo zagotoviti razvoj logičnega mi-

Novi »trgovinski« val

Koloniale odprle C & C

To je le prvi korak, nam je zagotovil pomočnik direktorja za komercialno g. Gorazd Kutnjak dan po otvoritvi največjega nakupovalnega centra v severovzhodni Sloveniji 5. decembra 1996. Poleg uvajanja plačila s karticami in velikih popustov bodo pridobivali trg in kupce z lastnimi blagovnimi znamkami - po vzoru velik trgovskih hiš v Avstriji, Švici, Nemčiji in drugod bodo polnili npr. svoja vina. Poleg tega bodo eno od trgovin specializirali za prodajo zdrave hrane - vendar to ne bo majhen butik, ampak samopostrežna trgovina na 450 kvadratnih metrih.

Veletrgovina Koloniale je dokaj znana tudi v Pomurju. Podjetje je bilo ustanovljeno 1951. leta z namenom oskrbovanja na drobno v Mariboru in okolici. 1960. leta so v Mariboru odprli prvo samopostrežno trgovino, 1962. so se jim priključila nekatera trgovska podjetja, 1966. je bilo zgrajeno skladišče na 5000 kvadratnih metrih na Tezmem, 1977. pa je prišlo do reorganizacije, izločila se je drobnoprodaja Klas, Koloniale pa so se usmerile v grosistično dejavnost. Klasove trgovine so tudi v Radencih, Gornji Radgoni in Ljutomeru. Koloniale so 1980. leta odprle veliko centralno skladišče na 6000 kvadratnih metrih, zgrajena je bila tudi upravna zgradba, do 1995. pa so veliko vlagali v razvoj in kakovost trgovske ponudbe. Odprli so tudi dve drobnoprodajni trgovini Konzum 1 v ulici Gorkoga 34 in Konzum 3 v Kardeljevi 65 v Mariboru. Prav letos so se Koloniale na sejmu GOST TUR v Mariboru predstavile z novo ponudbo zdrave prehrane,

za katero upajo, da bo zaradi vse večje zavesti o pomenu zdravega načina življenja in zaradi ugodne cene zanimiva tudi za avstrijske kupce.

Podjetje se je olastnilo 1994. leta, in sicer po sistemu notranjega odkupa, 20 odstotkov je odkupila Kerkova družba za upravljanje, 10 odstotkov pa je v lasti Infonda Maribor in Odškodninskega sklada. Vseh zaposlenih je 360, ki oskrbujejo 5500 drobnoprodajnih mest v mariborski, murskosoboški, celjski, zasavsko-posavski in koroški regiji. V Pomurju skrbijo za 400 prodajnih mest. Kupci so tudi velika podjetja in samostojni podjetniki in prav ti bodo zadovoljni z odprtjem nove trgovine C & C ob Tržaški cesti 37 (levo na poti proti Ljubljani, poleg Elektrokovine, vidna sta napis in maskota zajčaka). C & C bo deloval po podobnem načelu kot npr. priljubljeni Metro v Gradcu. Med prodajnimi policami se lahko srečajo kar trije nakupovalni vozički. BBP

GG Tur predlaga prekinitev pogodbe

Stavka trinajstih delavk zasebnega podjetja GG Tur Lendava še vedno traja (torek, 10. decembra), čeprav je bila za petek napovedana ustavitelj in preložitelj. Stavkajoče delavke so se namreč strinjale, da od delodajalca sprejmejo namesto denarja za regres vrednostne bone mesarje in trgovine Hanžekovič v višini 90 tisoč tolarjev, toda s stavko so nadaljevale, ko jim je delodajalec sporočil, da obljubljenega izplačila ne bo.

Slednji se namreč z lastnikom omenjenega zasebnega podjetja, ki je sicer poslovni partner družbe GG Tur, o tem ni uspel dogovoriti. Ker ima podjetje GG Tur za Nafto sklenjeno pogodbo o zagotavljanju malic zaposlenim in ti zaradi stavke delavk ostajajo brez toplega obroka, je podjetje GG Tur na Nafto naslovilo prošnjo za sporazumno prekinitev pogodbe. Podjetje GG Tur torej namerava prekiniti lani februarja sklenjeno pogodbo za dobo petih let, s katero je Nafta Lendava to dejavnost, z njo pa tudi zaposlene prenesla na zasebno podjetje

MH

MILAN JERŠE

Novoletna voščila za mamograf – nisi sama in ne edina! Za življenje po bolezni

Sedem tisoč in še več jih je, katerim vsako leto na novo zdravniški potrdijo diagnozo rak. Pri moških je najpogostejši rak na pljučih, pri ženskah pa na dojkah. Po podatkih iz knjige Preživetje bolnikov z rakom v Sloveniji nekaj več kot polovica obolelih žena po zdravljenju preživi pet let, cilj iz programa Slovenija 2000 in RAK pa je preživetje povišati še za 15 odstotkov.

Resda medicina z vedno novimi pristopi dosega vse boljše rezultate zdravljenja, toda zastavljeni cilj bo mogoče doseči le, če bomo še sami nekaj naredili zase in za svoje zdravje. Prisluhniti svojemu telesu in brez pomislekov opravljati preventivne preglede pri zdravniku, je pot k pravočasnemu odkrivanju bolezni, pravočasno zdravljenje pa pomeni tudi daljše življenje in preživetje.

V knjigi Življenje z rakom dr. Lukač piše: Za odkrivanje zgodnjega raka dojke imamo dve dobro preizkušeni metodi. Vsakome sečne preiskave dojke ženske lahko naučijo izurjeni zdravniki in sestre. Mamografija (slikanje dojke z majhno dozo rentgenskih žarkov) pri navidezno zdravih ženskah pa je nedrag, hiter, preprost in varen postopek preventivnega pregleda. Danes se vsi strinjajo, da lahko z mamografijo odkrijemo primere raka tudi do leto prej, kot jih otipamo.

Zato v letošnjem letu Zveza slovenskih društev za boj proti raku skupaj s Pomurskim društvom zbira denar od novoletnih voščilnic za nakup potrebnega mamografa ter druge opreme za ambulantno za

»Preden sem šla domov, sem obiskala še svojo zdravnico, ki me je operirala. Vprašala sem jo: Je bilo rakavo? Bilo je, mi je odgovorila. Ampak mi smo sedaj vse tako uredili, da je dobro, mi je še dajala, ne bojte se. Ko mi je to povedala, sem začutila nemoč in to, da sem se postarala za deset let. Jaz sem to pač tako vzela. Ampak sedaj sem se s tem prijaznila, to z mano živi in moje življenje mora teči dalje. Imam sina, najmlajšega od petih otrok, ki še obiskuje osnovno šolo, in tudi on me drži pokonci. Stara sem enainpetdeset let in želim si, da bi šla delat, da ne bi bila samo doma, med štirimi stenami. Vsem ženskam pa bi svetovala, naj ne oklevajo, saj je bolje prej kot pozneje, kajti pozneje je lahko že prepozno. Vem za akcijo zbiranja denarja za aparat za pregledovanje dojke in tudi sama, čeprav imam majhno plačo, bom prispevala svoj skromni prispevek.« je razmišljala Terezija Knaus, ki je bila zaradi raka na dojki operirana letos aprila.

bolezni dojke v murskosoboški bolnišnici. Prednovoletna akcija poteka že več let, lani na primer je bil zbrani denar namenjen za nakup mamografa za Ljubljano, letos pa bo torej vsa Slovenija zbiral denar za nakup aparata za murskosoboško ambulantno.

»Naloga našega društva je, da to akcijo popularizira, ob tem pa tudi ženske opozori na pomen samopregledovanja dojke ter jih povabi na pregled v ambulanto. Saj ni nujno, da je vsaka zatrdlina, ki si jo žena otipa, že tudi rak, ker so tudi druge bolezni dojke. Pomembno pa je prisluhniti svojemu telesu in pravočasno poiskati nasvet in pomoč. Zato sedaj odpiramo ambulantno tudi pri nas. Seveda je najtežje premagati strah,« je povedala predsednica Pomurskega društva za boj proti raku dr. Maja Šeruga. Društvo ima svoje prostore v Murski Soboti v Ulici Arhitekta Novaka, tajniške in organizacijske zadeve za društvo opravlja Silva Gitman, strokovno pomoč in nasvete pa daje ter vodi društvo dr. Maja Šeruga, ki je zaposlena na internem oddelku v murskosoboški bolnišnici. Vsako leto s posebnimi dopisi vabijo k vpisu nove člane, zbrano članarino, štiristo tolarjev na leto, pa namenijo za preventivno dejavnost društva in za nakup potrebnih medicinskih aparatov. Tako so že kupili kolo-skop ali aparat za pregledovanje črevesja, kolposkop ali aparat za potrebe ginekologije, del zbranega denarja pa so namenili za nakup

»Na žalost je našim ženskam dostikrat zaman pripovedovati, naj si pregledujejo dojke. Vcepljeno jim je tisto: ti imaš raka, ti boš umrla. Jaz pa o tem sploh ne premišljam več niti ne govorim o tem z drugimi, saj če, te začno podcenjevati. Ljudje so namreč preveč prepričani, da se njim kaj takega ne more zgoditi. Nekateri ti celo privoščijo. Mogoče bi bilo drugače, če bi to že prej bolelo. Takrat bi morda prej iskali zdravniško pomoč. Prav je, da zbiramo denar za aparat, prav pa bi bilo, da bi se nekaj spremenilo tudi v nas, da bi začeli drugače razmišljati,« je povedala Marija z Gorického, ki se je zdravila zaradi raka na dojki pred štirimi leti.

histološke pištole za jemanje biopsičnih vzorcev. Veliko bolnikov se zdravi s kemoterapijo in za pripravo citostatikov je potrebno imeti poseben prostor, ki se imenuje digestorij. Z zbranim denarjem v letošnjem letu bo društvo sofinanciralo tudi nakup digestorija. Vsako drugo leto podpre še nakup medicinskih aparatov ali instrumentov za zdravstvene domove. Ves zbrani denar v letošnji prednovoletni akciji zbiranja sredstev za mamograf ter vsa zbrana sredstva v prihodnjem letu bo Pomursko društvo za boj proti raku namenilo za nakup aparata in opreme ter za delovanje ambulante za boleznijo dojke pri nas. »Lani smo zbrali približno trideset tisoč mark. Morda smo v društvu preveč skromni in tudi premalo glasni, saj če bi bili glasnejši, bi bilo morda tudi prispevkov več. Ljudje so pripravljeni prispevati, dati svoj prostovoljni prispevek za humanitarne namene, le ponuditi jim je treba možnost,« je povedala sogovornica.

Društva za boj proti raku ima tudi sožalnice, izkupiček od prodaje pa je prav tako namenjen za delovanje društva. Sožalnice je bilo mogoče do pred kratkim kupiti na vseh poštah, ki pa so svoje sodelovanje z društvom pred kratkim odpovedale. V društvih zato iščejo druge poti, kako bi bile sožalnice dostopnejše in bi ljudje svoj prispevek društvu nakazali tudi na ta način. MAJDA HORVAT

Prispevke lahko nakazete: Številka žiroračuna Splošne bolnišnice Murska Sobota: 51900-609-90030, s pripisom za mamograf.

Številka žiroračuna Društva za boj proti raku Murska Sobota: 51900-678-48545.

V M. Soboti so se zbrali mentorji raziskovalnega dela na šolah v pomurski regiji, njihov gost pa je bil tudi predsednik ZOTK-e Slovenije Miloš Kobe

Raziskovanje za razvoj

Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, ki ji je pred leti malodane grozil konec obstoja, vse bolj dokazuje, da je ta društvena organizacija še kako potrebna in koristna pri spodbujanju tehnične dejavnosti in raziskovanja med mladimi na šolah pa tudi sicer. Po mnenju predsednika ZOTK-e Slovenije MILOŠA KOBETA je v naši državi še posebno aktiven in uspešen Regionalni center M. Sobota kot prvi tovrstni center v Sloveniji, ki je ustanovljen v skladu z novo zasnovano ZOTK-e.

Konec minulega tedna se je zbralo v M. Soboti 34 mentorjev raziskovalnih krožkov in drugih oblik raziskovalnega dela na šolah v Prekmurju in Prekijki, da bi si izmenjali izkušnje pri tej dejavnosti, podali nove pobude ter se podrobneje seznanili s temeljnimi in aplikativnimi raziskovalnimi nalogami. To priložnost smo izkoristili tudi za pogovor s predsednikom ZOTK-e Slovenije Milošem Kobetom, in sicer nas je najprej zanimala še nekoliko podrobnejša predstavitev vsebine in pomena tovrstnih seminarjev.

»Osnovni namen je seveda, da mentorje čim bolj usposobimo za sistematično delo z mladimi raziskovalci, se pravi z mladimi, ki je nagnjena k raziskovalnemu delu – da jih naučimo metod raziskovalnega dela, jim pokažemo, v čem je potrebno biti kritičen, da jih navadimo tudi na predstavitev svojega raziskovalnega dela, se pravi na zagovarjanje, skratka, da jih naučimo nekaterih osnovnih veščin, kako se organizira in zlasti vodi sodobno raziskovalno delo.«

– Se vam zdi, da ima ta dejavnost v naši družbi primerno mesto?

»Dejstvo je, da ima znanje, v kakršni koli obliki se pač manifestira, še posebno na področju tehnike in tehnologije, premajhno veljavo, premalo pozornosti tistih, ki bi morali skrbeti za to, da bi postalo znanje osnovna stalnica Slovenije, še posebno ob vključevanju v Evropsko skupnost, to je skupnost z razvito tehnologijo in visoko kvalifikacijo, izobraženim prebivalstvom, v čemer Slovenija močno zaostaja. Pri tem vidimo tudi možnost večje uveljavitve dejavnosti organizacije za tehnično kulturo, žal pa imamo omejene možnosti, saj ZOTK-a ni vladna organizacija ali provladna ustanova, ki bi imela zagotovljena finančna sredstva in bi lahko po

kar zadeva Zvezo organizacij za tehnično kulturo. Mislimo, da smo precej pripomogli k temu, da smo vendarle dosegli, ki je relativno razvita, vendar še vedno ne dovolj.

Omenil bi to, da je ZOTK-a stara 50 let in da je šlo v preteklih letih skozi naše aktivnosti, to so srečanja, raziskovalni tabori, tekmovanja, seminarji in tako na-

MILOŠ KOBETA, predsednik Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije, ugotavlja, da bo nastala katastrofalna škoda, če bo tehnična vzgoja le izbirni predmet v zadnji triadi osnovne šole.

tehniškega znanja, da je to nujno potrebno. Morali pa bi se zavedati, da je znanje tisto, brez katerega posamezniku ni mogoče več živeti v sodobni družbi, kaj šele naciji.«

– Kakšna pa je ocena stanja mladinskega raziskovalnega dela po šolah? Ali so kakšne ideje za širitev vaše dejavnosti?

»Rekel bi, da je stanje v zadnjem času dokaj zadovoljivo, vsaj

prej, skoraj milijon Slovencev. Od osamosvojitve naprej je edina zakonska podlaga za našo dejavnost zakon o društvih. Na ta način se naše delo prvenstveno uvršča v neko interesno dejavnost, kot da je to hobi, če sem lahko sarkastičen. Nikjer nam zakon ne priznava širše družbene vloge ali pa izvajanja nacionalnega interesa, mi pa sodimo, da delamo prav to, in to mnogo bolj, kot da zado-

voljujemo samo individualne hobije modelarjev in drugih. To seveda tudi počnemo, vendar pa je naš osnovni namen širši – promovirati znanje, še posebno med mladimi.«

– Se vam zdi, da je Regionalni center Murska Sobota upravičel odločitev ZOTK-e, da ste ga podprli kot sploh prvi tovrstni center v Sloveniji?

»Da, v Murski Soboti se je oblikoval prvi regionalni center Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije in moram posebej pohvaliti to dejavnost v regiji. Tudi v preteklih letih je bila Murska Sobota oziroma ta regija ena od najaktivnejših v zvezi in je skoraj naravno, da je prvi regionalni center ustanovljen prav v M. Soboti, kjer je bilo dokaj ugodno razpoloženje pri lokalnih dejavnikih. Pri tem pa nam je še posebno pomagalo Ministrstvo Republike Slovenije za znanost in tehnologijo, ki je uvidelo nekatere naše naloge tudi na nacionalnega pomena. Upam, da se bodo tudi novi ljudje v tem ministristvu zavzemali za to, da bo Zveza organizacij za tehnično kulturo lahko izpolnjevala svoje naloge, in nam pomagali pri ustanavljanju še drugih centrov v Sloveniji.«

– Na tem seminarju ste izrazili tudi javni protest proti odločitvi nacionalne kurikularne komisije, ki predlaga, da bi bila tehnična vzgoja v zadnji triadi osnovne šole le izbirni predmet.

»Zveza se je seveda logično zaradi svoje dejavnosti pri širjenju tehnične kulture odločno pridružila protestnim akcijam, ki jih izvajajo Društvo učiteljev tehnične vzgoje in drugi pedagoški delavci tehniške vzgoje. Odločitev o predmetu tehnične vzgoje je skoraj že dokončna, saj je bila sprejeta nekje pod mizo in dokončno. Morda bomo kaj spremenili le tako, da bomo zadevo spravili na raven afere, ker je govorna sfera očitno občutljiva samo še na to. Odločno podpiramo stališče, da je tak predlog predmetnika popolnoma v neskladju z odločitvijo družbe, ki želi iti v tehnološko razvito Evropo. Bojim se, da lahko spremenimo odločitev samo s kakšnimi drastičnimi ukrepi ali odstopom kurikularne komisije, tako kot tečejo stvari zdaj, pa imamo malo upanja. Opozarjamo pa na katastrofalno škodo, ki bo nastala pri generaciji, če bo obveljal predlog predmetnika, po katerem bo tehnična vzgoja le izbirni predmet v zadnji triadi.«

Nova vozila reševalnih služb

Ko rešuje tudi vozilo

»Reševalna vozila, ki jih imajo naši zdravstveni domovi za prevažanje bolnih in ponesrečenih, so nasplošno v slabem stanju,« je ugotovil direktor Pomurskega zdravstvenega zavoda Štefan Vučak. Po normativih in standardih ter upoštevanje števila prebivalcev bi murskosoboški zdravstveni dom moral imeti devet vozil, vsi drugi trije zdravstveni domovi pa tudi skupno devet. Dejansko stanje pa je takšno: murskosoboški zdravstveni dom ima osem vozil, s tem da je eno nevozno in eno odpisano. Za vožnjo jih je torej primernih le šest. Lendava ima štiri reševalna vozila, s tem da ima eno prek 400 tisoč prevoženih kilometrov. V Ljutomeru imajo le dve vozili, od tega prav tako eno z več kot 350 tisoč prevoženimi kilometri. Gornja Radgona ima tri vozila, od teh je eno z več kot tristo prevoženimi kilometri predvideno za odpis.

Zaradi tega so se v vseh štirih pomurskih zdravstvenih domovih odločili za nakup novih reševalnih vozil. Murskosoboški zdravstveni dom je dobil novo vozilo (že všteto med osem, ki jih imajo), ki ga je opremil in dodelal Medicop iz Murske Sobotice. Njegova cena je bila okoli sedem milijonov, denar zanj pa je v celoti prispevala Mestna občina Murska Sobota. Nakup dveh vozil načrtujejo v prihodnjem letu, s tem da bi denar vsaj za eno morale zbrati druge nekdanje murskosoboške občine.

Novo reševalno vozilo ima tudi lendavski zdravstveni dom,

ki so ga dodelali v firmi Proavto iz Kopra. Novo vozilo jih je stalo 5,5 milijona, vendar se že pogovarjajo o dodatni dodelavi opreme, denar zanj pa so zbrale občine lendavske upravne

enote. Ljutomerski zdravstveni dom ima objavljen javni razpis za novo vozilo in ob koncu tedna se bodo odločili o dobavitelju. Vozilo bodo kupili na posojilo, ki ga bo zdravstveni dom sam tudi odplačal iz lastnih amortizacijskih sredstev. Občina je namreč že dala denar za nakup novega rentgenskega aparata. Vrednost novega vozila naj bi bila okoli 9 milijonov. Javni razpis ima objavljen tudi gornjeradgonski zdravstveni dom, dobavitelja bodo izbrali v prihodnjem tednu, za vozilo pa bodo prav tako namenili okoli 9 milijonov tolarjev. Večji del potrebnega denarja bodo zbrale tri občine gornjeradganskega konca, del denarja pa bo prispeval zdravstveni dom.

Vozni park, ki ga imajo pomurski zdravstveni domovi, je

kljub letošnjim novim vozilom precej izrabljen in z ogromnim številom prevoženih kilometrov, smo namreč od večjih zdravstvenih centrov najbolj odstopala regija. In prav zaradi tega je usklajevanje prevoza bolnikov na daljše razdalje med vsemi zdravstvenimi domovi oziroma njihovimi reševalnimi službami tudi dogovorjeno. Zaradi velikih razdalj so reševalna vozila ter reševalne ekipe dlje časa odsotni, kar terja večjo pripravljenost tistih, ki ostajajo doma. Toda tega jim zdravstvene zavarovalnice kot finančne priznava, tako da je delovanje reševalne službe tudi pogostejši vzrok za izgube v zdravstvenih domovih. Ali bodo reševalne službe koordinirano delovale tudi po tem, ko bo razpadel Pomurski zdravstveni zavod in bodo dogovore omejevali še lokalni plitovi? Dejstvo je, da vsaka posamezna reševalna služba, taka kot je, za potrebe svojih ljudi vedno in povsod sama ne bo mogla zagotavljati pravočasne storitve.

»Ta koordinacija bo torej tudi v prihodnje nujno potrebna, saj bo drugače prišlo do nepopravljivih posledic in oskoda vanj pacientov,« je povedal Štefan Vučak. MAJDA HORVAT

Kmalu naj bi bil v Uradnem listu objavljen pravilnik o delovanju nujne medicinske pomoči, saj ga je zdravstveni svet pri ministristvu že sprejel. Ta pravilnik bo natančno določal delovanja službe nujne medicinske pomoči, ki bo ločena od reševalne službe. Bo pa novi izziv in strošek za vse zdravstvene domove. Za delovanje službe nujne medicinske pomoči bo treba zagotoviti ustrezno opremljena reševalna vozila, prostore za delo službe in usposobljene kadrovske ekipe.

Seja občinskega sveta v Gornji Radgoni

Razplet zgodbe o proračunu?

Mogoče pa se bo po pregledu nadzornega odbora zgodba o proračunu v gornjeradgonski občini le razpletla, čeprav svojega epiloga še vedno ni dobila. »Po vseh analizah, ki so bile opravljene, NO ugotavlja, da občinski svet pri sprejemanju odloka o proračunu za leto 1996 ni ravnal v naprotju z zakonom o financiranju občin, je povedala predsednica Olga Verzel. Poudarila je, da ne razume, zakaj se pri proračunu vse skupaj potencira in zapleta, če pa se lahko vse razlike, do katerih prihaja, kasneje usklajujejo z rebalansom. Pri tem proračunu pa ni nobene postavke, zaradi katere bi morali prihajati do zadrževanja.

Župan izvršuje po svojem predlogu

Glede na to, da proračun še ni bil objavljen, so se morali najprej odločiti, kateri odlok proračuna bodo vzeli v precep, županovega ali občinskega sveta. Ker je županov še v predložu, se je NO odločil, da ga bodo primerjali s proračunom občinskega sveta, ki je bil sprejet maja, a še ni bil objavljen.

Iz poročila nadzornega odbora lahko razberemo, da se jim zdi vprašljivo, kako to da je bil

maja sprejet takšen proračun, kot ga je sprejel občinski svet, župan pa je izvajal svoj proračun. Tako je bilo nakazanih nekaj več kot štiri milijone tolarjev, česar občinski svet ni odobril. Proračun pa se je ponekod izvrševal po županovem predlogu, ponekod pa po nikogaršnjem. Nekatere postavke so že 100-odstotno realizirane, druge pa niti 10-odstotno.

Nekatere med njimi pa so v prvih osmih mesecih prekoračene, na primer plače občinskih organov za 12 po županu oz.

14 odstotkov po občinskem svetu, dnevnice za 13 odstotkov, stroški nagrad neprofesionalnim funkcionarjem (župan, predsednik svet), pokroviteljstvo in reprezentanca župana za 12 odstotkov, v primerjavi s predlogom občinskega sveta pa za 62,7 odstotka in drugo.

Ugotovljeno je bilo tudi, da se ne izvršujejo proračunske postavke za 106,7 milijona tolarjev. Zato pa so proračunska sredstva v vrednosti 114 milijonov tolarjev vezana pri Ljubljanski banki.

Sporne postavke

Gospa Verzelova je poudarila tudi nekatere sporne proračunske postavke, katerim župan ugovarja. Sporna je posebna taksa na igralne avtomate pod prihodki za 3,2 milijona tolarjev. Občinski svet je ugotov-

vil, da je prihodek dejansko višji od županovega predloga, to pa dokazuje tudi dejstvo, da je bil že do konca avgusta vplačan znesek 3,7 milijona tolarjev.

Sporni so tudi prihodki od prodaje premoženja v višini 3 milijonov tolarjev. Konkretno poslovno stavbo in dvorišče so prodali konkretnemu kupcu. To pa ni v skladu z dobrim gospodarjenjem, saj bi morala biti prodaja javna in dostopna kupcu, ki ponudi najvišjo ceno.

Sporen je tudi prenos sredstev iz sklada stavbnih zemljišč v višini 676 tisoč tolarjev. Župan je predvideval prenos 13 milijonov tolarjev na sklad stavbnih zemljišč, občinski svet pa je upošteval celotni znesek 13 milijonov 676 tisoč tolarjev.

Ena od teh je tudi zmanjšanje proračunskih postavk pri odhodkih za plače občinskih organov, uprave in nagrade neprofesionalnim funkcionarjem, ki so jih zmanjšali za osem milijonov tolarjev. NO ugotavlja, da plače in nagrade niso pod merili države iz naslova zagotovljene porabe, in zato niso kršili 2. člena Zakona o financiranju občin.

Kaj pa epilog?

Poročilo so sprejeli, občinski svet pa je še naložil nadzornemu odboru, da po objavi proračuna ugotovi morebitne kršitve pri izvajanju proračuna in o tem obvesti občinski svet. Nekaj proračunskih žogic se bo še serviralo, potem pa bodo sporne točke reševali z rebalansom.

Aleksandra Nana Rituper

Kaj žuli meščane?

V Mestni četrti Partizan v Murski Soboti so v ospredju urejanje komunalne infrastrukture, asfaltiranje cest in pločnikov ter možnosti za uvedbo samoprispevka za zdravstvo. Vnovič namreč načenjajo vprašanje projekta za širitev mestnega pokopališča, ki spada v Mestno četrt Partizan. Pri tem se zavzemajo za nujnost dostojnega pokopa na soboškem mestnem pokopališču, kjer je v preteklosti tehnika marsikdaj odpovedala. Tudi glede govornikov zadeve še niso povsem rešene, zato bo treba poiskati primerne ljudi za to opravilo. Poleg tega občani načenjajo še vrsto drugih aktualnih vprašanj o njihovem življenjskem okolju. Med drugim opozarjajo na nujnost urejanja kanalizacije v posameznih ulicah te mestne četrti pa o nevarnem izhodu iz tretje osemletke na Bakovsko ulico, o tem, da v Vegovi ulici pogrešajo ulično razsvetljavo, o problemu nezavarovanega prehoda čez železniško progo itd.

Seveda pa se občani Mestne četrti Partizan aktivno vključujejo tudi v reševanje vseh tistih poglavitnih nalog, ki čakajo mestno občino v prihodnje. Na prvem mestu je plinifikacija v mestu, nato sanacija strehe in nadzidava tretje osemletke pa tudi izdelava projekta za ureditev prometa v Cankarjevi ulici. Precej pozornosti pa vzbujata tudi informacija o gradnji avtoceste, katere trasa bo potekala v bližini Mestne četrti Partizan, in ki naj bi bila končana do leta 2002. Poleg tega bo ob gradnji sodobnejše železniške povezave urejena obvoznica, s čimer bi se tovorni promet izognil mestu.

M. JERŠE

V Ljutomeru pri ponovnem glasovanju sprejeli rebalans proračuna

Razkrižje in Veržej se »lahko« odcepita

V Ljubljani so jim »priznali« za 9.592.000 tolarjev višje prihodke

Kadar svetniki Občine Ljutomer obravnavajo kaj v zvezi z občinskim proračunom, je v najvišjem in največjem prostoru občinske stavbe, kjer so njihove seje, tako rekoč vedno precej napeto. Nazadnje pa je bilo skoraj bolj napeto zaradi ponovne obravnave pobud za izločitev območij iz Občine Ljutomer in ustanovitve novih občin.

Zdi se, kot da jih večina ne zaupa predvsem postavkam, ki so predvidene za delo občinske uprave in njenih organov. Zato se je že nekajkrat zgodilo, da so jih z amandmaji znižali, tako »pridobljena« sredstva pa namenili za druge potrebe. Pri obravnavi rebalansa proračuna za letos minuli četrtek niso imeli bistvenih spreminjalnih predlogov (le svetnica Nada Rus iz KS Veržej je terjala, da se zagotovi 630.000 tolarjev za sofinanciranje pločnika ob glavni cesti v Veržeju), vendar je večina glasovala proti sprejetju rebalansa. Na vprašanje, kaj lahko pomeni takšna odločitev, je bilo rečeno, da bodo nastopile velike težave pri nadaljnjem funkcioniranju občine. Zato so še enkrat glasovali in z dvotretjinsko večino sprejeli rebalans proračuna.

Skupna višina prihodkov Občine Ljutomer za letos bo znašala nekaj čez 964 milijonov tolarjev, kar je za nekaj čez 9,5 milijona tolarjev več, kot so predvidevali v osnutku rebalansa. Ta del sredstev so prerazporedili za družbene dejavnosti (vrtno, šolstvo, zdravstvo), obresti za najeta posojila, sanacijo plazov, usklajitev realiziranih programov in za »prihodke proračuna iz naslova najetje posojil« (5 milijonov SIT).

Župan nasprotoval, večina je odločila drugače

Služba za lokalno samoupravo pri Vladi Republike Slovenije ni bila zadovoljna s sklepom Občinskega sveta Občine Ljutomer, češ da je za ustanovitev novih občin Razkrižje in Veržej, vendar morata nadaljnje postopke prevzeti in izpeljati krajevni skupnosti Razkrižje in Veržej.

V razpravi je župan Ludvik Bratuša nagovarjal svetnike, naj se o pobudi za odcepitev Razkrižja in Veržeja izrečejo negativno, češ da so bili izvoljeni za delovanje Občine Ljutomer, ne pa za ustanavljanje novih občin. Nasprotna menja pa so bila, da so bili svetniki izvoljeni tudi za to, da bi v Občini zastopali interese svojega območja in da je potrebno decentralizacijo zagovarjati tudi v Ljutomeru. Večina je prižgala zeleno luč za izločitev KS Razkrižje in Veržej ter tako naložila Občinskemu svetu, da vodi postopke za ustanovitev novih občin.

JOŽE GRAJ

26. seja Občinskega sveta Občine Moravske Toplice

Letošnji proračun bo za petino višji

Proračun Občine Moravske Toplice za leto 1996 bo za 20 odstotkov višji, kot so načrtovali – tako so sklenili občinski svetniki. To pomeni, da bo v primerjavi s prvotnimi 388 milijoni, kolikor so sicer skeptično predvidevali, znašal nekaj čez 466 milijonov tolarjev. Svetniki so rebalans proračuna sprejeli s pogojem, da občinske strokovne niški so rebalans proračuna pripravijo natančen popis vseh obveznosti, ki jih prenašajo v prihodnje leto. Ob tem je župan Franc Cipot povedal, da je rebalans občinskega proračuna pripravljen nekoliko prej, saj še nimajo potrjenih vseh postavk.

Toda kljub temu le-te ne bi smele pomeniti bistvenega odstopanja od začrtane javne porabe oziroma normalnega delovanja posameznih dejavnosti, pomembnih za Občino Moravske Toplice. Po njegovem mnenju so v letošnjem letu dosegli pomemben premik, saj so se od lanih 88 povzpeli na 94 odstotkov zagotovljene porabe. Prihodke so ustvarili zlasti na račun prodaje stavbnih zemljišč, spremembe namembnosti, čeprav je delež nižji od pričakovanega, krajevne turistične takse (v občinski blagajni se je nateklo okrog 20 milijonov tolarjev), komunalne in šolske takse ter pristojbine za izkoriščanje gozdnih cest. Poleg tega so prihodki od obresti majhni, to pomeni, da ni na voljo dovolj likvidnostnih sredstev. Zato bodo del proračunskih obveznosti prenesli v prihodnje leto. Sicer pa je bila poprejšnja razprava dokaj polemična. Tako je Jože Vugrinec opozoril na nekatere visoke indekse, kot so pri požarni varnosti in vzdrževanju športno-rekreacijskih objektov ter komunalnih prispevkov. Podvomil je, ali se za temi številkami morda ne skrivajo druge zadeve, o katerih svetniki ne bi ničesar vedeli. Pridružil se mu je Alojz Glavač, rekoč, da se pri rebalansu proračuna poja-

Martjanski župniji odpisali komunalni prispevek

Sicer pa so na seji precej časa porabili tudi za obravnavo prošnje župnijskega urada Martjanci za odpis komunalnega prispevka. Kot je navedel župnik Matija Hajdinjak, so ob gradnji kanalizacije utrpeli za več kot 1,5 milijona tolarjev škode. Šlo je za velik poseg v nepremičnine, cerkvena kmetijska zemljišča, objekte, med drugim je podrti drvarnica in uničena vrtna ograja. Po besedah župnika Hajdinjaka pa že vrsto let nimajo primernega prostora za veroučni pouk, saj je obnovljeno gospodarsko poslopje, kjer je bila prej konjušnica, neprimerno za tovrstno cerkveno dejavnost. Zavezoje pa se tudi za gradnjo zimske kapele, ker je v cerkvi hladno in je zaradi velike umetniške vrednosti fresk ne smejo ogrevati, in za prostore za vadbo pevskega zbora. Potrebovali bi tudi dvorano za razne cerkvene potrebe. Načrtovana gradnja pa se je neprimerno ustavila, ker so v vodstvu Krajevne skupnosti Martjanci preprosto založili njihovo vlogo, ki bi omogočila pridobitev gradbenega dovoljenja.

Medtem so v občinskem svetu sprejeli odlok o komunalnem prispevku, ki bi v konkretnem primeru znašal dobre 3 milijone SIT. Kot je povedal župan Franc Cipot, bi jih

zaradi nastale škode in namembnosti prostora, ki ni zgolj stanovanjski, lahko opustili plačila 50-odstotnega deleža. Po dolgotrajni razpravi so svetniki sprejeli sklep, po katerem so martjanski župniji odpisali komunalni prispevek v višini nekaj čez 1,5 milijona tolarjev, ki je prispevek občine za gradnjo omenjenega objekta. Na ta način je omogočena izdaja gradbenega dovoljenja.

MILAN JERŠE

KS Prosenjakovci

Bodo postali povsem samostojni?

V Krajevni skupnosti Prosenjakovci, kamor spadajo poleg krajevnega središča Prosenjakovec še vasi Berkovci, Središče, Pordašinci, Čikečki vasi in Ivanjševci, se lokalni veljaki že nekaj časa prerekaajo, kar seveda ni v prid delovanja raznih organov na dvojezičnem območju Občine Moravske Toplice. Zato je bil njen župan Franc Cipot prisiljen sklicati zbor krajanov, ki se ga je udeležilo okrog štirideset ljudi.

V razgreti razpravi so se marsikdaj povrnili v leto 1994, ko je bil sprejet zakon o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij. Kot je znano, je Krajevna skupnost Prosenjakovci takrat resno računala, da bodo dobili novo občino s sedežem v Prosenjakovcih. Taka je bila tudi želja tamkajšnjih domačinov, ki so se na referendumu večinsko opredelili za lastno občino. Toda državni zbor je odločil drugače in jih priključil k novonastali Občini Moravske Toplice. To je seveda priložilo olja na ogenj v medsebojnem obtoževanju, kdo je kriv, da niso uspeli s svojo zahtevo. Temu pa so se pridružile nekatere zdrahe med vplivnimi posamezniki, ki so hoteli razčistiti neporavnane račune. Vse to pa je očitno močno vplivalo na

še v Berkovcih, Središču, Pordašincih, Čikečki vasi in Ivanjševcih. Na ta način naj bi ugotovili, ali o lastni krajevni skupnosti razmišljajo tudi v drugih krajih sedanje KS Prosenjakovci. Če bo volja ljudi taka, bodo o njej razpravljali tudi svetniki Občine Moravske Toplice, saj bo treba navsezadnje spremeniti nekatere določila občinskega statuta.

Sicer pa je na zboru krajanov moravski župan Franc Cipot navzoče seznanil tudi s prizadevanji za odprtje mejnega prehoda Prosenjakovci - Magyarszombatfa. V ta namen bodo zagotovili denar iz občinskega proračuna, določen delež pa pričakujejo tudi od evropskega programa Phare. Po podpisnem meddržavnem sporazumu z Madžarsko je namreč predvideno, da bi že prihodnje leto začeli urejati dovozno cesto, leta 1998 pa naj bi končali ta projekt. Za zdaj je ta mejni prehod za lokalni promet odprt kvečjemu sedemkrat letno.

MILAN JERŠE

Svetniki na dnevni red niso uvrstili razprave in glasovanja o nezaupnici predsedniku občinskega sveta Štefana Kuharja, za kar se je najbolj zavzemal Janez Škalič. Očitajo mu, da dovolj ne upošteva njihovih mnenj in stališč.

Barvanje in pleskanje samo po predračunu

Stranka je naročila barvanje prostorov. Dogovorili so se za ceno po kvadratnem metru, ko pa je stranka dobila račun, je bil ta mnogo višji od pričakovane. Na vprašanje, zakaj tako visok račun, je izvajalec stranki pojasnil, da so pri obračunu barvanja vštete tudi površine, ki jih zavzemajo vrata in okna.

Podobno je tudi, če si omissite pleskanje vrat in oken. Morda se vam zdi logično, da bi vam izvajalec zaračunal samo dejansko prepletkane površine; da vam na primer pri vratih, ki imajo vgrajeno steklo, ne bo zaračunal celotne površine vrat. Pa ni čisto tako.

Na obrtni zbornici smo povprašali, kaj o slikopleskarskih delih pravijo dobri poslovni običaji stroke (gradbene uzance). Za normalno zahtevno pleskanje do 3 m² in za zahtevnejše do 1 m² ni odbitkov (n.pr. steklenih površin v vratih). Pri pleskanju se vsaka vrata računajo posebej (njihova površina se ne seštevata, da bi tako dosegli potrebno kvadraturu za odbitek stekla).

Seveda se vam prav lahko zgodi, da se »vaš« izvajalec ne bo zmenil za omenjene poslovne običaje. Če želite, da je delo opravljeno v skladu z določili gradbenih uzanc, morate poskrbeti, da bo klavzula o spoštovanju le-teh zapisana v pogodbi (v predračunu), ki jo sklenete z izvajalcem. Če se torej želite izogniti neljubim presenečenjem, morate pred začetkom slikopleskarskih del poskrbeti za naslednje:

- se dogovoriti za ceno po m²,
- se dogovoriti, kaj vse je všteto v m²,
- dogovore zapisati, torej obvezno zahtevati predračun za pleskanje.

Pisarna Zveze potrošnikov M. Sobota, Slovenska ul. 48, je odprta v ponedeljek in sredo od 9.00 do 12.00 in 15.00 do 17.00, tel. (069) 27 300.

Območna pisarna ZP M. Sobota, Andrej Cimer

Mobitel

Ta zveneči predmet poželenja

Nizek športni avto, usnjen kovček in mobitel. Stereotip, tako ljub vsem slovenskim obrtniškim sinovom - vreden žrtvovanja, samo da se mu prilagaš.

Toda žalostna novica: nič več mobitel! Vsaj ne v tistem svetu, kateremu bi zgoraj imenovani tako krčevito radi pripadali.

Po vsej zahodni Evropi se naglo vzpenja število uporabnikov prenosnih telefonov: med več kot 30 milijoni so šolarji in dijaki, ki jih uporabljajo za pubertetniške klepete, starši, ki z njimi opremljajo otroke, da jih obdržijo pod nadzorom, vandravci in postarani hipiji, ki se prek brezžičnih telefonov javljajo svojim ženam z avtoštopa, starčki, ki jih nosijo kot dodatno zagotovilo varnosti in, da, tudi poslovneži, ki jim štrlijo iz prsnega žepa.

Torej prihaja čas, ko bo potrebno mobitelu odvzeti oznako statusnega simbola na videz obogatelih akviziterjev z očitno slabo skrito zaplankanstvo in

primankljajem potence ter belimi nogavicami. Mobitel moramo sprejeti kot nekaj normalnega in sčasoma odkriti njegovo novo, pri nas doslej še neodkrito značilnost: praktičnost.

Preprosto gledano je ta prenosni telefon kar lepa stvarca: majhna, priročna, ergonomsko oblikovana, ki se lepo prilaga roki, nikjer nobenih žic, ki bi se ovijale okoli telefonirajočega. Milo in značilno zvonjenje, ki običajno prihaja neposredno iz trupa navzočega v drobnokaristnem suknjiču, je nezamenljivo. S svojim zvonjenjem vedno znova vzpostavlja svojega lastnika kot fanta od fare, popolnoma zadovoljnega s svojo podobo, punco in firmo. Zvonjenje mobitela je zven uspešnosti in cvenka. S pticami si deli nebo, ki je celo njegovo, in ni tako kot navadni telefon prizemljen, zdvoječan in žičast.

Kar kliče po tem, da se mu daje prisrčna imena: Nemci mu pravijo handy, pri nas je vse bolj prijetno zveneči mobi.

Medtem pa cena prenosnih telefonov po Evropi vse bolj pada, pojavlja se vse več konkurenčnih podjetij, ki ponujajo še več in še ceneje - čez 35 funkcij dandanes že zmore takle mobi: klice lahko shranjuje, presteza, preusmerja - da, celo na navadni telefon. Prenosno telefonsko okužbo so po Evropi začeli razširjati Skandinavci konec osemdesetih. Zdaj število potujoče telefonirajočih iz leta v leto naglo raste: 31 milijonov letos, 46 milijonov do konca prihodnjega leta in 108 milijonov do konca leta 2000 v Evropi. Samo v Italiji naj bi ta številka poskočila do leta 2000 na 15 s sedanjega milijona. Po domače to pomeni, da naj bi imelo do leta 2000 mobitel v Italiji že vsako gospodinjstvo.

Na srečo vseh, ki ga bodo kmalu dobili, pri nas še ni tako hudo. Slovenski mobitel je do julija letos zabeležil 30000 naročnikov na analognih telefonih, oz. tistem, kar si običajno mislimo pod oznako mobitel. Še nekaj jih je na GSM-ih oz. tistem, kar imajo drugod po svetu za »mobilni telefon«. Razlika med analognim in GSM-telefonom je približno taka kot razlika med vinilno - se še spomnite vinilk? - in CD-ploščo, še bolj po domače: mobitel funkcionira tako kot radio, se pravi analogno prenaša glas, dočim GSM glasovni signal digitalizira in ga zato do sprejemnika prinese v odlično boljši obliki, toda zato, ker prvi - mobitel - funkcionira na nižjih frekvencah, nese dalje in zato, ker slednji, ki je sicer bolj zanesljiv in bolj slišen, deluje na višjih frekvencah, morajo biti njegove sprejemne postaje gostejše posejane. Vsak uporabni GSM ima posebno elektronsko karti-

co - svojo kartico samo vtakne v katerikoli GSM-aparat v Evropi in pogovor začne teči na njegov račun. S prvim smo v Sloveniji odločno na boljšem - pokriva čez 90 odstotkov ozemlja, slišnost drugega pa naj bi se kmalu razširila na 40 odstotkov podal-

vedmi: v redkokatero imenitno francosko restavracijo še ima vstop, že dolgo je preganjan iz gledaliških in koncertnih dvoran, iz varnostnih razlogov je prepovedan v letalih. Uporabnike na zahodu so začeli deliti na tiste, ki mobitel takrat, ko gredo na

pske deželice. S tem slednjim si v Prekmurju tudi prihodnje ne bomo imeli kaj začeti - omrežje GSM bo pokrito le v večjih mestih, slovenskem cestnem križu in obali in bomo v kakem Tropicu, Donzuano ali Superliju v Prekmurju zaman čakali, da bi začel opravljati svojo najosnovnejšo funkcijo - spodbudno zvoniti in zbuditi pozornost.

Z GSM-om lahko - resda, da vas tam teže opazijo - po mili volji klepetate po vsej zahodni Evropi, dočim se morate pri analognem zadovoljiti z 90 odstotki Slovenije - skratka: če imate mobitel, ste slovenski podjetnik, če imate GSM ste lahko karkoli: britanska rock zvezda, ukrajinski tovarnjakar, italijanski avtoštopar, zaskrbljena švedska mama, nizozemski postarani hipi, ki spi pod mostom nekje v Parizu, ali ljubusumna francoska žena ...

Po Evropi so se začeli zaradi navedenega mobitelov sramovati - kateri mačo pa bi si želel, da bi ga postavili v družbo z za kompleksano pubertetnico, ki ima končno pravico, po kateri lahko nepretrgano razklada svoje probleme, kaj šele da bi domnevali, da ga nemara nosi zato, da ga žena končno lahko nadzoruje ... Tiste, ki ga ne skrivajo, pa so začeli učiti stila s prepo-

pico s prijatelji izklopijo, in tiste, ki čakajo, da zazvonijo.

Družbe, ki ponujajo mobilno telefonijo, poskušajo narediti čim diskretnije in neopazneje mobilne telefone, saj bi končno uporabnikom rade razložile, da ne gre toliko za prestiž kot za priročnost in s tem pridobile novo klientelo. Slovenski mobitel na primer na svojih straneh pod poglavjem bonton opozarja uporabnike, da ni ravno lepo, če smo do nekoga med pogovorom vzvišeni samo zato, ker mu lahko povemo, da ga kličemo iz mobitela, priporočajo, naj raje z mobitelom včasih pomagamo ljudem v stiski. Prav tako opozori, da je med vožnjo primernejše držati volan kot mobitel in da se zato uporabniki naj raje oprimejo prostoročnega (hand free) načina komuniciranja.

Vsekakor je nekaj v mobitelu še bolj v nas, da nam ga delata tako fascinantnega. Najsi je to neozičenost, vtis poslovnosti, občutek celodnevne dosegljivosti, neskončna praktičnost ali utvara popolne globalne vasi, ki jo daje. Priznajte, da bi se počutili vsaj za pet otenkov samostestneje, če bi vam včeraj, ko ste šli plačevati opomine za elektriko, nekaj zazvonilo v prsnem žepu ...

CI
CHINCHILLA INTERNATIONAL
2204 Miklavž, Ul. Kirbiševih 53
telefon: (062) 692 250

**MATIČNA FIRMA
JUŽNOAMERIŠKIH
CHNINCHIL S 16-LETNIMI
IZKUŠNjami NA
MEDNARODNEM TRGU KRZNA**

**ZAČNITE DONOSNO DELO - DODATNO
ALI POKLICNO POSTANITE NAŠ PARTNER!**

POGOJI:
ljubezen do živali,
nekaj začetnega
kapitala,
pribli. 10 kvadratnih
metrov prostora,
ki ga je mogoče
ogrevati.

PONUJAMO VAM:
visokokakovostne živali,
strokovno pomoč,
vse farmske potrebščine.

ZAGOTAVLJAMO:
odkup živali - ceno,
zanesljivo poslovnost.

**Vse informacije
dobite na
brezplačnem
seminarju.
Prijava po
telefonu:
(062) 692 250.**

Kaj boste storili s svojim prvim milijonom? Mogoče ga še niste zaslužili. Vendar ga boste. Uspešni ste. Hočete vedno več. Pri tem vam bo pomagala banka uspešnih. Banka s trdnimi temelji in znanjem, ki je uspešna tako v Sloveniji kot v svetu. Ponuja vam storitve po meri, kvaliteten servis in še mnogo več. Pokličite nas na telefonsko številko: 061 132 11 74. Banka uspešnih.

CREDITANSTALT

Poslovalna enota: Banka Creditanstalt d.d., 1000 Ljubljana, Koparjeva 5, tel.: 061/132 00 70, 061/132 11 74, fax: 061/132 52 00, 061/132 52 05, 5000 Nova Gorica, Krištofova 9a, tel.: 05/28 480, fax: 05/28 489, 2000 Maribor, Parizanska 12, tel.: 02/224 284, fax: 02/224 356, 5000 Murska Sobota, Lendavska 11, tel.: 02/22 502, 02/21 700, fax: 02/21 023

Vestnikova akcija

Sicer je res, da je praviloma vsak sam »svoje sreče kovača«, ampak vselej si le ne moremo sami izpolniti svojih želja, pač pa nam je pri tem potrebna takšna ali drugačna pomoč drugih ljudi.

Zdaj se vam ponuja priložnost za morebitno izpolnitev svoje največje želje.

Prvo, kar morate storiti, je, da jo zaupate domačemu tedniku. To storite v pismu, ki ga pošljete na naslov:

Uredništvo VESTNIKA, 9000 Murska Sobota, Arh. Novaka 13, v levem kotu kuverte pa pripišete: želja.

V uredništvu bomo skušali vse storiti za izpolnitev vaše želje, vi pa morate dovoliti, da o tem, kako je to potekalo, napišemo reportažo.

Tako: povabljeni ste k zanimivemu sodelovanju z Vestnikom, zato se kar hitro odločite za razkritje svoje največje želje, in to sporočite pisno. Nič ne morete izgubiti, le pridobite lahko: izpolnitev največje želje.

Pa še sporočilo Vestnika: željo bomo skušali izpolniti le rednim naročnikom, zato bi se tudi zaradi tega splačalo naročiti nanj.

Novi izzivi v poljedelstvu

Občasna srečanja strokovnjakov kateregakoli znanstvenega področja so nujna za njegov uspešen razvoj, saj pomagajo k pretoku znanja, izmenjavi mnenj in definiranju aktualnih problemov, so zapisali organizatorji letošnjega poljedelskega simpozija, ki je bil v začetku tega tedna v kongresni dvorani hotela Radin v Radencih, posvetili pa so ga 50. obletnici študija agronomije na ljubljanski univerzi.

Priznani domači in tuji strokovnjaki so v dveh dneh predstavili nekatere izkušnje in najnovejša dognanja na tem področju. Šmo v času, ko v evropskem kmetijstvu prihaja do velikih gospodarskih in političnih sprememb, ki se jim bo moralo prilagoditi tudi slovensko kmetijstvo, zato je tokratni posvet potekal pod motom Novi izzivi v poljedelstvu.

Poljedelstvo predstavlja osnovo slovenskega kmetijstva in to bo tudi v prihodnje, živinorejo je moč razvijati in širiti le do določene meje, saj zemlja prevelikih obremenitev ne prenese. Zato je bil tudi pretežni del strokovnih prispevkov, ki smo jih slišali na letošnjem posvetu, usmerjen k iskanju takšnih poti, kot jih zahteva sonaravno kmetovanje. Tudi v Sloveniji se obseg kmetijskih zemljišč zmanjšuje, pridelava pa se povečuje, vendar na način, ki je za naravo škodljiv. V zadnjih desetih letih se je skupna površina travnatnega sveta pri nas zmanjšala za 61.000 hektarjev in njivskega za 15.000 hektarjev, v strategiji razvoja slovenskega kmetijstva

pa je predvideno nadaljnje zmanjševanje. Zdaj imamo v Sloveniji 580 tisoč hektarjev travnikov in 230 tisoč hektarjev njiv, če

bomo dopustili nadaljevanje sedanjih procesov, pa bodo posledice katastrofalne.

Če je še na prvem tovrstnem simpoziju pred dvema letoma bila premočno prisotna problematika, s katero se slovensko kmetijstvo srečuje, je s tem drugim posvetom že narejen korak naprej. Kot je dejal kmetijski mini-

ster Jože Osterc, se bo v prihodnje potrebno še bolj odločati za raziskave, ki bodo dale odgovore na današnje in jutrišnje probleme v kmetijstvu. Slovenija se po njegovem ne bo mogla izogniti vključevanju v mednarodne integracijske tokove, kmetijstvo pa bo pri tem še posebej občutljivo. Zato bo potrebno narediti vse, da posledice tega vključevanja čim bolj omilimo. In tudi takšni simpoziji, kot je bil ta, naj bi prispevali k temu.

L. KOVAČ

V Radgonskih goricah

Miklavževa trgatev

Kakovostna slovenska vina si vse uspešneje utirajo pot med zahtevnejše pive, med tiste, ki jim pivska kultura nekaj pomeni. Tudi vedno več vinogradnikov se zato odloča za posebne trgateve, Miklavževa trgatev v podjetju Radgonske gorice pa je postala že tradicionalna. Pravzaprav je pred šestimi leti prišlo do nje povsem spontano, saj so na trsih pustili grozdje za posebno trgatev, naključje je naneslo, da so ga pustili do konca novembra

in na predlog direktorja Škrobarja so ga potrgali na dan sv. Miklavža. Letošnja trgatev je bila tako peta, saj so pred tremi leti bračče prehiteli ptiči. Odtlej grozdje zavarujejo s posebnimi mrežami in tudi letos so tako uspeli do miklavževega obvarovati pridelek na 80 arih vinograda, iz njega pa bo čez leto prišlo na trg kakovostno Miklavžovo vino.

Kakšnih 800 litrov sladkega mošta so iztisnili letos, to vino

pa polnijo v posebne politrse steklenice, katerih oblika ponazarja stiskalnico, utež in vreteno ter trto, ki se ovija okoli kola.

Čeprav ima to vino svojo ceno, porabniki radi posegajo po njem, saj je primerno predvsem za darila ob najrazličnejših priložnostih.

L. KOVAČ
Fotografija:
N. JUHNOV

Subvencije kmetijstvu v občini Turnišče Pomoč štiristo kmetovalcem

Občina Turnišče je letos iz svojega proračuna namenila za pospeševanje kmetijstva 6.800.000 tolarjev. Medtem so glavnino denarja že porabili.

Doslej so denarne spodbude namenili za regresiranje strnišnih posevkov, za zavarovalne premije za piemenske svinje in krave, za sofinanciranje semen, semenskega krompirja, trsnih cepljenk, poskusno pridelovanje novih kultur, nekaj denarja pa so dali tudi za delo vinogradniško-sadlarskega društva. Denarne spodbude je doslej izrabilo okrog 400 kmetovalcev, predvsem mlaj-

ših, kar je vsekakor spodbudno. Ukvarjajo se predvsem s poljedelsko pridelavo, je pa tudi še precej živinorejcev. Na turniškem območju pa se pojavljajo tudi nekatere nove dejavnosti, denimo pridelovanje zelenjave, cvetličarstvo in tudi reja puranov.

V kmetijskopospeševalni službi Občine Turnišče ugotavljajo, da je zanimanje za denarne spodbude vse večje.

J. Ž.

Smrečice le s plombami

Blizajo so božični in novoletni prazniki, ki si jih ne moremo predstavljati brez okrasnih dreves. Po zakonu o gozdovih lahko lastniki gozdov ta drevesa posekajo le na osnovi izdane odločbe. Vsa okrasna drevesa, tudi tista, ki so pridobljena na namenskih površinah, v drevesnicah in podobno, morajo biti pri prevozu in prodaji označena s plombo, ki jo je treba namestiti na vidnem mestu. Za posamezno plombo je treba plačati 10 tolarjev, prodajalci okrasnih dreves pa morajo imeti potrjena, da so drevesa pridobljena na namenskih površinah.

Ker se nekateri posamezniki še vedno radi oskrbujejo z okrasnimi drevesi na nezakonit način, pri čemer povzročajo v naših gozdovih nemalo škode, so za to predvidene visoke kazni, ki znašajo od 15.000 tolarjev za posameznika do 150.000 tolarjev za pravno osebo. Takšne kazni so predvidene za tiste, ki pridobivajo okrasna drevesa brez odločbe in jih dajejo na trg brez plombe. Sicer pa za vsa morebitna pojasnila lahko povprašate revirnega gozdarja Zavoda za gozdove Slovenije OE Murska Sobota, kjer so na voljo tudi plombe.

ski krompir prve ali druge množitve, ki se prodaja pod oznako A, za 10 do 20 odstotkov cenejši od uvoženega.

Kot sta povedala predstavnika Kmetijskega inštituta in Semenarne Ljubljana, bo semenski krompir prihodnje leto cenejši za 20 do 25 odstotkov. Kilogram semenskega krompirja bo po novem stal od 80 do 100 tolarjev. Seveda pa je bil osnovni namen srečanja, osvestiti pridelovalce, da se pred spomladansko saditvijo odločijo za najboljše sorte. Boris Hegeduš

Turnišče - cene pujskov

Na četrtkovem sejmu pujskov v Turnišču so rejci ponujali 46 pujskov, starih od 8 do 10 tednov in težkih do 24 kilogramov. Za par je bilo potrebno odšteti od 12.500 do 14.500 tolarjev, prodali pa so 38 živali.

Manj površin in več pridelka

Uvozu semenskega krompirja se ne bo mogoče izogniti. Za jedilni krompir pa imamo na voljo domače, enako kakovostno in od uvoženega cenejše seme. Slovenija porabi letno 360 tisoč ton krompirja, letos smo pridelali 450 tisoč. V prihodnje naj bi na hektar pridelali 30 ton krompirja. Semenski krompir bo cenejši za 20 do 25 odstotkov.

Tako so ugotavljali na dnevu krompirja, ki ga je na Srednji kmetijski šoli v Rakicanu pripravila svetovalna služba ŽVZ-ja za Pomurje. Tadej Sluga iz Kmetijskega inštituta Slovenije je med drugim opozoril, da moramo v Sloveniji zmanjševati površine, zasajene s krompirjem, in povečevati pridelek na hektar. Cilj selekcionarjev je, da kmetijski pridelajo 30 ton krompirja na hektarju. Tlača se pridelki gibljejo okoli 22 ton na hektar. Slovenija letno po-

rabi 360.000 ton krompirja. Letos, ko ga je v Evropi preveč, pa so ga naši kmetijci pridelali skoraj 450.000 ton.

Uvozu semenskega krompirja se Slovenija ne bo mogla izogniti. Zda 42 odstotkov potreb po semenskem krompirju pokrijemo z uvozom iz Nizozemske, 11 odstotkov ga uvozimo iz Škotske, 19 iz Belgije in 8 odstotkov iz Luksemburga. Prav slednji državi nista znani po pridelavi krompirja, zato bi se uvozu iz njih lahko od-

FRANCEKOVO
PREMIŠLJANJE

ČE BOMO V SLOVENIJI ŠE DALJE TAKO KRČILI OBSEG TRAVNIKOV IN NJIV,

BOŠ MED ZADNJI MI, KI POZNAJO TRAVO IN SENO.

Kako do več mleka?

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Nekaj zgledov izračunanih krmnih obrokov, kjer je koruzna silaža osnovna krma

Zgled 1: Krmni obrok s koruzno silažo

VRSTA KRME	kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g
seno	4,0	3,52	240,0	16,88	1160,0	1260,0	10,4	22,4	2,0
krmlina moka	0,5	0,44	57,0	2,48	51,5	225,0	5,5	3,0	0,1
koruzna silaža	27,0	8,64	321,3	55,35	1998,0	5130,0	15,2	21,6	3,8
kravimin - 3	0,12	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0	9,6	20,4	15,6
sol	0,00	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SKUPAJ	12,60	618,3	74,7	3209,5	6615,0	41,7	67,4	21,4	
ZA 1 MLEKA			5,0	17,9	25,5	12,4	12,8	12,5	11,4
kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g	

Kot vidimo iz izračunanega obroka, lahko da krava iz osnovne voluminozne krme, to je 4 kg srednje dobrega sena in 27 kg koruzne silaže, le 5 l mleka glede na beljakovine in kar 12,4 l glede na energijo. S tem ko smo dodali 12 dag vitaminsko-rudninskih mešanic (KRAVIN-3) in 0,5 kg krmilne moke, smo pokrili potrebe tudi po kalciju (Ca), fosforju (P) in Na.

Ta obrok ni izravnal, saj je razmerje beljakovine : ŠE 1 : 10,7, ki je primerno za vzdrževanje krav. Za količino 12-15 l mleka pa mora biti razmerje 1 : 6.

Da izboljšamo ta krmni obrok in ga uravnamo po beljakovinah, moramo dodati beljakovinsko krmino, to pa je lahko: sojine tropine, sončnične tropine, bučne pogače ali repične tropine, odvisno od tega, kakšne komponente imamo na tržišču.

Najprimernejši in tudi najcenejši krmni obrok je iz kakovostne travne in koruzne silaže. Travnna silaža naj bi vsebovala maksimalno 27 % surovih vlaken, s tem si zagotovimo višjo prebavljivost, več beljakovin in energije. Minimalne suhe snovi travne silaže bi moralo biti 40 odstotkov, da bodo izgube fermentacije minimalne in ješčnost zadovoljiva.

Koruzne silaže so v zadnjih letih zadovoljive kakovosti, saj zaradi boljše rezi in drobljenja zrnja pospravljamo ta pridelek pri višji suhi snovi. S tem dosegamo višji odstotek energije (580-620 g ŠE v suhi snovi) in dobro konzumacijo.

Zgled 2: Krmni obrok s koruzno in travno silažo

VRSTA KRME	kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g
seno	3,0	2,64	180,0	12,66	870,0	945,0	7,8	16,8	1,5
travnna silaža	17,0	6,12	680,0	35,87	1377,0	3298,0	20,4	44,2	5,1
koruzna silaža	11,0	3,52	130,9	22,55	814,0	2090,0	6,6	8,8	1,5
krmlina moka	1,0	0,87	114,0	4,95	103,0	450,0	11,0	6,0	0,1
kravimin - 3	0,11	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0	8,8	17,6	14,3
SKUPAJ	13,15	1104,9	76,0	3164,0	6783,0	54,6	94,5	22,5	
ZA 1 MLEKA			13,1	12,3	24,1	13,0	20,4	21,5	12,5
kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g	

Kot je razvidno iz preglednice, dobimo pri tem načinu krmljenja največ mleka iz doma pridelane krme. Krmni obrok je izravnal po prebavljivih beljakovinah ter po energiji, z dodatkom krmilne moke pa smo v krmnem obroku izravnali tudi fosfor.

Zgled 3: Krmni obrok s koruzno silažo in sojinimi tropinami

VRSTA KRME	kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g
seno	4,0	3,52	240,0	16,88	1160,0	1260,0	10,4	22,4	2,0
sojine tropine	1,8	1,60	684,0	13,37	114,7	1292,4	12,4	8,5	0,1
koruzna silaža	26,0	8,32	309,4	53,30	1924,0	4940,0	15,6	20,8	3,6
KALMIN-3	0,12						9,6	20,4	18,0
sol	0,01								3,8
apnenčeva moka	0,03							11,4	
SKUPAJ	13,44	1233,4	83,6	3198,7	7492,4	48,0	83,5	27,5	
ZA 1 MLEKA			15,2	14,7	23,8	15,6	16,5	17,8	17,5
kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g	

Zgled 4: Krmni obrok s koruzno silažo in bučnimi pogačami

VRSTA KRME	kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g
seno	4,0	3,52	240,0	16,88	1160,0	1260,0	10,4	22,4	2,0
bučne pogače	1,6	1,47	680,0	12,48	70,4	1272,0	28,3	14,7	0,0
koruzna silaža	26,0	8,32	309,4	53,30	1924,0	4940,0	15,6	20,8	3,6
apnenčeva moka	0,09							34,2	
sol	0,06								22,8
premijski GK	0,06								
SKUPAJ	13,31	1229	82,7	3154,4	7472,0	54,3	92,1	28,5	
ZA 1 MLEKA			15,2	14,4	23,7	15,5	20,2	20,7	18,5
kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g	

Če primerjamo krmni obrok s koruzno silažo, vir beljakovin so sojine tropine ali bučne pogače, vidimo, da z obema krmiloma dosežemo mlečnost 14,2 l mleka glede na beljakovine in 14,5 l mleka glede na energijo. Ješčnost teh krmnil je izredno dobra, razlika pa nastane pri vsebnosti rudninskih snovi, predvsem pri fosforju (P). Sojine tropine vsebujejo P 6,8 g/kg, bučne pogače pa kar 17,6 g/kg. Pri krmljenju sojinih tropin priporočamo kompletne rudninsko-vitaminske mešanice, kot so kravimin-3, kalmin zimski in dobrodej D-1612. Najprimernejšo kombinacijo dobimo s kalminom zimskim.

Če pa krmimo bučne pogače, ki vsebujejo precej fosforja v primerjavi s sojo, pa je kravam molznicam najbolje dodajati samo premiks - 0,5% na suho snov, to je 6-7 dag dnevno na kravo. Na tržišču imajo Leko-vega z imenom premiks GK in Dobrodejevega D-1521. Če bi dodajali kompletne vitaminsko mešanico, ki vsebuje tudi fosfor, bi bilo tega fosforja veliko preveč, kajti žival ga ne potrebuje toliko, kot bi ga mi dodali s krmo. Manjkajoči kalcij (Ca) pa dodamo v najcenejši obliki, to je v obliki apnenca (apnenčeva moka). Na ta način dosežemo najcenejšo obliko dodajanja rudninsko-vitaminskih sestavin.

Zgled 5: Krmni obrok s koruzno silažo in sončničnimi tropinami

VRSTA KRME	kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g
seno	4,0	3,52	240,0	16,88	1160,0	1260,0	10,4	22,4	2,0
sončni tropine	2,1	1,87	672,0	11,07	399,0	1218,0	24,6	20,2	0,0
koruzna silaža	26,0	8,32	309,4	53,30	1924,0	4940,0	15,6	20,8	3,6
apnenčeva moka	0,06							22,8	
sol	0,06								19,0
premijski GK	0,06								
SKUPAJ	13,71	1221,4	81,2	3483,0	7418,0	50,6	86,2	28,5	
ZA 1 MLEKA			15,0	14,0	25,4	15,3	18,0	18,7	18,5
kg	SS kg	SPb g	NEL MJ	Sr.v%	ŠE g	P g	Ca g	Na g	

(nadaljevanje prihodnjic)
Kmetijska svetovalna služba
ŽVZ M. Sobota
Jože PUHAN, dipl. inž. kmet.

Pogovor z mag. Jožkom Čukom, predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije

Zivimo na račun naše mlade generacije

Napovedi gospodarskih gibanj za leto 1996 so bile dokaj optimistične, saj je bila načrtovana ugodna rast družbenega proizvoda, inflacija naj bi bila letos manj kot dvoštevlična, pa tudi sicer so poznavalci gospodarskih gibanj napovedovali, da se je slovensko gospodarstvo že toliko prilagodilo novim razmeram, da nazadovanja ne bi smelo več biti. Leto se bliža koncu in zdaj že lahko trdimo, da se nekatere napovedi ne bodo uresničile. Sicer pa smo se o tem in o nekaterih drugih vprašanjih, ki so v tem času še posebno aktualna, pogovarjali z mag. Jožkom Čukom, predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije.

Mag. JOŽKO ČUK: Po oceni službe za gospodarsko konjunkturo pri Gospodarski zbornici Slovenije ugotavljamo, da bo stopnja rasti nižja od napovedane. Predvsem v zadnjem času pa se zaostrejo razmere pri zunanjetrgovinski menjavi na področju izmenjave blaga in bati se je, da bo v zunanji trgovini prišlo do primanjkljaja pri trgovinski bilanci, ki jo bomo skušali seveda pokriti z drugimi finančnimi in neblagovnimi transakcijami. Vendar obstaja v tem trenutku na osnovi trendov bojazen, da bomo imeli negativno tudi plačilno bilanco.

Kje so razlogi, da gospodarska rast ne bo takšna, kot je bila napovedana?

Mag. JOŽKO ČUK: Ključni dejavnik slovenskega razvoja je gospodarstvo in v ožjem smislu industrija. Na industriji temelji skoraj v celoti tudi naš izvoz. Izvoz je področje, ki je non plus ultra za povečevanje bruto domačega proizvoda, in ker nastopajo pri izvoznikih zelo velike težave tudi zaradi neugodnega makroekonomskega okolja, prihaja do izpada predvsem pri naših izvoznikih.

Konkurenčnost je odvisna od številnih dejavnikov

Sami pravite, da gospodarstvo še vedno predvsem bazira na industriji. Žal industrijska proizvodnja že nekaj let pada in je zdaj že za približno tretjino pod najvišjim doseženim nivojem pred leti??

Mag. JOŽKO ČUK: Če gledamo trend zadnjih desetih let, od leta 1986 do leta 1995, je fizični obseg industrijske proizvodnje padel za 35 odstotkov. Sodimo, da je takšno padanje prehitro, saj tega izpada ne nadomestimo z drugimi realnimi kategorijami.

Je ta izpad v industrijski proizvodnji v bližnji prihodnosti mogoče nadomestiti s temi realnimi kategorijami, kot jih sami imenujete?

Mag. JOŽKO ČUK: Tudi slovenska vlada in vsi odgovorni za razvoj gospodarstva bodo morali resno obravnavati problem padanja fizičnega obsega industrijske proizvodnje, kajti ta padec je prevelik glede na naše realne možnosti. Industrija se namreč v našem miselnem ozadju šteje za nekaj umazanega, nekaj odvečnega. Zato govorimo o prestrukturiranju proizvodnje, ki naj prinese takšne proizvode, na katere se bodo potem vezale tudi storitvene dejavnosti.

Gibanja v našem gospodarstvu so seveda precej odvisna od gibanja na zunanjih trgih. Čeprav se na teh trgih že čuti določena konjunktura, naši gospodarstveniki čisto trdijo, da so na tujih trgih nekonkurenčni. Kakšen je vaš komentar k temu?

Mag. JOŽKO ČUK: Poudariti moram, da je konkurenčnost države ali gospodarstva ali posameznega poslovnega subjekta odvisna od množice dejavnikov. Mi vemo, da po najbolj kompetentnem poročilu, ki obravnava konkurenčnost držav, to je po Gareljevem poročilu, vpliva na konkurenčno sposobnost neke države 378 dejavnikov. Navadno pa, kadar obravnavamo posameznike ali posamezna podjetja, se pri konkurenčnosti osredotočimo samo na enega, dva ali nekaj dejavnikov. Mislim pa, da je to zelo kompleksno vprašanje, ki zadeva kulturno-civilizacijski vzorec posamezne države. Hočem reči, da pri nastopu na svetovnem trgu ni odvisno vse samo od tiste klasične tehnične vsebine, če govoriva o industrijskem izdelku, ampak je zelo pomembno, po kakšnem distribucijskem kanalu ta izdelek prihaja, od kod prihaja in kakšna je stopnja zaupanja med kupcem in prodajalcem. Zato je pri tem zelo pomembno, da naša podjetja tudi osvojijo standarde kakovosti ISO 9000 in sprejmejo filozofijo stalnega izboljševanja kakovosti.

točamo samo na enega, dva ali nekaj dejavnikov. Mislim pa, da je to zelo kompleksno vprašanje, ki zadeva kulturno-civilizacijski vzorec posamezne države. Hočem reči, da pri nastopu na svetovnem trgu ni odvisno vse samo od tiste klasične tehnične vsebine, če govoriva o industrijskem izdelku, ampak je zelo pomembno, po kakšnem distribucijskem kanalu ta izdelek prihaja, od kod prihaja in kakšna je stopnja zaupanja med kupcem in prodajalcem. Zato je pri tem zelo pomembno, da naša podjetja tudi osvojijo standarde kakovosti ISO 9000 in sprejmejo filozofijo stalnega izboljševanja kakovosti.

Preveč za plače in premalo za naložbe

Pomeni, da sta visoka cena dela in visoka cena kapitala le del tistega, kar vpliva na konkurenčno sposobnost slovenskih podjetij?

Mag. JOŽKO ČUK: Sam sem javno že večkrat poudaril, da stroški dela v konkurenčnosti pri nas predstavljajo le 10 do 20 odstotkov, preostalih 80 odstotkov pa temelji na drugih kategorijah. Predvsem bo potrebna večja izkoriščenost človeških virov, kar bo mogoče doseči z ustrezno motivacijo, prav tako pa bo potrebno spodbujati tudi inovacije, ki so ključnega pomena za dodano vrednost.

Dejstvo pa je vendarle, da je vpliv stroškov dela na konkurenčnost od panoge do panoge različen in je večji v delovno intenzivnih panogah??

Mag. JOŽKO ČUK: Tega problema ne smemo obravnavati samo z vidika absolutnih vrednosti pri ceni delovne sile, pri ceni stroškov. To, kar smo pri gospodarski zbornici sprožili z zahtevo po prenovi kolektivne pogodbe, se nanaša na relativna razmerja med plačami oz. stroškom dela in naraščanjem cen. V Sloveniji je ključni problem realno naraščanje plač prek vsakih normalnih mer. Gledano na ravni države, že pet let dobivamo višje plače, realno plače naraščajo hitreje kot rastejo drobnoprodajne cene. Naše plače naraščajo hitreje od produktivnosti, hitreje od bruto domačega proizvoda. V socialnem

stjo bruto domačega proizvoda. In če plače naraščajo prehitro in gremo prehitro v blaginjo, to pomeni, da premalo vlagamo v investicije in s tem naziramo svojo lastno substanco. Poenostavljeno rečeno, to pomeni, da živimo na račun naše mlajše generacije, ki zaradi prenizkih vlaganj, saj preveč namenimo za plače, ne bo imela normalnih možnosti za vstop v življenje. Slovenija približno 21 odstotkov bruto domačega proizvoda vlaga v investicije, kar je sicer solidna številka glede na okolje, v katerem smo. Nekatere najbolj razvite države, ki v svetu najbolj prosperirajo, vlagajo tudi do 30 odstotkov, vendar je problem v strukturi na-

dov kot storitev. Naši proizvodi in storitve niso dovolj sveži, nimajo dovolj kulturnocivilizacijskega nivoja, zato ne zadovoljujejo potreb in pričakovanj kupcev, kot je danes potrebno, zato jih je na konkurenčnem trgu tudi težko plasirati. In če želimo posodobiti in prestrukturirati tehnologijo in generirati nove proizvode, ki so zahtevnejši in zahtevajo predvsem več informacijske tehnologije, več znanja in podobno, so potrebne investicije. Investicij pa ni zato, ker imamo relativno nizek dobiček, dobička ni tudi zato, ker gre preveč tudi za plače, na drugi strani pa visoka obrestna mera odvrča podjetja od investicij.

Gospodarstvo se ne boji tujega kapitala

Sami ugotavljate, da podjetjem zmanjkuje sredstev za investicije, zato nas toliko bolj čudi splošno razširjeno mnenje, ki ni naklonjeno tujim vlaganjem v Slovenijo.

ših investicij. Teh 21 odstotkov bruto domačega proizvoda gre predvsem v vlaganja v ceste, nekaj v železnice, nekaj v telekomunikacije, ogromno denarja pa se namenja za nakup osebnih avtomobilov. Slovenci smo letos do tega časa nakupili za 35 odstotkov več novih avtomobilov kot lani. To je v nekem smislu tudi

cje, zato nas toliko bolj čudi splošno razširjeno mnenje, ki ni naklonjeno tujim vlaganjem v Slovenijo.

Mag. JOŽKO ČUK: To je predvsem psihosocialno in politično vprašanje. Ko smo naredili anketo med slovenskimi gospodarstveniki, direktorji podjetij in direktorji funkcij v gospodarskem podsistemu, smo dobili več kot 90 odstotkov pozitivnih odgovorov glede priključevanja Evropski uniji in glede odpiranja države navzven. V gospodarstvu ne obstajajo kompleksi in zadržki pri povezovanju s tujim svetom. Mi smo prepričani, da se Slovenija mora odpreti tujemu svetu in tudi tuji kapital mora priti k nam. Tuji kapital pa bo prišel le, če bo videl tu takšno možnost za vlaganje in takšno investicijsko okolje, ki bo zanimivo za ustvarjanje profita, in to takšnih stopenj profita, kot so danes v svetu normalne. Vprašanje je bolj politično in menim, da se preveč popularizira negativni vidik dotoka tujega kapitala. Slovenija je majhna država, ki v svetu ne pomeni veliko, saj podatki kažejo, da so le tri države, kjer uvoz iz Slovenije predstavlja več kot 0,1 odstotka njihovega uvoza, zato se bomo morali prilagoditi kulturnocivilizacijskim vzorcem tega razvitega sveta. Žal pa smo Slovenci po naravi takšni, da bi iz zunanjega sveta pobrali le tisto, kar je pozitivno, nismo se pa

pripravljene odpovedati nekaterim privilegijem na račun drugih. Prepričan pa sem, da ima slovenski menedžment dovolj znanja, da se lahko zaščiti pred

Premalo za razvoj

V letu 1995 je povprečna bruto dodana vrednost slovenske industrije in rudarstva znašala 24.292 DEM na zaposlenega in je za 4 do 6 krat zaostajala za povprečji v Evropski uniji. Razlika nastaja zaradi prepočasne uvajanja in ponudbe tehnološko zahtevnih proizvodov, ki jim tržišče priznava višjo vrednost in s tem tudi višjo ceno. To je posledica nizkih vlaganj, ki jih slovenska industrija vlaga v razvoj, zato novi izdelki tudi razmeroma počasi prihajajo na trg.

Po podatkih iz »Zelene knjige« Evropske komisije se v državah Evropske unije kar 40 do 60 odstotkov starih izdelkov v treh letih zamenja z povsem novimi, v razvojno najuspešnejših sektorjih pa se tako v šestih letih v celoti zamenja ponudba proizvodov. Slovenci na tem področju še močno zaostajamo.

negativnimi učinki tujih vlaganj. Imamo dovolj znanja, da se s tujci lahko povežemo na enakopravnih osnovah. Že zdaj lahko ugotavljamo, da tista slovenska podjetja, v katerih je že tuji kapital, zelo dobro poslujejo in so lahko tudi vzor za dobro in racionalno poslovanje drugim podjetjem. V poslovni skupnosti, v gospodarstvu, torej ne obstajata kompleks in zavora pred vstopom tujega kapitala, zato bo prej ali slej do tega tudi prišlo. Tuji kapital nam je nejnno potreben zaradi investicij in zato, da lahko vstopamo v vse gospodarske svetovne verige, da postanemo sestavni del svetovnega gospodarstva.

Z novimi kolektivnimi pogodbami delavcem ne bomo ničesar vzeli

Povrniva se k področju, ki sva ga že načela. Realne plače v Sloveniji že od leta 1993 naraščajo, in to je bil tudi razlog za spremembo kolektivne pogodbe, ki so jo delodajalci sprožili prek Gospodarske zbornice Slovenije. Vsaj doslej kakšnih otipljivih rezultatov pri dogovarjanju med partnerji ni bilo, ali je v prihodnje pričakovati napredek pri pogajanjih?

Mag. JOŽKO ČUK: Prejšnji teden smo podpisali sporazum, da se sprostijo pogajanja, in to takoj po 20. decembru. Mislim, da je to napredek pri ustvarjanju razmer za usklajevanje interesov med delodajalci in delojemalci, zato sem prepričan, da se bomo v Sloveniji pravilno odločili za razmerja med plačami in investicijami. Ker so v javnosti večkrat napake razlage, bi rad pojasnil, da se s spremembo kolektivne pogodbe nikomur ničesar ne jemlje in tudi nikogar ne bomo prisilili v kakršno koli odločitev. To, kakšne bodo plače in koliko bomo vlagali v razvoj, v investicije v Sloveniji, morajo zavestno sprejeti vsi trije partnerji. Tukaj mora priti do konsenza, saj se tega ne da uveljaviti z aroganco, s prisilo ali trdo roko. Tudi posamezni delavec mora spoznati, da je od njega odvisno, kakšno prihodnost si bo zagotovil. V ospredju je torej vprašanje, koliko porabiti danes in koliko dati v razvoj. Ta denar ostaja v podjetju, mi ščitimo podjetje, ščitimo delovna mesta, zato naj gre ta denar v razvoj, da se s tem poveča tudi konkurenčna sposobnost. Na ravni države zdaj preveč dajemo za plače in premalo za razvoj. Moram pa

reči, da to ne velja za vsa podjetja, saj imajo nekatera to usklajeno.

Izračunali smo, da je od leta 1993 do 1995 vsak odstotek realne rasti neto plače pomenil povečanje nezaposlenosti za 0,38 odstotka. Če torej realne plače naraščajo hitreje od drobnoprodajnih cen, to neposredno vpliva na povečevanje brezposelnosti.

Po bruto dodani vrednosti močno zaostajamo za razvitimi

V zadnjem času veliko govorimo o bruto dodani vrednosti. To vprašanje je v svoji doktorski disertaciji zelo dobro obdelal dr. Marko Gliha, strokovni sodelavec vaše zbornice, vendar ta disertacija veliko bolj odmeva v tujini kot doma. Zakaj?

Mag. JOŽKO ČUK: V našem okolju se je o bruto dodani vrednosti začelo resno govoriti šele v zadnjem času. Ker je to kategorija, ki je normalna v socialno-tržnem gospodarstvu, v prejšnjem socializmu ta sploh ni bila predmet obravnave. Bruto dodana vrednost je tisto, kar podjetje resnično ustvari, je razlika med outputom in inputom. Če povem nekoliko bolj poljudno, je bruto dodana vrednost vprašanje produktivnosti, torej koliko podjetje naredi, koliko stroškov je pri tem imelo in koliko je sposobno za ta proizvod iztržiti. Mora torej biti racionalno pri stroških in aktivno pri marketingu, da s proizvodom doseže maksimalno ceno. Pomeni, da je potrebno imeti zelo dobro orodje doma v podjetju in tudi v distribucijskih kanalih morajo tržniki znati postaviti ceno in jo uveljaviti. In prav v tem je zelo velika razlika med našimi podjetji in podjetji v tujini. V nekaterih državah Evropske unije je bruto dodana vrednost celo od 3- do 10-krat večja kot pri nas.

Menda se te razlike celo povečujejo?

Mag. JOŽKO ČUK: Razkorak med bruto dodano vrednostjo na zaposlenega v Sloveniji in Evropski uniji se v tem trenutku še vedno povečuje. Mi se po tem kritiriju ne približujemo Evropski uniji, pač pa se ji oddaljujemo.

Kako to presekati?

Mag. JOŽKO ČUK: To je mogoče z zelo zavestnim programom razvoja, ki ga mora sprejeti država, tudi s programom varčevanja in z zavestnim programom spremembe izobrazbene strukture v Sloveniji. Če se hočemo premakniti z zdajšnje tehnično-tehnološke ravni na višjo, zahtevamo novo strukturo znanja. V to je treba iti s sistemi izobraževanja in dodatnega izobraževanja. Šele potem lahko računamo na povečano bruto dodano vrednost, ki je odvisna neposredno od pameti, torej od znanja in usposobljenosti ter motiviranosti ljudi.

LUDVIK KOVAČ

50 let soboške knjižnice

Leta 1998 nova knjižnica?

Soboška knjižnica praznuje letos tri pomembne jubileje: 50-letnico delovanja, 40 let današnjega študijskega oddelka in 35-letnico sodelovanja z madžarskimi knjižnicami, predvsem z županijsko knjižnico Daniel Berszenyi iz Sombotela. Ob tem dogodku so pripravili številne prireditve, okrogle mize, izdali dva zbornika, podelili pa so tudi zahvale najbolj zaslužnim za razvoj in napredek knjižnice. Čeprav je viden velik napredek pri širitvi knjižnice, pa ni šlo brez težav, s katerimi se ubadajo. Čeprav so si že pred leti želeli, da bi letošnja veliko obletnico praznovali v primernih prostorih, zaenkrat ostajajo v starih.

Nekaj statistike

Na policah (tudi v škafah, depojih, na tleh) soboške knjižnice so lani zabeležili 188 361 (leta 1965 je bilo 44.032 enot gradiva) enot gradiva, zato sodi po fondu med najbogatejše knjižnice v Sloveniji. Med šestdesetimi je na desetem mestu. Ima dva oddelka, prvi je splošnoizobraževalni in pionirski oddelk in ga najdemo v soboškem gradu, drugi pa je v Hartnerjevi vili, kjer je študijski oddelk Pišk. Lani je imela skupaj 10 312 članov (leta 1965 2900), ki so si izposodili 233 648 enot gradiva. Podatki zadnjih let tudi kažejo, da se je število članov v zadnjih petih letih izredno povečalo, čeprav je še vedno veliko ljudi, ki le poredko zaidejo v knjižnico ali pa sploh nikoli. Mnogim bralcem po vaseh pa se poskušajo približati z bibliobusom, ki že postaja premajhen.

Sodelovanje

Soboška knjižnica sodeluje tako s slovenskimi knjižnicami kot tudi s knjižnicami v tujini, predvsem z madžarskimi. To pa pomeni, da si lahko člani knjižnice tudi medbibliotečno izposojajo knjige, kar pride še kako prav študentom in drugim raziskovalcem. Knjižnica je vključena tudi v računalniški program Cobiss, iz katerega ne le črpajo, ampak tudi vlagajo in vpisujejo gradivo, predvsem madžarsko. Bralcem pa je s pomočjo računalnikov olajšano delo pri izbiri specifičnega gradiva.

Zbornik Soboška knjižnica 1946-1996

Izšel je tudi zbornik Soboška knjižnica 1946-1996. Prispevke o knjižnici so napisali Jože Vogrinec, Vanek Šiftar, Franc Kuznič in Franc Zdravac. V zborniku lahko preberete o zgodovini knjižnice v Prekmurju. Tukaj so knjižnice nastale zelo pozno, nekoč so edine »večje« zbirke knjig imeli le grofje po gradovih. Knjižnice so se pri nas začele ustanavljati šele po letu 1899 in še te so bile večinoma madžarske, saj so bile namenjene pomadžarjevanju. Tu in tam pa je k nam le prišlo nekaj knjig tudi v slovenščini. Pravo narodno čitalnico smo dobili leta 1920, in sicer v hotelu Dobray. Potem je delovalo v našem mestu kar nekaj knjižnic, ki so se časa primerno preimenovali, ter nekaj potujočih knjižnic, dokler se ni ustanovila današnja knjižnica, ki se je kasneje večkrat preimenovala. V zborniku lahko preberete tudi o različnih dejavnostih knjižnice - domoznanski, razstavi, založniški in drugih ter perspektivah in ciljih Piška.

Zbornik Sodelovanje ob meji

Ob 35-letnici sodelovanja med Pokrajinsko in študijsko knjižnico ter županijsko knjižnico Daniel Berszenyi iz Sombotela je izšel zbornik Sodelovanje ob meji. Prispevki zanj so nastajali na knjižničarskih dnevih lanske leto

v Murski Soboti in v Sombotelu. Prispevki so razdeljeni v štiri sklope, in sicer Knjižnice in narodne majšine, Položaj narodnih manjšin v Porabju in Prekmurju, Sodelovanje na področju likovne umetnosti, založništva, glasbe ter Solstvo, jezik in etnografija. Vsi prispevki so v slovenskem in madžarskem jeziku, rezimeji pa so v angleščini.

Razstava

V predprostoru grajske dvorane so odprli tudi razstavo, na kateri so predstavili nekatere od največjih dragocenosti soboške knjižnice. Mednje sodijo najstarejše knjige in listine, ki jih hranijo v tej knjižnici. Zbirati pa so jih začeli že vse od nastanka knjižnice, in še prej, ko so se porajali prvi zametki knjižnic pri nas na sploh.

Glede na to, da so v Prekmurju izšle številne knjige in publikacije, ki so napisane v prekmurskem jeziku, se lahko knjižnica ponša z mnogimi raritami in dragocenostmi. Na razstavi pa si lahko ogledate knjige, ki so izhajale v prekmurskem jeziku, ter še starejše tiske in rokopise, kot so vizitacijske listine, urbarji in druge uradne listine iz 16. in 17. stoletja in naprej. Na ogled so tudi osrednjeslovenski tiski iz 16. stoletja in nekaj knjig v latinščini in nemščini, ki so jih takrat pri nas uporabljali.

Z razstavo želijo obiskovalcem približati starejšo prekmursko slovstvo, tiskano in pisano v prekmurskem jeziku tistega časa, ki je v zgodovini odigrala pomembno vlogo pri ohranjanju identitete, da se nismo stopili z narodom, v državo katerega smo spadali.

Priznanja

Za razvoj Piška pa so zaslužni mnogi, eni s svojim delom, drugi z gradivom, ki so ga namenili

knjižnici, in še kako drugače. Nekaterim od njih so se ob tej priložnosti tudi zahvalili. Zahvalne listine so prejeli dr. Franc Zdravac, dr. Vanek Šiftar, Nikica Brumen in Štefan Sedonja ter dva madžarska predstavnika Mikloš Takač in župnijska knjižnica iz Sombotela. Zahvale pa so prejeli dr. Jožef Smej, mag. Dušan Rešek, prof. Jože Hradil, dr. Lojze Kozar, Pokrajinski muzej Murska Sobota, Galerija Murska Sobota, Judita Pavel (hčerka Avgusta Pavla), dr. Janez Nemec in Anton Vratuša.

Težave knjižnice

Čeprav je soboška knjižnica med največjimi v Sloveniji, premore po veljavnih normativih in standardih za knjižnično dejavnost le 44 odstotkov potrebnega prostora. Številno gradivo pa je raztreseno na treh mestih, v rakičanskem (shranjen je del hungaristike) in soboškem gradu ter Hartnerjevi vili, kjer je v depojih in škafah v postrešnih in kletnih prostorih shranjen del periodike in starejšega gradiva. Težava je tudi, ker po uvedbi lokalne samouprave vse novonastale občine ne plačujejo obveznega deleža za nakup gradiva knjižnicam, ki imajo vlogo pokrajinske knjižnice. Nekoliko bolj optimistično pa je, da bo po zagotovilih Ministrstva za kulturo takoj, ko bosta končani knjižnici v Novi Gorici in Novem mestu, prišla na vrsto soboška, ki bo zgrajena v bližini galerije. To pa bo nekje leta 1998.

Kljub številnim težavam, gmotnim in prostorskim, pa vidno narašča in se bogati fond knjižnega in neknižnega gradiva, v 90. letih pa so med drugim osnovali posebno zbirko številnih filmov in videokaset, v katerih je bilo konec lanskega leta 3874 enot.

Aleksandra Nana Rituper

Novice iz kulture

Razstava štirih mladih umetnikov

V Galeriji Murska Sobota si lahko ogledate razstavo Andreja Gönterja mlajšega, Matjaža Stražarja, Simona Svetlika in Marka Zatterja, mladih ustvarjalcev, ki so študentje Visoke šole za risanje in slikanje v Ljubljani.

Na otvoritvi se je predstavil tudi kvartet klarinetov Akademije za glasbo v Ljubljani Jure Hladnik, Sandi Vinšek, Borut Vatovec in Robi Pirc.

Ravnatelj Galerije Franc Obal je o domačem avtorju zapisal: »Endre Gönter je v prvi vrsti slikar, v njegovih delih pa je opazna težnja po prevladi ekspresivne slikarske poteze, vezane na dramatičnost likovne, barvne površine, sestavljene iz mimetično oblikovanih figuralnih form in njenega prostorskega platenja z barvno modulacijo ter svetlo-temnim kontrastom.« Drugi trije pa se predstavljajo s skupnim projektom, instalacijami in slikami na temo idrijskega rudnika.

FOTO:Nataša Juhnov

Obletnica prihoda Madžarov

V ponedeljek je bila v Galeriji Murska Sobota prireditev ob 1100-letnici prihoda Madžarov v Karpatsko kotlino. Prireditev so naslovili tudi z 896-1996. V Murski Soboti živi okoli tristo pripadnikov madžarske narodnosti, ki imajo svoje kulturno društvo Barati kör. Na prireditvi so nastopili še mešani pevski zbor s Hodoša, tamburaši osnovne šole iz Dobrovnika, ki so se predstavili s slovenskimi in madžarskimi narodnimi skladbami, ter recitatorji.

Predsednica društva Rozsa Kercsmar je v daljšem uvodnem govoru v madžarsčini in slovenščini spregovorila o madžarski zgodovini. Še posebno se je osredotočila na čas po prihodu v te kraje, na njihovo ustalitev, življenje in odnose s soslednjimi narodi, o širjenju in ožjenju meja madžarske države, tudi o vojnah ter o nekaterih napakah, ki so bile v zgodovini storjene, ter o pomembnih madžarskih možeh, ki so nastopali kot vladarji in umetniki.

Aleksandra Nana Rituper.

Leksikon slikarstva

Pri Tehniški založbi Slovenije je izšel Leksikon slikarstva A-Z. Na 795 straneh se po abecednem redu vrstijo pomembni in malo manj pomembni slikarji ter slikarski slogi. Obsežni leksikon je bogato ilustriran.

Da umetnost dobiva tudi pri nas veljavo, ki si jo zasluži, nam kaže tudi pohvalno dejstvo, da v zadnjem času razne slovenske založbe izdajajo prevode raznih monografij, umetnostnih pregledov in leksikonov. Večina, če že ne vse publikacije, je namenjena širši množici bralcev in ljubiteljev umetnosti. Za strokovnjaka večina teh publikacij ni kdo ve kako uporabna, tako da mora tisti, ki se hoče poglobiti v samo bistvo umetnosti, poseči po prevodih, ki so izšli v zbirki Studia humanitatis. Pri tej zbirki je izšlo že nekaj prevodov del klasičnega umetnostne zgodovine, kot so E. H. Gombrich, E. Panofsky, H. Belting, M. Schapiro, A. Chastel, M. Baxandall ... in sijajnih propedevtičnih študijah Federica Zerija, ki jih je izdala Narodna galerija pod naslovom Za podobo. Leksikon slikarstva je, kolikor mi je znano, že četrta publikacija umetnostne leksikografije v slovenščini. Na prvo mesto sodi vsekakor Evropski umetnostnozgodovinski leksikon, ki je monumentalno (tako po obsegu kot po vsebini) delo dr. Luca Menašaja. Menašajev leksikon je kot obsežen bibliografski, biografski, ikonografski, kronološki, realni, terminološki in topografski priročnik likovne umetnosti Zahoda v 9000 geslih vse do danes neprekosljivo delo s tega področja. Tako da od srca upamo, da bomo dočakali ponatis tega dela. Drugo delo je leksikon, ki ga je leta 1979 izdala Cankarjeva založba v zbirki Leksikoni can-

karjeve založbe pod naslovom Likovna umetnost. Tretji leksikon je novejšega datuma, gre za Vodnik po slikarstvu Sandra Sproccattja in obsega obdobje od štirinajstega stoletja do danes. Sproccattjev Vodnik je izdala založba Mladinska knjiga leta 1994. Leksikon slikarstva je izšel letos. Po reproduciranem gradivu ga lahko štejejo za dopolnilo Menašajevemu leksikonu. Reprodukcijske lahko štejemo med deloma kakovostne, kajti ne omogočajo nam kakega likovnega hedonizma, so pa dovolj kakovostne, da nam brez problemov rabijo za memoriranje. Bolj kot kakovost reprodukcij nas fascinira njihov izbor. V tem leksikonu namreč niso reproducirana najbolj znana dela svetovnih slikarjev, ki se kot zakon pojavljajo v večini pregledov. Tako pod geslom Bacon, Francis ne najdemo reprodukcije kakšne znane Baconove slike iz serije papežev, ampak zgodnjo sliko Postava v krajini iz leta 1945, se pravi sliko, ki je redko reproducirana tudi v kaki obsežnejši Baconovi monografiji. To je pohvalno, kajti tak izbor ljubitelju omogoča vpogled v avtorjev širši opus. Enako je tudi z izborom avtorjev. Predstavljeni so tudi taki avtorji, ki se v splošnih pregledih ponavadi izpuščajo, recimo Lorenzo Costa, Alonso Cano, Cola dall'Amatrice, Edgar Ende ali Dirk Jacobszoon s celostransko reprodukcijo portreta Pompeiusa Occa, ki je doslej v slovenskih knjigah reproduciran edino v monografiji Rijksmuseum iz zbirke Muzeji sveta. Skratka, gre za pregleden leksikon slikarstva, ki si to ime zasluži.

ROBER INHO

kulturni koledar

GLEDALIŠČE

MURSKA SOBOTA: V grajski dvorani bo v četrtek, 19. decembra, ob 19. uri kabare Zijah A. Sokoloviča z naslovom Cabares, Cabares.

LJUTOMER: Ponovitev gledališke predstave Stric iz Amerike, s katero se predstavlja KUD Ivana Kaučiča, bo v ponedeljek, 16. decembra, ob 19. uri v Domu kulture.

GLASBA

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 13. decembra, bo v grajski dvorani ob 18. uri slavnostni koncert Na brejgi trnina mešanega pevskega zbora Vladimirja Močana v počastitev 50-letnice Društva upokojencev Murska Sobota. Natopa tudi moški lovski zbor.

MURSKA SOBOTA: V dvorani soboškega kina bo v ponedeljek, 16. decembra, novoletni koncert Plesnega orkestra Murska Sobota, ki ga vodi Ernest Lukač.

LJUTOMER: V ponedeljek, 16. decembra, bo ob 16. uri v atriju mestne hiše krasitev božičnega drevesa. Nastopili bodo mladinski pevski zbor Glasbene šole Slavka Osterca ter tečajniki angleškega jezika, ki bodo peli angleške božične pesmi.

DOBROVNIK: V soboto, 14. decembra, bo v cerkvi božični koncert mešanega pevskega zbora iz Lendave. Vstopnine ni!

LENDAVA: V nedeljo, 15. decembra, bo v evangeličanski cerkvi božični koncert mešanega pevskega zbora iz Lendave. Vstopnine ni!

LITERATURA

MURSKA SOBOTA: V predprostorih grajske dvorane bo v ponedeljek ob 19. uri predstavitev knjige Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem, avtorice Marije Kozar.

LJUTOMER: V dvorani Glasbene šole Slavka Osterca bo v soboto, 14. decembra, ob 18. uri literarni večer ob izidu pesniške zbirke, kjer bo svoja dela predstavil dr. Marjan Brunec.

ZA OTROKE

MURSKA SOBOTA: Vsako sredo ob 16.30 lahko otroci v grajski knjižnici prisluhnejo pravljicam, ki jih pripovedujeta Vesna Racman in Metka Sraka. Po pravljici otroci skupaj rišejo ali kako drugače ustvarjajo.

LJUTOMER: Vsak ponedeljek se v otroškem oddelku knjižnice ob 16. uri začne pravljina ura, ki jo vodi Branka Jasna Stoman.

OTVORITVE

MURSKA SOBOTA: V predprostorih grajske dvorane bo v petek, 13. decembra, ob 19. uri otvoritev razstave likovnih del Ivana Hircija.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V Galeriji Murska Sobota so trenutno tri razstave. Ogledate si lahko razstavo del slikarske kolonije Prekmurci na Dunaju.

Svoja dela razstavljajo Nikolaj Beer, Marjan Gumilar, Zdenko Huzjan in Mirko Rajnar. Na ogled bo do 15. decembra.

V manjšem razstavnem prostoru razstavlja male plastike in slike Irena Brunec.

Na ogled je tudi razstava likovnih del Andreja Gönterja mlajšega, Matjaža Stražarja, Simona Svetlika in Marka Zatterja.

MURSKA SOBOTA: V Mladinskem informativnem kulturnem klubu (Kocijeva 7) si lahko ogledate fotografije Mateja Ferjara.

MURSKA SOBOTA: V predverju gledališke dvorane v soboškem gradu si lahko ogledate razstavo ob 50-letnici Pokrajinske in študijske knjižnice.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Zavarovalnice Triglav si lahko ogledate razstavo noveletnih voščilnic, ki so jih naredili otroci osnovnih šol in vrtcev.

PUCONCI: V občinski zgradbi je na ogled razstava akademskega slikarja Jožeta Horvata - Jakija.

RADENCI: V galeriji Medikoss si lahko ogledate razstavo Irene Polanec.

MORAVSKE TOPLICE: V Galeriji Ajda si lahko ogledate razstavo slik Ernesta Bransbergerja.

MORAVSKE TOPLICE: V prostorih občine Moravske Toplice si lahko ogledate dela, ki so nastala na počitniški likovni koloniji Kančevci '96.

ŠALOVCI: V občinskih prostorih Občine Hodoš - Šalovci razstavlja študent likovne pedagogike Jože Livljen. Svoja dela je naslovlil Slike z motivi pravljicnih bitij in predmetov iz romskega sveta.

Nova publikacija: Klamfa

V Mladinskem informativnem kulturnem klubu v Murski Soboti je izšla poskusna niča številka Klamfe. Urednik je Ta-Džuban, s fotografijami jo bo polnil Matej Fišer, v njej pa bodo pisali vsi, ki se gibljejo po mladinskem klubu, in še kdo, ki ima kaj povedati.

Publikacija Mikk-a bo v prihodnje izhajala enkrat mesečno. V njej pa boste lahko našli informacije o tem, kaj se je dogajalo v Mikk-u in tudi ožji okolici Murske Sobotne, hkrati pa tudi o dogodkih, ki se nameravajo zgoditi. In to z družbeno kritične perspektive mladih ustvarjalcev. Klamfo bodo delili zastoj, financira jo Urad za mladino, dobil jo bo lahko vsak, ki so jo želel in ga bo zanimala vsebina. Ko bo izšla prihodnja edicija Klamfe, bo morda že imela številko.

Aleksandra Nana Rituper.

Jazz
& BluesHorace Silver - utemeljitelj
hardbopa

Horace Silver že kar lep čas spada med jazzovske legende, a te legendarnosti ne ohranja na podlagi minulega dela, ki je bilo resnično enkratno, ampak s svojimi novimi izdelki le-to še bolj potrjuje.

Rodil se je 2. septembra v mestu Norwalk. Zelo zgodaj se je odločil za glasbeno pot. V začetku se je Horace Silver predstavljaval kot pianist in komponist, kasneje pa je vodil tudi svoje skupine. Svojo kariero je začel okrog leta 1950, ko je igral s kvintetom saksofonista Stana Gatza. Kmalu je prestopil k legendarnemu bobnarju Artu Blakeju in njegovi skupini Art Blakey's Jazz Messengers in posnel nekaj plošč za založbo Blue Note. Leta 1956 je sestavil svojo skupino in se uveljavil z značilnim zvokom, ki je razpoznaven še danes. Horaca so takrat poimenovali za prvaka t. i. jazzovske smeri **hard-bop**. Za njegov zvok je bila že tedaj značilna mešanica jazza, funka, bluesa in gospel glasbe, kar je glasbi dajalo melodičnost, vendar pa pri strukturni sestavi skladb Horace ni nikomur prizanašal in so bile ustvarjene v pravi jazzovski maniri. Njegove zgodnje plošče **Horace Silver Quintet Vol. I & II** in **Silver's Blue** veljajo danes za klasiko hard-bop jazza. Do leta 1972 je ustvarjal z različnimi glasbeniki, kot so Kenny Dorham, Art Farmer, Clifford Jordan, Woody Shaw, Joe Henderson, the Brecker Bros., George Coleman in drugimi. V tem času so njegove

plošče zvene tudi presenetljivo pop, to še posebno velja za dva albuma **Song For My Father** in **Cape Verdean Blues**, ki sta celo prišla na pop lestvico najbolj prodajanih albumov. V sedemdesetih letih se je posvetil ambicioznejši glasbi, saj je njegov naslednji album **The United States Of Mind** izšel kot trilogija. V letih 1975 in 1976 je izdal štiri albume z naslovi **Silver 'n Brass**, **Silver 'n Wood**, **Silver 'n Voices** in **Silver 'n Percussion**. Vsak naslov posebej razlaga, kaj je bil temelj njegove takratne glasbe. V osemdesetih in devetdesetih letih je Horace Silver delal z mnogimi različnimi zasedbami, v katere je še posebno rad vključeval tudi pevce, ki so njegovi glasbi dali novo dimenzijo.

Njegov zadnji izdelek, ki je pred kratkim izšel pod okriljem založbe Impulse, se imenuje **The Hardbop Grandpop** in lepo odseva značilnosti njegove glasbe. Vseh deset skladb, katerih avtor je Horace Silver, se prepleta med funky bluesom in gospelom, swingom in bebopom, skladbe so izredno simpatične in predvsem enostavno učinkovite, vse pa povezujejo izredno presenetljive kompozicijske pasaže, značilne za Horaca Silverja. V nekaterih skladbah se je celo poklonil svojim vzornikom oz. sodobnikom. Skladba **Hawkin** je posvečena prvemu človeku, ki je proslavil saksofon v jazzu nesmrtnemu **Colemanu Hawkinsu**, skladba **Diggin'** On Dexter je posvečena saksofonistu **Dexterju Gordonu**, predelavo skladbe **Someday You'll Be Sorry** pa je posvetil trobentaču **Luisu Armstrongu**. Skupino, s katero je predstavil svoj najnovejši album, bi lahko poimenovali **All Star Band**, saj v njej sodelujejo vrhunski trobentač **Claudio Roditi**, saksofonist **Michael Brecker**, pozavnist **Steve Turre**, bariton saksofonist **Ronnie Cuber**, basist **Ron Carter** in bobnar **Lewis Nash**. Izdelek **The Hardbop Grandpop** skladatelja in pianista **Horaca Silverja** je vsekakor eden boljših albumov letošnjega leta in spada med albume, ki z najmanj zagranega ponudijo največ in prikazujejo velikega mojstra **Horaca Silverja** v njegovi najlepši luči.

Glasbena uganka

Skupina Kelly Family je že nastopila v Sloveniji, je pravilno napisala tudi Nataša Mikola, iz Ulice Matije Gubca 7, 9000 Murska Sobota. Čestitamo! Obvestilo o nagradi bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke:

Našajte pet hitov Oliverja Dragojeviča!

Odgovor:

Odgovore pošljite do 20. decembra na naš naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom: Na glasbeni sceni! Napišite tudi, o katerih domačih in tujih glasbenikih želite brati v rubriki Na glasbeni sceni. Če ne veste odgovora, nam pišite o svojih glasbenih željah!

Pogovor z Adijem Smolarjem

Saj te prime - pa te mine

Adi sodi med najpopularnejše in najbolj zaželeni slovenske glasbenike. Pa ne zato, ker ustvarja samo dobro glasbo, ampak tudi in predvsem zato, ker poje tako dobra besedila. Besedila, ki prav štrlijo iz slovenskega povprečja. V svojih besedilih se zna pošaliti iz stvari, ki znajo biti v življenju precej zapletene, hkrati pa da človeku tudi kanček upanja, da bo vendarle šlo na bolje. To so seveda lastnosti, ki jih vsi zelo dobro poznamo. Nekoliko manj pa je znano, da Adija marsikaj veže na naše kraje. Adijeva mama je doma iz Stanetincev, poleg tega pa je Adi svoje prve skladbe posnel prav na Murskem valu. Pred kratkim je posnel svojo novo ploščo, prišel v Mursko Soboto in si vzel trenutek za naše bralce.

Tudi na zadnji plošči se ukvarjaš z različnimi odvisnostmi.

»Vsake toliko časa napišem kakšno takšno pesem, čeprav ne pretiravam ravno. Na plošči Neprilagojen je pesem Meni se mudi, ki govori o mladini. Bog ne daj, da bi crknil televizor je mogoče pesem, ki govori o odtujenosti znotraj družine. Opozarjam in pošalim se z ljudmi in dokler bodo ljudje počeli takšne neumnosti, jaz ne bom ostal brez idej. In kaže, da bom lahko napisal še veliko skladb.«

Ko so te nekoč vprašali, od kod jemlješ, si odgovoril: »Iz življenja!«

»Znam opazovati življenje in ljudi. Veliko sem bil in sem še med različnimi ljudmi. Tudi poznam veliko ljudi, srečujem veliko različnih ljudi, ki nimajo ravno z rožami poslanega življenja. Veliko ljudi je tudi mojih prijateljev, ki so tako normalni, povprečni ljudje, z vsakdanjimi težavami, toda tudi pri njih vidim določene posebnosti. In vse to uporabim v svojih pesmih. Marginalci in kvazimarginalci so vedno moji prijatelji. Jaz nikoli nisem imel odpora do takšnih ljudi, ki so morda na videz nekoliko drugačni, skromnejši. Jaz imam znanje med različnimi sloji ljudi.«

Torej tudi med klošarji, o katerih sta nastali dve skladbi. Ali sta napisani po resničnem dogodku?

»Prva ima naslov Če ne bi pil, napisana je kot komentar, v njej sem zelo brežčuten, samo opisujem dogodek o tem, kako spoznaš klošarja, kako se z njim pogovarjaš in kako gre predvsem za ljudi, ki so bili sposobni doseči kaj več, a je bila pijača močnejša in zato tega, kar bi lahko, niso dosegli. V drugi pesmi sem se vživel v klošarja. Hotel sem

povedati, da nikoli v življenju ni tako slabo, kajti oni so zadovoljni s tem in je neumnost, da bi jih kdo pomiloval zaradi drugečnega življenja.«

Tvojo glasbo poslušajo zelo širok spekter publike, od najmlajših, nekatere pesmi, kot je Daleč je za najo pomlad, pa vrtijo na primer tudi pri čestitkah.

»Jaz ne delam skladb načrtno, ampak tako, kot mi leži na duši. Pišem saljive in tudi nekoliko resnejše skladbe. Besedila so nekoliko resnejša, otroci jih ne razumejo ravno, morda otroku zadostujejo refreni, ki so dokaj preprosti, včasih jim je melodija, besedila pa so namenjena mladini od 15 leta starosti naprej. Najbolj pa uživam, ko vidim, da publika razume besedila in reagira na pravih mestih. Zanimivo je, da veje iz mojih skladb, čeprav so nekatere žalostne, kanček optimizma, in mislim, da je ljudem to všeč. Čeprav ti je v življenju hudo, se lahko iz tega pošališ in narediš pesmico s srečnim koncem, in potem dobiš voljo do življenja in greš naprej. In počakaš na boljše trenutke.«

Kantavtoska pot je nekaj posebnega, ima svoje prednosti...

»Sam sem s kitaro, zato ni težko izvesti nastopa kjerkoli. Tudi repertoar imam zelo širok, tako da ga lahko prilagodim potrebam in željam publike. Znam oceniti občinstvo, kdaj potrebujejo zabavne skladbe in kdaj lahko odigram kakšno resnejšo.«

Sodeloval si tudi z Letečimi potepuhi.

»Skupaj z Letečimi potepuhi smo posneli že tri plošče, tudi na zadnji sodelujejo nekateri člani. Prijatelji smo, z njimi sem zadovoljen. Sicer pa sem pristaša prepro-

Novice od tu...

Vrtnar Sasha je začel s sajenjem svoje nove kompaktne plošče. K sodelovanju je povabil tudi Dina Dvornika, MZ Hektorja in še nekaj kraljev slovenske in hrvaške glasbene scene. Prav gotovo bo tudi njegov najnovejši izdelek požel veliko pozornosti.

Založba Helidon je svojim najuspešnejšim glasbenikom podelila priznanja. Srebrni so postali Anja Rupel, Slapovi, ansambel Lojzeta Slaka (Čebelar) in Leteči potepuhi. Zlati so bili letos M4M, Janez Bitenc, Adi Smolar (Bog ne daj, da bi crkno televizor), ansambel Lojzeta Slaka (30 diamantnih). Platnast je postal Adi Smolar s ploščo Neprilagojen, diamantni pa so člani narodnozabavnih ansamblov, in sicer Slapovi (Ne reci nikdar) in ansambel bratov Avsenik (40 let, 40 hitov).

... in tam

Skupina The Beatles je izdala še tretji album s še neobjavljenimi posnetki, imenovan **Antology III**. Hkrati so objavili, da so s to

ploščo izšli njihovi zadnji posnetki ter da ne načrtujejo nobenih več. Glas so posneli s pomočjo remiksov starih posnetkov Johna Lenonna.

Največja rock babica vseh časov Tina Turner s svojimi nastopi osvaja tudi rusko prebivalstvo. Pevka bo imela v glavnem mestu tri koncerte, za pomankanje občinstva pa se sploh ne boji. Sicer pa marsikateri znani glasbenik ali glasbenica, ki si omisli koncert v Moskvi ali katerem drugem mestu, z navdušenjem zapusti to občinstvo.

V hotelu Radin bo v soboto, 14. decembra, zvečer nastopila pevka Dorina, ki jo bo spremljal Dejan.

MURSKO-MORSKA LESTVICA

1. Davor Radolfi in Ritmo Loco: Nočas oko tri
2. Oliver Dragojevič: Kreni
3. Fiordaliso: Il mare piu grande che c'e
4. Psihomodo pop: Ja volim samo sebe
5. Mietta & Amedeo Minghi: Vattena amore

Predlog - Azra - Fa Fa La Si Mi Ti
GLASUJEM ZA:

stejših aranžmajev, nočem načičkanosti, ampak tisto, kar je nujno potrebno. Zame je vsebina skladb pomembnejša.«

V zadnjih letih sodiš med najbolj produktivne slovenske glasbenike.

»Ne vem, ali lahko tako rečem. Nastopam petnajst let, v zadnjih petih letih je nastalo pet kaset in tri kompaktne plošče. Moji prvi posnetki pa segajo sem v Mursko Soboto na radio Murski val. Tu smo posneli prve pesmice, kot so Soboska frajla, pa džingel za Murski val, ki gre nekako takole Ta ga da, in nekatere druge. Kasete sem začel snemati kasneje, in to bolj na prigrvarjanje prijateljev kot iz lastne želje. Rekli so, da bi bilo škoda, da bi se pesmi pozabile, in zato sem šel v studio. Ker se je prva obnesla, smo posneli še drugo in vse so bile lepo sprejete. Dokler me ljudje lepo sprejemajo, tako dolgo bom tudi snemal.«

Ob izidu tvoje nove plošče je prodaja narasla tudi tvojim starim ploščam in kasetam.

»Vse štiri so med najbolj prodajanimi v moji založbi. Moje pesmi torej niso vezane na eno časovno obdobje, ampak imajo časovno vrednost. To mi je zelo všeč. Mnenja sem, da si moje pesmi to tudi zas-

lužijo, ker ne gre za hite. Gre za pesmi, ki ne izgubijo aktualnosti.«

Poročen si že leto in en mesec. Je to kaj vplivalo na tvoje glasbeno ustvarjanje in vsebino skladb?

»Z ženo se pozna že tri leta, poroka ni nič spremenila, niti na boljše in ne na slabše. Na tej novi plošči, sem ženi posvetil skladbo Pa - Pa, čeprav zasebnega življenja ne namervam vključevati v svojo medijsko popularnost. V tem času pa sem prišel do spoznanja, da te slava ne zadovolji do te mere. Če hočeš biti srečen človek, moraš imeti urejeno tudi intimno in družinsko življenje. Se pravi, da moraš imeti ob sebi nekoga, ki te ima rad in te spo-
dbuja, in jaz to imam.«

ANR, fotografija: Jure Zauneker

AUDIO - VIDEO - CD

MSHOP

69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
(069) 37 333

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU: NSTSNMV

1. THIS IS A LIE - The Cure
2. THE NEW POLLUTION - Beck
3. IN TOO DEEP - Belinda Carlisle
4. DON'T CRY FOR ME ARGENTINA - Madonna
5. THE GOT DANG SONG - Curtis Mayfield
6. DANCE INTO THE LIGHT - Phil Collins
7. BEYOND THE INVISIBLE - Enigma

PREDLOGI:

- THINK OF TOMORROW - Chris Isaak
- DANCE WITH LIFE - Bryan Ferry
- ANYTHING - 3T

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE: 7 VELIČASTNIH

1. SAJ TE PRIME, PA TE MINE - Adi Smolar
2. MENTOL BOMBON - Zoran Predin in Šukar
3. LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD - Avtomobili
4. ZVEZDA MOJE SREČE - Darko Kegl
5. ŠTAJERSKA LADY - Alenka Pintarič
6. SRCE NA DLANI - Simona Weiss
7. NAJ GOVORE TEŠKA - Aleksander Mežek

PREDLOGI:

- RDEČI ŠAL - Avia band
- POJDI V ZLATI DAN - Anika Horvat in Patrik Grebto
- DAJMO OTROKU ROKO - Majda Petan

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE: S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. DOMOTOŽJE - Henček
2. LJUBEZEN IN GORE - Zupan
3. OB ABRAHAMU - Ans. Braneta Klavžarja
4. SPOMIN NA PILEKIJUO - Štrk
5. TA POLKA ŠMENTANA - Gašperji
6. VOŠČILO STARŠEMA - Štirje kovači
7. MUZIKANTOVA ŽENA - Ans. Francija Falanta

PREDLOGI:

- PRESNETE GRABLJE - Dan in noč
- MAMIN PRAZNIK - Ans. Ivana Puglja
- POROČNA - Stoparji

Izpolnjene kupone pošljite do četrтка, 19. decembra 1996, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 50

Glasujem za skladbo:

*tvoja:

*domača:

*narodnozabavna:

Ime in priimek ter naslov:

Še dve novi pošti

V enoti Pošte Slovenije v Murski Soboti so letos namenili precej pozornosti posodabljanju poštne stavbe. Tako letošnjega decembra predvidevajo odprtje novih pošt v Puconcih in Šalovcih, potekajo pa tudi aktivnosti za gradnjo nove pošte v Odrancih.

Kot smo zvedeli, na Pošti resno razmišljajo o tem, da bi nekatere svoje dejavnosti prenesli drugam. Tako naj bi prevoz poštne pošte in nekatere servisne dejavnosti predali ustreznim podjetjem. Na ta način bi ta dela povsem izločili iz poštne dejavnosti, saj bi zanje najeli kako od pooblaščenih organizacij. Za tako odločitev se ogrevajo, ker stroški zadnje čase močno naraščajo, po drugi strani pa zaradi vladnih navodil niso mogli uveljaviti načrtovane podražitve dopisnic in pisemskih pošilk, čeprav se cene le-teh že precej časa niso povečale. Ravno zaradi pokrivanja stroškov poštne storitve bodo podražitve očitno nujne, če vlada ne bo dovolila konkretnih ukrepov na tem pomembnem področju.

M. JERŠE

MURSKA SOBOTA - Občinski razvojni sklad bo tudi v prihodnje nepoklicno vodil načelnik oddelka za gospodarske in negospodarske dejavnosti Mestne občine Murska Sobota Štefan Cigan. Razpisna komisija je namreč ugotovila, da nabeđen od prijavljenih kandidatov za to funkcijo ni izpolnjeval razpisnih pogojev. Podobno se je zgodilo pri občinskem stanovanjskem skladu, ki ga bo kot nepoklicni v. d. direktorja v naslednjih šestih mesecih vodil tajnik mestne občine Tibor Cigut. M. J.

MURSKA SOBOTA - Na nekajdnevem obisku v Mestni občini Murska Sobota je bil naš rojak Štefan Antalič iz Betlehema v ameriški zvezni državi Pensilvaniji. Prav po njegovi zasluzi je soboška občina junija letos podpisala listino o soprobenju. Sprejel ga je tudi mestni župan Andrej Gerenčer. M. J.

MURSKA SOBOTA - Ob 50-letnici delovanja Društva upokojencev Murska Sobota pripravljajo več prireditev. Tako bo v četrtek, 12. decembra, ob 19. uri v grajski dvorani slavnostni koncert mešanega upokojenskega pevskega zbora Vladimirja Močana z naslovom Na brežji trnina. Omenjenemu zboru, ki slavi 15. obletnico ustanovitve, se bo pridružil moški lovski pevski zbor. V ponedeljek, 23. decembra, ob 18. uri pa bo v galeriji Zavarovalnice Triglav na ogled razstava umetniških fotografij Ferija Hochstättera, ki slavi pol stoletja fotografske in zbirateljske dejavnosti. M. J.

GREDBICE - Tako se imenuje zaselek v Odrancih, kjer bi bilo mogoče urediti in ponuditi interesentom čez 30 gradbenih parcel. S tem bi o omogočili predvsem mlajšim družinam, da bi si lahko postavile v domačem kraju lasten dom, za kar je tudi veliko zanimanja, možnosti kje drugje pa skoraj ni. Ža kaže, da iz te moke ne bo kruha, ker ne morejo prepričati dveh lastnikov, da bi s tem soglašala. Odranski župan Ivan Markoja pravi, da mu bo najbolj žal (ko ne bo več župan), če tega res ne bodo uspeli urediti. J. G.

JERUZALEM - Precej časa je že minilo, odkar se je ob cesti, ki pelje proti Jeruzalemu - biseru Prlekije, kot večkrat slišimo za ta kraj -, utrgal plaz, pa še nihče ni poskrbel za njegovo sanacijo. In kaj pravijo o tem na občinski upravi v Ljutomeru? Imeli so resen namen, da bi ta problem rešili, a jim ni uspelo dobiti republiških sredstev, v občinski blagajni pa jih še zdaleč niso imeli dovolj. Zato so sanacijo preložili na prihodnje leto. Upajmo, da se prej ne bo zgodila kakšna večja prometna nesreča. (J. G.)

LJUTOMER - Zakaj je morala pasti vrba žalujka pri dvorani TDV Partizana v Ljutomeru? Kaj bo zdaj s senco, ki jo je dajalo to »častitljivo« drvo? Taka in podobna vprašanja smo lahko slišali pred nedavnim, ko so omenjeno vrbo zares požgali. Kritike so letele predvsem na predsednika društva Rajka Mlinariča, ki pa pojasnjuje, da je bila vrba že do polovice debela trhlja, prav tako nevarne pa so bile veje, ki so se lomile in padale na tla. Po posvetovanju s strokovnjaki so se odločili, da jo poderejo in posadijo novo. (J. G.)

MALA NEDELJA - Staro šolsko poslopje, ki ga je Občina Ljutomer ponudila v odkup le za en tolar, še nima novega lastnika. Stavba tako še naprej propada, saj je predvideno, da bi za njeno obnovo vlagal sredstva (v petih letih 30 milijonov SIT) kipec. No, čisto vendar je le niso pustili, ampak so zamenjali okrog 70 strešnikov, da ne bi streha preveč zamakala, kar bi propadanje poslopja še pospešilo. (J. G.)

ODRANCI - Okrog 130 upokojencev, ki so vključeni v Društvo upokojencev Črenšovci, ugotavlja, da bi jim bil dobrodošel lasten prapor, kajti dogaja se, na primer ob pogrebi, da bi skupnega potrebovali hkrati na več mestih. Ker jim je občinski svet v ta namen odobril dotacijo v višini 100.000 tolarjev, zdaj ni več daleč do uresničitve njihove želje o sekcijem praporu. Stal bo 160.000 tolarjev. (J. G.)

FOTOGRAF BRAČKO - Fotografska sekcija, ki deluje v okviru obrtnih zbornic Pomurja, je pripravila sprejem za najstarejšega člana: 90-letnega fotografa Franca Bračka iz Radenec. Predsednica sekcije Marija Tivadar mu je izročila umetniško sliko, delo Ignaca Premoša iz Bučkovec. »Vesel sem, da me mladi fotografi spoštujejo,« se je zahvalil fotografski starosta. - Fotografija: Šimonka

Plesna skupina z OŠ Kuzma se je uvrstila na srečanje otroških plesnih skupin Slovenije

Mini najdenčki so nekaj posebnega

Potem ko je otroška plesna skupina Mini najdenčki, ki deluje na OŠ Kuzma, tako rekoč najbolj navdušila ocenjevalce (selektorje) na območnem srečanju, je te dni dobila povabilo še na MIGAM '96 oziroma na srečanje otroških plesnih skupin Slovenije, ki bo 17. decembra v Šoštanj.

Čeprav na željo Ingrid Pojbič, ki je mentorica omenjene plesne skupine, njenega imena

naj ne bi omenjali, se je temu težko izogniti, saj je bila prav ona tista, ki se ji je porodila izvirna ideja za predstavo Nagajivčki, s katero so se uvrstili na državno srečanje. Gre za »ples« 16 otrok v škatlah, ki so različnih velikosti in oblik. Pri tem si predvsem nagajajo oz. »norijo«, in to ob spremljavi rapsodije na Paganinijevo temo.

Upajmo, da bodo Mini najdenčki navdušili tudi na državnem srečanju otroških plesnih skupin, o čemer skoraj ne dvomimo.

J. G.

Takole (za fotografiranje) so nam uprizorili delček svojega »plesa« kar na šolskih stopnicah. (Posnetek: J. G.)

Črno-bela preteklost

ŽENSKI PEVSKI ZBOR iz Cerkvenjaka je 1965. leta sodeloval na občinski reviji pio-

nirskih pevskih zborov pri Lenratu. Na otroški prireditvi so se znašle starejše pevke, to, ker je bil to nekoč najboljši zbor v Slovenskih goricah in je bil torej za zgled novim rodovom. Zborovodja cerkvenjakeškega ženskega zbora je bil Milan Nekrep, poznejši ravnatelj šol v Gornji Radgoni in na Kapeli ter kulturni in družbenopolitični delavec v Pomurju. Vidite ga na sredini posnetka. Prireditve je organizirala Občinska zveza kulturnih organizacij Lenart. Gospod Nekrep živi v Gornji Radgoni, a je kljub temu še do nedavna v Cerkvenjaku učil moški pevski zbor.

F. Štefaneč

Reja činčil

Do kakovosti samo s kakovostjo

V Sloveniji se je v zadnjem času izredno povečalo zanimanje za rejo različnih »eksotičnih« živali, med katere nekateri uvrščajo tudi činčile

O gojenju le-teh se pojavljajo različne (dez)informacije. Rejci ne bi smeli nasesti predvsem raznim prepodajalcem, kajti reja je lahko donosna in kakovostna samo v pove-

zavi s strokovno usposobljenimi rejci. V Sloveniji jih je dovolj, na primer firma I. C. v Miklavžu pri Mariboru, kjer imajo kakovostne razplodne samce in samice. Zato ni nikakršne potrebe, da bi hodili po nje čez mejo. Povpraševanje po

kožuških činčil je zelo veliko in svetovni trg je »napolnjen« samo 10-odstotno. Tej dejavnosti, ki lahko daje zaposlitev vsem tistim, ki jih takšno delo veseli, bi morali nameniti posebno pozornost tudi v kmetijskih oddajah na slovenski televiziji.

M. Pušenjak

Referendum v Lipi

Nedeljsko glasovanje o uvedbi krajevnega samoprispevka v Lipi je uspelo. V petletnem referendumskem obdobju od 1. januarja 1997 do 31. decembra 2002. leta naj bi zbrali 15.000.000 tolarjev. Denar, zbran s samoprispevkom, nameravajo porabiti za kanalizacijsko omrežje, ureditev dvorane vaškega doma, položitev fine asfaltne prevleke na vaških cestah, vzdrževanje vaškega doma, mrliške vežice, ulične razsvetljave, kabelske televizije, vaškega vodovoda ter obnovitev nekaterih sakralnih spomenikov (križi, kapelice) in pokopališča. Nekaj denarja naj bi iz samoprispevka dobila tudi društva.

J. Ž.

V Žibercih je delovno

Stari pregovor pravi, da je v slogi moč. Tako so se tudi člani PGD Žiberci in drugi vaščani odločili, da bodo s skupnimi močmi obnovili in razširili gasilski dom, ki je najstarejši v gornjeradgonski občini.

Jeseni so začeli z deli in medtem je že pod novo streho. Čez dve leti, ko bodo praznovali 120-letnico delovanja, pa bo postorjeno še vse drugo. Pripravljenost za sodelovanje na prostovoljnih delovnih akcijah je med domačini namreč kar velika.

Prav tako uspešna je bila nabiralna akcija denarnih prispevkov, v katero se je vključilo veliko krajanov in tudi obrtnikov iz Apaške doline. Obnovljen in »povečan« gasilski

Ta posnetek je nastal, ko se je delovne akcije udeležilo več mladih iz Žibercev.

dom bodo lahko uporabljali tako gasilci kot mladinci in drugi krajanje za razne namene. Gradbeni odbor je vsem zelo hvaležen.

J. C.

Gornje Krapje

Čebelararska muzejska zbirka

Vse redkejši so dandanes tisti, ki se še ukvarjajo s čebelarstvom, če pa se že, potem čebelarijo »na veliko«. Čebelnjak namreč ni več vsakdanja potreba kmečkega gospodarstva, kot je bilo to nekoč, pred šestdesetimi in več leti, ko je bil med nepogrešljiv v domači kuhinji in celo v domači lekarni. Med ni bil samo sladilo in sestavni del najrazličnejših peciv, ki jih danes niti ne poznamo več, temveč je bil tudi za napitek - medico. Trditve, da med ni več vsakdanja potreba, izhaja seveda iz zastarelega gledanja na kulinariko.

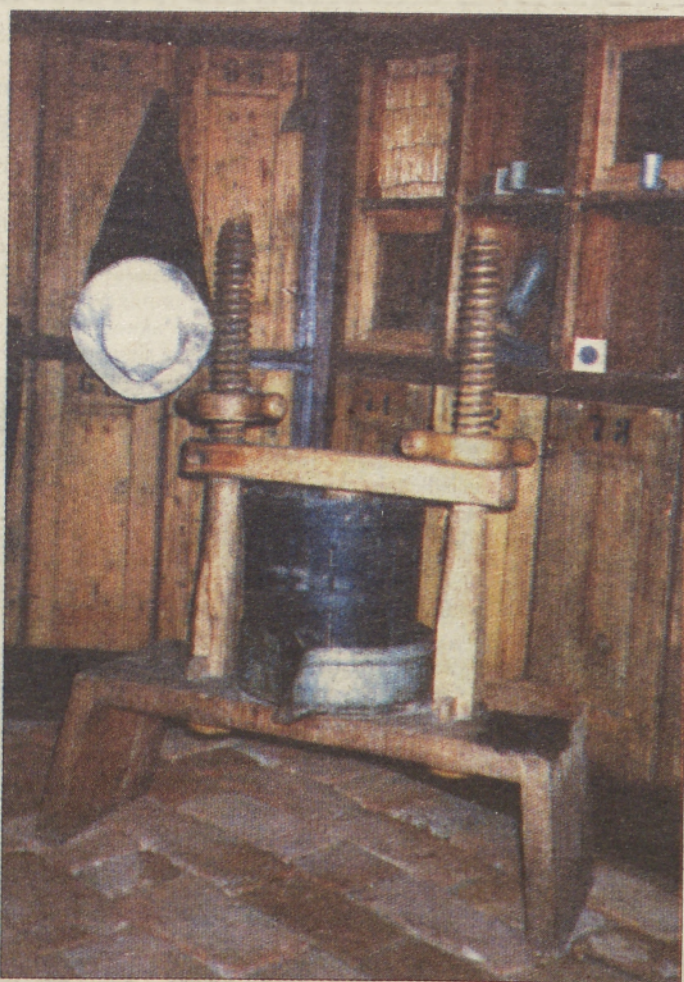
V tistih časih, ko je bil čebelnjak sestavni del kmečkega gospodarstva, se je moral nekdo pri hiši obvezno spoznati tudi na čebelarjenje, navadno je bil to gospodar, njegov oče, redkeje gospodarjev sin in v zelo redkih primerih tudi gospodarjeva žena, če so tako nanesele razmere v družini. Vedenje o čebelarstvu je bilo seveda pri mereno svojemu času in daleč od tega, kar o čebelah in o čebelarstvu mora vedeti današnji čebelar. Iz trditve o nepogrešljivosti čebelnjaka na kmečkem dvorišču izhaja tudi, da je bilo na območju sedanje Ljutomerke občine čez tisoč »čebelarjev«, danes pa jih je manj kot sto, stalez čebelnjaki pa ni nič slabši. Tako ima Čebelararska družina Ljutomer okoli 1350 panjev, Čebelararska družina Križevci 1200 in Čebelararska družina Veržej okoli 300 panjev. Nekdanji kmečki čebelnjak je imel navadno kakšnih 5 do 15 panjev. Za kaj več pa ni bilo niti potrebe niti časa.

Danes so vse pogostejši čebelnjaki »na kolesih« (dostupni avtobusi ali tovornjaki), saj je potrebno voziti čebele »na pašo« (akacija, hoja in podobno), nekoč pa so bile to manjše lesene ali zidane ali pa vsaj dellesene ali zidane stavbice. Menda so no zidane stavbice. Menda so bili čebelnjaki pri nas tu in tam narejeni tudi iz pletenih in z blatom premazanih sten, kar kaže na domače gradbene veščine, ki so jih uporabljali tudi pri vseh drugih gradnjah na vasi. Tako imamo v zgodovinskem spominu severovzhodne Slovenije domač, iz okolja izvirajoč ter gradbenim materialom in graditeljskim veščinam prilagojen čebelnjak, poznamo pa tudi tistega iz osrednje in zahodne Slovenije, ki ga je v

svojih narodnih motivih tako rad upodabljal slikar Maksim Gaspari.

Vendar lahko tudi pri čebelnjaki zasledimo določen razvoj in zgledovanje po vzorih. V manjših mestih in trgih na Slovenskem si je gospoda postavljala najrazličnejše vrtnice, senčnice, lope in paviljončke, v katerih se je poleti hladila, klepetala in najbrž tudi opravljala. V mnogih primerih so bile te senčnice prave mizarske in rezbarske mojstrovine. Danes jih ni več. Tudi mnogi bolj premožni in razgledani kmečki čebelarji so tam ob začetku 20. stoletja začeli posnemati trško in malomestno gospodo: svoje čebelnjake so gradili v obliki paviljonov in senčnic. Pri tem se je potrdila stara kmečka pamet: združiti koristno s prijetnim za oko in z lepim za tisti čas.

Ker spada čebelnjak v našo kulturno dediščino, je pohvale in pozornosti vredna odločitev Draga Šalamuna iz Gornjega Krapja, da bo uredil čebelarstvo

Med doslej zbranimi čebelarstvenimi starinami je tudi tale stiskalnica. (M. Avdičaušević)

razporedil staro čebelarstvo orodje in literaturo, ki je bila pri nas sorazmerno bogata. Že doslej je zbral marsikaj, kar bi šlo zagotovo v pogubo, upa pa, da mu bodo ljudje še priskočili na pomoč s starimi čebelarstvenimi napravami. Med Šalamunove načrte spada tudi želja, da bi mu kateri od slikarjev na starih panjih narisal nekakšen »čebelarjev križev pot« - čebelararska opravila in s tem povezane dogodivščine. Poslikava panjskih končnic je namreč prav slovenska posebnost. Vse, kar namerava urediti, naj bi po njegovem

bilo tudi za šolske ogleda. Vsega, kar si je zamislil, sam ne bo zmogel. Že pri selitvi in postavitvi čebelnjaka so mu pomagali tudi drugi, največ sosed Žibrek in njegov sin Zdenko. Nekateri mu pomagajo tudi s strokovnimi nasveti. Prav bi bilo, če bi celoten projekt denarno podprl tudi občinski organ za varovanje kulturne dediščine pri Ljutomerški občini. Zbirka bo popestrila tudi turistično ponudbo. Stala bo le kilometer od banovskega kopališča.

-jm

Zasebna veterinarska ambulanta v Bolehnečicah

Veterinarske storitve bližje porabnikom

V Bolehnečicah so slovesno odprli prvo zasebno veterinarsko ambulanto v Prlekiji. Odprl jo je mladi veterinar Tomaž Santl, ki je doslej opravljal veterinarska dela v veterinarski ambulanti v Ljutomeru. Kot je povedal ob odprtju, je to veliko željo lahko izpolnil ob pomoči njegovih in ženinih staršev ter krajanov Bolehnečic, ki so mu pomagali pri postavitvi objekta. S posojili mu je pomagala tudi Občina Sv. Jurij ob Ščavnici.

Kot je ob odprtju v svojem kratkem nagovoru povedal župan Občine Sv. Jurij ob Ščavnici Slavko Miholič, je to velika pridobitev za kmetijsko občino, zlasti pa

za kmetovalce, ki se v večini bavijo z živinorejo. Povedal je tudi, da je to pogumno dejanje mladega veterinarja, saj je to šele tretja zasebna veterinarska ambulanta v Sloveniji. V ambulanti bodo opravljali vse veterinarske storitve, vključno z nasveti. Sklenjeno imajo tudi pogodbo z vsemi slovenskimi zavarovalnicami za zdravljenje pri zavarovanih živalih. Ko bodo dobili koncesijo, to pa pričakujejo po novem letu, bodo opravljali storitve, ki jih opravljajo državne veterinarske ambulante.

Ludvik Kramberger

MURSKA SOBOTA - Na III. osnovni šoli v Murski Soboti se znajo peti. To dokazuje 18-članski ženski pevski zbor, ki ga vodi zborovodja Ladislav Györek. Pevke, ki poleg svojega odgovornega in zahtevnega dela v razredu najdejo še nekaj časa za petje, pojejo slovenske, še posebno pa prekmurske pesmi. (J. K.)

APAČE - Na prvi seji po lokalnih volitvah so novoizvoljeni člani sveta KS Apače izvolili za predsednika Edvarda Terška iz Lutverec, podpredsednik pa je postal Jože Brus iz Žepovec. Člani sveta KS Apače pa so (tudi to je dobro vedeti): Marija Foršek, Darko Šafarič, Milan Vinkovič, Igor Korelec, Jožica Semler, Anton Merčnik, Ivan Žižek, Erih Žitek in Jakob Šuman. Na drugi seji pa so obravnavali odlok o statutu KS in zimski službi, torej o pluzenju snega, česar po krajevnih cestah ne bo več opravljalo radgonsko komunalno podjetje. Stroški prehajajo torej na KS, za to pa bo treba zagotoviti dodatni denar. (B. M.)

KAPELA - Na srečanje starejših občanov na Kapeli je prišlo 80 starostnikov. Organizirali in vodili so ga mladi člani RK OŠ Kapela pod vodstvom Slavice Pirc. Seveda ni šlo tudi brez pomoči članov kolektiva, vsekakor pa ne brez kuharic in tehničnega osebja. Obiskovalce sta pozdravila župan Jože Toplak in predsednik območne organizacije RK Gornja Radgona Andrej Fišinger. Stroške pogostitve je pokrila občina Radenci. Vse je s svojo harmoniko zabaval Janko Divjak. Za mnoge je to edini način srečevanja in druženja. Tiste, ki zaradi bolezni niso prišli, so obiskali na domovih in jim izročili skromna darila. (B. M.)

LIPA - Znani slikar Tinč Meruk iz Beltincev je tudi gasilec iz Lipe naslikal lik sv. Florijana, zavetnika gasilcev. Sliko so že pritrdili na gasilski dom, svečanost odkritja in blagoslovitve pa bo prihodnje leto - na florijanovo. Zdaj, pozimi, pa si gasilci iz Lipe predvsem prizadevajo za čimboljšo strokovno izpopolnitev, kaj več pa nameravajo storiti tudi na preventivnem področju. Tako bodo postavili več nadzemnih hidrantov, vzorno bodo vzdrževali gasilsko opremo, tli pa tudi zamisel o zamenjavi orodnega vozila z boljšim. (J. Ž.)

Kocbekovi redijo pernate velikane
Za par nojev polovico avta

Danilo Kocbek iz Spodnje Ščavnice je za par nojev, starih le nekaj mesecev, dal 8.000 nemških mark, to je polovico zneska za novi VW polo.

Noji so pri Kocbekovih že tretje leto. Kupili so jih pri vzrejtelju v Lescah pri Bledu. Lani je samica znesla 20, letos pa 40 jajc, od katerih je posamezno težko 1,5 kilograma. Nojeva samica nese teden dni, vsak tretji dan, potem pa 14 dni ne. Ne nese tudi, ko je deževno vreme.

Ivanka Kocbek iz Spodnje Ščavnice skrbi za sinove noje. Ko so visoki dva metra, tehtajo okrog 130 kilogramov.

Kaj pa mladiči? V vročih krajih se noji izvale iz jajc, ki jih samica zakopje v vroč puščavski pesek. Pri nas pa nojeva jajca dajo v posebej za to narejen inkubator. Takega ima tudi vzrejatelj v Lescah. Tja je na valjenje odpeljal nojeva jajca tudi Danilo Kocbek, a doslej še ni bilo uspeha. Domnevni vzrok: oplojena nojeva jajca ne »prenesejo« tako dolgega transporta.

Pogled na kokošja in nojeva jajca, težka 1,5 kilograma. Samica jih je letos znesla 40. Doslej še iz nobenega ni prikukal mladič.

Kocbekovi so s svojimi noji prava atrakcija Spodnje Ščavnice. Noje si pridejo velikokrat ogledat tudi otroci iz šol.

L. KRAMBERGER

Nov povezovalni cevovod

Na glavni cevovod vodovodnega omrežja od Murske Sobotice do Cankove so te dni priključili nov povezovalni cevovod, ki povezuje Predanovec s Puconci. Obsežna dela so opravili delavci podjetja Komunala iz Murske Sobotice. S tem so vsem na tem delu Poledavja zagotovili zadostne količine zdrave pitne vode iz soboškega mestnega vodovoda. Poleg tega ne bo več težav pri preskr-

bi z vodo zaradi morebitnih okvar posameznih delov vodovodnega omrežja proti Moravskim Toplicam in okoliškim krajem. Z zgraditvijo primarnega cevovoda od Predanovec do Puconec ter do Gornjih Moravcev in Sebebovec (slednjega še gradijo) so dane tehnične možnosti za gradnjo osnovnega vodovodnega omrežja proti Mačkovcem.

M. JERŠE

Drago Šalamun in hčerka Manja, ki jo mnogi poznajo po petju. (M. Avdičaušević)

belnjaki »na kolesih« (dostupni avtobusi ali tovornjaki), saj je potrebno voziti čebele »na pašo« (akacija, hoja in podobno), nekoč pa so bile to manjše lesene ali zidane ali pa vsaj dellesene ali zidane stavbice. Menda so no zidane stavbice. Menda so bili čebelnjaki pri nas tu in tam narejeni tudi iz pletenih in z blatom premazanih sten, kar kaže na domače gradbene veščine, ki so jih uporabljali tudi pri vseh drugih gradnjah na vasi. Tako imamo v zgodovinskem spominu severovzhodne Slovenije domač, iz okolja izvirajoč ter gradbenim materialom in graditeljskim veščinam prilagojen čebelnjak, poznamo pa tudi tistega iz osrednje in zahodne Slovenije, ki ga je v

muzejsko zbirko. Iz Tropovec je preselil osmerokoten paviljonski čebelnjak častiljive starosti, okoli 90 let, z devetdesetimi panji tipa neisser, ki jih naši čebelarji že dolga desetletja ne uporabljajo več, pomenijo pa prehod od čebelarjenja v slamanatih košnicah do danes uveljavljenega sistema žnideršic.

Prav dejstvo, da gre za starejši tip panjev, pa daje Šalamunovi zamisli svojo vrednost. Šalamun, ki že 15 let čebelari in ima trenutno 30 panjev, ima načrte. Ob tem starem čebelnjaku, ki mu je treba dokončati streho in še kaj, bi rad postavil še sodobnejši paviljon oziroma nekaj podobnega, da bi lahko dovolj pregledno in smotrno

dnevom mrtvih, ampak bodi to naša nenehna skrb do poslednjega prebivališča naših prednikov in - nas.

Š. S.

Vidonski »brutof« - Iz Kanade sem bila poleti na obisku v Sloveniji. Lepa dežela, kamor se človek rad vrača. Nekaj pa me je vendarle zelo razočaralo. Obiskala sem »brutof« (pokopališče) v Vidoncih, kjer so pokopani moji starši. Tam sem videla veliko odpadkov in drugega, kar ne more biti v čast upravljalcu pokopališča. To sem tudi fotografirala.

Tako nam je pisala naša bralka, ki ne želi biti imenovana. Zdaj, nekaj mesecev pozneje, je okotica vidonskega pokopališča seveda urejena, posnetek pa kaže, da je bilo sredi leta drugače. In to ravno v času, ko je bila doma izseljenka.

Moralni nauk, ki se ponuja: za ureditev pokopališč in okolice ne (po)skrbimo le pred

Ptiči na mejnem prehodu Dolga vas

Pojedli bi vse, tudi zaščiteno!

Nenavadno in hkrati nadvse žalostno odkritje na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas

Zimski čas je za drobne ptičke najhujši, zato člani Društva za opazovanje ptic in vsi ljubitelji narave v tem času še posebno opozarjajo ljudi, naj poskrbijo za drobne živalce v svoji neposredni bližini, kajti s tem ne le ohranjamo redke živalske vrste, ki smo jim vzeli njihovo naravno okolje in ga prilagodili svojim potrebam, ampak tudi izkazujemo svoj pozitiven odnos do narave. Verjeli ali ne, ptice vam bodo vašo skrb, torej hranjenje, bogato poplačale s petjem. Žal pa niso vsi enakega mnenja oziroma vidijo v naravi le cilj svojega plenjenja. Tako so strokovnjaki morali konec minulega tedna na mejnem prehodu Dolga vas opraviti dokaj žalostno delo: prešteti mrtve ptice pevke, ki so zaščitene in skorajda iztrebljene.

Tovor, seveda skrit, je bil namenjen italijanskemu trgu. Naročniki naj bi bili menda italijanski lovci, človek, ki je zamrznjene živalce prevažal v skriti dvojni strehi, pa je le opravljal prevoz. Po njegovih besedah ne prvič. Kakšni ljudje so to, ki jedo takšne drobne ptičke: škrlanec je velik 18 centimetrov in tehta 40 gramov (s perjem), mala cipa je velika 14,5 centimetra in tehta 20 gramov, ščinkavec ima 15 centimetrov in 20 gramov, lišček 12 centimetrov in 16 gramov in plavček 11,5 centimetra in le borih 11 gramov. Si predstavljate, koliko ptičev poje en »italijanski gurman«, da je sit? Menda so ti ptiči v Italiji prava specialiteta, zaradi česar imajo primerno ceno in zaradi tega se tihotapljenje tudi splača. Vprašanje je le, zakaj so specialiteta: zato, ker so tako drobne in tako dobre, zato, ker so to ptice pevke, ali zato, ker so zaščitene in že skoraj iztrebljene?

Italijan R. A. je s svojim avtomobilom Ford Tranzit pripeljal na mejni prehod Dolga vas 5. decembra ob 3. uri zjutraj. Prijavil je divjačino, kot so fazani, race in zajce, ki jih je imel naložene v hladilniku. Ca-

tyi le-te je bilo ugotovljeno, da je bil ta prostor prirejen kot bunker za prevoz stvari.

V tem t. i. bunkerju je nato odkril zaščitene ptice, zavite v folijo in v kartonskih škatlah. Še istega dne, torej 5. decembra, so na mejni prehod Dolga vas prispeli tudi strokovnjaki, ki so ugotovili vrste ptičev. To žalostno delo so opravili Dare

Sere in Vlado Popov iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije v Ljubljani in lovski inšpektor Aleksander Beer iz Murske Sote. Poleg tega je imel tihotapec zaščitene ptice v kombiju tudi neprijavljene primpomočke, in sicer simulatorje za klicanje ptic znamke Multisound in Kockvogel, akumulator Hitachi in kaseti za simulatorje s po-

Lovski inšpektor g. Beer in g. Radišič verjetno ne bi mogla uživati ob npr. pečenem liščku, saj vesta, kako lep je živ in kako redka ptica je to.

snetimi ptičjimi glasovi. Takšne naprave uporabljajo tudi slovenski orintologi, vendar za lov ptic v raziskovalne namene.

»Česa takega v življenju še nisem videl,« je izjavil zgroženi strokovnjak Dare Sere, ko je skupaj s kolegi opravil za ljubitelja ptic nadvse mučno delo. »Sam dogodek je izredno tragičen. Našteli smo natančno 3913 ptičev, od tega nekatere zelo redke in tudi v Evropi ogrožene vrste, ki jih je težko najti. Težko mi je bilo, ko sem moral to pregledovati. Največ je bilo škrlancev, 2450, in vsi so bili ustreljeni, 859 malih cip, 85 laških škrlancev, to je v Evropi zelo redka vrsta, 225 ščinkavcev ...

Vseh skupaj je bilo torej natančno 3913 in 39 različnih vrst, razen srake in šoje so po slovenskih zakonih prav vse vrste zaščitene - in tako je verjetno tudi v Evropi, zato so bile tudi v bunkerju avtomobila in ne med drugo divjačino. Komu naj bolj zamerimo: Romunom, ker so jih lovili za majhno plačo.

S simulatorji so ptice zvabili, da so jih ustrelili ali drugače ujeli: poleg 2459 škrlancev so bili tudi ščinkavci, liščki, plavčki, brinovke.

lo? Vozniku, ker je to transportiral za (menda) 300 DEM? Ali lažnim sladokuscem, ki si zaželijo izbrano in zaščiteno, da potešijo svoje želje. Slednje bi prav gotovo morali obravnavati na mednarodnem sodišču, toda žal se ne ve, kdo so naročniki. Verjetno pa izhajajo iz podobnih vrst kot pedofili in drugi ekscentriki, ki si domišljajo, da lahko za denar kupijo za zadovoljevanje svojih užtkov prav vse. Ampak res prav vse!

BERNARDA B. PEČEK
FOTO: NATALIJA JUHNOV

Lišček

G. Radišič z Lovske
Prekmurja skupaj z lovskimi kolegi vsako zimo skrbi za prehranjevanje redkih ptic, zato je pogled na takšno »morio« zanj posebno težak.

Kombi italijanske registracije je prevažal zaščitene ptice v bunkerju pod streho.

Carinik se je odločil za podrobnejši pregled - za spremembo, kajti taisti R. A. je menda podoben tovor že večkrat peljal čez ta mejni prehod. Carinik je ob pregledu kombi popolnoma izpraznil. V poročilu je zapisano: Na stropu vozila je ob pregledu le-tega ugotovil, da je pločevina pod streho zakovčena in da obstaja razlika med pločevino strehe z zunanje strani avtomobila in notranje strani. Carinik se je odločil odstraniti pločevino na strehi z notranje strani avtomobila. Izvrtal je kovice in s sekačem odstranil pločevino. Po odstrani-

Takšen je živ plavček, eden najlepših zaščitnih ptičev, ki tehta le 11 gramov.

Tudi takšen je bil med blagom za italijanske ljubitelje zaščitnih ptic.

Trpinčen in zlorabljen otrok

Ce ne ti, kdo potem?

Ce ne zdaj, kdaj potem?

V čem je razlika: če kroti vržeš v vodo in jo potem počasi segrevaš do vrelišča, da žival začne poskakovati, da bi se rešila iz vrelega morišča, ali pa jo vržeš v krop, da ji koža v trenutku zakrckne in mišice na mah popokajo, oči pa se izbulijo? Da je oboje kruto, nevredno človeka?

Veste za psihološki poskus, v katerem so izbrani ljudje s pritiskom na gumb človeku, ki so ga videli skozi enosmerno okno, prizadevali bolečino? Ob zagroženju jim kazni so bili vsi sodelujoči (ki niso vedeli, da gre le za poizkus) s pritiskom na gumb pripravljali človeku, ki so ga videli skozi steklo, prizadejati bolečino. Povedano jim je bilo, da z vedno novim pritiskom povzročajo hujšo stop-

Tudi nepozornost in neznanje, razpoznati primere, nas zavija v togost in neobčutljivost za trpeče in zlorabljene. Otroci namreč o tem, kaj se jim je zgodilo ali se dogaja z njimi, v strahu pogostokrat ne govorijo naglas, še posebno ne majhni otroci, ki za to, da bi lahko opisali dogodek, ne poznajo niti besed. Sporočajo na drug način, morda z istopajočim vedenjem, gestami, simbolnimi sporočili. Jih

nja nase iz strahu, nevednosti, egoističnosti. Stojimo ob strani, se posipavamo s pepelom in kličemo: kje so za to pristojne službe, da ne vidijo, kaj se godi, in ničesar ne ukrenejo? Da, prav one so poklicane, policija, šola, socialne, svetovalne službe. One morajo ukrepati, ker so za to plačane, ker one ničesar ne tvegajo!

Inštitucionalno zaplotništvo

je zoper otroka

Kaj store institucije, na katere so obežena vsa pričakovanja? »Sodelovanja med institucijami ni, ni medsebojnega pretoka informacij. Mi se vsi ukvarjamo z zlorabo, trpinčenjem otrok, ampak vsak znotraj svoje stroke in predpisov, znotraj svojih okvirov. In tu bi morali nekaj spremeniti.« je povedala socialna delavka z murskosoboškega centra za socialno delo Tatjana Šiker. Tudi Olga Germadnik s kriminalistične službe murskosoboške Uprave za notranje zadeve pravi: »Poseben problem je prav sodelovanje med državnimi institucijami, saj je po novi zakonodaji nastal določen prepad na primer med policijo in centrom za socialno delo, saj smo jim prej pošiljali naše kazenske ovadbe, sedaj pa so določene poti sodelovanja zaprte. Zato tudi pri policiji menimo, da to ni dobro in da moramo sodelovati.« K temu pa jih ne le kliče, ampak tudi zavezuje lista, konvencija o otrokovih pravicah, ki jo je podpisala tudi naša država.

»V Angliji pa vse institucije sodelujejo zaradi skupnega cilja, ta pa je, da se storilca pripelje na sodišče, kajti čim več storilcev bo obsojenih, manj bo žrtev,« je povedala Tatjana Šiker, udeleženka seminarja Zaščita otrok, družinsko nasilje in storilci spolnih zločinov, ki ga je v organizaciji Ministrstva za

notranje zadeve Slovenija pred časom pripravila Surrey Police iz Anglije. Sploh pa je imenovano ministrstvo v zadnjem obdobju naredilo veliko za izobraževanje vseh, ki se srečujejo z zlorabljenimi in žrtvami nasilja, zgledujoč se po izkušnjah razvitih evropskih držav, predvsem Anglije, pa tudi za osveščanje javnosti in poučevanje otrok ter mladine. Pri nas pa še vedno lahko govorimo o institucionalnem zaplotništvu, medsebojnem nezaupanju, vrzelih v zakonodaji, različnosti pristopov, nepoučenosti oseb, ki se srečujejo z zlorabljenimi otroci. Vse to v prid storilca.

Storilec zaščiten bolj kakor žrtev

Institucionalna večitnost pri obravnavi primerov se začne že pri opredeljevanju zlorabe in nasilja. Ni enotnih kriterijev za vse, ki se srečujejo z zlorabljenimi in zanemarjenimi, saj je prepoznavanje pojava pri policiji drugačno od kriterijev, ki jih ima za to na primer socialna ali zdravstvena služba. Vsaka služba opravlja svoje delo v svojih okvirih. Tako na centrih za socialno delo ni strokovnega delavca, ki bi se ukvarjal samo s trpinčenimi, zlorabljenimi in zanemarjenimi otroci, ampak takšnega otroka obravnavajo skupaj z družino, njihov obseg in dosežek dela pa se začne s svetovanjem, nato, če je to potrebno, napotitvijo otroka k zdravniku in pedopsihiatru, in se konča z izvzetjem otroka iz domačega okolja, bodisi da mu najdejo rejniško družino ali ga zaradi vedenjske in osebnostne motenosti napotijo v vzgojni zavod. Zavetišče, kot jih poznajo v Angliji, pri nas ni. Že to, da žrtev mora zapustiti domače okolje, ne da bi moral oditi storilec, govori v potrditev temu, da je pri nas slednji še vedno bolj zaščiten kot žrtev.

»Predvsem v policiji ugotavljamo, da smo žrtvi posvečali premalo pozornosti, saj vsa de-

janja spolnega nasilja in trpinčenja puščajo žrtvam psihične pa tudi fizične posledice. Glede zaščite žrtve v okviru strokovnih služb ni dovolj narejeno, saj nimamo enotne doktrine, kako pristopiti k žrtvi,« je povedala Olga Germadnik.

Angleži zlorabljenega otroka ne vodijo na policijo, ampak v posebno stanovanje, kjer z njim opravijo pogovor po natančno določenem vprašalniku. Videoposnetek pogovora je dokazni material tudi za sodišče.

»Tudi pri nas se zavzemamo za to. Katja Bašič je že delala z uporabo videoposnetka ali z lu-

zemamo, da bi se to tudi pri nas zakonsko uredilo.«

Otrok ostane sam

Dotlej pa so na sodišču potrebni dokazi in še dokazi, zaslišanja in spet pričevanja. Toda sosedje in morda še drugi, ki bi imeli sodišču v bran otroka kaj povedati, obmolknijo ali se umaknejo, tako da otrok pogosto ostane sam – sam proti svojemu mučitelju. Če utrujen od dolgotrajnih in mučnih postopkov na zadnji obravnavi, ko ga morda že tretjič, četrtič sprašujejo podrobnosti, umolkne še sam ali v strahu vse celo zanika.

»Gotovo je dosti primerov, ki ostajajo neodkriti, zato je zelo pomembno, da primere prepoznavamo, kajti tisto, kar mi obravnavamo, je le majhen del.

V letošnjih devetih mesecih smo pri nas obravnavali trideset kaznivih dejanj iz področja družinskega nasilja. Sem spadajo poleg kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost tudi kazniva dejanja zoper družino, zakonsko zvezo, mladino, na primer zanemarjanje in surovo ravnanje z mladoletno osebo. Pri slednjem gre predvsem za trpinčenja. V letošnjih devetih mesecih pa smo obravnavali šestnajst primerov kaznivih dejanj spolne nedotakljivosti ter deset primerov spolnega napada na otroke. Gre za otroke, mlajše od štirinajst let.

V večini primerov spolnih napadov na otroke, obravnavanih v zadnjih nekaj letih, so bili storilci moški, žrtve pa deklice. Imeli smo tudi dve osumljeni ženski, v dveh primerih pa sta bili žrtvi tudi fantka. Povprečna starost žrtev je bila okoli deset let, najnižja starost žrtve, deklice, pa tri leta. Pri našem delu ugotavljamo, da so storilci znane osebe, torej ne gre za neznance, ampak za najbližje, na katere je otrok navezan in jim žal tudi zaupa,« je povedala Olga Germadnik.

bolečine. Nekaj jih je bilo brez oklevanja pripravljenih priklicati na gumb tako dolgo, dokler se človek na drugi strani stekla ni zgrudil od smrtonosnih bolečin. Trpeči obraz (re-oda odigran, česar pa testiranci niso vedeli) jih ni odvrnil od naslednjih pritiskov na gumb.

Prepričani vase prisegamo, da bi zagotovo ravnali drugače, da bi se odločno dvignili in zapustili mučiteljski stol, pa četudi bi bili sami za to kaznovani. Pa bi res?

Izbrani poizkus je bil narejen v laboratorijih psiholoških ved, toda tudi v življenju ni dovolj drugače. Gledamo v svet, skozi enosmerno zatemnjeno steklo, da se skrijeta naša gluhost in slepota za vse trpljenje, ki je tam na drugi strani.

Bi? Ne bi! Kaj naj bi? Zakaj ravno jaz, če vedo še drugi?

Opravičila se vrstijo in se gladijo: v tuje gnezdo ni dovoljeno ne gledati, ne se vtikati, ali pa, kaj se mi je treba vpletati, jo bom se sam skupil ali pa se bo storilec celo znesel nad mojim otrokom ali vsak naj se pobriga zase. Kadar so posređi odrasli ljudje, naša slepota in gluhota nista toliko vpajoča, saj gre ven-je za prepričanje, da si odrasli morejo pomagati sami, a ko gre za otroke, takrat skorajda ni opravičila.

znamo prepoznati, znamo opazovati otroka, mu prisluhniti ter mu pomagati, da bo spregovoril?

Umik, beg. Prav to in nepripravljenost, prevzeti del tvega-

tko, saj petletni otrok ne more povedati, lahko pa na lutki pokaže, kaj se mu je zgodilo – božanje, otipavanje, razkazovanje genitalij odraslih otroku ... Vendar pa pri nas ta možnost še ni zakonsko urejena. Zato se zav-

se postopek ustavi. Zato pre-sojanje, ali s sprožitvijo postopka zoper storilca v družini ne bodo nastale še slabše razmere, sploh ni tako redko. Kot da bi se vrtel v začaranem krogu, se zaletavali v zid, ki je postavljen pred nas, namesto da bi nam varoval hrbet. »Službe, ki se s tem problemom srečujemo, naletimo na občutek nemoči in neuspešnosti pri delu, kati izostaja podpora in sodelovanje vseh institucij ter ustrezna zakonodajna rešitev,« je povedala Tatjana Šiker. »Trpinčenja vseh mogočih oblik pa je predvsem v družinah dosti. Na to vplivajo slabše materialne razmere družine, predvsem pa je tega več v družinah, kjer so neurejene socialne razmere, v nepopolnih, dopolnjenih družinah ali kjer žive otroci različnih staršev.«

Pa še nekaj je. Otrok bo s to svojo družino, okoljem moral živeti še naprej. Četudi mu morda za nekaj let poiščejo rejniško družino ali morda zavodsko varstvo, se bo enkrat moral vrniti, in četudi bo morda njegov mučitelj obsojen, se bo čez nekaj kratkih let spet vrnil. Zato sama obsodba storilca, ne da bi bilo za otroka storjenega kaj več, še ni dokončna in ne popolna rešitev.

Sodniki, tožilci, zdravniki, šolske svetovalne službe, socialni delavci in kriminalisti so izrekli svojo pripravljenost za sodelovanje v prid trpinčenemu in zlorabljenemu otroku. Besede so položene, toda potrebno je več.

M. HORVAT, Foto: N. JUHOV

OD ABRAHAMA DO PRVEGA PAPEŽA – POPOTOVANJE PO IZRAELU, SVETI DEŽELI

Gospod je rekel Abrahamu: »Pojdi iz svoje dežele in od svoje rodovine in iz hiše svojega očeta v deželo, ki ti jo pokažem! Naredil bom iz tebe velik narod in te blagoslovil. Poveljal bom tvoje ime, da bo v blagoslov. Blagoslovil bom tiste, ki bodo tebe blagoslovili, in preklel tiste, ki bodo tebe preklinjali, in v tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji.«

Pripravila: Marinka JERIC

15. del

Da ne govorim o alkoholu, saj ni dovoljena niti ena promila alkohola v krvi, če pa ugotovijo alkoholiziranost, sledi zaporna kazen. Smrtnih nesreč skorajda nimajo, saj se strogo držijo predpisov. Povzpeli smo se na Tempeljski grič do džamije in še prej do zidu žalovanja. Zid žalovanja je ostanek Herodovega templja, v zidu pa so menda vgrajeni tudi kamni iz pradednega Salomovega templja, ki so ga pred skoraj 2000 leti porušili Rimljani. Odtlej pogrešajo tudi skrinjo zaveze. Petinsemdeset odstotkov prebivalcev Jeruzalema je Židov, ki živijo v sodobnem zahodnem delu mesta. V starem delu, ob znamenitostih, kot sta božji grob in skalna cerkev, pa živijo izključno Arabci. Jeruzalem je bil že od nekdaj, že v 6. st. pr. n. št., veliko mesto in od tukaj so Babilonci Izraelce odpeljali v suženjstvo. Mučilo jih je domotožje in že takrat v pregnanstvu so priselili: »Jeruzalem, če te kdaj pozabim, naj bo pozabljen tudi moja desnica.« Pozneje je postalo sveto mesto krščanstva in islama. Vsa dolga stoletja pregnanstva so v vsakem židovskem domu ohranjali spomin na sveto mesto in upanje na vrnitev, kar je dokazoval ob vsakem prazniku ponavljanje reči: »Prihodnje leto, Jeruzalem!« Povzpeli smo se na tempeljski grič, kjer je na isti ploščadi, kjer je nekoč stal judovski tempelj, zdaj hram svete skale, svetinja muslimanov. Vstopili smo tudi v notranjost džamije,

seveda smo se morali sezuti in odložiti vso prtljago, tudi fotoaparate. Notranjost je fantastična, debele preproge in poslikave z mozaiki. Nekaj čudovitega. Za dalj časa se ustavimo še pri zidu žalovanja, kjer smo bili pri obredu, ki se imenuje bar micva – dozorelost za vero. Seveda smo bile ženske zunaj tega prostora, ki je pregrajen z zidom. Obrede so opravljali samo moški. Ko dečki dopolnijo dvanajst let starosti, postanejo polnoletni. Tukaj ob zidu dobijo sv. pismo in javno morajo prebrati odlomek iz Mojzesove knjige. Dečku obveže roke z jermenom v znak, da naj vedno misli na Boga, da je suženj Boga. Dečka ogrnejo z belim ogrinjalom, v znamenje suženjstva v Egiptu. Šele po tem obredu je dovoljeno, da dečki lahko gredo ob sobotah v sinagogo k molitvenim obredom in dobijo dovoljenje, da lahko javno razlagajo biblijo. Postanejo moške postave. V judovskem življenju je niz podobnih dogodkov, ob katerih družbena skupina prizna posamezniku prehod z ene stopnje na drugo. Semkaj sta tudi Jožef in Marija prinesla svojega sina Jezusa in se je le-ta izgubil v množici. Ko ga najdejo, ga vprašata: »Kaj si nama storil?« V tistih časih so bili okrog zidu trgi, trgovine, tukaj so zamenjevali denar in iz različnih krajev so semkaj prihajali Judje. Jezus je tukaj tudi učil in bival in bil na koncu križan ter umrl in vstal. Leta 70 po Neronovi smrti postane cesar

njegov sin Tit, ki je tempelj porušil in mesto zažgal. Judje pa so bili pregnani, ogromno jih je bilo tudi ubitih. Celoten Jeruzalem je bil porušen in z voli preoran in na razvalinah je bilo postavljeno rimsko mesto, imenovano Elia Capitolina, da bi Jezusovo ime dokončno iztrebili. Celotna dežela dobi novo ime Palestina. Judje ne smejo več vstopiti v Jeruzalem. V celotni zgodovini je bil Jeruzalem sedemnajstkrat porušen in spet zgrajen. Judje so bili 1900 let v izgnanstvu, osramočeni in ponižani. Kakšna radost prav ob zidu žalovanja, ko so se začeli vračati in ko so prihajali nazaj domov! Kristjani smo jih obsodili, da so umorili Jezusa, zato takšno trpljenje in pregnanstvo. Pozneje so bili Judje rehabilitirani, saj se jim je priznalo, da so to naredili iz nevednosti in da so bili samo orodje v božjih rokah in da je bilo križanje nujno, da smo mi odrešeni. Prvi cerkveni koncil v Rimu je po velikem proučevanju izdal odlok o rehabilitaciji. Pilat je bil po Jezusovem križanju po treh letih odstavljen in je žalostno končal v rudnikih. Vse do drugega vatikanskega zbora teče na Jude kri od cesarja Tita pa do Hitlerja. Čeprav so Judje preživeli v zgodovini samo zato, ker so bili enotni, podjetni in delavni, so odlični banirji, trgovci, strokovnjaki različnih področij in tri četrtine nobelovcev izhaja iz tega ljudstva.

(nadaljevanje prihodnjic)

Ranjena reka

Nastane mozaik njiv in manjših logov kot opomin na mursko sled in tudi najbolj priraden zasad Orlovšček. Spreminjajoči tok povodnji oplaja podkvasne mrtvice, kjer domujejo škarnice, strebuše, salvije in edinstvena riba senčnica. Tako zaživijo slabotnejši organizmi s potlačeni energijami.

Novodobnemu človeku ni najbolj pogodu svobodno planje reke. Bazilid v preroškem tonu govori o dnevu, ki bo simboliziral le meso. To je čas, ko človek ograjuje reko in jo po Hermesu obuti bog, sinteza in središče sveta.

Poskušam razumeti Obmurca, vpetega v obilne vode, ki so mu prej uničevalne in mu je težko razumljiva njihova očistevalnost, iz katere se lahko rodi prerojeno bitje. Vselej bdi nad njo. Ko se dela povodenj in je videti podivjana, se ji zoperstavi, da obvaruje zemljo, ki mu vendar kot mati redi številčno družino. Leto 1822. Hudo leto, saj Mura pri Murškem Središču zapusti staro strugo in si na levem bregu utre novo. 1935. si na Dolnji Bistrici in Hotizi vztrajno išče staro sled. Da Izakovčarja Perša in Žikež v Slovenskih novicah zapišeta: »Tokrat Mura nič ne šepeta, marveč renči: to je moja last, moje bogastvo, ne fevdalnih mogotcev in njihovih pollaševalnih apetitov. Kajti ti gozdovi so iz mojih semen... Da bi nam ohranila vsaj obrežje okoli broda; če nam še to odnese, smo pogubljeni! Brod smo si kupili, pot sami naredili s težkimi trudi, ker imamo 130 orolov zemlje na desni strani Mure...«

Razumem človeka. V njem je bes zoper pollaševalnost veleposestnikov, nemočen kliče naravne sile, da uredijo nenaravno stanje – te iste sile pa ročeje proti, da mu v svoji pravičnosti prižane. Ranljiva reka je mehko

položena v lipovino murske ravnice, spretno izognjena Slovenskim goram, že v Apaški kotlini odmaknjena daleč v zaledje in le poredkoma naslonjena na gričevje. Taka kot je, kliče hiraša, da z naravnimi sredstvi iz gozda, srčno, enkrat uspešno, drugič zamansko bdi nad njo. Povezana sta.

Voda simbolizira potencialno stanje neoznanjenega, vsoto bivanjskih možnosti in načelo življenja. Samo vodni svet omogoča nastajanje bogatih ekosistemov v izrazitih zelenih odtenkih barv rastlinskega kraljevstva. Obilne vode bogatijo pokrajino, odvajanje vod pa jo zaradi prekinitve naravnih procesov ekološko slabi. Govorimo o tehničnih spremembah vodnega sistema. Agresivne hidromelioracije in regulacije so nasilje nad reko, saj v ekonomskem smislu ne odtehtajo vrednosti poplavljenega polja. V nasprotju s tem pa je naravni cikel izraziti kolobar, saj meliorirana površina zaradi svoje živosti ne omogoča nemotenega odvodnjavanja, kar daljnosežno vodi do ponovnega dviga podtalnice. Počasi, vendar vztrajno se vzpostavlja vodna, za njo pa še živalska vegetacija. Težavnejše je renaturiranje izrazito reguliranih vodotokov. Prepričan sem, da mednje ne sodi Mura, saj - zahvaljujoč nedoslednim sistemskim določbam in neorganiziranosti vodnih dejavnosti - na njej le ni prišlo do radikalnih regulacijskih posegov v smislu kanalske ureditve struge.

Je evropski sklad za varstvo narave Euronatur s svojim razvojnimi konceptom, formiranjem mednarodnega naravovarstvenega komiteja in z zavarovanimi bosfernimi rezervati tisti jeziček

na tehtnici, ki nas more na našem božjepotnem hitenju v Evropo odvrtni od velikih kvazievropskih apetitov po presejanju naravnih in materialnih potencialov? Ali naša lastna, iskrena, globoka beseda zaveze z naravnimi okoljem? Kot Jahvejeva z Abrahamom in Noetom, ki jo zaznamuje mavrica, naravni simbol tega dejanja ali akt čaščenja reke preko očistevalnih obredov in molitev, s pravico reke, da poplavlja in namaka, nosi čoln ali ga potegne v sebe. Taka je Mura. Edinstvena reka v Sloveniji. Po prof. Ogrinu vredna nacionalnega ponosa. Pa se na njej zrcali odnos civilizacije, ko je v obdobju do 1895 docela naravna in svobodna, potem pa z razvojem tehnike in ideološke miselnosti nadzirani reki v štiridesetih letih dvajsetega stoletja pride do kvazitativnih posegov. Zaradi izrazito poenostavljenega ravnanja toka v samoobrambi odgovori, se zavzame meandre, rokave in mrtvice. Vodnogospodarska branža poplavlja, da zaustavljanje vzpostavlja neko drugo, pogubno stanje, ko se vključena reka »vtaja« kot slabotnejša žival pred razjarjeno zverjo.

Mura, od izvira v gori do tista v morje. »V segmentu prostora te opazujem. Tam, kjer se ti izliva vzhajajo sonce, in kjer je tvoj izvir, zahaja, in ko me brodar odpelje na sredo toka, pod sabo začutim vode, usmerjene na vzhod, nad mano pa potovanje sonca proti zaklenu. Iz dveh nasprotnih smeri se oblene krog.« (Vida Zabot)

V svilenem zavesju vrb in polov se skozi »koprenasti špilir« pretakaš, Mura.

(nadaljevanje prihodnjic)

Sadovi ranih cvetov

Karolina Holmanič

13. del

»Jaz grem s tabo ... v šolo.«

»Take smrklice pa res ne morejo v šolo. Še tri leta počakaj, da te bodo tam mučili!« je namesto Borisa odvrnil oče.

Tašča se je oglasila izza štedilnika, kjer je pripravljala zajtrk:

»Lahko greš z njima do šole. Pa stopi še v trgovino spotoma. Sladkor, milo, sol in jedilno čokolado prinesi.«

»Nisem gospodinja in prepričan sem, da bo razen sladkorja vse narobe,« se je izgovarjal zet.

»Mene pa res ni treba spemljati v šolo,« se je začel izmotavati Boris, ki bo zdaj obiskoval najvišji razred podružnične šole.

»Ja, oči, greva!« se je vmešala Silva.

In temu glasu se niti oče niti Boris nista mogla upirati. Po cesti so šli skupaj, pred mostom pa sta se oče in Silva odcepila. Boris je s prstom pokazal proti zgradbi, okoli nje se je razlegalo otroško vpitje, in poučil:

»Vidiš, takšna je šola, kadar se začne pouk!«

Silva je ob očetu drobila korake, zato jo je vzel v naročje in hitro sta dospela v trgovino. Zadnja stena je bila založena z najrazličnejšim blagom od špečerja do predpasnikov in na levi so visele celo verige in vrvi. Za Ferija ta trgovina gotovo ni bila novost, najmanj stokrat v življenju je stopil vanjo in jo premeril od kraja za vse predmete je približno vedel, kje so razmetani ali pospravljeni. Pa vendar je tokrat osupnil, osupnil nad svetlopolto, priletno prodajalko, ki ga je ošinila s svojimi črnimi očmi in z lahkotnim glasom vprašala:

»Pa vam, gospod?«

Gospod Feri je prestal ali hotel prestaliti, kajti njegove oči so se prikloale na prodajalkino telo, videl je samo zgornji del: pod česnjevo rdečo bluzo, športno krojeno in z zgornjim nezapetim gumbom, so plale močnejše prsi. Vdihaval je globoko kot adolescent, ki prvič vidi golo žensko telo. Tudi Feri ga je videl: natančno si je odslikal, to popolno podobo, čeprav mu je spodnji del spretno zakrival pult. Odkaljšal se je in se zavedel šele, ko ga je Silva pocukala za roko, proseč:

»Oči, lizike? Dve, za Borisa in mene!«

Šele potem se je zazrl v njen obraz; nič posebnega ni bilo na njem. Lica so bila čista, vendar so leta odtisnila na njem že najmanj štirideset in ga prepredla s tenkimi gubami, nos precej oster, privihan, izjemno privlačne so bile le živo napete, rdečkaste ustnice in zvedave, temne oči, obdane s temnimi obrvmi. Toda Feri ni nikoli izostril čuta za take malenkosti. Zanj je šlo le žensko telo, in to se je tako močno ločevalo od

Evinega, in je začutil, da bo tudi njega pritiralo v blaznost, če se samo enkrat ne bo spočil na njem.

Dobre tri tedne so trajali njegovi brezuspešni napori. Podatke o prodajalki Pavli je Feri zbiral zelo oprežno in premišljeno, kajti ta je živela tu, s krajem, čeprav samo začasno, ker je nadomeščala bolnega trgovca. Zanj in zanj bi samo škodilo, če bi bili ljudje odkrili njuno naklonjenost.

Pavla se je vsak dan vozila iz mesta z avtobusom. Njena na novo poročena hčerka se je preselila v Maribor. In tako je bilo stanovanje njeno, kakor nalašč samo njeno. In tja je, ne po predolgih zapletih, začel zahajati Feri. Izmišljal si je poti na občino, davkarstvo in še kam, odhajal že dopoldne in čakal v bližini postaje, ko se je z naglimi koraki bližala Pavla. Oprezno se je oziral pred njenim blokom, ali ni v bližini kakega znanca, in nato smuknil skozi vrata, ki so ostala zanj odprta.

Ljubil je ljubezni lačno žensko z vso svojo neizživeto močjo. Prvič v življenju je ob telesni strasti začutil, da v tem bitju bije tudi srce, ki je nekako ujelo utrip z njegovim. Ljubil je to lepo in pravilno telo in to odmevno dušo, ki je poznala mehko besedo in izražala naklonjenost s toplo dlanjo, še dolgo potem, ko sta se telesi umirili po sozvočju. Srečen, da je izpolnil svoje želje in se ujel tudi v njenimi, je kolesaril proti domu in si rahlo požvižgaval. Doma je takoj prijel za delo in sploh se je vedel, kot da se nič ne dogaja, čeprav se je svet zanj zasuka samo na sončno poloblo. Nihče ne sme ničesar posumiti, porušiti njegovih pričakovanj polnih dni, saj je odslej šel le dneve, ko je živel z njo. In to mu je uspelo le enkrat ali dvakrat tedensko. Opo-gumljen in omamljen od novih telesnih sladkosti, tokrat ujetih tudi v mrežo čustev, je plaval nad vsakdanom in zanesenjaško sanjari samo o njunih skupnih urah. Ne, nekaj mu je še ostalo! Klepet z Borisom, zdaj že čednim dečkom, in njegovo Silvo, ker ga nista nikoli nadlegovala s težkimi vprašanji, na katera bi bil moral lagati. Postelje so bile že zdavnaj drugače razporejene. Silva se je preselila k omi, Boris je ostal na svojem divanu v veliki sobi in on, Feri, se je po protokolu moral vrniti k Evi. In tam je ležal vznak, buljil v strop v svetlih nočeh in se v mislih sprehajal po Pavlinem telesu, njenih prijaznih in razumevalnih besedah in mehkih dlaneh. Včasih, na prste bi lahko prešleti, se je odselil iz te sladke omame in se zatekel k ženi, zgolj iz obveznosti, da ne bi vzbudil suma. In tedaj mu je celo uspelo, le vztrajno in neprekinjeno je moral biti v mislih pri Pavli, niti za trenutek se ni smel odtrgati od

nje! In takrat se je dogajal čudež, kajti tudi v Evi mu je uspelo izzvati žensko, ki mu je vračala ljubezen za ljubezen, le nežnosti ni bilo v njenem suhem telesu in omtvici duši.

Usode vseh ljubezni so si podobne: tiste porojene iz hrepenenja in spletene na čustvenih vezeh blodijo še dolgo po sledovih dragocenih spominov, zgolj s strastjo vzplamenele pa kaj kmalu poniknejo pod pepelom. Pavlini in Feriji, spletu strasti in ljubezni, je torej bilo usojeno počasno umiranje.

Leto je prekorčilo že nekaj mesecev, ko so Ferija izsledili. Pavla že zdavnaj ni več nadomeščala v vaški trgovini, temveč se je vrnila v svojo, v mestu. Sem je nekega oblačnega dne po trdih mukah razmišljanja in trpljenja stopila Eva. Res si je vso pot izbirala besede, trde med najtršimi, vendar so se ob srečanju s starejšo žensko te povsem porazgubile. Tudi bes, da bi jo nahrušila vpricho strank, se je ohladil. Tako je čakala, zbiralala blago in končno, ko sta bili sami, spregovorila plaho:

»Gospa, pustite mojega moža. Samo njega imam in dva otroka.« Že se je zavedela, kako nesmiselno je hotela zbuditi sočutje v njej, in če je Pavla ne bi bila prehitela, bi nadaljevala bolj spretno. Vendar ji je Pavla odvrnila:

»Veste, ne zato, ker ste prišli sem, ampak čisto preprosto, naveličala sem se ga. In tako naj živi v miru z vami. Gotovo se je on tudi mene. Veste, jaz sem ločena, svobode vajena ženska in z nikomer več ne bi hotela živeti dlje ali celo do smrti. Sem pač tak človek. Vi pa, če ga želite obdržati, se morate spremeniti,« je dodala in jo pomenljivo pogledala.

Eva, razburjena kot je bila, iz teh oči gotovo ni razbrala, kaj so ji dobronamerno pomežiknile, zato je celo vprašala:

»Spremeniti, ja, kako?«

»Nimam in ne delim nobenih receptov. Zapiram trgovino, srečno!«

Feri gotovo ni trpel zaradi teh novih ugotovitev. Spomin na preteklost je bil živ in Pavla mu je izpolnila moške sanje. Hvaležen ji je najbrž bil zanje in jasno se je zavedal, da je bila Pavla zanj samo ena. Nobene nove več ni iskal ...

Čas z vsem dobrim in zlim je nekako otrpnil. Sonce se je izselilo iz Benkičevega zenita in obviselo tik nad zahodom. Dom je gredo le s svojimi neskončno oddaljenimi žarki. Notranje razpolovljeni odnosi so krali vsak ožji stik in povezovali družinske člane le še z vsakdanjimi opravili. Mati in hči sta se ogradili z zidom molka, ki je dopuščal skozi ozko špranjo le ukaže. Ob ostrih, večno ponavljajočih se kratkih stavkih, izrečenih s povzdignjenim glasom, se je Feri potegnil vase. Ne, najprej se je kljubovalno branil, nasmignil zaničljivo s stisnjenimi ustnicami. Potem pa kot da je Pavla iztrošila njegovo telo in izsrkala vse tople besede iz njegove duše. Poražen, oropan in zato ožigosan pred domačimi, okoliko in predvsem pred samim seboj, je ostal sam na poti. Ker pa je človek le družabno

in toplega stika željno bitje, se mora nekomu približati. Med Borisom in očetom se je spletla taka vez, da se je jeziček na tehtnici nagibal že bolj na očetovo kot na babičino stran. Eva, z zlomljenim ponosom, se je odlepala svoje Silve in se na moč trudila, da ji je ne bi nihče iztrgal: ne babica ne oče ne Boris. Nenormalne razvade, ki so počasi že najdale živce babici, je

dopuščala. Silva s svojimi šestimi leti je rasla v domačem svetu brez omejitev. Le ko jo je nekega dne obsedla neobvladljiva uničevalska sila in je zlezla skozi živo mejo ter potrgala vrsto sosedovih dalij, ki so jo kaže, motile s svojimi živo rdečimi, jezevim bodicami podobnimi cvetovi, se je njen svet zrušil. Mama ni bila gotovo še tokrat prizanesla in skušala poravnati škodo, če ne bi bila soseda naletela ravno na Ferija. Nanj je zljala ves svoj zatajevanj gnev, saj so se vezeli prej zrahljale zaradi meje, in ni varčevala z besedami: »Bog je namenil otroke mladim ljudem. Da sta pa vi dva dobila tako pozno, je sama kazen božja. Že vestal! Gotovo se ni ušel, ko vama je dal žensko dete, me ne no za tri divjake.«

Feri je na široko stal na stopnicah in strmo gledal sosedo, ki je imela še to srečo, da so bile ženske nje na njivah. Najbrž bi se bil sicer vnel boj, ki bi krepko zabaval vso bližnjo okolico. Feri se je kljub svoji dolgi zagrenjenosti skušal obvladati in se je oprijel taktičnih besed, ki mu jih ni bilo treba posebej iskati:

»Sosedo, vem, da je škoda, ki se popravi ne da. Cvetov pač ni mogoče spraviti spet na stebila. Pomeni se pomenimo.«

»Smrklja naj pobere, kar je nastlala! Ni treba, da človek premožen in pameten, le vzgajati mora otroka za normalno sožitje z ljudmi. Pri vas pa tega ne more. No, tebe ne krivim, ko tako nimaš besede. Srečno!«

Ženska je zginila za živo mejo. Ferijeva čestda drgetala od nebrzdane jeze. Oči so mu švigale na rdečice in tam, skrito za vozom, jo je zagledal, silo. Otroci se sicer slisali očitke, iz njih malo razbrali, toliko, kar je vedel že prej: če doma ne trgaš, mudi do pulila dolge travne bilke iz polnega goza. Če ni jo ne poklical, bi bila najbrž celo sama prišla. Razlagala bi se srd razkadal, je bila vendar prekratka. Pogrešal voljno, lahko telo z levo roko in z desnico udaril enkrat, dvakrat in še in še.

(nadaljevanje prihodnjic)

BESEDAMI KONJ

Nogometaši Pertocija Bakovec, ki uspešno teknujejo v tretji državni ligi. Stojijo od leve: Posavec (trener), Erniša, Jančar, R. Berendijaš, B. Berendijaš, Bencak, Cipot, Šiftar, Talaber, Holcman (fizioterapevt); Kokaš, Kerčmar, Fras, Žekš, Krančič, Holcman in Matus, manjkajo: Baler, Papič, Buzeti, Oslaj, Baranja in Gabor. Fotografija: Nataša Juhnov

Šport od tod in tam

Atletika - Na 12. tradicionalnem Primorskem zdravniškem teku na 14 km v Portorožu je med več kot 40 zdravnikov tekači sodeloval tudi zdravnik Alojz Horvat iz Beltincev in se lepo odrezal. Zasedel je drugo mesto. (G. G.)

Mali nogomet - ŠD Dokonca iz Lendave organizira v soboto, 21. decembra 1996, ob 8. uri v športni dvorani DOS Lendava 2. božično-novoletni turnir v malem nogometu. Prijave zbirajo do 17. decembra na naslov: Ivan Koncut (tel. 75 921 ali 75 329). (FB)

Kegljanje - V petem kolu prvenstva v mariborsko-posavski kegljaški B-ligi je Mura v Slovenj Gradcu premagala Palomo Ceršak s 6 : 2 (3909 : 3833). Za Muro so zmagali: Borovič, 712, Iskra, 666, Smolkovič, 636, in Bojnec, 635. Tekmovala sta še Durič, 644, in Šebjanič, 616 podrtih kegljev. (S. Durič)

Košarka - V tekmovalni slovenske košarkarske lige vzhod za st. dečke je Creativ iz Murske Sobotice premagal Pivovarno Laško z 61 : 39. Strelci: Moravec 34, Hani 10, Rauter 9, Bojnec 5, Majc 2 in Slavič 1. V tekmovalni druge slovenske košarkarske lige vzhod za kadete so Ruše premagale Creativ iz Murske Sobotice s 83 : 72. Strelci: Ismajlovič 22, Raduha 16, Turki 14. (P. Juteršnik)

Namizni tenis - V Ljutomeru je bil pregledni ekipni namiznoteniški turnir, ki sta ga pripravila ŠD Cven in SZ Ljutomer. Med sedmimi ekipami je zmagala prva ekipa Cvena pred Ljutomerom in prvo ekipo Logarovec. (NS)

Badminton - V Budimpešti je bil 9. tradicionalni mednarodni turnir v badmintonu za Miklošev pokal za dečke in deklice do 12 in 14 let. Med 45 dečki in 28 deklicami so sodelovali tudi Lendavčani in dosegli lep uspeh. Med dečki do 12 let je Marko Ketler zasedel drugo, Matjaž Žalik pa tretje mesto. Pri dečkih do 14 let je zmagal Jernej Novak, Dejan Volgy pa je bil tretji. Med dekletmi je zmagala Renata Gyurkač. (V. Sekereš).

Atletika - V Leobnu v Avstriji je bil prvi mednarodni zimski kros od petih za pokal Toyote. Med 150 tekači je sodeloval tudi Geza graban, član TS Radenske in se lepo odrezal. Med člani na 10.000 m je zasedel peto mesto. Tretji kros bo 19. januarja 1997 v Murski Soboti. (G. G.)

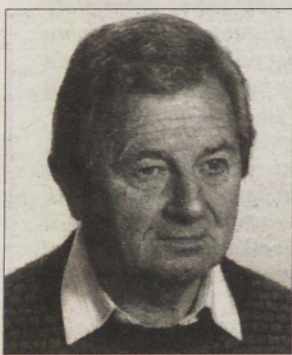
Kegljanje - V sedmem kolu prvenstva v tretji državni ženski kegljaški ligi je Nafta iz Lendave premagala Merkator iz Trebnja s 5 : 3 (2230 : 2147). Za Nafto so zmagale: Vargova, 414, Novakova, 376, in Žalikova, 374, tekmovala pa so še: Ščapova, 367, Staničeva, 364, in Uroševa, 335 podrtih kegljev. (M. Žalik)

Mali nogomet - V Monoštru v Porabju je bil mednarodni turnir v malem nogometu za dečke do 12 let. Zmagala je DOŠ Lendava, ki je v finalu premagala Bakovec s 5 : 0. Najboljši strellec je bil Kostric s 7 gol, najboljši igralec pa Kiraly (oba Lendava). F. Horvat

Šah - V jesenski šahovski ligi nižjega kategoriziranih, ki jo organizira ŠD Radenska Pomgrad iz Murske Sobotice, sodeluje šest štirčlanskih ekip. Rezultati prvega kola: Ormož : Prekli 11 : 5, Radenska Pomgrad mladinci : Mlajinci 9,5 : 6,5 in Izakovič : Srednja šahovska šola Radenska Pomgrad 9,5 : 6,5 točke.

Ludvik Bojnec - sedemdesetletnik

Te dni je praznoval visok življenjski jubilej - sedemdesetletnico Ludvik Bojnec, frizerski obrtnik iz Murske Sobotice. Poleg tega, da je jubilar opravljal svoj poklic, je veliko prostega časa posvetil nogometu, ki ga je imel zelo rad. V nogometu se je sam preizkusil in nekaj časa igral za drugo moštvo Mure v drugi slovenski ligi. Na pobudo pokojnih Vladimirja Kukanje in Ferija Kološe, priznanih nogometašev in nogometnih sodnikov, je postal nogometni sodnik. Kar devet let je bil republiški nogometni sodnik. Leta 1971 je opravil izpit za zveznega nogometnega sodnika. Po 25 letih (sodil je okrog 1000 tekem) se je leta 1980 poslovil od piščalke na nogometnem igrišču Mure v Murski Soboti, kjer je tudi začel, na prijateljski tekmi med Muro in Crveno zvezdo iz Beograda. Ob tej priložnosti mu je predstavnik Zveze nogometnih sodnikov Slovenije Lado Jakšič izročil priznanje za dolgoletno uspešno sojenje in delo v sodniški organizaciji. Sicer pa se je Ludvik Bojnec uveljavil v raznih organih nogometne sodniške organizacije. Bil je predsednik strokovnega odbora, predsednik izpitne komisije in predsednik delegiranja sodnikov pri sodniški nogometni organizaciji v Murski Soboti. Bil je tudi član izpitne komisije pri Zvezi nogometnih sodnikov Slovenije. Veliko je prispeval k vzgoji mladih nogometnih sodnikov, ki so se kasneje uveljavili v širšem slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Pet let je bil tudi kontrolor na tekmah slovenske nogometne lige. Za svoje uspešno delo je prejel številna priznanja. Med drugim je dobil srebrno plaketo Nogometne zveze Jugoslavije, plaketo zveze nogometnih sodnikov Slovenije, plaketo OZTK Murska Sobotica in druge. Še vedno živi z nogometom in zlasti rad obiskuje nogometne tekme Mure in Beltincev. K visokemu jubileju tudi naše čestitke!

F. M.

Prva državna nogometna liga

Pri Muri nove okrepitve, v Beltincih velike spremembe

Za nami je jesenski del prvenstva v prvi državni nogometni ligi. Tokratno prvenstvo je bilo zaradi večje izenačenosti moštev brez izrazitih favoritov, a zelo zanimivo s številnimi presečenji. Zlasti je bil presenetljiv start, saj so se nekatera moštva, ki so bila v prejšnjih prvenstvih na vrhu ali prav pri vrhu, znašla na dnu lestvice (Olimpija, Mura) in obratno nekatera moštva nepričakovano na vrhu (Rudar, Primorje). Zelo velika nihanja so bila tudi pri obeh prekmurskih prvoligaših Muri in Asu Beltinci, ki sta se po prvem delu tekmovalja znašla v spodnjem delu lestvice.

Nogometaši Mure iz Murske Sobotice so s 23 točkami zasedli sedmo mesto, kar je dostej najslabša prvoligaška uvrstitev. Petkrat so zmagali, petkrat igrali neodločeno in šestkrat izgubili, pri zadetkih pa imajo negativno razliko (21 : 27). To kaže, da je

stu, saj se je Mura po štirih kolih znašla na zadnjem mestu lestvice in šele v petem kolu prvič zmagala. Vzrokov za slabšo uvrstitev je več, med njimi tudi nekaj objektivnih. Moštvo Mure namreč niti dveh tekem ni odigralo v enaki postavi. Težave so bile s poškod-

Nogometaši Mure, člani prve državne lige. Stojijo od leve: Alihodžić, Ščulac, Breznik, Cifer, Bakula, Černjavič, Belec, Škaper, Dominko, Nemec; čepijo: S. Baranja, Kokol, Štampfer, Brezič, Vučičević, Dvoršak, Čirkvenčič, Granov, Kmetec.

bilo moštvo premalo učinkovito, kar je velika slabost. Sobočani so doma dvakrat izgubili z Asom Beltinci in Primorjem, neodločeno pa igrali z Mariborom, Rudarjem in Gorico. Na gostovanjih pa so premagali Koper in As Beltince ter neodločeno igrali z Rudarjem in Mariborom. S to bilanco pri Muri vsekakor niso zadovoljni, zlasti še, ker so se pred začetkom prvenstva okrepili z igralci, kot so Vučičević, Škaper, Dvoršak in Ščulac, ter napovedovali, da se bodo potegovali za vrh lestvice ali vsaj za uvrstitev na tekomovanje za enega od evropskih pokalov. Že sam začetek prvenstva pa je pokazal, da te napovedi niso bile povsem na me-

bami in kartoni. Zaradi poškodb sta bila Cifer in Štampfer odsotna več kot polovico prvenstva, po en mesec pa Adamo Baranja in Dvoršak. Zaradi kartonov pa niso igrali Bakula 6, Vučičević 5 in Škaper 4 tekme. Na igre moštva je vsekakor vplivala tudi zamenjava trenerjev, saj je sredi prvenstva Filipa Mendaša zamenjal Pero Nadoveza. Prav tako je na rezultate vplivala tudi nedisciplinarnost nekaterih igralcev, ki bi si zaslužili ostreje kazni, vendar jih niso mogli izreči zaradi pomanjkanja igralcev. Na slabšo uvrstitev Mure v prvenstvu pa naj bi vplivalo tudi sodelovanje v tekmovalju za evropski pokal, kjer so Sobočani uspešno starta-

li, saj so v prvem krogu premagali moštvo Bečaja, dobro pa so igrali tudi na prvi tekmi drugega kroga z Lyngbyjem na Danskem. Potem pa je prišel nesrečen poraz doma in izpad iz nadaljnega tekmovalja, kar je predvsem psihično vplivalo na stabilnost moštva. Zaradi sodelovanja v tekmovalju za evropski pokal je imelo moštvo tudi manj prostega časa in prekratke priprave. Kako naprej? Drastičnih ukrepov, kot so nekateri napovedovali, ne bo, saj bodo zaenkrat obdržali vse igralce. Tako so sklenili na zadnji seji upravnega odbora Mure. Po mnenju trenerja Pera Nadoveze, ki bo tudi v spomladanskem delu prvenstva ostal v Fazaneriji, bi morali moštvo Mure okrepiti s štirimi igralci ter v nadaljevanju prvenstva popraviti uvrstitev. Domači nogometaši Mure bodo trenirali še do 20. decembra, medtem ko so tuji že odšli, potem pa bo odmor do 13. januarja, ko se začnejo priprave na spomladanski del prvenstva.

Nogometaši Asa iz Beltincev so osvojili 18 točk in zasedli osmo mesto, kar je prav tako manj, kot so načrtovali. Pri Nogometnem klubu As Beltinci je prišlo pred začetkom tekmovalja do precejšnjih sprememb tako v vodstvu kot pri igralcih. Po nekajletnem uspešnem krmarjenju je predsednik kluba Viktorja Ketlerja zamenjal podjetnik Marjan Maučec. Novi trener pa je postal Ivica Frkić iz Zagreba, ki pa je imel težave, ker nima priznane ustrezne kvalifikacije. Klub so zapustili nekateri uveljavljeni nogometaši: Škaper, Osterc, Ilič in Cener. Tudi status igralcev se je v klubu precej spremenil. Pridobili so si-

Nogometaši Asa iz Beltincev, člani prve državne lige. Stojijo v tretji vrsti: Neiman, Džafič, Tadič, Golob, Granov, Komar, Gajser, Baranja, Črnko; stojijo v sredini: Sečkar (pom. trenerja), Šarkezi, Kuzma, Jeraj, Trtanjek, Godina, Gruškovnjak, Starovasniki, Cvikel, Frkić (trener); sedijo: F. Maučec (fizioterapevt), dr. Knaflj (zdravnik), M. Maučec (predsednik), Breznik (teh. vodja) in Erjavec (gospodar).

cer nekaj novih igralcev, med njimi Starovasnika, Gajserja, Komarja in Tadiča. v drugem delu prvenstva pa sta prišla še Cvikel in Vidovič, a se nekateri niso najbolje znašli. Nogometaši Beltincev so v jesenskem delu prvenstva petkrat zmagali, trikrat igrali neodločeno in desetkrat izgubili. Poleg Kopra imajo najslabšo razliko v golih (19 : 38). Doma so osvojili 13, na gostovanjih pa 5 točk. Doma so izgubili z Gorico, Muro, Olimpijo in Mariborom, neodločeno pa igrali z Rudarjem. Zlasti so bili boleči porazi z Gorico, Olimpijo in Mariborom v zadnjih minutah igre. Na gostovanjih pa so zmagali le v prekmurskem derbiju z Muro, neodločeno pa igrali z Olimpijo in Publikumom. Zanimivo je, da so Beltinčani zelo dobro štartali, saj so v prvih štirih kolih osvojili 9 točk ali polovico vseh točk in bili

Strelci 1. SNL

14 golov: Kamberović (Publikum),
10 golov: Vulič, Vrabac (oba Primorje),
7 golov: Škaper (Mura), Drobne, Šimundža (oba Maribor), Sivko (Publikum), Vidovič (Rudar),
6 golov: Breznikar (Koper),
5 golov: Komar, Džafič (oba As Beltinci), Stanič (Primorje), Gajser (Olimpija), Goršek (Publikum),
4 goli: Osterc (Gorica), Bozgo, Cimerotič (oba Olimpija), Ekmečić (Publikum), Nikčević (Korotan), Žlogar, Karič (oba Maribor),
3 goli: Gutalj (As Beltinci), Alihodžić (Mura), Kollari, Žurman, Ljubobratič, Fricelj (vsi Maribor), Balagič, Hribar (Rudar), Ubavič, Srebrnič, Demirovič, Rudonja (vsi Gorica), Bajrektarevič (Primorje), Benedejčič (Olimpija),
2 goli: Vučičević, Dvoršak (oba Mura), Baranja (As Beltinci), Nikolič, Bulajič (oba Maribor), Lučič, Ružnič (oba Primorje), Kostić (Korotan), Bečaj (Gorica), Zulič, Ačimović, Dosti (vsi Olimpija), Sešlar, Isibor (Publikum), Javornik, Pavlovič (oba Rudar),
1 gol: Jeraj, Tadič, Črnko, Gajser (vsi Beltinci), Kokol, Baranja, Brezič, Kmetec, Breznik, Čirkvenčič (vsi Mura).

I. SNL

1996/97 - Jesen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Primorje		1:0 0:1	2:1 3:0	1:2 2:0	1:1 1:1	1:1 2:0	3:0 3:1	7:0 1:2	0:0 3:0	5:0 1:0
2. Maribor	0:1 1:0		3:0 1:1	3:2 1:1	0:0 0:1	6:1 2:1	1:1 1:1	4:1 2:1	5:0 1:0	1:2 4:1
3. Gorica	1:2 0:3	0:3 1:1		1:1 3:3	2:0 4:3	0:1 0:1	2:0 2:2	3:0 1:0	0:0 2:0	2:0 0:0
4. Publikum	2:1 0:2	2:3 1:1	1:1 3:3		1:0 1:2	1:2 1:0	1:2 3:2	1:2 1:1	0:0 3:1	6:2 4:1
5. Olimpija	1:1 1:1	0:0 1:0	0:2 3:4	0:1 2:1		1:2 4:2	0:3 6:2	1:1 2:1	0:1 2:0	0:0 3:1
6. Rudar	1:1 0:2	1:6 1:2	1:0 1:0	2:1 0:1	2:1 2:4		0:0 1:1	1:1 5:0	1:0 3:3	1:0 0:1
7. Mura	0:3 1:3	1:1 1:1	0:2 2:2	2:1 2:3	3:0 2:6	0:0 1:1		1:3 1:0	2:0 0:1	1:0 1:0
8. As Beltinci	0:7 2:1	1:4 1:2	0:3 0:1	2:1 1:1	1:1 1:2	1:1 0:5	3:1 0:1		2:1 0:2	2:3 2:1
9. Korotan	0:0 0:3	0:5 0:1	0:0 0:2	0:0 1:3	1:0 0:2	0:1 3:3	0:2 1:0	1:2 2:0		0:0 2:0
10. Koper	0:5 0:1	2:1 1:4	0:2 0:0	2:6 1:4	0:0 1:3	0:1 1:0	0:1 0:1	3:2 1:2	0:0 0:2	

Tenis - Na tretjem teniškem tekmovalju dvojica za memorial Andreja Beltrana, ki je bil v Veržetu, je sodelovalo 16 igralcev in igral. Zmagala sta Šmid - Sukič pred Győrekom - Vinčecem in Barbaričev - Jakičem. (NS)

Mali nogomet - V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v prvi slovenski ligi malega nogometa je Interior MF iz Ključarovec premagal Domel Železnike s 6 : 3. Strelci za Interior MF: D. Novak 3, S. Novak 2 in Slana. (NS)

Košarka - V enajstem kolu prvenstva v slovenski košarkarski ligi za kadetince je Ježica premagala Pomurje Skiny z 58 : 51. Strelke za Pomurje Skiny: Jocičeva 20, Svetinova 13, Feferjaka 11, Huzjakova 7. V enajstem kolu prvenstva v slovenski košarkarski ligi za starejše deklice je Pomurje Skiny premagalo Ingrad Celje z 61 : 43. Strelke za Pomurje

Skiny: Matejeva 25, Svetinova 21, Kolmanova 9, Kerčeva 3 in Kozarjeva 3. (Z. Tibaut)

Kegljanje - V Radencih je bilo tekmovalje v kegljanju za 3. memorial Jožeta Magdiča. Med 27 ekipami iz Slovenije je bilo Društvo paraplegikov Pomurja tretje. Pri tetraplegikih je zmagal Slavko Dunaj, med veterani je bil Milan Bogataj drugi, pri ženskah pa je Marija Balažić zasedla tretje mesto.

Mali nogomet - V Velenju je bil prvi od treh zimskih turnirjev v malem nogometu za ženske. Med desetimi ekipami je sodelovala tudi ekipa Pand iz Gornjih Petrovec in zasedla sedmo mesto. (FB)

Šah - Šahovsko društvo Radenska Pomgrad iz Murske Sobotice tudi letos organizira konekten-ske šahovske turnirje v raznih krajih Pomurja. Prvi turnir bo v nedeljo, 15. decembra 1996, ob 9. uri v okrepčevalnici Vrt v Dokležovju.

celo na drugem mestu lestvice. Beltinčane je prizadela tekma doma z velenjskim Rudarjem, ki se je predvsem po zaslugi sodnikov končala neodločeno, kar je povzročilo med gledalci in tudi vodstvom kluba veliko nezadovoljstva. Poleg tega je Nogometna zveza Slovenije denarno (500.000 SIT) kaznovala beltinškega prvoligaša, trenerja Ivica Frkiča pa s šestmesečno prepovedjo vodenja moštva. V tem primeru se je Beltinčanom zgodila krivica z daljnosežnimi posledicami tudi pri rezultatih. Med tekmovaljem pa so imeli Beltinčani tudi nekaj težav s poškodbami, saj sta bila dalj časa odsotna Sirk in Črnko. Pri NK As Beltinci so se po analizi jesenskega dela prvenstva odločili za temeljite spremembe. V tem zimskem času naj bi v Beltincih prišlo do velikih kadrovskih sprememb. Poleg trenerja Ivica Frkiča naj bi klub zapustili tudi nekateri ključni igralci, med katerimi omenjajo Neimana, Jeraja, Sirk, Komarja, Cvika in Vidoviča, medtem ko je Tadič odšel pred koncem prvenstva. Namesto teh bodo angažirali tri nove igralce, sicer pa klub v prihodnje računa v glavnem na domače igralce. Tako je v Beltincih na preizkušnji šest nogometašev iz pomurskih klubov, ki bodo vadili do 20. decembra, ko bodo igralci dobili odmor, ponovno pa se bodo zbrali 9. januarja pod novim strokovnim vodstvom.

Feri Maučec

XXXIII. anketa za izbor športnikov Pomurja

Marika Kardinar (sedmič) in Borut Horvat (tretjič) športnika Pomurja

NK Mura (četrtič) najboljši športni kolektiv Pomurja

V 33. tradicionalni anketi športnega uredništva Vestnika za izbor najboljših športnikov, športnic in športnih kolektivov Pomurja za leto 1996 je sodelovalo 13 pomurskih športnih novinarjev in dopisnikov: Ote Bakal, Franc Bobovec, Boris Cipot, Mario Čep, Gorazd Gider, Tonček Gider, Geza Grabar, Franc Horvat, Tomo Kuleš, Feri Maučec, Bojan Peček, Drago Posavec in Niko Šostarič.

Za najboljšega športnika Pomurja v letu 1996 je bil izbran kanuist Borut Horvat, član BD Mura iz Kroga. Na svetovnem članskem prvenstvu v spustu na divjih vodah v Landeku v Avstriji je osvojil srebrno medaljo v moštveni vožnji 3 x C-1 in bil najboljši slovenski predstavnik. Na svetovnem mladinskem prvenstvu v spustu v Špindlovem Mlinu na Češkem je osvojil zlato medaljo med posamezniki in naslov svetovnega mladinskega prvaka ter srebrno medaljo v moštveni vožnji 3 x C-1. Na svetov-

nem pokalu je bil sedmi. Je državni mladinski prvak in članski podprvak. Zmagal je tudi na nekaterih drugih tekmovanjih. To je njegov tretji naslov najboljšega športnika Pomurja. Za drugega najboljšega športnika Pomurja so anketiranci izbrali kegljaka Haryja Steržaja iz Ljutomerja, člana KK Konstruktor iz Maribora. Na svetovnem kegljaškem prvenstvu v Pragi je bil najboljši slovenski kegljač in dosegel odlične uvrstitve: četrto mesto v dvojičah, peto mesto ekipno, sedmo mesto med posamezniki in deveto mesto v kombinaciji. Bil je najboljši posameznik na tekmovanju za evropski klubski pokal (podrl je 1007 kegljev), kjer je Konstruktor zasedel drugo mesto. Je državni članski prvak in eden najzaslužnejših za uspeh Konstruktorja in državne reprezentance. Tretje mesto v izboru najboljših športnikov Pomurja je zasedel Marko Slavič mlajši, član Konjeniškega kluba Ljutomer. Na kasarskih dirkah voznikov amaterjev za evropski pokal v Ljutomeru je bil drugi, na evropskem prvenstvu voznikov amaterjev Fegat v Nemčiji pa dvanajsti. Na letošnjih tekmovanjih je zmagal 18-krat.

Za najboljšo športnico Pomurja v letu 1996 je bila izbrana kegljarka Marika Kardinar iz Dobrovnika, članica KK Miroteks iz Celja. Na svetovnem kegljaškem prvenstvu v Pragi je bila najuspešnejša tekmovalka. Osvojila je tri medalje - zlato ekipno ter bronasti med posamezniki in v kombinaciji. Je državna članska prvakinja, sicer pa ena najzaslužnejših za uspehe Miroteksa, ki je na tekmovanju za svetovni klubski pokal zasedel drugo mesto, in državne reprezentance. Njeni uspehi bi bili lahko še večji, a je zaradi boleznih nekaj časa ni bilo na kegljaških stezah. To je njen že sedmi naslov najboljše pomurske športnice. Za drugo najboljšo športnico Pomurja je bila izbrana

Športnice Pomurja 1996

1. Marika Kardinar (kegljanje), 61
2. Sonja Roman (atletika), 45
3. Manuela Rudolf (strelstvo), 29
4. Lea Stevanec (šah), 15
5. Marija Stevanec (atletika), 12
6. Irena Drožina (košarka), 7
7. Mateja Dražnik (atletika), 6
8. Andreja Drevenšek (odbojka), 5
9. Tanja Štumberger (šah), 3
10. Mojca Tuš (karate), 3
11. Saša Vrbnjak (odbojka), 2
- Jožica Šiflar (atletika), 2

atletinja Sonja Roman s Hodoša, članica AK Pomurje iz Murske Sobotice. Je državna mladinska prvakinja v tekih na 600, 800 in 1500 m, državna mladinska prvakinja v krosu, na državnem

Športni kolektivi Pomurja 1996

1. Nogometni klub Mura Murska Sobota, 36
2. Brodarsko društvo Mura Krog, 25
3. Odbojarski klub Pomgrad Pomurje Murska Sobota, 23
4. Rokoborski klub Murska Sobota, 20
5. Strelska družina Štefana Kovača Trap Murska Sobota, 13
6. Atletski klub Pomurje Murska Sobota, 12
- Aeroklub Murska Sobota, 12
- ŽOK Ljutomer Zavarovalnica Maribor, 12
10. Šahovsko društvo Radenska Pomgrad Murska Sobota, 8
11. Teniška sekcija Radenske Radenci, 6
12. Teniški klub Murska Sobota, 4
13. Ribiška družina Radgona, 3
- Badmintonski klub Mladost Lendava, 3
15. NTK Moravske Toplice Sobotna Murska Sobota, 2
- Nogometni klub As Beltinci, 2
17. ŽOK Ljutomer Zavarovalnica Maribor, 1
- NTK Arcont Radgona Gornja Radgona, 1
- Hokejski klub Triglav Predanovci, 1
- Društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota, 1

članskem prvenstvu in na finalu Atletskega pokala Slovenije pa je bila v teku na 1500 m druga. Zmagala je tudi na krosu za pokal Adidas. Za tretjo najboljšo športnico Pomurja so izbrali strelko Manuella Rudolfa, članico SD Ljutomer. Letos se je uveljavila na domačih in mednarodnih

tekmovanjih. Na evropskem prvenstvu v Belgiji je bila tretja, na mednarodnem tekmovanju v Nemčiji pa je zasedla z novim državnim rekordom v tekmovanju s samostrelom peto mesto. Na državnem članskem prvenstvu je bila tretja. Uspešno nastopa tudi v prvi državni ligi za ekipo Ljutomerja.

Za najboljši športni kolektiv Pomurja v letu 1996 je bil izbran Nogometni klub Mura iz Murske Sobotice. V dvaindesetletni zgodovini je klub letos dosegel največji mednarodni uspeh. Sobočani so tretjič sodelovali na tekmovanju za evropski pokal, tokrat drugi v pokalu UEFA, in v prvem predkolu izločili predstavnika Srbije Bečej, dobro pa so igrali tudi v prvi tekmi drugega kroga z Lyngbyjem na Danskem, ki jih je izločil šele v povratni tekmi. V prejšnji tekmovalni sezoni v prvi državni ligi je Mura zasedla tretje mesto, po jesenskem delu prvenstva pa je na sedmem mestu. Pri NK Mura dobro delajo tudi z drugimi selekcijami, saj sta kadetsko in mladinsko moštvo v gornjem delu slovenske lige. To je že četrta naslov Mure v izboru najboljšega športnega kolektiva Pomurja. Drugo med športnimi kolektivi Pomurja je Brodarsko društvo Mura iz Kroga. Poleg Boruta

Odbojka

Zmagali le odbojkarji Pomgrada

V dvanajstem kolu prvenstva v državni moški odbojarski I. A-ligi je Pomgrad Pomurje v Murski Soboti po pričakovanju premagal zadnjo ekipo Hoteli Simonov zaliv iz Izole s 3 : 0 (15 : 3, 15 : 8, 15 : 6). Sobočani so se tako oddolžili za poraz v Izoli. Pomgrad Pomurje: Berdon, Br. Marič, Janža, Kerec, Bačvič, Čeh, Bo. Marič, Novak, Poredoš, Topovšek, Bakvič.

V dvanajstem kolu prvenstva v državni ženski odbojarski I. A-ligi je Kemiplas Koper premagal Ljutomer Zavarovalnico Maribor s 3 : 1 (16 : 14, 7 : 15, 15 : 6, 15 : 7). Ljutomer Zavarovalnica Maribor: Kodila, Ljubec, Šostarič, Lukienko, Kosi, Vrbnjak, Pirher, Adamina, Vrečko, Kolar. V dvanajstem kolu prvenstva v državni moški odbojarski I. B-ligi je Granit Preskrba iz Slovenske Bistrice v Ljutomeru premagala Ljutomer s 3 : 1 (15 : 9, 10 : 15, 15 : 10, 15 : 4). Ljutomer: Primec, Šmauc, Babič, Dobošič, Onišak, Zidar, Kraljič, Pirher, Rajnar. V dvanajstem kolu prvenstva v državni ženski odbojarski I. B-ligi je Kaepa SOU Vital Frupi v Ljubljani premagal vodečo Sobotu s 3 : 0 (15 : 7, 15 : 13, 15 : 11). Sobotu: Osipčnik, Drevenšek, Zver, Resanovič, Kuhar, Mörec, Casar, Cipot. (FM, NŠ)

Odbojka - 1. A moški

Salonit	11 11 0	33:22	Termo Lubnik	12 6 6	26:20 12
Olimpija	11 9 2	29:9 18	Granit	12 6 6	22:25 12
Pomgrad	12 7 5	24:21 14	Ljutomer	12 4 8	17:26 8
Maribor	13 7 6	23:24 14	Žirovnica	12 2 10	7:32 4
Fužinar	12 5 7	22:22 10	Črnuče	12 0 12	5:36 0

Odbojka - 1. B ženske

Sobotu	10 8 2	26:8 16	Sobota	10 8 2	26:8 16
SOU	10 7 3	25:13 14	SOU	10 7 3	25:13 14
Ptuj	10 7 3	22:16 14	Ptuj	10 7 3	22:16 14
Tabor	10 4 6	16:21 8	Tabor	10 4 6	16:21 8
Gorica	11 4 7	15:23 8	Gorica	11 4 7	15:23 8
Prevalje	10 3 7	13:23 6	Prevalje	10 3 7	13:23 6
LIK Tilia	9 2 7	10:22 4	LIK Tilia	9 2 7	10:22 4

Odbojka - 1. A ženske

Brank	9 8 1	26:11 16	Brank	9 8 1	26:11 16
Koper	10 7 3	25:13 14	Koper	10 7 3	25:13 14
N. mesto	9 7 2	23:12 14	N. mesto	9 7 2	23:12 14
Bled	10 4 6	16:21 8	Bled	10 4 6	16:21 8
Ljutomer	10 4 6	15:21 8	Ljutomer	10 4 6	15:21 8
Krim	10 2 8	13:26 4	Krim	10 2 8	13:26 4
Zg. Savinjska	10 2 8	10:24 4	Zg. Savinjska	10 2 8	10:24 4

Odbojka - 1. B moški

Topolšica	12 12 0	36:4 24	Topolšica	12 12 0	36:4 24
Kamnik	12 11 1	33:5 22	Kamnik	12 11 1	33:5 22
Žužemberk	12 7 5	25:23 14	Žužemberk	12 7 5	25:23 14

Košarka

Radenska zmagala v Slovenski Bistrici

V predzadnjem kolu rednega dela prvenstva v prvi državni ženski košarkarski ligi je Odeja v Škofji Loki premagala Pomurje Skiny z 78 : 52 (41 : 28). Sobočanke so nastopile brez poškodovane Kazminove. Strelke za Pomurje: Drožina 19, Horvatova 13, Jocičeva 5, Orijeva 4, Huzjakova 4, Pušenjakova 4 in Svetinova 3.

V tekmovanju moške košarkarske I. B-lige je Radenska iz Radenec premagala Bistrico s 100 : 91 (45 : 47). Strelci za Radensko: Ulaga 27, Ojsteršek 26,

Banič 14, Želj 13, Pavlin 9, Bratkovič 6, Novak 5.

SKL - ženske

Ježica	13 13	01306:724 26	Ježica	13 13	01306:724 26
Celje	13 11	21051:799 24	Celje	13 11	21051:799 24
Ilirija	13 8 5	978:850 21	Ilirija	13 8 5	978:850 21
Maribor	13 6 7	908:914 19	Maribor	13 6 7	908:914 19
Odeja	13 6 7	850:935 19	Odeja	13 6 7	850:935 19
Terminal	13 4	9961:1141 17	Terminal	13 4	9961:1141 17
Pomurje	13 2 11	739:1032 15	Pomurje	13 2 11	739:1032 15
Comet	13 2 11	727:1123 15	Comet	13 2 11	727:1123 15

(K. G.)

SKL - moški

Rezultati - 3. kolo			Rezultati - 3. kolo		
Claudia shop	2 2 0	168:103 4	Claudia shop	2 2 0	168:103 4
Lindau	2 2 0	191:138 4	Lindau	2 2 0	191:138 4
Sobota	2 2 0	151:120 4	Sobota	2 2 0	151:120 4
Lindau	3 1 2	215:127 4	Lindau	3 1 2	215:127 4
Miarle	2 1 1	155:169 3	Miarle	2 1 1	155:169 3
Sebeborci	3 0 3	166:243 3	Sebeborci	3 0 3	166:243 3
Brod	2 0 2	124:180 2	Brod	2 0 2	124:180 2

(K. G.)

razd Kocbek 577 in Sebastian Vajda 573 krogov za Janka Jurkoviča. Ekipa SD Olimpija iz Ljubljane pa je v Turnišču premagala ekipo Štefana Kovača s 1742 : 1708 krogov. Posamežno: Robi Markoja 579, Božidar Drasković 576 in Danijel Rezonja 553 krogov. Pri Ljubljancih pa je Rajmond Debeve zadel 591 krogov.

V petem kolu prvenstva v drugi državni strelski ligi vzhod je Radgona v pomurskem derbiju premagala MI Pomurko iz Murske Sobotice s 1702 : 1659 krogov. Posamežno: Milan Kreft 557, Janez Gomboc 557 in Valter Pajič 545 za MI Pomurko ter Branko Horvat 566, Milan Svetec 578 in Davorin Slanič 558 krogov za Radgona.

Rudolfova in Bukovec v reprezentanci

Slovenska moška in ženska strelska reprezentanca se bo v soboto pomerila s strelskima reprezentancama Hrvaške. V slovenski ženski reprezentanci bo prvič nastopila članica SD Ljutomer Manuela Rudolf, v moški pa član SD Kolomana Flisarja Tišina Branko Bukovec.

Rokomet

Unger izvrsten tretji

V Mariboru je bil prvi članski državni turnir TOP 12 v namiznem tenisu. Manjkali so Smrekar, Škofar in Kovač. Sodelovalo je sedem pomurskih igralcev, ki so dosegli izvrstne rezultate. To še posebno velja za igralca Moravskih Toplic Sobotu Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

Ungerja, ki je osvojil odlično tretje mesto za drugo reprezentantoma Komarjem in Ignjatovičem. Z osvojenim tretjim mesto je izenačil doslej

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Ne bo ti uspelo prepričati prijatelja, zato raje odnehaj, dokler je še čas. Ne poskušaj ujeti nemo-gočega, ampak počakaj, da bo nemogoče ujelo tebe. In ta dan sploh ni tako daleč, kot si misliš.

On: Treščilo bo kot strela z jasnega. Toda pazi se - tudi za najbolj očarljivim nasmehom se lahko skriva past, ki te lahko drago stane. Vendar bo na koncu skušnjava le pretehtala zdravo pamet in kdo ve - mogoče bo prav prijetno ...

BIK

Ona: Ponujena pomoč ti bo prišla še kako prav, saj ti bo veliko pomagala pri tvojih ljubezenskih načrtih. Vendar pa bo bolje, če boš obdržala bi-stro glavo - prevroča čustva lahko vse skupaj samo pokvarijo.

On: Vsaj še nekaj časa boš moral biti zadovoljen z malim, zato nikar ne zidaj gradov v oblakih. Le zakaj bi tako hotel, če pa do-bro veš, da je trenutna pot popolnoma napačna. Saj vendar ob-stajajo tudi druge alternative!

DVOJČKA

Ona: Svoje nenavadne misli prihrani raje za ugo-dnejši trenutek. Proti koncu tedna se ti bo ponu-dila priložnost, da se seznaniš z nekom, v katere-ga si bila nekoč neskončno zaljubljena. Spoznala

boš, da je sedaj drugače.

On: Poskusil boš tudi tam, kjer sicer ne pričakuješ kdo ve kakšne-ga uspeha. Toda izkazalo se bo, da imajo norci srečo. Nikar se ne obotavlja in ne čakaj na prihodnji maj, saj je ta še zelo daleč.

RAK

Ona: Z ljubosumnostjo ne boš dosegla prav ničesar, četudi te bo nekdo prepričeval o popolnoma nasprotnem. Raje se prepusti trenutnemu utripu in si privošči tudi tisto, čemur si se ponavadi iz-mikala. Uspelo ti bo!

On: Doživel boš precejšen poslovni šok, vendar ni nobenega razlo-ga za panično obnašanje. Položaj se bo prej ali slej umiril. Povsem drugače pa bo na poslovnem področju, kjer se ti obeta prava pra-vcata avantura.

LEV

Ona: Morala se boš sprijazniti, da ne moreš spre-meniti navad svojega partnerja. Toda verjetno je ravno to tisto, kar te na njem najbolj privlači. Še vedno pa boš razmišljala tudi o nekom drugem.

On: Začel boš zanemarjati svoje delovne naloge, kar ti bo prineslo kopico kritik in nasprotovanj. Po drugi strani pa ti bo v ljubezni vse to obilno povrnjeno, čeprav na nekoliko drugačen način, a še lepši kot ponavadi.

DEVICA

Ona: Prispelo bo prav zanimivo pismo, ki ti bo odkrilo marsikaj takega, kar bo zelo uporabno. Konec tedna se boš sicer odlično zabavala, ven-dar ima vse svoje meje. Pazi, da ne boš na koncu

prevarana prav ti.

On: V začetku tedna se ti obeta neprijetno spoznanje, da si se ven-darle ušel in se prehitro spustil v nekaj, o čemer si bil še nedavno povsem prepričan, da ti lahko prinese samo dobro. In nihče ti ne bo pomagal ...

TEHTNICA

Ona: Prav presenečena boš nad svojimi uspehi v ljubezni, kjer se ti obetajo resnično enkratni časi. Zato raje pusti poslovno plat življenja za nekaj časa pri miru in se posveti uživanju, ki ti bo še dolgo ostalo v prijetnem spominu.

On: Nečemu se boš prav od srca nasmejal, dobre volje pa boš ves konec tedna. Izlet z novimi prijatelji ti bo prinesel nepričakovana spoznanja o čustvih nekoga, do kogar nisi popolnoma ravnodušen.

SKORPIJON

Ona: Pred očmi imaš en sam cilj, zato pa ne vidiš priložnosti, ki se ti kar ponujajo. S silovitim rez-om boš prekinila trenutno zvezo, ki ti greni življenje, nato pa se boš posvetila tudi lepšim in prijetnejšim stvarim.

On: Preveč si se zanesel na svojo iznajdljivost, ki te je sedaj pustila na cedilu. Realizacijo poslovnih načrtov pa raje prepusti komu drugemu, saj se ti lahko kaj hitro zgodi, da boš vse skupaj pošteno zavozil.

STRELEC

Ona: Partnerjev vpliv v družbi ti bo onemogočil načrtovano avanturo, saj se te bodo vsi na neki način celo bali. Dobro premisli, ali je bilo vredno zastaviti svojo srečo le za popolnoma neuspeh

poskus.

On: Žilica ti ne bo dala miru, vse dokler ne boš tudi sam poskusil prepovedanega sadu. Pričakuješ lahko veliko odmevnosti na svojo idejo, njena realizacija pa bo odvisna predvsem od tebe.

KOZOROG

Ona: Nikar ne skrbi za partnerjeve težave, saj ti lahko to še pošteno zameri. Bolje mu boš poma-gala s svojo ljubeznijo. Srečanje s starim prija-teljem te bo spomnilo preteklih časov, ki mogoče

le niso povsem mimo.

On: Prepri, ki si ga sicer začel ti, se bo pomiril, ostal pa bo grenak priokus po nezaupanju. Nepričakovano se ti bo oglašil star poslo-vni sodelavec s povsem novimi idejami. Še najbolje bo, da sprej-meš izziv - takšen ali drugačen!

VODNAR

Ona: Še najbolje bo, če se odločno spoprimeš z nastalo težavo, saj je to edini način, da prepričiš še večjo zmedo, kot je sedaj. Prijatelj te bo sicer pohvalil, a vеди, da ga to prav v ničemer ne

obvezuje.

On: Nič še ni dorečenega, pa tako ni prav nikakršnega razloga, da bi odnehal. Prišel boš do precej kočljivih informacij o osebi, ki te zanima, zato bodi pozoren, kako jih boš uporabil. Možnosti se ti bodo povečale ...

RIBI

Ona: Če se boš vsaj malo potrudila in začela živeti drugače kot običajno, boš kar hitro spoznala, da je lahko življenje tudi nadvse prijetna zadeva. Neko-mu pa bo vseč predvsem tvoja skromnost.

On: Pravzaprav je zadnji čas, da zakrpaš luknje v svojih poslovnih zadevah, saj se ti lahko v nasprotnem primeru vse skupaj kaj hitro poruši. Partner ti bo sicer pomagal, vendar se boš moral potruditi tudi sam.

Malček tehtal 75 kilogramov

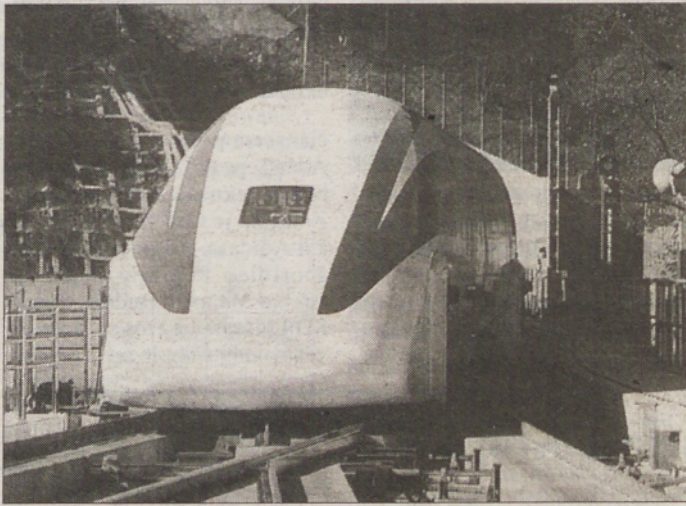

V živalskem vrtu v švicarskem mestu Basel je nosorogova samica Ellora pred dnevi skotila mladička Tarrha. Že zdaj tehta 75 ki-logramov, a nikoli ne bo spoznal svojega očeta Chitawana, saj so morali nosoroga ubiti zaradi neozdravljive bolezni stopal. (Reuter)

Deklica brez bolečin?

Deklica iz Spinea pri Benetkah ima redko dedno obolenje, imeno-vano hereditarna nevropatija, mot-nja živčnih funkcij. Pri zdravem člo-veku živci z bolečino opozorijo telo, pri Alice ne. Njen brat Simone, 25, pravi: »Pred dvema letoma si je se-stra zlomila desno stegnenico. Več mesecev je s tako nogo tekala nao-krog. Ko so poškodbo končno od-krili, so se kosti že napačno zarasle. Alice je morala uporabljati invali-dski voziček, kasneje pa nožno opor-nico. « Druge posledice nenavadne-ga obolenja: telo Alice ne more ura-vnavati ne hladu ne toplote. Vroč-na je zanjo smrtno nevarna, ker se ne poti. Dolga leta noben zdravnik ni vedel, kaj je deklici. Za to obo-lenje ni zdravlila in ni terapije. Njeni starši so nazadnje izvedeli za neko specialisto za to obolenje v ZDA. Dr. Felicia Axelrod bo prišla v Rim in deklico pregledala. Ameriška

znanstvenica je že odkrila gen in kromosom, ki povzroča napačno delovanje živcev.

Magnetni vlak

V mestu Tsuru v osrednji Ja-ponski so izvedli poskusno vožnjo eksperimentalnega vlaka, ki deluje z magnetnim poljem. Ta tehnologija omogoči vpliv sile trenja, vlak pa lahko doseže hitrost do petsto kilometrov na uro. Za-mislite si, da bi vožnja z vlak-om od Sobote do Ljubljane trajala le 20 minut.

Dostokrat se Bela spoti tisti časof, gda smo v naši mladi lejtaj gradili socializem, pa smo bili gvušni, ka si z njim zgradimo lepšo bodočnost, pa se je dostokrat popejvala pesem "Lepo je v naši domovini biti mlad". Zda pa gradimo pravno, demokratično, svojo slovensko državo, pa nan že pa ob sakšoj priliki obečavlejo, ka de nan boukše. Tak si je Bela pa začno popejvati tou isto pesem, pa so se njemi reči etak vo obrnole:

Zapojmo pesem si volilno, ko zvoljenim je zdaj pomlad.--
Lepo je v naši domovini biti mlad
v deželi, kjer je na jesen še kar pomlad.
Pomladne stranke so kot sonce,
ki topic greje nas večkrat;
lepo imeti je v jeseni spet pomlad.

Ves svet pozna nas po prepirih,
pa naj v jesen so al' spomlad.--
Lepo v skupščini je naši glasovat',
pritisneš gumb in čakaš že na rezultat.
Če rezultat je neodločen,
je kriva temu spet pomlad;
potem veselo greš ponovno glasovat.

Po vsem tem cirkusu volitve,
kako voliti drugikrat?--
Ko tej skupini bo minila ta pomlad,
bo v čisto novem stilu voljen bratu brat.
Takrat nam vse bo šlo na holje,
cvetel nam zlati bo standard;
al' pa vse padlo bo lepo v globok prepad.

Brat Džouži

Pes, kastriran zaradi politike

Britanski laburistični politik Roy Hattersley, nekdanji name-stnik voditelja laburistične stranke, se je znašel v hudih nevšečnostih, ki mu uteg-nejo kar precej zagreniti po-litično življenje. Z de-ja-njem je namreč dokazal, da ni ravno velik spošto-valet obljubljenega.

Po londonskem parku se je sprehajal s psom. Odvezal ga je, čeprav ga tam ne bi smel, še zlasti za-to ne, ker sta se sp-rehajala po tistem delu parka, kjer je veliko gosi. Njegov pes se je zakadil med gosi in eno stisnil za vrat. Labu-

ristična stranka je huda na-protnica lova, ki je zanjo ok-ruten šport. Se posebno na-protuje tistim oblikam lova pri katerih živali pre-ginjajo psi.

V parku se je Reu zgodilo nekaj podob-nega. Moral je priti sodnika, ki mu je pri-sodil 75 funtov globe. Reu je priznal krivdo, vendar se je skušal kazni izmak-niti z opravičilom, da je bil nje-gov pes razburjen, ker se dolgo ni paril.

Da se mu kaj takega ne bi več primerilo, je psa kaznoval: dal ga je namreč kastrirati.

Zavarovana in lepa tudi na zimskih počitnicah

Zdrava zagorelost je še vedno znamenje moči in uspeha, navkljub ozonski luknji in povečanemu številu kožnih bolezni. Če se ukvarjamo z zimskimi športi, se soncu ne moremo izogniti. Naš obraz je neprestano izpostavljen žarčenju, zato je zaščita pred soncem izjemno pomembna. Kdor pri izbiri zaščitnega faktorja pravilno oceni lastni tip kože in potem, ko se čas zaščite izteče, obraz ponovno namaže z zaščitno kremo, ne bo občutil negativnega vpliva sonca ali pa ga bo občutil zelo malo.

So ženske, ki se vsak dan nčijo in se tudi na smučanju ne želijo odreči make-upu. Poudariti moramo, da se pravilno uporabljen make-up in tonirane kreme odlično kombinirajo z zaščitnimi sredstvi pred soncem. Upoštevati pa moramo pravilo: koliko svetlejša je koža, toliko višji zaščitni faktor sredstva za zaščito pred soncem je treba izbrati. Opeklino

so vedno klic na pomoč kože.

Pozimi na kožo vplivajo sonce, veter in mraz, ki povzročajo izgubo njene maščobe in vlage. Iz začetne športne zagorelosti se sčasoma razvije zgubana, pigmentirana koža, ki je videti starejša, kot je v resnici. Sonce ima tudi svoje pozitivne lastnosti, in sicer krepi imunski sistem, pripomore k ustvarjanju vitamina D in boljšemu počutju, žal pa je odgovorno tudi za nastajanje gub. Kolikor manj ima koža maščobe, toliko bolj nastajajo gube. Če kožo poškoduje sonce, se lahko pojavijo tudi keratoza, nepravilna pigmentacija ter izguba elastičnosti vezivnega tkiva. Tem poškodbam se je treba znati izogibati, ker na ta način lahko ublažimo prezgodnji proces staranja.

Glede na to, da so počitnice na smučanju povezane s športom in je tako zaželen tudi športno naravni, zagoreli videz, se lahko ženske odrečejo izrazitejšemu make-upu. Zjutraj ko-

žo namažemo z zaščitnim preparatom, ki je v skladu s tipom kože. Nanj nanesemo tonirano kremo ali tekoči puder. Šminka za ustnice naj bo v čim bolj naravni barvi in naj vsebuje zaščitni faktor. Maskari za trepalnice se vsekakor ne smemo odreči. Tako bomo videti športni in negovani. Bodite previdni: še posebno ogroženi so predeli okrog nosu, lic in ustnic, kot podlago bi morali na teh mestih uporabljati zaščitni faktor 20. Predel okrog oči je treba zaščititi z dobrimi očali. Vse ženske, ki za nego obraza uporabljajo sadne kisline, bi se jim morale med intenzivnim izpostavljanjem soncu odreči, saj ti preparati kožo napravijo bolj občutljivo na sonce. Pred počitnicami je vsekakor dobro obiskati kozmetični salon, da vam pripravijo kožo na mraz, veter in sonce. Po dopustu pa ga spet obiščimo, saj bodo koži vrnili izgubljeno vlago in maščobo.

Mihaela Lovrenčič

Kape na glavo

Zima je pred vrati in pred mrazom moramo zaščititi tudi glavo. Pod ljubkimi klobučki, kapami in drugimi pokrivali nam ne bo samo toplo, ampak bomo celo modni. Pozabiti pa ne smemo tudi naših malčkov, ki jih na mraz nikakor ne pustimo brez pokrivala.

Poletna zagorelost je minila, svežino obraza si lahko pričarate z rdečilom za lica. Odtenek se mora ujemati z barvo kože in las. Pri rdečkasti in rjavbarvi las sežite po naravno toplih barvah: bron, baker, terakota. Črna ali pepelnata barva las in svetla koža potrebuje rdečilo zamolklo roza in vijoličaste barve.

Zmeraj pa velja: močno rdečilo za lica zahteva umirjeno rdečilo za ustnice. Ko se odločate za rdečilo v pudru ali kremi, upoštevajte tip kože. Za občutljivo in suho kožo je primernejša krema, le na enakomerno razporeditev je treba paziti. Z rdečilom se da marsikaj tudi skriti. Če hočete, da bi bil nos videti ožji, si na nosnice nanesite rjavkasto rdečo rdečilo in dobro zabrišite prehode.

Za ožji obraz nanesite temno rdečilo od senc proti bradi in za svež videz malo rdečila na brado.

Cene sadja in zelenjave

Zelenjava Trzinca
M. Sob. 6. Radg. Ljutomer

jabolka	80	100	50
pomaranče	155	240	240
banane	170	120	160
bruske	170		220
grozdje	270	250	280
limona	260	300	280
orehova jedra	990	1000	900
paradižnik	330	280	250
pagrika	340	220	220
kaki	290	220	220
krompir	28	35	30
solata	160	220	180
korenje	80	200	180
rdeče zelje	100	100	100
žebula	70	100	80
fižol v zraju	321	350	300
jajca	20	20	23
zeleno zelje	40	50	40
česen	420	390	450
kitajsko zelje	100		120
ananas	350	250	300
cvelača	210	220	250
suhe fige	760	600	680
suhe slive	808	498	490
mandarine	150	220	180
hrena	320	400	400
bielo zelje	160	200	180

1997: nove konfekcijske številke

Le malokateri kupec se še znajde pri konfekcijskih številkah: v Nemčiji ima na primer pullover velikost XXL, v Veliki Britaniji enako velik pullover oznako 20, v Italiji 48. Te zmede naj bi bilo sedaj konec.

Od leta 1997 dalje naj bi v Evropi začele veljati nove konfekcijske številke, ki jih predvideva nova norma Evropske zveze. Nov sistem naj bi bil videti takšen: konfekcijske številke bodo prilagojene neposredno telesnim meram kupcev. Pri krilu bi na primer šlo za telesno višino in obseg pasu. Ženska, ki danes v Nemčiji potrebuje konfekcijsko številko 38 in v Angliji 10, si bo lahko kasneje po vsej Evropi kupila krilo 169/70. Etikete, s katerimi bodo opremljena oblačila, bodo dobro razpoznavne in s podobo človeka, na katerem bodo označeni posamezni deli telesa.

Univerzalno bež

Ena od vodilnih barv letošnje jeseni in zime je bež. Običajno je povsem brez drugih kombinacij, tako da so prav take barve puli, hlače, krilo in jop oziroma plašč. Ponujamo

vam široke trapezarice z zavihki, k njim se lepo poda mini puli, tega pa popestrimo še s pasom. Jopa ali plašč bosta zelo učinkovita s krznom okrog vratu ali rokavov, ki so prav tako kot hlače nekoliko razširjeni. Pa še nekaj: ne pozabite letos obveznih rokavic.

Rokavice pomemben modni dodatek

Rokavice bodo tudi letošnjo zimo pomemben modni dodatek in nepogrešljiv del vsake ženske garderobe. Letos bodo na voljo iz vseh materialov, volne, kože, pomembno pa je, da so barvne. Barve seveda morajo biti močne, prevladovala bo zelena, oranžna in vijoličasta.

Z vlago, vlažnimi stenami, se kar ubadamo. Da ugotovimo, kdaj prihaja vlaga, nalepimo na večji kos aluminijaste folije. Folijo nalepimo z lepilnim trakom, da je oblepjena naokoli po vseh straneh. Če se čez nekaj časa na površju pokaže vlaga, pomeni, da vlaga nastaja zaradi kondenzacije. To lahko odpravimo s prezračevanjem in ogrevanjem. Če pa površna folija ostane suha in se po dnevu ali dveh navlaži zadnja stran (folijo odluščimo), pa vlaga prodira skozi zid. Vzrokov za to je lahko več, poškodovan omet, slaba zidava, slabi odtočni žlebovi, poškodbe ali nepravilnosti v izvedbi pročelja ipd. Velikokrat je za odpravo takega stanja potreben strokovnjak.

Cene rabljenih avtomobilov

Minulo nedeljo so na sejmu rabljenih avtomobilov v Murski Soboti prodajali 28 avtomobilov, prodali pa so štiri.

Znamka	Letnik	prev. km.	Cena
Renault Twingo	1994	55.000	11.700 DEM
Hunday Pony 1,3 LS	1991	51.000	8.500 DEM
Opel Calibra 16V	1991	91.000	22.000 DEM
Daihatsu Charade TD	1990	62.000	7.500 DEM
Golf JX	1986	103.000	6.900 DEM
Skoda Felicia Lxi	1905	27.000	12.700 DEM
BMW 316	1986	131.000	8.500 DEM
Renault 19 RT	1993	71.000	16.200 DEM
Renault 4 GTL	1991	73.000	4.200 DEM

Kuhajte z nami

Nadeta pečena raca

Potrebujemo: 1,8-2 kg težko raco, 3 bolj suhe žemlje, 1/4 l mleka, 2 jajci, sol, poper, majaron, 1/2 žlice limoninega soka, 5 dag prekajene slanine, 1 dag (slabo žlico) jedilnega škroba (gustin), 1/2 kavne skodelice rdečega vina.

Raci previdno odstranimo maščobne žleze, nato jo pod tekočo vodo operemo znotraj in zunaj ter jo temeljito obrišemo. Posolimo zunaj in znotraj ter rahlo natremo s poprom, majaronom in limoninim sokom. Na manjše kocke narežemo 5 dag slanine, jo razpustimo in na njej popražimo oprane in na lističe narezane notranje organe: srce, želodček in jetra (pri jetrih temeljito odstranimo žolč, a pazimo, da se ne razlije, ker zelo greni). Suhe žemljice namočimo v mleku in jih nato dobro ožmemo. Žemljice dobro zmešamo s prepraženo drobovino ter začnimo s poprom in soljo. Pripravljeni maso oblikujemo v primeren svaljek in ga damo v notranjost race. Odprtino takoj zašijemo. Perutnice in noge privežemo z bombažno vrvico, da ne strle in se med peko ne osuše. Raco položimo v primeren pekač in jo polijemo z zelo vročo maščobo, da zacvrči. Najbolje jo je peči v pekaču z dobro prilegajočim se pokrovom, podlijemo 2 zajemalki vroče vode in pečemo pri 250 °C. Če nimamo ustreznega pekača s pokrovom, pokrijemo navadni pekač z alufolijo, natančno jo stisnemo ob rob pekača, da para ne uhaja. Čez dobre pol ure pekač previdno odpremo in po potrebi dolijemo vode. Nadaljujemo s pokrito peko tako dolgo, da se meso zmeha. Potem jo odkrijemo in pečemo še toliko časa, da z vseh strani svetlo porjavi. Vmes jo polivamo z omako, ki se je nabrala v pekaču.

Zadnjih 10 minut peke priložimo raci v pekaču 5 na polovico počez prerezanih srednje debelih kislih jabolk, da se zmečajo, a ne razpadejo. Zmečanim odstranimo peščice in nekoliko »mesa«. Votlino napolnimo z vložnimi brusnicami ali samo z na kockice narezanim brusničnim želejem. S temi jabolki obložimo narezano raco, ko jo serviramo. Prav tako priložimo na kose narezan nadev iz race. Tako pripravljeno raco lahko uporabimo za praznični obrok.

Cilka Sukić

Smrečica za praznik

Brez smrečice ob praznikih seveda ne gre. Ni potrebno, da je razkošno velika.

Lahko jo postavite kar na mizo, v lepo posodo, okrasite z različnimi drobnarijami. Pozlačenimi orhi in bomboni, bleščecimi obeski, pentljami, lesenimi ali keramičnimi figurami ... Pa seveda s svečkami; teh naj bo ob prazničnih dnevih povsod veliko.

AVTOR	TEMELJNA RESNICA	NELJUB POJAV ALI DOGODEK	NAŠE LINA V CENTRALNI AVSTRALIJI	SREBSKO MOŠKO IME	ROD VOONH RASTLIN	ANGLESKI NAGOVOR ZA GOSPODA	URADNI SPIS
STEFAN HAJDUNJAK							
DOPOLNILNO USTAVE							
VZBURILAV CLOVEK							
MOUSTER V IZRAŽANJU							
KRIVO SKLADNOSTVO							NATRIJ
DEL KMEČKEGA VOZA				POLT DRADNO NASLADILO			
TRIPOMOČEK ZA NEGO TREPALNIC							
VESTNIK	ESKIMSKI ČOLN	OKRASNA PTICA	ŽENSKO IME		PTIČ POTAPLJALČ	RADNO AKTIVNI ELEMENT	OZNAKA AJ
VRSTA TOPOVSKE GRANATE							
NAVAVTOR SMOLAR				ZA POLTON ZVŠANH C NIZ			
SMUČARSKI SKAKALEC WEISSFLOG					GREGOR TOZONI BROM		
PODROČJE KATEMATIKE							
EVNUH, KOPIJENEC							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Kristus, Lastovo, Ankarani, sardela, Ivar, idiot, ravnina, ala, kap, Na, Marl, Irka, VI, snežinka, Takaoka.

Televizijski spored od 13. decembra do 19. decembra

PETEK 13. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

9.20 Učimo se ročnih ustvarjalnosti
9.35 Pasje mesto, kanadska nanizanka
10.00 Zlata šestdeseta slovenske popevke
13.00 Poročila
13.05 Kolo sreče
15.55 Pinchas Zukerman v Ljubljani
17.00 Dnevnik
17.10 Lahkih nog naokrog
18.00 Po Sloveniji
18.30 Risanke
19.00 Podarim - dobim
19.30 Dnevnik
20.00 Rondo kviz
20.25 Planet in
22.00 Forum
22.30 Dnevnik
23.00 Sova
Umor, je napisala, ameriška nanizanka
23.45 So leta minila, angleška nanizanka
0.15 Nihče me ne ljubi, nemški film

TV SLOVENIJA 1

9.25 SP v alpskem smučanju, veleslalom (ž.), 1. tek
10.35 Poslovna borza
10.45 V žarišču
11.05 Korenine slovenske lipe
11.35 Umetniški večer: V Louvru z mojstri
12.25 Športni film
12.55 Veleslalom, 2. tek
14.05 Film
15.40 Umor, je napisala, ameriška nanizanka
16.30 So leta minila, angleška nanizanka
17.00 Posnetek veleslalom
18.00 Alpe - Jadran
18.30 Koncert za mlade
19.30 Izzivalci, francoska nanizanka
20.00 Umor 1. stopnje, ameriška nadaljevanka, 8/23
20.50 New Jack City, ameriški film
22.25 Videošpon

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Sedma sila - 12.00 POP-kviz, ponovitev - 12.30 M.A.S.H. - 13.00 Roseanne - 13.30 Avtodrom - 14.00 Skrivnostna dama, film - 15.30 POP-30 - 16.00 Mulci! - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Obalna straža - 18.30 POP-kviz, nanizanka - 19.00 Cosby, nanizanka - 19.30 24 ur - 20.00 Urgenca, nanizanka - 21.00 Dosjeji X, nanizanka - 22.00 Petek 13., drugi del, film - 23.30 Lovca na glave - 0.30 24 ur, ponovitev - 1.00 POP-30, ponovitev

TV HRVASKA 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubzen, serija - 13.05 Santa Barbara - 13.50 Poročila - 13.55 Izobraževalni program - 14.55 Za otroke in mladino - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaska - 17.05 Danes v skupščini - 17.35 Govorimo o zdravju - 18.10 Kolo sreče - 18.40 Računalništvo - 19.30 Dnevnik - 20.15 Lepa naša, show program - 21.30 Moja zgodba o Hrvaski, dokumentarna oddaja - 22.00 Pol ure kulture - 22.30 Opazovanja - 23.00 Klub d.d. - 23.20 Križari, serija - 0.15 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 8.55 Vsi pod eno streho - 9.40 Ekipa A - 10.25 Princ Valiant - 12.00 Otroški program - 13.45 Confetti TV - 14.20 Artefix - 15.45 Vesoljska ladja Enterprise - 16.35 Knight Rider - 18.10 Polna hiša - 18.35 Krepka družina - 19.00 Prijatelji - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Indiana Jones - 22.05 Pogledi s strani - 22.20 Odvetnica - 23.55 Čas v sliki - 0.00 Leteče oko - 1.45 Čas v sliki - 2.10 Schiejk vsak dan - 3.10 Dobrodošli v Avstriji - 5.10 Vesoljska ladja Enterprise.

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Schiejk vsak dan - 10.15 Bogati in lepi - 11.05 Avstrija danes - 12.00 Čas v sliki - 12.10 Vera - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Uživanje dovoljeno - 13.40 Kalifornijski klan - 15.10 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Neprijetni pogledi - 20.15 Derrick - 21.15 Klausjürgen Wussow - 22.05 Čas v sliki - 23.00 Bolniška sestra - 0.00 Na psu - 0.45 Videooč

RTL

5.30 Poročila - 6.35 Dobri časi, slabi časi - 7.00 Točno ob sedmih - 7.30 Poročila - 7.35 Med nami - 8.00 Poročila - 8.05 Springfieldska zgodba - 9.00 Poročila - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Zlata dekleta - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Glej, kako razbija! - 13.00 Rockford - 14.00 Barbel Schäfer - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Jeopardy! - 17.30 Med nami - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Mini playback šov - 21.15 Ostovski brat - 22.15 Sedem dni - sedem glav - 23.15 TV-cesar - 0.00 Dnevnik - 0.30 Iz uličnih aktov - 1.25 Zlata dekleta

TV MADŽARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Poročila - 9.10 Športna akademija - 9.35 Do-

poldne - 11.10 Dallas - 12.00 Poročila - 12.05 Posel - 12.25 Telepakk - 14.10 Narodnostne oddaje - 15.00 Poročila - 15.10 Madžarska danes - 16.00 Poročila - 16.05 Posel - 16.25 Skrivnosti peska, serija - 17.00 Za upokojece - 17.30 Tekla - 17.40 15 minut - 18.00 Okno - 18.55 Pravljica - 19.15 Ažurno - 19.30 Dnevnik, šport - 20.25 Dallas - 21.25 Illes '96 - 22.20 Srečen dan, zabavni program - 0.00 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

12.00 Siesta - 14.30 Stari, madžarski film (č.-b.) - 16.15 Dandanes - 16.30 Svet knjige - 16.45 Greh, 2. del - 17.25 Pratika - 17.30 Regionalni dnevnik - 18.00 Skoppyjeve dogodivščine - 18.30 Vesoljske igre - 19.05 Mednarodni festival videospotov - 20.00 Parlamenti sveta - 20.25 Marcel Carne, 2. del - 21.00 Dnevnik - 21.10 Policijska poročila - 21.15 Kviz - 21.40 Kultura - 22.00 Objektiv - 22.40 Pregled tiska - 22.45 Športna stava - 23.05 EP v rokometu za ženske, posnetek

SOBOTA 14. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

8.25 Jakec in čarobna lučka
8.40 Radovedni Taček: Igla
9.00 Male sive celice, kviz
9.45 Zgodbe iz školjke
10.15 Izobraževalna oddaja
10.30 Argentinski nacionalni mladinski zbor
11.10 Svet dinovzrov, ameriška serija
11.40 Analitična mehanika
12.10 Tednik
13.00 Poročila
13.05 Hugo
14.20 Policisti s srcem, avstralska nanizanka
15.05 Kinoteka: Ninočka, ameriški film
17.00 Dnevnik
17.10 Boj za obstanek, angleška serija
18.00 Na vrtu
18.35 Hugo
19.10 Risanke
19.30 Dnevnik
19.50 Utrip
20.10 Pavarotti v Modeni - otroci vojne 1996
21.50 Cousteau ponovno odkriva svet, francoska serija
22.45 Dnevnik
23.15 Sova
Umor, je napisala, ameriška nanizanka
0.00 Večni sanjač, ameriška nanizanka
0.25 Lov na metulje, francoski film

TV SLOVENIJA 2

8.25 Planet In
9.55 Mostovi
10.25 SP v alpskem smučanju, smuk (m.)
11.55 Podoba podobe
12.45 Portret: Dušan Povh
14.30 Zgodovinska kitajska mesta, ameriška serija
15.25 Življenje v računalniški dobi, ameriška serija
15.50 Rondo kviz
16.10 Podarim - dobim
16.30 Atletski miting
17.00 SP v smučarskih tehik
17.55 DP v rokometu, Akropol - Gorenje
19.30 Izzivalci, francoska nanizanka
20.00 Velika dirka, ameriški film
22.30 Avtomagazin
23.00 Sobotna noč

POP TV

8.00 Dogodivščine medvedka Ruxpina - 8.30 Junak akcije - 9.00 Zvezde steze, risane serije - 9.30 Maska - 10.00 Max glick - 10.30 Jama zlate vrtnice - 12.00 Lois & Clark, nove supermanove dogodivščine, nanizanka - 13.00 Lovci na skalpe, film - 15.00 V družinskem krogu - 15.30 Hokej - 16.00 Svet športa - 17.00 Vesoljski bojevniki - 18.00 Prijatelji - 18.30 Varuška - 19.30 24 ur - 20.00 Uničevalec, film - 22.00 Teksaški mož postave - 23.00 Brazil, film - 1.30 24 ur

TV HRVASKA 1

8.45 Poročila - 8.50 Risanke - 9.20 Charlijev balon, ameriški mladinski film - 11.00 Prizma - 12.00 Dnevnik - 12.20 Alpe-Donava-Jadran - 12.55 Začelo se je s poljubom, ameriški film - 14.35 Risanke - 14.50 Briljantina, oddaja za mlade - 15.35 Filipovi otroci - 16.05 Smerokaz - 16.35 Poročila - 16.40 Televizija o televiziji - 17.10 Zaznamovani s križem, dokumentarna oddaja - 17.55 Zakaj naj bi bilo to nenavadno? - 18.15 Serija - 19.30 Dnevnik - 20.25 Dan norosti, ameriški film - 22.15 Opazovanja - 22.50 Dosjeji X, serija - 23.45 Polnočna premiera: Cadfael

TV HRVASKA 2

6.50 Koledar - 7.00 Za otroke Hrvške, humanitarne prireditve (do 24.00)

TV AVSTRIJA 1

6.00 Confetti TV - 9.25 Disneyev festival - 11.05 Blinky Bill - 12.05 Harry in Hendersonovi - 12.25 Kalifornijski klic v sili - 13.10 Življenje in jace - 16.25 Beverly Hills - 17.10 Melrose Place - 18.00 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Prezidijski film - 21.50 Double Cross, film - 23.15 Nežna sorodnica, film - 4.55 Beverly Hills

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Dober dan, Avstrija - 9.30 Brat Martin, film - 11.10 Indiana Jones - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Dunajske zgodbe - 14.45 Solni baron - 16.30 Dežela in ljudje - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Pogled v deželo - 17.35 Kdo me hoče - 17.53 Religije sveta - 18.25 Konflikti - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Dvorni svetnik, film - 21.45 Čas v sliki - 21.55 1000 & 1 parodija - 22.40 Večer v dvojce - 0.05 Čas v sliki -

0.15 Dežela v ognju - 1.50 Pogledi s strani - 4.05 Perujska ruleta

RTL

5.35 Otroški spored - 10.20 Klasične risanke - 10.50 Gargoly - 11.15 Power Rangers - 12.05 Clever & smart - 12.30 Morski lev - 13.30 Krepka družina - 14.00 Princ iz Bel-Aira - 14.25 Nanny - 14.50 Grozno prijazna družina - 15.55 Beverly Hills - 16.55 Melrose Place - 17.50 Zahodni park - 18.45 Poročila - 19.10 Eksploziv - 20.15 Šov za 100.000 mark - 22.00 Kako, prosim? - 0.00 Blood-brother, film

TV MADŽARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 8.00 Otroški program - 10.05 Zaklad Afrike, film - 11.35 Stara Evropa - 12.00 Poročila - 12.05 Ponovitve - 14.25 Najprejnejši milijonar, Disneyev film - 17.00 Osmiljeni planet - 17.30 Hotel Narobe - 18.00 Millecentenarij - 18.05 Za boljši jezik - 18.15 Storijske - 18.30 Kolo sreče - 18.55 Pravljica - 19.15 Ažurno - 19.30 Dnevnik, šport - 20.20 Deklamacija - 20.35 Nedolžnež, film - 22.35 Eksplozivno - 23.00 Sateit, Tibor Selmeczi - 23.45 Fantom v operi, ameriški nemi film

TV MADŽARSKA 2

7.00 Za kmetovalce - 7.30 Narodnostne oddaje - 10.05 Za otroke - 11.00 Sander Vever, portret - 11.30 Kamera v nahrbtniku - 12.00 Poje György Trefas - 12.30 Juraj Družecy, dokumentarni film - 13.00 Prometna varnost - 13.05 Avtomagazin - 13.35 Kratki filmi - 15.00 Stiki brez meja - 15.25 Trend - 15.50 Policijska sveta - 16.40 Horizont - 17.10 Šport - 19.05 Familija - 20.00 Tema - 20.30 Lajos Zilahy: Madžarski pisalni stroj - 21.50 Telešportov božič - 21.55 Gimnastika - 22.30 Noč, od gledališča do gledališča

NEDELJA 15. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

8.40 Živ žav
9.30 Skrivnost sedme poti, nizozemska nadaljevanka
9.55 Nedeljska maša
11.00 Podobe narave, kanadska serija
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Slovenski ljudski plesi
13.00 Poročila
13.05 Hugo
13.35 Karaoke
14.35 Nedeljska reportaža
15.05 Dlan v dlani
15.20 Košček nebes, ameriški film
17.00 Dnevnik
17.10 UNICEF - 50 let
18.00 Po domače
19.10 Risanke
19.15 Loto
19.30 Dnevnik
19.50 Zrcalo tedna
20.10 ZOOM
21.15 Moški, ženske
22.15 Dnevnik
22.25 Šport v nedeljo

TV SLOVENIJA 2

8.10 Emil in detektiv, nemški film
9.40 Lahkih nog naokrog
10.25 SP v alpskem smučanju, superveleslalom (m.)
11.45 Videošpon
12.15 Avtomagazin
12.45 Na vrtu
13.15 Umor, je napisala, ameriška nanizanka
14.05 Kinoteka: Ninočka, ameriški film
16.00 SP v smučarskih skokih
18.00 SP v nordijski kombinaciji
18.30 SP v smučarskih tehik
19.00 Košarka NBA
19.30 Grace na udaru, ameriška nanizanka
20.00 Sodnikova žena, španska nadaljevanka, 2/6
20.50 Ameriški prijatelj, nemški film
22.50 Novice iz sveta razvedrila

POP TV

8.00 Pink Panther, risanka - 8.30 Peter pan - 9.00 Kapitan Zed - 10.00 Reboot - 10.30 Detektivka in pol - 11.00 Radovedna Nancy - 11.30 Kuharske mojstrovine - 12.00 Argument - 12.30 Razprtje - 13.30 Aladdin, film - 15.00 Športni krog - 15.30 Obraz tedna - 16.00 Teksaški mož postave - 17.00 Zoya - 18.00 Polni krog - 19.30 24 ur - 20.00 Doc Hollywood, film - 22.00 Hokej - 0.00 Na sever - 1.00 24 ur

TV HRVASKA 1

8.50 Poročila - 9.00 Risanke - 9.25 Skrivnostni svet Arthura Clarka, serija - 9.55 Postani prvak, otroška serija - 10.25 Kviz - 11.30 Radio Njanja - 12.00 Dnevnik - 12.20 Kmetijska oddaja - 13.10 Folklorna oddaja - 13.40 Mir in dobrota - 14.15 Opera Box - 14.45 Skrita kamera - 15.10 Oprah Show - 16.00 Ne moreš se vrniti domov, ameriški film - 17.35 Poročila - 17.45 Družinski kviz - 19.30 Dnevnik - 20.20 Novinec, ameriški film - 22.20 Opazovanja - 22.55 Prometni policist, mehiški film - 0.35 Vodnik za dober seks, serija - 1.00 Poročila

TV HRVASKA 2

12.40 Koledar - 13.40 Polnočna premiera: Cadfael - 15.15 Zagrebfest '96 - 16.25 Dosjeji X, serija - 17.10 Koncert Marijane Lipovšek - 18.10 Arabski svet, dokumentarna serija - 19.05 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.15 Aplavz, prosim - 21.15 Top šport - 22.30 Zakonski pristan, serija - 22.55 Glasbena oddaja

TV AVSTRIJA 1

6.00 Confetti Tivi - 11.05 Snežna kraljica -

12.30 Eurodnevi - 13.05 Šport - 15.05 Airborne, film - 16.30 Superman, IV. del - 18.00 Srček - 18.25 Kuharske mojstrovine - 18.30 Šport v soboto - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Vse moje hčere - 21.05 Naš učitelj dr. Specht - 22.00 Čas v sliki - 22.10 K stvari - 23.25 Vizije - 0.00 Filmski kasino - 1.35 Prezidijski - 3.05 Odvetnica - 4.40 Mr. Moto in džungelski princ

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Uličica v paradizi - 10.15 Pogledi s strani - 10.30 Teden kulture - 13.00 Čas v sliki - 13.30 Domovina, tuja mati - 14.00 Divje življenje - 14.30 Arktika - 15.30 Če bi bila vsak dan nedelja, komedija - 17.05 Klub za seniore - 17.55 Lindenstrasse - 18.25 Kristus skozi čas - 18.30 Avstrija v sliki - 18.55 Kuharske mojstrovine - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogled s strani - 20.15 Tarot - 21.45 Šport - 21.55 Columbo - 23.10 Čas v sliki - 23.15 Hrepenenje po Avstraliji - 1.45 Dober dan, Hrvatje

RTL

5.20 Otroški spored - 8.30 Disneyev team - 10.20 Maskirani jezdec - 10.40 New Spiderman - 11.10 Aljaska - 12.00 Disneyeva filmska parada - 12.20 Princeza se zaljubi - 14.15 Ekipa A - 15.05 SeaQuest - 16.05 Hercules - 16.55 Xena - 17.45 Kdo me hoče? - 18.45 Poročila - 19.10 Eksploziv - 20.15 Ljudje, slike, emocije 1996 - 0.40 Nočno razmišljanje - 1.45 Johnny Bago - 2.35 Temne sence - 3.20 Ilona Christen - 4.10 Hans Meiser - 5.05 Eksploziv

TV MADŽARSKA 1

7.30 Otroški program - 9.00 Nedeljski magazin - 11.00 Globus - 12.00 Poročila - 12.05 Minute za srečo - 12.30 Melodije - 13.00 Skrivnosti peska, serija - 15.05 Znanstveni poročevalci - 15.35 Reformatorski verski program - 16.00 Disneyjeve risanke - 17.05 Jani gre na dom - 18.00 Kolo sreče - 19.00 Teden, vmes Dnevnik - 20.20 Ženska ne pozablja, ameriški film - 22.15 Glasba, Bach - 22.40 Igralske storije - 23.25 Pri klavirju D. Ranko

TV MADŽARSKA 2

7.30 Kje, kaj? - 8.00 Julijan program z nedeljskim kuharjem - 8.30 Zgodovina književnosti - 9.00 Vesoljske igre - 9.30 Ameba - 9.50 Pop - 10.00 Kviz za mlade zakonce - 11.00 Rokoborba - 13.00 Tv-magister - 14.00 Balaton - 14.30 Išče moze izgine odrasle - 15.05 Gimnazija starih src, serija - 15.55 Rokomet - 17.40 Odgovarjamo na telefone - 17.55 Turistični magazin - 18.30 Transitz - 19.00 Nezreli, serija - 19.30 Pravljica - 19.40 Okolje - 19.45 Neznana Budimpešta - 20.05 Telešportov božič - 20.10 Mešetarjenje, drama - 22.35 Telešport - 23.30 Pregled tiska - 23.35 Nočno zatočišče, okrogla miza

PONEDELJEK 16. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

10.10 Lutkovna igrice
11.00 Ameriški prijatelj, nemški film
13.00 Poročila
13.05 Novice iz sveta razvedrila
14.00 Utrip
14.15 Zrcalo tedna
14.30 Za tv-kamero
14.40 Forum
15.00 Nedeljska reportaža
15.30 Moški, ženske
16.20 Dober dan, Koroška
17.00 Dnevnik
17.10 Radovedni Taček: Polje
17.20 Očividec, angleška serija
18.00 Po Sloveniji
18.30 Risanke
18.40 Otrokom za praznike
18.50 Lingo
19.20 Žrebanje 3 x 3
19.30 Dnevnik
20.00 Tv-konferenca
20.55 Roka rocka
21.55 Dnevnik
22.25 Sova
Umor, je napisala, ameriška nanizanka
23.10 Noro zaljubljena, ameriška nanizanka

TV SLOVENIJA 2

12.50 Reka upanja, francoska nadaljevanka, 11/18
13.40 Sobotna noč
15.40 Šport v nedeljo
16.10 V slogi je moč, avstralska nanizanka
16.35 Na robu, ameriška nanizanka
17.20 Umor, je napisala, ameriška nanizanka
18.10 Simpsonovi, ameriška nanizanka
18.35 Sedma steza, športna oddaja
19.05 Noro zaljubljena, ameriška nanizanka
19.35 V slogi je moč, avstralska nanizanka
20.00 Konec velikih počitnic, koprodukcija serija
21.00 Osmi dan
21.30 Turistična oddaja
22.00 Svet poroč
22.30 Brane Rončel izza odra

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Razprtje - 12.00 POP-kviz, ponovitev - 12.30 Kuharske mojstrovine - 13.00 Veterinarka - 14.00 Zoya - 15.00 Max glick - 15.30 POP-30 - 16.00 Mulci - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Obalna straža - 18.30 POP-kviz - 19.00 Na zdravje - 19.30 24 ur - 20.00 April prihaja - 21.30 Športna scena - 22.30 Tajna služba - 22.30 Nevarni Havaji - 23.30 Tajna služba - 0.30 24 ur - 1.00 POP-30, ponovitev

TV HRVASKA 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubzen, serija - 13.05 Santa Barbara - 13.50 Poročila - 13.55 Izobraževalni program - 14.55 Za otroke in mladino - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaska - 17.05 Risanke - 17.20 Dokumentarna oddaja - 18.10 Kolo sreče - 18.40 Hrvatski likovni umetniki - 19.30 Dnevnik - 20.15 Beg, drama - 21.40 Izobraževalna oddaja - 22.15 Opazovanja - 22.45 Moč denarja - 23.05 Planet preletih, ameriški film - 0.50 Poročila

TV HRVASKA 1

13.40 Koledar - 13.50 Glasbena oddaja - 14.35 Obrzli ostanek, ameriški film - 16.10 Aplavz, prosim - 17.05 Mestece Peyton, serija - 17.55 Smogovci, otroška serija - 18.35 Hugo - 19.00 Izobraževalna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.20 Prijatelji, serija - 20.50 Petica, športna oddaja - 22.05 Življenje Alexandrea Kolontai, dokumentarni film - 23.00 Glasbena oddaja

TV AVSTRIJA 1

6.30 Confetti - 9.50 Ekipa A - 10.30 Superman IV - 12.00 Wickee in krepki možje - 14.55 Naša mala farma - 15.45 Vesoljska ladja Enterprise - 16.30 Knight Rider - 17.15 Vsi pod eno streho - 17.40 Kdo je tukaj se? - 18.05 Polna hiša - 18.30 Krepka družina - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Z njim so same težave, film - 22.00 Soju čustev - 23.30 Čas v sliki - 23.35 na glave, 2. del - 1.00 Maščevanje

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.10 Schiejk vsak dan - 10.15 Bogati in lepi - 11.05 Pogledi s strani - 11.35 Milijonsko kolo - 12.00 Čas v sliki - 12.35 Tedenski pregled - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Orientacija - 13.40 Kalifornijski klan - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dober došli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Gozdarska hiša Falkenau - 21.05 Tema - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Večer kulture, prenos - 1.30 Pogled s strani - 1.35 Kalifornijski klan - 4.10 Videooč

RTL

5.30 Poročila - 5.32 Dobro jutro - 5.

Televizijski spored od 13. decembra do 19. decembra

V Frostovem slogu, angleška nani-

zanka

0.35 Davov svet, ameriška nani-

TV SLOVENIJA 2

9.55 SP v alpskem smučanju, slalom (m.), 1. tek
 11.05 Osmi dan
 11.35 Boj za obstanek, angleška serija
 12.25 Alpe - Jadran
 12.55 Slalom, 2. tek
 13.55 ZOOM
 15.05 Pustolovščine in odkritja, italijanska serija
 15.35 V slogi je moč, avstralska nanižanka
 16.00 Angel, varuh moj, ameriška nanižanka
 16.45 Umor, je napisala, ameriška nanižanka
 17.35 Posnetek slaloma
 18.35 Karina in Ari, francoska nanižanka
 19.00 Davov svet, ameriška nanižanka
 19.30 V slogi je moč, avstralska nanižanka
 20.00 Na robu, ameriška nanižanka
 20.45 Studio City
 21.45 Oči kritike
 22.35 Gertrud, danski film
 0.30 Studio City, ponovitev

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Nevni Havaji
 12.00 POP-kviz, ponovitev - 12.30 Grl
 13.00 Kuharske mojstrovine - 13.30
 Sportna scena - 14.30 Zadeva Beiderbecke
 15.30 POP-30 - 16.00 Mulci! - 16.30 Santa
 Barbara - 17.30 Obalna straža - 18.30
 POP-kviz - 19.00 Na zdravje - 19.30 24 ur
 20.00 Ograje našega mesta - 21.00 Newyor-
 ska policija - 22.00 M.A.S.H. - 22.30 Nev-
 ni Havaji - 23.30 Tajna služba - 0.30 24 ur -
 1.00 POP-30, ponovitev

TV HRVASKA 2

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Po-
 ročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30
 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen,
 serija - 13.05 Santa Barbara - 13.50 Poroči-
 la - 13.55 Izobraževalni program - 14.55 Za
 otroke in mladino - 15.50 Poročila - 16.00
 Dobri dan, Hrvaška - 17.00 Pazi, steklo!
 17.35 Po meri - 18.10 Kolo sreče - 18.40
 Dokumentarna oddaja - 19.30 Dnevnik -
 20.10 800-letnica Osijeka, dokumentarna od-
 daja - 20.45 Tv-parlament - 22.15 Opazo-
 vanja - 22.50 Ime vrtnice, ameriški film -
 0.55 Poročila

TV HRVASKA

16.05 Koledar - 15.15 Koraki, glasbena od-
 daja - 16.05 Bag, drama - 17.30 Profili, se-
 ria - 17.55 Smogovci, otroška serija - 18.35
 Hugo - 19.00 Divje srce, serija - 19.30 Dne-
 vnik - 20.20 Stranski učinki, serija - 21.15
 Črna bela v barvah, Praznično zapeljivanje,
 ameriški film - Zgodovina rock and rolla

TV AVSTRIJA 1

14.00 Confetti - 12.00 Confetti - 14.55 Naša
 mala farma - 15.45 Vesoljska ladja Enterprise
 - 16.30 Ekipa A - 17.20 Vsi pod eno streho
 - 17.45 Kdo je tukaj šef? - 18.10 Polna hiša
 - 18.35 Krepka družina - 19.00 Nor nale
 - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 In-
 diana Jones - 22.20 Akti X - 23.10 Njen
 največji coup, film - 0.50 Srčne skrivnosti -
 2.25 Čas v sliki - 2.55 Schiejk vsak dan -
 4.05 Dobrodošli v Avstriji

TV AVSTRIJA 2

10.00 Čas v sliki - 9.10 Schiejk vsak dan -
 10.15 Bogati in lepi - 11.05 Avstrija danes -
 12.00 Čas v sliki - 12.10 Tema - 13.00 Čas
 v sliki - 13.10 Konflikt - 13.40 Kalifornijski
 klan - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk
 vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dobro-
 došli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30
 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15
 Univerzum - 21.15 Reportaža - 22.00 Čas v
 sliki - 22.30 Na kraju dogodka - 23.00 Silke
 v razstave - 0.55 Pogledi s strani - 1.00 Kali-
 fornijski klan - 5.50 Videonoc

RTL

13.30 Dobro jutro - 5.35 Bogati in lepi - 6.05
 Sanjska plaža - 6.35 Dobri časi, slabi časi -
 7.00 Točno ob sedmih - 7.35 Med nami -
 8.05 Springfield'ska zgodba - 9.05 Kalifornijski
 klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Zlata de-
 kleta - 11.00 Vroča nagrada - 12.00 Družinski
 svadboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30
 Glej, glej, kdo tukaj razbija - 13.00 Magnum
 - 14.00 Barbel Schäfer - 15.00 Ilona Christen
 - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Jeopardy!
 - 18.45 Poročila - 19.40 Dobri časi, slabi časi
 - 20.15 Dvoja vloga - 22.10 Quincy - 23.10
 Miami Vice - 0.00 Dnevnik - 0.30 Cheers -
 1.00 Zlata dekleta - 1.30 Glej, glej, kdo tukaj
 razbija - 2.00 Barbel Schäfer - 2.55 Dnevnik
 - 3.20 Ilona Christen - 4.10 Hans Meiser -
 5.05 Eksplozivno

TV MADŽARSKA 1

14.00 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00
 Poročila - 9.10 Športna akademija - 9.35
 Dopoldne - 11.10 Klinika za živali - 12.00
 Poročila - 12.05 Posel - 12.25 Telepakk -
 13.40 Neznaki, serija - 15.00 Poročila -
 15.10 Repeta - 16.00 Poročila - 16.25 Skri-
 vnosti peska - 17.00 Vklopi - 17.30 Risan-
 ka - 17.55 Katoliška kronika - 18.15 Posel -
 18.30 Vse ali nič - 19.00 Pravljica - 19.15
 Azurno - 19.30 Dnevnik, šport - 20.30 Dem-
 ony in Makepeace, serija - 21.25 Studio '96
 - 22.15 Sin sonca, hči lune - 23.05 Dan Trif-
 idov - 0.40 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

8.30 Zasedanje parlamenta - 16.30 Turistični
 magazin - 17.05 Trije doktorji - 17.50 Vreme
 - 17.55 Pralika - 18.00 Regionalni dnevniki in
 magazini - 19.00 Telesportov božič - 19.10
 Magnum, kriminalna - 20.00 Kultura - 20.10
 Opatov klub - 21.00 Dnevnik - 21.10
 Okolje - 21.15 Kviz - 21.45 Klip mix - 22.00
 Objektiv - 22.25 Vreme - 22.40 Pregled tiska
 - 22.50 Šport

SREDA
18. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

9.25 Karaoke
 10.25 Otroka gozdne jagode, norveška
 nadaljevanka
 10.50 Roka rocka
 11.40 Cousteau ponovno odkriva svet,
 francoska serija
 12.30 Slovenski ljudski plesi
 13.00 Poročila
 13.05 Kolo sreče
 13.35 Zgodbe iz šoljke
 14.45 Dlan v dlan
 15.00 Tv-konferenca
 15.50 Slovenski utrinki
 16.20 Ljudje in zemlja
 17.00 Dnevnik
 17.10 Pod klobukom
 18.00 Po Sloveniji
 18.30 Risanke
 18.40 Otrokom za praznike
 18.50 Kolo sreče
 19.30 Dnevnik
 20.00 V žarišču
 20.25 Film tedna: V soju lune, italijanski
 film
 21.55 Dnevnik
 22.30 Sova
 Umor, je napisala, ameriška nani-
 zanka
 23.15 Caroline v velemestu, ameriška nani-
 zanka

TV SLOVENIJA 2

8.00 Poslovna borza
 8.10 V žarišču
 8.30 Oči kritike
 9.20 Gertrud, danski film
 11.10 Košček nebes, ameriški film
 12.40 Turistična oddaja
 13.10 Svet poroč
 13.40 V slogi je moč, avstralska nanižanka
 14.05 Umor 1. stopnje, ameriška na-
 daljevanka, 8/23
 14.55 V Frostovem slogu, angleška nani-
 zanka
 16.35 Karina in Ari, francoska nanižanka
 17.00 Šolska TV: Hlapci, predstava SNG
 19.00 Caroline v velemestu, ameriška nani-
 zanka
 19.30 V slogi je moč, avstralska nanižanka
 20.00 Kvalifikacije za EP v košarki (m.),
 Slovenija - Makedonija
 21.40 Svet na zaslonu
 22.30 Koncert orkestra Slovenske filhar-
 monije
 23.15 Košarka NBA

POP TV

10.00 Santa Barbara, ponovitev - 11.00 Ne-
 varni Havaji - 12.00 POP-kviz - 12.30
 M.A.S.H. - 13.00 Radovedna Nancy - 13.30
 Newyorška policija - 14.30 Ograje našega
 mesta - 15.30 POP-30 - 16.00 Mulci!
 - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Obalna straža -
 18.30 POP-kviz - 19.00 Na zdravje - 19.30
 24 ur - 20.00 Zgodba iz Los Angelesa -
 22.00 M.A.S.H. - 22.30 Obraz leta - 23.30
 Nevni Havaji - 0.30 Tajna služba - 1.30 24
 ur - 2.00 POP-30, ponovitev

TV HRVASKA 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Po-
 ročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30
 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen,
 serija - 13.05 Santa Barbara - 13.50 Poroči-
 la - 13.55 Izobraževalni program - 14.55 Za
 otroke in mladino - 15.50 Poročila - 16.00
 Dobri dan, Hrvaška - 17.00 Trenutek spo-
 znanja - 17.30 Oddaja o šolstvu - 18.05 Kolo
 sreče - 18.35 Danes v skupščini - 19.05
 Loto - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poslovni klub
 - 20.50 Živa resnica - 21.20 Tujci v Evropi,
 dokumentarna serija - 22.15 Opazovanja -
 22.50 Območje sonarka, serija - 23.15 Po-
 ročila

TV HRVASKA 2

14.00 Koledar - 14.10 Stranski učinki, serija
 - 14.55 Črna bela v barvah, ponovitev - 17.55
 Smogovci, otroška serija - 18.35 Hugo -
 19.30 Dnevnik - 20.20 Katinka, danski film -
 21.55 Spomini Sherlocka Holmesa, serija -
 22.50 Koraki, glasbena oddaja

TV AVSTRIJA 1

6.00 Confetti - 9.40 Kalifornijski kolidž -
 10.45 Columbo - 12.00 Confetti - 14.55
 Naša mala farma - 15.45 Vesoljska ladja En-
 terprise - 16.30 Knight Rider - 17.20 Vsi pod
 eno streho - 17.45 Kdo je tukaj šef? - 18.10
 Polna hiša - 18.30 Glej, kdo tukaj razbija -
 19.00 Roseanne - 19.30 Čas v sliki - 20.00
 Sport - 20.15 Zadnji Mohikanec, film - 22.15
 V soju čustev - 23.45 Čas v sliki - 3.05
 Schiejk vsak dan - 4.05 Dobrodošli v Avstriji

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.10 Schiejk vsak dan -
 10.15 Bogati in lepi - 11.05 Avstrija danes -
 12.00 Čas v sliki - 12.10 Univerzum - 13.00
 Čas v sliki - 13.10 Na kraju dogodka -
 13.40 Kalifornijski klan - 15.10 Bogati in lepi
 - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v
 sliki - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Av-
 strija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Po-
 strlja gleda s strani - 20.15 Tv-pomoč - 22.00
 Čas v sliki - 22.30 Žarišče - 0.55 Motivi se je
 gloveško - 2.25 Kalifornijski klan - 5.35 Čas
 za kulturo

RTL

5.30 Poročila - 8.05 Springfield'ska zgodba -
 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Zlata dekleta
 - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvo-
 boj - 12.00 Točno opoldne - 12.30 Glej, glej,
 kdo tukaj razbija - 13.00 Magnum - 14.00
 Barbel Schäfer - 15.00 Ilona Christen
 - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Jeopardy!
 - 17.30 Med nami - 18.00 Dober večer -
 18.45 Poročila - 19.10 Eksploziv - 19.40
 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Glas zločina, film

- 21.05 TV-nasel - 22.15 Sternova televizija
 - 0.00 Poročila - 0.30 Cheers - 1.00 Zlata
 dekleta - 1.30 Glej, kdo tukaj razbija - 2.00
 Barbel Schäfer - 2.55 Poročila - 3.20 Ilona
 Christen - 4.10 Hans Meiser

TV MADŽARSKA 1

5.40 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00
 Poročila - 9.10 Športna akademija - 9.35
 Dopoldne - 11.15 Acapulco H.E.A.T. - 12.00
 Poročila - 12.05 Posel - 12.25 Telepakk -
 14.10 Narodnostne oddaje - 15.00 Poročila -
 15.10 Repeta - 16.00 Poročila - 16.25 Skri-
 vnosti peska - 17.20 Kolping zveza Madžarske
 - 17.55 Nujna pomoč - 18.05 Televideo -
 18.10 Iščemo izgubljene odrasle - 18.15 Posel
 - 18.30 Kviz - 19.00 Pravljica - 19.15
 Azurno - 19.30 Dnevnik, šport - 20.20 Dosje
 - 21.00 Smer Kalifornija, ameriški film -
 22.35 Otroška paraliza, dokumentarna serija -
 23.25 Jam Session 1955 - 0.00 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

15.20 Zamejski Madžari - 15.50 Alpe-Dona-
 va-Jadran - 16.20 Telesportov božič - 16.30
 Rin-Tin-Tin, serija - 17.00 Večer narodnosti -
 17.55 Vreme - 18.00 Regionalni dnevniki -
 18.15 Večer narodnosti, vmes ob 20.15 Pred-
 stavljamo Verice in Ritkarovce - 21.00 Dnev-
 nik - 21.10 Policijska poročila - 21.15 Večer
 narodnosti - 22.00 Objektiv - 22.25 Vreme -
 22.40 Pregled tiska - 22.45 Večer narodnosti,
 vmes ob 22.50 Meja, novosadski film

ČETRTEK
19. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

10.20 Sneguljčica, gledališka igra
 11.05 Ljubezen in slaba riba
 11.30 Pustolovščine in odkritja, italijan-
 ska serija
 12.00 Po domače
 13.00 Poročila
 13.05 Kolo sreče
 15.10 Svet na zaslonu
 16.00 Gore in ljudje
 17.00 Dnevnik
 17.10 Delfi in prijatelji, španska nani-
 zanka
 17.35 Hugo
 18.00 Po Sloveniji
 18.30 Risanke
 18.40 Otrokom za praznike
 18.50 Kolo sreče
 19.20 Majhne skrivnosti velikih kuharskih
 mojstrov
 19.30 Dnevnik
 20.00 V žarišču
 20.25 Tednik
 21.15 Zlata šestdeseta slovenske pope-
 vke
 22.25 Dnevnik
 22.50 Poslovna borza
 23.05 Sova
 Umor, je napisala, ameriška nani-
 zanka
 23.50 Ellen Cleghorne, ameriška nani-
 zanka

TV SLOVENIJA 2

10.50 Hlapci, predstava SNG
 12.55 V žarišču
 13.15 Posnetek košarke
 14.40 Zadnja želja, ameriški film
 16.10 V slogi je moč, avstralska nani-
 zanka
 16.35 Sodnikova žena, španska na-
 daljevanka, 2/6
 17.25 Umor, je napisala, ameriška nani-
 zanka
 18.15 Karina in Ari, francoska nanižanka
 18.40 Korenine slovenske lipe
 19.00 Ellen Cleghorne, ameriška nani-
 zanka
 19.30 V slogi je moč, avstralska nani-
 zanka
 20.00 Angel, varuh moj, ameriška nani-
 zanka
 20.45 Zanimigrad, dokumentarni film
 21.40 Pisave
 22.30 Slovenski jazz

POP TV

10.00 Santa Barbara, ponovitev - 11.00 Ne-
 varni Havaji - 12.00 POP-kviz - 12.30
 M.A.S.H. - 13.00 V družinskem krogu -
 13.30 Crimson pirate - 15.30 POP-30 -
 16.00 Mulci! - 16.30 Santa Barbara -
 17.30 Obalna straža - 18.30 POP-kviz -
 19.00 Na zdravje - 19.30 24 ur - 20.00
 Družinski hlevček - 21.00 Gorski zdravnik -
 22.00 M.A.S.H. - 23.00 Nevni Havaji -
 0.00 Tajna služba - 1.00 24 ur - 1.30 POP-
 30

TV HRVASKA 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Po-
 ročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30
 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen,
 serija - 13.05 Santa Barbara - 13.50 Poroči-
 la - 13.55 Izobraževalni program - 14.55 Za
 otroke in mladino - 15.50 Poročila - 16.00
 Dobri dan, Hrvaška - 17.00 Književna de-
 disčina - 17.35 Dokumentarna oddaja -
 18.10 Kolo sreče - 18.40 Danes v skupščini
 - 19.30 Dnevnik - 20.10 Ekran brez okvira -
 21.15 Željka Ogresta in gostje - 22.15 Opa-
 zovanja - 22.55 Oživljanje, ameriški film -
 0.25 Poročila

TV HRVASKA 2

14.50 Koledar - 15.00 Tujci v Evropi, doku-
 mentarna serija - 15.55 Koraki, glasbena od-
 daja - 16.25 Bankovec za milijon funtov, bri-
 tanski film - 17.55 Smogovci, otroška serija
 - 18.35 Hugo - 19.00 Divje srce, serija -
 19.30 Dnevnik - 20.15 Profit, serija - 21.05
 Gospod Arkadin, špansko-ameriški film -
 22.45 Filmska gibanja - 23.25 Seinfeld, se-
 rija

TV AVSTRIJA 1

6.00 Confetti - 10.00 Indiana Jones - 12.00

Confetti - 14.50 Naša mala farma - 15.40
 Vesoljska ladja Enterprise - 16.25 Ekipa A -
 17.10 Vsi pod eno streho - 17.35 Kdo je tukaj
 šef? - 18.00 Polna hiša - 18.25 Krepka
 družina - 18.50 Kuharske mojstrovine -
 19.00 Absolutno enkratno - 19.30 Čas v sliki
 - 20.15 Komisar Rex - 21.05 Nash bridges
 - 21.55 Taking teh heat, film - 23.20 Čas v
 sliki - 23.25 Network - 1.20 Čas v sliki

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.10 Schiejk vsak dan -
 12.00 Čas v sliki - 12.10 Reportaža - 13.00
 Čas v sliki - 13.40 Kalifornijski klan - 15.15
 Bogati in lepi - 16.00 Schiejk vsak dan -
 17.00 Čas v sliki - 18.50 Kuharske mojstrov-
 ine - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v
 sliki - 20.15 Ko godba zaigra - 21.05 Vera
 - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Schilling - 23.00
 Nočna straža - 23.50 Piramide - 0.40 Šport
 - 0.55 Pogledi s strani - 1.00 Kalifornijski
 klan

RTL

5.30 Poročila - 5.32 Dobro jutro - 5.35 Boga-
 ti in lepi - 6.00 Poročila - 6.05 Sanjska plaža
 - 6.30 Poročila - 6.35 Dobri časi, slabi časi
 - 7.00 Točno ob sedmih - 7.30 Poročila -
 7.35 Med nami - 8.00 Poročila - 8.05 Sprin-
 gfield'ska zgodba - 9.00 Poročila - 9.05 Kali-
 fornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30
 Zlata dekleta - 11.00 Vroča nagrada - 11.30
 Moja mala Soledad - 12.00 Otroci v stiski -
 12.30 Glej, glej, kdo tukaj razbija - 13.00
 Magnum - 14.00 Barbel Schäfer - 15.00 Ilona
 Christen - 16.00 Hans Meiser - 16.00
 Jeopardy! - 17.30 Med nami - 18.00 Dober
 večer - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno
 - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Mes-
 tna klinika - 21.15 Operacijski blok kliče dr.
 Brucknerja - 22.15 Straža - 0.10 Dnevnik -
 0.45 Cheers - 1.10 Zlata dekleta - 1.40
 Glej, glej, kdo tukaj razbija - 2.10 Barbel
 Schäfer - 3.35 Ilona Christen - 4.25 Hans
 Meiser - 5.15 Eksplozivno

RADIO MURSKI VAL
UKV 94.6 MHz (DOPOLDAN TUDI SV 648 KHz)

PONEDELJEK: 05.45 Jutro na Murskem
 valu - 05.45 Pozdrav in napovednik - 06.10
 Vreme, ceste - 06.25 Obvestila - 06.30 Horo-
 oskop - 06.40 Šport - 06.45 Pesem tedna -
 06.50 Dnevni časopisi - 7.00 Druga jutranja
 kronika - 07.20 Kronika UNZ - 07.30 Informa-
 cije v treh jezikih - 07.45 Porabsko/nemško
 zvočno pismo - 08.00 Dopoldne na Murskem
 valu - 08.00 Poročila - 08.05 Obvestila -
 08.10 Pozdrav in napovednik - 08.30 Mali
 oglasi - 09.00 Menjalniški tečaj bank - 10.00
 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški
 tečaj bank - 10.15 Božično-novoletni mara-
 ton - Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30
 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Po-
 poldne na Murskem valu - 13.10 Pozdrav in
 napovednik - 13.30 Poročila - 13.35 Obvestila
 - 13.40 Za zdravje - 14.00 Božično-novoletni
 maraton - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25
 Obvestila - 16.30 Osrednja poročila na Mur-
 skem valu - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom,
 cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč ... -
 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.30 Moja mala noč
 na glasba - 24.00 Želimo vam lahko noč.

TOREK: 05.45 Jutro na Murskem valu -
 05.45 Pozdrav in napovednik - 06.00 Izbor pe-
 smi tedna - 06.10 Vreme, ceste - 06.25 Obve-
 stila - 06.30 Horoskop - 06.45 Pesem tedna -
 06.50 Dnevni časopisi - 07.00 Druga jutranja
 kronika - 07.20 Kronika UNZ - 07.30 Informa-
 cije v treh jezikih - 07.45 Ljubljansko zvočno
 pismo - 08.00 Dopoldne na Murskem valu -
 08.00 Poročila - 08.05 Obvestila - 08.10 Po-
 zdrav in napovednik - 8.30 Mali oglasi - 09.00
 Menjalniški tečaj bank - 09.05 Voj po bencinu
 - oddaja o avtomobilizmu - 10.00 Poročila -
 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečaj agen-
 cij - 10.30 Kratki stik - 11.00 Božično-novoletni
 maraton - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila
 - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine -
 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.10
 Pozdrav in napovednik - 13.30 Poročila - 13.35
 Obvestila - 14.00 Božično-novoletni maraton -
 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila -
 16.30 Osrednja poročila na Murskem valu -
 17.00 Iščemo za vas - 17.30 Mali oglasi -
 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Dnevnik RaSlo
 - 19.30 DA in NE - 24.00 Želimo vam lahko noč.

Zgodilo se je ...

Osumljenka v kliničnem centru

26-letna Zlatka Roškarič iz Nasove, ki jo sumijo poskusa umora svojega moža, o čemer smo sicer obširno poročali v prejšnji številki, je živa. Po dejanju se je bila sprejeta na zdravljenje na travmatološki oddelku kliničnega centra v Ljubljani. Kako je prišla tja, ni znano, prav tako ne, doklej bo na zdravljenju. Ko jo bodo izpustili, jo bodo kriminalisti zaslišali in ovadili tožilstvu zaradi suma storitve kaznivga dejanja – poskusa umora moža.

Huda nesreča v Ljutomeru

V Mešalnici krmil v Ljutomeru se je v predzadnjo sredo ob 10.45 zgodila huda delovna nesreča: delavec Franc M. je padel s transportnega traku silosa za sušenje koruze v globino 6,5 metra na betonska tla in na kraju nesreče umrl. Dogodek še raziskujejo.

Bomba v Radencih?

Predzadnji torek okrog 10.30 je nekdo poklical telefonsko številko 92 in povedal, da je v gostinski šoli v Radencih nastavljen bomba. Kriminalisti in policisti so s pirotehnikom in vodnikom službenega psa za iskanje eksploziva pregledali šolo, a našli niso ničesar sumljivega. Šlo je torej za lažni klic. S tehničnimi sredstvi skušajo dognati, odkod je klicatelj poklical. Je bil kak učenec? Pouk je bil prekinjen eno uro.

Nesreča na Tišini in v Črnskih mejah

Med vožnjo po mokri cesti je na mostu magistralne ceste v Tišini zaneslo prazen tovornjak, ki ga je 5. decembra vozil francoski državljani Patric G. Vozilo je zdrslo s ceste in se prevrnilo na bok v potok. Promet je bil ustavljen le krajši čas, ko so z dvigalom spet postavili avto na »noge«.

Zaradi poledice je bilo v preteklem tednu več prometnih nesreč. Pri večini so le materialne posledice (razbita pločevina). V oni, ki se je zgodila 7. decembra, v Črnskih mejah pri Murski Soboti, pa se je poškodoval tudi voznik: madžarski državljani Istvan Horvath.

Sodišče znižalo kazni

Višje sodišče v Mariboru je ugodilo pritožbam četverice, ki je bila obsojena na okrožnem sodišču v Murski Soboti zaradi prekupevanja z mami. Tako Leon R. ne bo sedel dve leti in pol, ampak »le« eno leto in pol, Janku P. so kazni znižali od leta in pol zapora na eno leto in dva meseca, Dragutin K. ne bo v zaporu leto dni, ampak le pol leta, Dejanu S. pa so kazni znižali z enega leta na štiri mesece zapora. S. S.

Krajevna skupnost Hotiza roti

To je naša zemlja!

Kritika tudi policiji, katere »konjenica« se sprehaja po katastrski in ne po pravi meji

V odprtem pismu, ki ga je vodstvo KS Hotiza naslovilo širši javnosti, ustreznim ministrstvom in posameznim poslancem, aktualizirajo problematiko slovensko-hrvaške meje na območju krajevnega skupnosti Hotiza. Dodajajo, da se v predvolilnem času uradno niso oglašali, da bi tako pomagali zbirati politične točke določenim strankam, ki bi jih pri tem z veliko besed prav gotovo podprle.

»K objavi naše izjave nas je spodbudila tudi uradna objava Ministrstva za zunanje zadeve Republike Hrvaške v zvezi z rekonstrukcijo obrambnega nasipa na Muri, o čemer so poročali slovenski mediji v petek in soboto.

Vaščani Hotize smo na problem poteka državne meje opozarjali pristojne občinske in državne organe takoj po osamosvojitvi. Nešteto dopisov, prošelj in celo groženj smo poslali na razne naslove, ki pa – razen nekaj odmevov v javnosti – niso rodili nobenih sadov. Trkali smo na vrata uradnikov v raznih ministrstvih, dočakali obisk prvakov strank in ministrstva za notranje zadeve. Dobili smo podporo za naša prizadevanja na občinskih svetih v Prekmurju ... in (neprijetno presenečenje, op. p.) objavljena je bila izjava Ministrstva za zunanje zadeve Republike Hrvaške, čes da spornega zemljišča R Slovenija na uradni ravni nikoli ni označila za sporno in da bo rekonstrukcija nasipa potekala v skladu s hrvaškimi predpisi.

Ob takem razvoju dogodkov so na Hotizi seveda ogorčeni. Javno sprašujejo strankarske prvake, ministra za notranje zadeve Štera in dr. Simonitja, ki je predsednik komisije za mejne zadeve: »Mar smo pisali in govorili v tujem jeziku, da niste razumeli in došli, da je bilo območje ob reki Muri last že naših pradedov? Mar niste mogli ali hoteli oblikovati uradne note in je podatki pristojnim hrvaškim organom? Zavedamo se, da ste obremenjeni z mnogo bolj »pomembnimi« stvarmi, kot je okrog 300 hektarjev površine, ki je zgodovinsko vseskozi v lasti Slovencev in ki je zaradi vašega leporečja nismo znali zadržati ... Sprenevedanje in zavajanje nam je, verjemite, tuje. Toliko bolj smo presenečeni, ko smo ugotovili, da predstavniki državnih organov »ne vedo«, kaj se je zgodilo na terenu: minister ne ve, da se je policija umaknila z območja, ki ga je v nekdanji Jugoslaviji kontrolirala; da glavni pogajalec s Hrvaško ne ve, kolikšno je ozemlje, ki ga je Slovenija zaradi neznanja svojih uradnikov (in njihove nepripravljenosti, da pristihnejo ljudem, ki živijo ob spornih zemljiščih) nesramno prepustila, ker je za vsako ceno zagovarjala načelo poteka državne meje po katastrskih mejah.

V krajevni skupnosti Hotiza, kjer bi bili najbolj prizadeti, če bi obveljala katastrska meja kot državna meja (in ne meja po novi strugi Mure, torej naravna meja, za kar se zavzema meja), obsojajo tudi ravnanje slovenske policije, ki je poslala na to katastrsko mejo svojo konjenico, ki tako patrolira po Hotizi, ne pa tam, kje bi bilo prav in kakor so svojčas zagotavljali njeni predstavniki – na levem bregu Mure.

»Obsojamo zavajanje ministrstva za okolje v zvezi z deli pri rekonstrukciji nasipa, saj z deli še niso začeli in – glede na navedeno izjavo hrvaškega ministrstva za zunanje zadeve – je vprašanje, kdaj bodo sploh začeli. Obsojamo splošno nezainteresiranost pristojnih organov, ker niso ničesar naredili za zaščito slovenskih nacionalnih interesov na našem območju.

Krajevna skupnost Hotiza predlaga pristojnim organom v državi Sloveniji, da čimprej ustanovi neko skupno telo (organ), ki bo koordiniralo celotno problematiko v zvezi z mejo, »kajti nihče v tej državi celostno ne obvladuje problematike in na vladni ravni ni prav nobene koordinacije!«

Vodstvo krajevnega skupnosti Hotiza na koncu pisma slovenski javnosti in državnim organom ugotavlja: »Žalostno je, da se moramo ljudje na terenu boriti za nacionalne interese države in da nam pri tem uradniki očitajo nepoznavanje dejstev ter nas zavajajo s potvarjanjem, država pa s svojim aparatom stoji in gleda, kako se izgublja ozemlje, ki je bilo in je – slovensko.

To je naša zemlja!

S. S.

Pogovarjali smo se z Marijo Krpič od Grada

Piroška ni bila kaznovana

Je ponorela zaradi »črva« v nosu?

Proti koncu septembra se je Marija Krpič od Grada veselila svojega 67. rojstnega dne, ki bi ga praznovala, kot seveda vsako leto, 6. oktobra. Kot vselej, bi bila tudi letos pristrčna slovesnost v družinskem krogu. Mariji in možu Antonu se je namreč rodilo šest otrok (tri dekleta in trije fantje), ki so že vsi poročeni in imajo družine, zato bi se zbrala kar številna družina. Ampak zgodilo se je nekaj nezasišlanega, zaradi česar je odpadla slovesnost. Celotno malo je manjkalo in svojci bi se morali zaviti v črtno.

V torek, 1. oktobra, popoldne je Marija Krpič odgnala 10 let staro kravo Piroško na pašo na travnik, ki je kakih dvesto metrov od hiše. Kot nešteto krat, se je tudi tokrat prosto pasla. Krava, ki je bila že nekaj let sama v hlevu, je dajala močna teleta in bila je dobra mlekarica ter mirna žival. No, Marija je kljub temu pazila nanjo, da ne bi zašla na soses-

vala leže v postelji. Ob moževi pomoči je poskušala vstati, a bilo je prenaporno. Niti je nisem silil, saj je tudi tako nastala fotografija. Sem pa oba vprašal, kakšno usodo sta namenila Piroški. Povedala sta, da je ponorela v času, ko je bila par mesecev breja. Marca naj bi skotila in takrat jo bosta prodala skupaj s teletom. Zanimivo je, da so se kupci oglašali tudi takoj za tem, ko je ponorela, saj so pravilno sklepali, da jo je le za hip nekaj »pičilo«, drugače pa so jo poznali kot mirno žival.

Odkar je bila edina v hlevu, sta jo Krpičeva uporabljala tudi za vprego. Pri Gradu je bila celo neke vrste atrakcija, saj je bila opravljen kot kak konj: na vratu je imela omot, od katerega sta do voza vodili dve »štrangi« in z njima je vlekla. Marsikak »turst« se je ustavil in jo fotografiral.

»Če se ne bom povsem pozdravila, ne bom mogla delati na zemlji, kvečjemu le kaj v hiši, zato živine ne bova imela več. Tudi otroci pravijo, naj se nikar več toliko ne

mučiva,« je dejala Marija.

»In kako je bilo letos z vašim rojstnim dnevom? Ste ga praznovali – v bolnici?«

»Seveda sem se spomnila svojega rojstnega dneva, četudi sem neboljena ležala na bolniški postelji. Mož, najini sinovi in hčerke pa snahu in zetje ter vnuki in pravnuki ter sorodniki so me prihajali pogosto obiskovat tako v

lil, ker Piroška za to, kar je naredila, ni bila »bičana«. Težko bi bilo tudi dognati, kaj ji je udarilo v možgane tistega prvega oktobra: jo je med pašo na travniku, na katerem je rasla tudi detelja, pičila kaka žuželka, na primer osa, ali pa se je v Piroškinem gobcu prebudil »črv«. V bolnici so ji namreč rekli, da bi lahko bil tudi tak vzrok za nerazumno rav-

Marija Krpič je srečna, ker se je po 10 tednih zdravljenja v Rakičanu, Ljubljani in Laškem končno vrnila v domači kraj. Otroci so jo prijetno presenetili: v njeni odsotnosti so dali napeljati centralno ogrevanje.

Rakičan kakor tudi v Ljubljano in Laško. Četudi hudo bolna, sem bila in sem zelo srečna, ker imam toliko dobrih ljudi. Posestvo obsega le dva hektarja, pa še od tega je en hektar gozda, tako da kakih posebnih dohodkov ni bilo. Mož je precej časa delal redno, pozneje pa občasno v tujini. Otroci – najstarejši (sin) je star 45 let, najmlajši (hčerka) pa 35 let – so prav tako zgodaj odšli z doma in si ustvarili družine, a so vsi močno navezani tudi na rojstni dom. V času, ko sem bila v bolnici, so se tudi dogovorili, da nama bodo dali urediti centralno ogrevanje in to tudi uresničili. Zelo sem jim hvaležna, da sem zdaj na toplem.

Krpičevima sem se zahvalil za klepet in še enkrat sem ju pohval-

nanje sicer mirne (u)domače(ne) živali.

Še nekaj sem moral narediti: preden sem se zares poslovil, skupaj s Piroško sem stopil v hlev in se tako iz oči v oči srečal s Piroško. Naj zveni še tako navno, nemogoče ... vseeno naj za pišem: Zdelo se mi je kot bi jo bilo sram tega, kar je naredila. In za fotografiranje ni bila navdušena. Napadla pa me ni, četudi sem bil tujec. Me niti ni mogla, ker je mirna žival, le tistega prvega oktobra jo je nekaj pičilo in je izgubila razsodnost. Ampak to je bilo prvič po desetih letih. Kaj pa človek? Ko bi se mu »zroralo« vsakih deset let, ne bi bilo tako hudo. Se mu pogosteje!

Š. SOBOČAN

Tiskovna konferenca na MNZ

Direktorji ga lomijo

Prednostne naloge: odkrivanje in dokazovanje kaznivih dejanj, storjenih pri lastninskem preoblikovanju podjetij

Vodja sektorja za preprečevanje organiziranega kriminala na ministrstvu za notranje zadeve R Slovenije Jaka Demšar in sodelavci so predzadnjo sredo na tiskovni konferenci v Ljubljani povedali, da je v naši državi vse več gospodarskega kriminala.

Postregli so s podatki za devet mesecev. V tem obdobju je bilo v Sloveniji odkritih 3.222 kaznivih dejanj s področja gospodarstva. Storilci raznih nečednih poslov – in med njimi naj bi prevladovali takšni ali drugačni direktorji – so povzročili 13.800.000.000 tolarjev škode, kar je 74 odstotkov škode, ki je nastala z vsemi (torej tudi drugimi) kaznivimi dejanji. Skoraj polovico škode je bilo povzročeno z raznimi goljufijami, potem z zlorabo položaja ali pravic, davčnimi utajami in tako naprej.

Predstavniki MNZ so navedli več konkretnih dejanj, ne pa tudi imen storilcev. Je pač tako, da v preiskavi ni mogoče nikogar obsoditi oziroma je nedolžen do pravnomočnosti obsodbe. Pa vendarle nekaj »zgodov«: v nekem podjetju so dodatni osebni dohodek izplačali v obliki regresa za dopust in se tako izognili prispevkom od osebnih dohodkov. Drugod je direktor »prenesel« glavnino družbenega premoženja na svojo lastno firmo. Pogosti so zgledi prodaje osnov-

nih sredstev po nižji ceni od knjižne, kaj šele realne, ki je (na tržišču) seveda višja. Neka ljubljanska družba je svojim »simpatizerjem« dala dolgoročno posojilo po nerealni obrestni meri, sama pa ga je najela pri banki za visoke obresti. Za protisluogo ali pa »na lepe oči« je, kot so ugotovili preiskovalci, mogoče najeti poslovne prostore za smešno nizko najemnino. Tudi terjatve se

dajo neupravičeno odpisati, le »pravi« človek mora biti ...

Teh zgledov ne navajamo, da bi se po njih kdo zgledoval (in zaradi tega prišel v »keho«), ampak le ilustriramo poročilo s konkretnimi zadevami. Sicer pa so odkrili kazniva dejanja tudi pri lastninskih preoblikovanjih podjetij. Spremljanje in okrivljanje nezakonitosti pri procesu lastninskega preoblikovanja družbenih podjetij predstavlja, kot so povedali na tiskovni konferenci, obsežno in strokovno zelo zahtevno nalogo, ki jo je Vlada R Slovenije opredelila kot prednostno angažiranje kriminalistične službe. Od leta 1990 do konca septembra letošnjega leta so slovenski kriminalisti podali državnim tožilstvom čez 400 ovadb zaradi dejanj pri postopkih lastninjenja. Gre seveda predvsem za škodovanje družnega premoženja. Na vedli so tudi zneski: 11.800.000.000 tolarjev.

S. S.

Vlomilec v Štručki

V noči s 5. na 6. december je nekdo vlomil v prodajalno pekarskih izdelkov Štručka v Lendavi in ukradel večjo količino – cigarete (pa naj se sliši še tako nelogično). Škode je za 178.000 tolarjev.

Sodijo velevlomilec

Med 13. februarjem in 22. majem letošnjega leta je bilo vlomljeno v več trgovin in gostinskih lokalov v Pomurju. Zlasti odmeven je bil vlom v akustični oddelku Potrošnikove blagovnice v Slovenski ulici, odkoder so vlomilci odpeljali televizorje in drugo zabavno elektriko kar s kombiniranim vozilom. Tega in drugih vlovov sta predvsem osumljena 41-letni Drago Srpak iz Maribora in 33-letni Anton Prevotšek iz Celja. Prvi je v priporu, drug pa se brani s prostostjo. Prejšnji teden sta osumljenca v okviru tako imenovane »rekonstrukcije« pokazala, kako sta vlomila na posameznih mestih. Sodišče je tudi že zaslišalo več prič. Sojenje nadaljujejo danes.

S. S.

MERKUR®

od 5. do 31. decembra 1996
MERKURJEVE VROČE CENE

sani BOB, EDA 10894, deska z volanom

stojalo za pršut, Bašin, marmorna plošča, držalo iz nerjavne pločevine

teflonska ponev, DOMO, Cherie, premer 28 cm

pekač za kolač, KAISER, 621289, 24 cm

šredilnik, GORENJE GA, EC 641 BG ali RG, steklokeramična plošča, bele ali rjave barve

krožna žaga, Black&Decker, BD 59, moč 1020 W, 3700 obr/min, globina reza od 0 do 62 mm

vibracijski vrtalnik v kovčku s priborom, Iskra ERO, S 558 A, moč 710 W, vrtenje levo/desno, dve hitrosti, od 0 do 630 in od 0 do 1700 obr/min

sobno kolo, My Cardio, mehanska zavora, ki omogoča natančno nastavitve željene obremenitve, nastavljiva sedež in krmilo, računalniško spremljanje vadbe s prikazom časa, razdalje, hitrosti, porabe kalorij in srčnega utripa

skleda, Amazone, SAPHIR, premer 16 cm

skodelica, WELLINGTON GOLD, premer 13,5 cm

skodelica, WELLINGTON GOLD, premer 13,5 cm

šivalni stroj, ELNA, 1006, avtomatska nastavitve 13 programov: ravni vbod, cik-cak, ojačani ravni in cik-cak, trobojni cik-cak, odprti in zaprti overlock, gumibnice, elastični vbod, slepi vbod

mizarske stega, VETO, 3615/3620, 4 kosti, 2 x 150 mm, 2 x 200 mm

garnitura meril, Kovine Pameče, tračni meter 3 m in libela 40 cm

akumulatorski vijak, Black&Decker, KC 9019, napetost 3,6 V, 180 obr/min, 6 stopenj nastavitve momenta

klaviature, Goldstar, GEKS 230, 5 oktav, 61 tipk, 128 različnih instrumentov, 36 ritmov, spomin, mešanje glasov, 3 registri, 3 demo skladbe

garnitura za fondli, 28-delna

garnitura za čokoladni fondli, 6-delna

kavni avtomat, PHILIPS, HD 7410, moč 1000 W, posoda za 8 do 10 skodelic kave, filter namerščen zgoraj 1x4, osvetljeno stikalo za vklop in izklop

palični mešalnik, PHILIPS, HR 1385, moč 190 W, 4 rezila, snemljivi kovinski nastavek, merilna posoda

lanterna, keramika

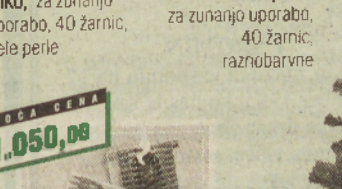

hraničnik, DALMATINEC, 18 cm

perla, dolžina 8 m, zlata, modra, rdeča ali srebrna

okrasne lučke za jelko, za zunanjo uporabo, 40 žarnic, bele perle

okrasne lučke za jelko, za notranjo uporabo, 35 enobarvnih ali večbarvnih žarnic

božično-novoletna jelka, Štamberger, LUX 20120, 120 cm

videorekorder, SONY, SLV E 410, 4 glave, samodejno čiščenje glave, počasno snemanje in predvajanje, prilagajanje glave glede na kakovost traku, daljinsko upravljanje, predvajanje sistema NTSC

HI-FI stolp, SAMSUNG, MAX 555, radio, 2 x 80 W PMPO, dvojni kasetofon, CD za 3 plošče

kalkulator z uro, Canon, CC 80, 8-mestni display, termometer, budičnik

parni likalnik, PHILIPS, HI 220, moč 1200 W, pritisk pare do 15 gr/min, samodejno čiščenje

jedilni pribor, Casablanca, 24-delni

brivnik, PHILIPS, HS 660HC/AC, 3 gibljive glave, 1 ura polnjenja za 10 dni britja

aparatus za striženje las, PHILIPS, HS 015 AC, 7-stopenjska nastavitve za dolžino las, rezilo 32 mm

oljna svetilka, CHROM BLAU, trikotna, kvadratna ali okrogla, višina 11 cm

min smreka z okraski, rdeča, zelena, violet, modra ali lila, višina 30 cm

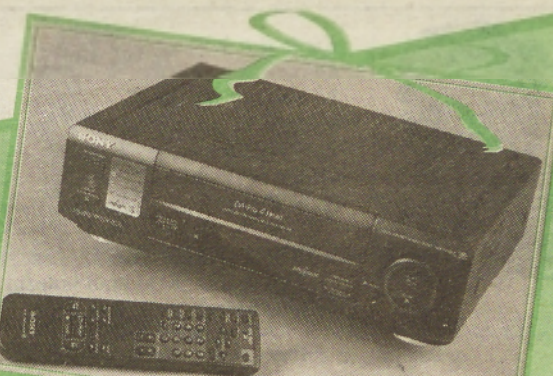
dekorativna girlanda, Štamberger, 40001, zelene barve

božično-novoletna jelka, Štamberger, LUX 20150, 150 cm

božično-novoletna jelka, Štamberger, LUX 20150, 150 cm

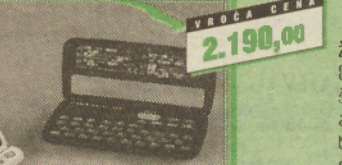

fotoaparat, YASHICA, ZOMATE 70, avtofokus, zoom objektiv od 38 do 70 mm, motorni transport filma naprej nazaj, samosprožilec, odčit datuma, avtomatska nastavitve filma, večnamenska bliskavica, kreativni program za fotografiranje pokrajin, LCD-zaslon

žepni organizator, Canon, DM 320, za 164 telefonskih števil in naslovov, ura, alarm, svetovni čas, urnik, beležnica, kalkulator, 10-mestni display

namizna svetilka, ESTO, 56175, CIRCUS

namizna svetilka, ESTO, 56174, CIRCUS

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

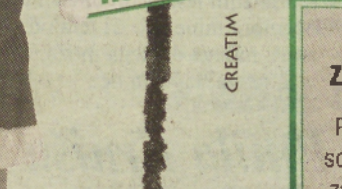

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

namizna svetilka, ESTO, Snaky, črne ali bele barve

SREČNO '97!

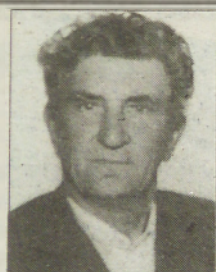
Vroče cene veljajo od 5. do 31. decembra 1996, oziroma do odprodaje zaloga, za takojšnja plačila, pri nakupu na 2, 3 ali 4 črke ali pri nakupu na Merkurjevo posojilo.

Obiščite Merkurjev trgovski center v MURSKI SOBOTI: TC Merkur ter Merkurjevi franšizni prodajalni v CANKOVU: KZ Zadrugi center in v ORMOŽU: Merkur v Hardeku.

MOŽNOST VEČ ZA UGODNEJŠI NAKUP

Pri takojšnjem plačilu so z Merkurjevo kartico zaupanja vsi izdelki še najmanj 4 % in največ 8 % cenejši. Pri nakupu na Merkurjevo posojilo na 5, 6, 9 ali 12 mesecev velja z Merkurjevo kartico zaupanja osnovni 4 % popust.

*Kje so tisti lepi časi,
ko srečni smo bili,
ko tebe smo imeli radi,
a zdaj te od nikoder ni.
Zato tvoj grob rožice
krasijo in za ljubezen
lučke ti gorijo.*

ZAHVALA
V 73. letu nas je po hudi bolezni
zapustil dragi mož, oče, dedek,
brat in stric

Štefan Petek

iz Ižakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so darovali za vence, cvetje, sv. maše in sveče, ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala patronažnim sestram za obiske na domu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Poredosu za ganljive besede slovesa in gasilskemu društvu.

Lepa hvala podjetju Pomgrad, Vodnemu gospodarstvu Mura M. Sobota in pogrebništvu Senica.

Vsem še enkrat - pristrčna hvala!

Žalujoci vsi njegovi najdražji

*Nihče ne sliši, kadar jočem,
nihče mi solz ne utre,
nihče me nežno ne poboža
in vse molči, odkar te ni.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj, komaj v 47. letu nas je nepričakovano po krajši bolezni zapustila naša draga žena, ljubljena mama, hčerka in sestra

Zora Pečič

iz Stare ulice 22
v Murski Soboti

Prežeti z bolečino ne najdemo primernih besed, s katerimi bi se zahvalili vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeno zadnje počivališče, njen poslednji dom zasuli s cvetjem, nam pa izrekli besede sožalja, vsem tistim, ki ste darovali za svete maše in druge dobrodelne namene.

Lepa hvala osebju soboške bolnišnice, posebno medicinskemu in zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka za vso nego in skrb.

Iskrena hvala g. župniku za besede slovesa, govornici krajevne skupnosti, pevcem za odpete žalostinke, Mišininim sošolcem iz osnovne in Srednje gostinske šole Radenci ter pogrebništvu Jurič za organizacijo in izvedbo pogreba.

Vsem imenovanim in neimenovanim pristrčna hvala!
Žalujoci: mož Milan, sin Mladen, hčerka Miša in drugo sorodstvo

*Kako je prazen, dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 72. letu nas je nenadoma
zapustil dragi mož, oče in dedek

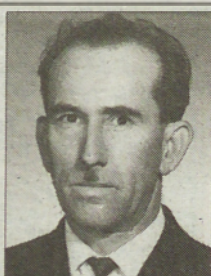
Štefan Sreš

iz Ižakovec 113

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, znancem in prijateljem ter vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli besede sožalja, darovali vence, cvetje, svete maše, v dobrodelne namene in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. kaplanu, govornikom, dr. Zelkovi, gasilcem, pevcem in delovnim organizacijam.

Žalujoci tvoji najdražji

*Trdno delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
A prehitro si odšel
v večni dom.*

ZAHVALA

1. decembra nas je v 72. letu za vedno zapustil dragi brat

Jože Zlebič

iz Markovec 14

Ob boleči izgubi se vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem zahvaljujemo za darovano cvetje, sveče, svete maše in izrečena sožalja.

Posebna hvala družini Štuhec za vso pomoč in skrb v najtežjih trenutkih.

Hvala gospodu župniku za obred, pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano žalostinko in pogrebništvu zavodu Banfi.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Vsi njegovi najdražji

*Tri leta te že črna zemlja krije,
a v naših srcih še živiš.
Kje so tisti zlati dnevi,
ko skupaj smo bili,
ko tebe smo imeli,
a zdaj te od nikoder ni.*

V SPOMIN

13. decembra minevajo tri žalostna leta, odkar smo izgubili dragega moža, očeta, dedija in brata

Jožefa Vogrinčiča

iz Gederovec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Nikoli te ne bomo pozabili.

Vsi tvoji

*Že leto dni v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Tvoj večni dom naj rože ti krasijo
in svečke ti v spomin gorijo.*

V SPOMIN

14. decembra mineva leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Jožef Kuhar

iz Trdkove 86

Zelo boleč je spomin na dan, ko si za vedno odšel od nas. Pristrčna hvala vsem, ki se ga s spoštovanjem spominjate in z dobro mislijo postojite ob njegovem grobu.

Žalujoci vsi njegovi

V SPOMIN
9. decembra 1995 je v krogu najdražjih mirno zaspal

Anton Camplin

po domače

Tonči bači

iz Lendave

Pogrešamo ga. Zahvaljujemo se vsem, ki se ga spominjate.

Njegovi domači

*Eno leto že v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš,
kje so tisti lepi časi,
ko skupaj srečni smo bili,
ko tebe smo imeli,
a zdaj te od nikoder ni!*

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 17. december 1995, ko nas je zavedno zapustila draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

Marija Andrejek

iz Martinja 34

Še vedno se ne moremo sprijazniti s kruto resnico, da te ni več med nami. Praznina, ki je ostala za tabo, nas spremlja vsepovsod. Vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njenem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje - iskrena hvala!

Žalujoci vsi njeni, ki smo te imeli radi

*Usoda je hotela,
da to, kar smo ljubili,
za vedno smo izgubili.*

V SPOMIN

8. decembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi

Jožef Poredoš

iz Ižakovec

Vsem, ki se vam ustavi korak ob njegovem grobu in v spomin nanj prižgite svečo, iskrena hvala.

Vsi njegovi

V SPOMIN

10. decembra je minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Ludvik Genc

iz Kobilja 3

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu ter mu v spomin darujete cvetje in prižgane sveče.

Vsi njegovi najdražji

V SPOMIN
V teh poznih jesenskih dneh 11. decembra minevajo tri leta od smrti našega dragega moža, očeta, tasta in oče

Emila Erniša

iz Tešanovec 54

Čas ne more izničiti naše ljubezni do njega.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Angela Kolbl

11. 12. 1994-11. 12. 1996

Hvala vsem, ki jo ohranjate v lepem spominu.

Vsi njeni

*Kdor živi v naših spominih,
ni umrl.
Umrl je tisti,
ki ga pozabijo.
(I. Kant)*

V SPOMIN
boleč in žalosten je spomin na
13. december, ko mineva leto
žalosti, odkar nas je za vedno
zapustil

Laci Kuhar

iz Puconec

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu,
prižigate sveče in prinašate cvetje - iskrena hvala.

Vsi njegovi

*Zdaj ne trpiš več, mama.
Zdaj počivaš.
Kajne, sedaj te nič več ne boli.
A svet je mrzel, prazen, opustošen
za nas,
odkar te več med nami ni.*

ZAHVALA
V 40. letu nas je zapustila naša
draga žena, mama, hčerka in
sestra

Sonja Lokas

roj. Števančec
iz Murske Sobote

nazadnje stanujoča v Avstriji
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam
v težkih trenutkih pomagali, darovali cvetje in sveče ter
jo pospremili na njeni zadnji poti.
Lepa hvala gospodu kaplanu za lep pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano
Tišino in pogrebništvu za izvedbo pogrebne svečanosti.

*Žalujoci: mož Vlado, hčerki Sandra in Petra, mama
Katarina, brat Boris in sestra Bogdanka z družinama*

*Odšla si tiho, brez slovesa,
kot zvečer ugasne zarja svetla,
a v naših srcih še živiš,
červavno leto dni v grobu spiš,
solza, žalost te zbudila ni,
a ostala je praznina, ki hudo boli.*

V SPOMIN
12. decembra mineva leto žalosti, odkar te ni, draga
žena, mama, babica in prababica

Jožefa Mencingar

iz Gerlinec

Hvala vsem, ki ustavite korak ob njenem grobu, ter v
spomin nanjo darujete cvetje in prižigate sveče.

Tvoji najdražji

ZAHVALA
Tiho in brez slovesa nas je v 91.
letu zapustila naša draga mama,
stara mama in prababica

Terezija Belec

iz Šulincec 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so
nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in sveče
ter jo pospremili na zadnji poti.
Lepa hvala zdravniku Kiršnerju in pogrebništvu Banfi.

Žalujoci vse njeni, ki so jo imeli radi

V SPOMIN
Te dni mineva leto, odkar nas je
zapustil dragi mož, oče, dedek in
pradedek

Karel Kuhar

iz Puconec

Vsem, ki se spomnite nanj, postojite ob njegovem grobu
s cvetjem ali prižgano svečo, se pristrčno zahvaljujemo.

Njegovi najdražji

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA
V 85. letu starosti nas je za
vedno zapustil naš dragi oče,
dedek, pradedek in brat

Janez Frčko

od Sv. Jurija

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Hvala za darovane vence, cvetje, sveče in sv. maše ter
izrečeno sožalje.
Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke ter godbeniku za odigrano Tišino.
Hvala tudi osebju ZD Rogašovci in pogrebništvu Majc
za organizacijo pogreba.
Vsem še enkrat - iskrena hvala!

*Žalujoci hčerke Marija, Anica, Justina in Marta z
družinami ter drugo sorodstvo*

Izteкло se je življenje mojega zlatega in dobrega dedka.
Tvoj lik bo ostal v mojem srcu v trajnem spominu.

Tvoj vnuk Darko

*Le srce in duša ve,
kako boli, ko tebe
več med nami ni.*

ZAHVALA
V 78. letu nas je zapustila draga
žena, mama, tašča, babica,
prababica, sestra in teta

Ida Lančaj

iz Sotine

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in
vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali
vence, šopke, sveče in za svete maše.
Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke ter pogrebništvu Majc.

Vsi njeni najdražji

*Moral si umreti,
da si zaradi bolezni nehal trpeti,
vendar ti nisi umrl,
ti boš umrl, ko bomo umrli mi.*

ZAHVALA
V 56. letu starosti nas je po težki
bolezni mnogo prežgodaj za vedno
zapustil naš dragi mož, oče, tast,
dedi in brat

Jožef Trplan

iz Kroške ulice v M. Soboti

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste med
pokojnikovo boleznijo njemu in nam kakorkoli pomagali, ter
vsem, ki ste darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše,
dragega pokojnika pospremili k poslednjemu tihemu domu,
sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala
zdravnikom in zdravstvenemu osebju bolnišnice v M. Soboti
in Mariboru za ves trud in prizadevanje, da bi mu ohranili
življenje, vsem, ki so sodelovali pri pogrebni obredu: g.
kaplanu, cerkvenim pevcem, predstavniki KS za poslovljne
besede, godbeniku za odigrano pesem v poslednje slovo in
pogrebništvu Banfi. Vsem še enkrat - iskrena zahvala!

M. Soboti, 26. 11. 1996

*Žalujoci: žena Marija, sin Igor z ženo Cvetko in vnukinja
Larisa, brat Tonček z družino in drugo sorodstvo*

*Odšla si tiho, brez slovesa,
kot zvečer ugasne zarja svetla.
Ostali so sledovi tvojih
pridnih rok, ki jih bo še
dolgo pomnil ves naslednji rod.*

ZAHVALA
1. decembra nas je v 75. letu
zapustila naša draga mama, stara
mama in tašča

Ana Camplin

roj. Lončar, iz Bogojine 107

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, bratu
in sestri, sosedom in sodelavcem kolektiva Mura ter
prijateljem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na
zadnjo pot.

Hvala za darovano cvetje, vence in sveče ter svete maše in
dobrodelne namene ter za izrečena ustna in pisna sožalja.
Iskrena hvala častiti duhovščini za lep obred in sveto
mašo, govorniku za ganljive besede slovesa, pevcem za
odpete žalostinke in pogrebništvu Senica.

Vsem še enkrat - hvala!
Vsi njeni

*Kako je hiša strašno prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
zdaj otožna se nam zdi.
Tvoj večni dom le rože zdaj krasijo
in svečke ti v pozdrav gorijo.*

ZAHVALA
V 78. letu nas je za vedno
zapustil dragi mož, oče, tast, brat,
dedek, pradedek in stric

Matija Grah

iz Matjaševca 1

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom in znancem, ki so darovali vence,
cvetje, sveče in svete maše ter vsem, ki ste ga pospremili
na njegovi zadnji poti.

Hvala g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke ter
pogrebništvu Majc.

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

Čas beži, riše gube, seka rane,
nevidno prihajaš nazaj med svoje,
ki jih ne nehaš ljubiti in ki živimo
od tvoje ljubezni. Tvoja navzočnost
je bliže
kot kdaj prej, z vsakim vzdihom na
vseh poteh
in vseh rasteh, s tvojim trpljenjem in
potrpežljivostjo
biser naše sreče si postal
in to za večno boš ostal.

V SPOMIN

17. decembra 1996 mineva najdaljše leto globoke žalosti,
odkar nas je zapustil naš ljubljani

Vili Hajdinjak

iz Dolnjih Slaveč 6
Zakaj ... Zakaj ...

Za vse pozornosti ob njegovem grobu, ki izhajajo iz
čistega srca, vsakemu posebej naša iskrena hvala.

Vedno s teboj vsi tvoji

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 48. letu
zapustila naša draga žena,
mamica, sestra, teta in botra

Irena Lajter

roj. Ferencek
iz Dobrovnika

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem, znancem in kolektivu Planike iz
Turnišča, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam
izrekli sožalje, darovali vence, sveče in za svete maše.
Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem
za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujemo: mož Feri, hčerki Irena in Valerija ter sestri in
brat z družinami

DAMIR BANFI

VEŠČICA 17, TEL. & FAX: (069) 32 802
9000 MURSKA SOBOTA

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE,
VZDRŽEVANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC,
BREZPLAČNI PREVOZI KRST NA DOM,
BREZPLAČNI PREVOZI DO 25 KM. PLAČILO TUDI
NA VEČ OBROKOV BREZ OBRESTI.

motorna vozila

OPEL KADETT 1.6 i, letnik 1990,
prodan za 11.000 DEM, tel.: 72
091. m10713

AUDI 80, letnik 1989, kovinsko sre-
brne barve, dobro ohranjen, 1. la-
sni, registriran do julija 1997, pre-
voženih 103.000 km, prodan. Tel.:
48 215. m10714

RENAULT 4 GTL, letnik november
1988, prodan. Tel.: 82 089. m10717

MERCEDES BENZ 406 KESONAR,
ohranjen, vozen z B-kategorijo, regi-
striran do maja 1997, prodan. Gan-
čani 41. m10729

FIAT 124 ŠPORT, registriran do ju-
nija 1997, in molzni stroj Vitreks pro-
dam. Tel.: 24 665. m10741

RENAULT 21, letnik 1989, ugodno
prodan. Tel.: 45 071. m10749

NISSAN SANY 1.6, HEDŽBEK, let-
nik 1989, prevoženih 98.000 km, ko-
vinsko sive barve, registriran do de-
cembra 1997, prodan. Tel.: 46 124
ali Borejci 3. m10751

SUZUKI SWIFT 1.0, letnik 1993,
prevoženih 43.000 km, prodan. Tel.:
71 102. m10752

HYUNAY PONY 1.5 GLS, letnik
1991, prodan. Tel.: 66 137. m10758

HROŠČ 1300 S, brez motorja, letnik

1975, široka platišča, prodan za
30.000 SIT. Marjan Vrbnjak, Segovci
32, p. Apače. m10763

SALON AVTOMOBILOV PRLEKI-
JA, Babinci 56, Ljutomer, tel.: 82
507, prodaja avtomobile Hyundai,
Lada in rabljena vozila zamenjajo
staro za novo. m10764

VW 1200, letnik 1975, registriran,
prodan. Tel.: 47 018. m10765

AUDI 80 TURBO DIZEL, letnik
1988, prodan ali menjam. Tel.: 61
623. m10768

JUGO 45 in FIAT 126 P, letnik
1984, registrirana, in moped BT 50 S
prodan. Tel.: 46 670. m10774

OPEL KADETT 1.6 D, letnik 1988,
in TOVORNO VOZILLO RABA s pri-
kolico prodan. Jože Lebar, Gaberje
67a, tel.: 76 276. m10778

živali

PRAŠČIKE, težke do 30 kg, večjo
količino prodajo. Drago Lejko, Tro-
povci, Križna 13, tel.: 46 209.
m10739

TELICO, tik pred telitvijo, in molzni
stroj Vestfalia prodan. Tel.: 24 297
ali Polana 38, Cipot. m10755

NESNICE, jarčice, prodamo. Ali
imate težave z nesnostjo? Pokličite

po tel.: 82 401 ali se oglašite pri Ivo
Tibautu, Babinci 49. Pripeljemo vam
kakovostno domačo krmo. Strokovni
nasveti zastoj. m10769

TELICO, visoko brejo, kontrola A,
prodan. Gornja Bistrica 186, tel.: 70
356. m10777

posesti

VINSKO KLET s 500 trsi, 6. letnik,
in 23 arov gozda v Filovcih prodan.
Tel.: 21 718, od 7. do 15. ure, po 15.
uri pa Ošljaj, St. Rozmana 4, stano-
vanje 1. m10748

V CENTRU M. SOBOTE dam v na-
jem trisobno komfortno stanovanje s
telefonom in centralno kurjavo. Tel.:
31 325. m10775

ENONADSTROPNO HIŠO v Mur-
ski Soboti z garažo in vrtnim stano-
vanjem v bližini centra prodan. Tel.:
28 122. m10781

kmetijska mehanizacija

TRAKTORJE STEYR, nove in ra-
bijene, prodam. Steyr servis Le-
narič, tel.: 57 162. m10656

TRAKTOR URSUS 335 prodan.
Skakovci 40. m10736

TRAKTOR URSUS C 360, ohranjen,
letnik 1984, prodan. Tel.: 68 536.
m10745

razno

KOMBINIRANI SKOBELNI ST-
ROJ za les prodan. Tel.: 42 022.
m9598

ODKUPUJEMO HLODOVINO
SMREKE, bora, buke in jelše. Tel.:
063 712 480. m10682

ODKUPUJEMO vse vrste hlobovine,
tudi les kstanja za tanin. Po potrebi
organiziramo tudi posek in spravilo.
Informacije: PROMLES - Rudi Ke-
rčmar, s. p., tel.: 22 558. m10695

SMUČI, vezi, palice, kombinezon in
smučarske čevlje prodamo skupaj ali
posamezno. Tel.: 48 345. m10705

MEŠALNO MIZO ROLAND 12 pro-
dam za 700 DEM. Tel.: 53 295.
m10708

KUHINSKE ELEMENTE, belo-rja-
ve, ultrapas, s štedilnikom (2 plin + 2
elektrika) ugodno prodam. Gomboši,
Arhitekta Novaka 19, M. Sobota,
tel.: 21 044, po 15. uri. m10709

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO
prodan. Tel.: 70 137. m10715

LESENO MONTAŽNO GARAŽO
ugodno prodam. Ponudbe po telefo-
nu: 21 249. m10716

Preključujem veljavnost spričevala o
končani Gimnaziji Juša Kramarja,
izdanega v šol. l. 1972/73 na ime Ste-
fan Zelko, Pečarovi 62. m10718

Preključujem veljavnost spričeval 1., 2.

in 3. letnika SCTPU, smer strojni
ključavničar, izdanih v šol. l. 1980 do
1983 na ime Silvester Luk, Lipovci
242. m10721

ŠIVALNI STROJ BAGAT Slavica in
razstegljivi kavč prodan. Tel.: 23
553. m10722

ŠIVALNI STROJ BAGAT RUŽA GT
z omarico, nov, ugodno prodan.
Tel.: 75 549. m10723

PEČ ZA CENTRALNO OGREVA-
NJE ETAŽ 25 K, nerabljeno, ugodno
prodan. Tel.: 75 094, dopoldan, in 75
338, zvečer. m10724

ANSAMBEL RUBIN vas zabava na
plesih in drugih raznih prireditvah.
Tel.: 62 688 ali 69 010, Ivo. m10733

STE ŽE VLOŽILI CERTIFIKAT?
Zanj dobite delnice in nagrado: mlin-
ček, likalnik, radio. Tel.: 062 631
164, po 16. uri. m10747

DRVA, MEŠANA, suha ugodno pro-
dam. Kuhar, Nemčevci 25. m10750

BARVNI TELEVIZOR z daljinskim
upravljalcem, sesalnik in raukombi
220 prodan. Tel.: 46 525. m10756

Preključujem veljavnost zaključnega
spričevala, izdanega na CPŠ M. So-
bota v šol. letu 1977/78 na ime Emil
Šeruga, Veličane 42. m10757

VINO, šipon, rizling in beli bergun-
dec, 500 l, prodan. Tel.: 76 508.
m10759

DODATNI ZASLUŽEK z delom do-
ma vam ponuja nemško podjetje.
Tel.: 064 227 109. m10761

GOSTINSKO OPREMO, točilno
mizo, dolgo 220 cm, aparat za kavo
Elmond, mlinček za kavo, aparat za
točeno pivo, mize, stole ter drugi
drobni inventar prodan. Tel.: 75
805. m10773

DODATNO PEČ NA TRDA GORI-
VA GORENJE, 60 x 35, in enobrazd-
ni plug, nov, za traktor TV 18, pro-
dam, tel.: 40 089 ali Karol Molnar,
Cankova 29 j. m10780

delo

IŠČEMO MONTERJA VODOVO-
DA IN CENTRALNIH KURJAV.
Tel.: 70 552. m10706

MLADINSKA KNJIGA ponuja red-
no ali honorarno delo. Je terensko.
Tel.: 064 56 105, 0609 620 524.
m10738

OKREPČEVALNICA MURA Dokle-
žovje zaposli natakario. Tel.: 43
467. m10740

ANSAMBEL išče bobnarja z aku-
stiko. Tel.: 41 753. m10746

storitve

NAJCENEJŠE OGREVANJE IN-
FRAKVARC PEČI, naravno, ekolo-
ško, neoporečno in poceni. Minimal-
na poraba energije, ugodne možnosti
plačila. Tel.: 062 225 708. m10707

POLAGAMO IN PRODAJAMO ke-
ramične ploščice na obroke. Tel.: 76
689, od 8. do 16. ure. m10762

SGP »POM-GRAD«

SGP POMGRAD - NIZKOGRAĐNJE
Murska Sobota, d. o. o.

na osnovi sklepa upravnega odbora družbe
razpisuje delovno mesto
DIREKTORJA DRUŽBE

Kandidat mora poleg zakonsko določenih pogojev
izpolnjevati:

- VII. ali VI. stopnja izobrazbe gradbene, ekonomske ali
pravne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj in
- znanje svetovnega jezika.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave v 10 dneh od objave na
naslov SGP POMGRAD - NIZKOGRAĐNJE, d. o. o., Mur-
ska Sobota, Bakovska 33, z oznako »za razpis«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh
po odločitvi.

SGP »POM-GRAD«

SGP POMGRAD - ABI
Lipovci, d. o. o.

na osnovi sklepa upravnega odbora družbe
razpisuje delovno mesto
DIREKTORJA DRUŽBE

Kandidat mora poleg zakonsko določenih pogojev
izpolnjevati:

- VII. stopnja izobrazbe gradbene, ekonomske ali pravne
smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj in
- znanje svetovnega jezika.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave v 10 dneh od objave na
naslov: SGP POMGRAD - ABI, d. o. o., Lipovci, 9231 Bel-
tinci, z oznako »za razpis«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh
po odločitvi.

INTERINA

INTERINA, d. o. o., Ljubljana oddaja
v najem prostore za opravljanje gostinske
dejavnosti v objektih bencinskih servisov:

ZAVRČ

Velikost gostinskega dela objekta je 100 m² neto površine
(prodajni prostor s teraso, skladišče, sanitarije in garderoba za
osebje).

ŠALOVCI

Velikost gostinskega dela objekta je 50 m² neto površine
(prodajni prostor s teraso, skladišče, sanitarije in garderoba za
osebje).

Objekti so v celoti dokončani in opremljeni s kompletno
najkakovostnejšo opremo.

V ponudbi je potrebno upoštevati:
- objekti bodo oddani v najem za obdobje 5 (petih) let.
- najnižja cena na razpis je 25 DEM/m² (obračun DEM v to-
larjih po prodajnem tečaju Nove Ljubljanske banke).
- oprema v lokalih je predmet posebne pogodbe.

Ponudbe posredujte v 8 (osmih) dneh od objave na naslov:
INTERINA, d. o. o., Ljubljana
Kotnikova 5
p. p. 4436
1000 LJUBLJANA

Trgovina ZVOK

- prodaja:

- pianinov, sintetizatorjev, harmonik, kitar, ojačevalcev ...
- plačilo na 6 obrokov brez obresti
- Gančani 115c, tel.: 41 111

PREROKOVANJE

Zaupan pogovor
z vedeževalko.

POKLIČITE 090 4215

UGODNA PONUDBA KOLEDARJEV

Stenski koledar - Ljudje ob Muri - 6-listni koledar
z motivi življenja ob Muri
(borovo gostovanje, lončar, maraton treh src, mlin
na Muri, pitar in ljudski godec)

Možnost dotisa zaščitnega znaka podjetja, s. p.-ja ipd.
Koledar je formata, ki je prilagojen pošiljanju po pošti.
Obenem vam ponujamo: rokovnike, planerje, namizne
koledarje in novoletne čestitke.

Informacije: STYLE MAXIMA, Boris FERENC, s. p., tel.: 65
410, mobilni: 0609 649 045 in 32 210 (int. 303).

Pokličite in poslati vam bomo brezplačni katalog

RAČUNALNIŠKI TEČAJI

16.-20. 12 ob 16. uri: EXCEL 7.0
16.-20. 12 ob 12. uri: Windows 95 za začetnike

B2 d.o.o., podružnica M. Sobota, Slovenska ul. 42, 37-160, fax: 37-161

Študentski infokükeo

Najprej lep pozdrav vsem študentom in študentkam! Krepko smo že zakorakali v novo šolsko leto. Sicer pa bo treba počasi spet odpreti knjige in pridno študirati, kajti do prvih izpitov ni več daleč.

Občni zbor

Samo s spremembami postanejo dobre stvari še boljše in tako z novim šolskim letom prihaja v Klub prekmurskih študentov (KPS) svez veter. Na rednem občnem zboru KPS, ki je bil v restavraciji Pinki 2. novembra 1996, je bilo izvoljeno novo vodstvo. Klub bodo v tem šolskem letu vodili predsednik Marko Martinuzzi in člani upravnega odbora Marjan Žekš, Leon Ban, Simon Petrovič, Matej Fišer ter Igor Žabot.

Sekretarka je Alenka Gačanova, blagajnik Vlasta Malačič, nadzorni odbor pa sestavljajo Mitja Lainščak, Mirela Cvjetković in Miran Hraščanec. Člani disciplinske komisije so Matej Fras, Gorazd Grabar in Tomaž Flegar. Poleg volitev pa smo na občnem zboru pregledali še delo kluba v lanskem letu.

Po formalnem delu je sledila pogostitev (»častil« je KPS), nato je bil žur!

Novi prostori!!!

Največja pridobitev kluba v letu 1996 je gotovo ureditev lastnih prostorov. Tako je naš novi klubski naslov torej: KPS, Kocljeva 7 (nad Svetom knjige), p. p. 196, 9000 M. Sobota. Vse informacije o delovanju in aktivnostih kluba pa dobite po telefonu 27 130. V sodelovanju s prof. Lukačem in Gimnazijo Murska Sobota imamo tudi svojo domačo stran na Internetu. Uradne ure so vsako soboto od 15. do 18. ure. Če se še niste včlanili, storite to čimprej, kajti pripravljamo številne popuste in ugodnosti za naše člane. Potrebujete potrdilo o vpisu, fotografijo, pristopno izjavo (izpolnite jo ob včlanitvi) in 500 SIT (KPS že kar nekaj let ne pozna inflacije!).

Bujta repa

Kot vsako leto, bo tudi letos organiziran »največji študentski žur na svetu« - BUJTA REPA.

Jedlo, pilo in plesalo po mizah se bo 18. decembra ob 19. uri v menzi tovarne Litostroj.

Iz Maribora bo krenil »konvoj« avtobusov (kapacitete so omejene). Za člane KPS-ja bo prevoz seveda zastoj. Pohitite z nakupom vstopnic, saj je število žal omejeno. Prijeti ali ne prijeti? Tou se sploj ne pijta!

Ka mo kaj

»brsali« letos

Na področju izobraževanja bomo sodelovali z Zvezo organizacij za tehnično kulturo (ZOTK), kar nekaj časa pa že uspešno sodelujemo z MIKK-om, s katerim načrtujemo nakup računalnika (uporabljali ga bodo lahko za lastne potrebe člani kluba, in to brezplačno, vključno z Internetom!) in študentske večere, v okviru katerih bomo organizirali koncerte, razprave, literarne večere ter druženja.

Po lanskem uspehu bo tudi letos likovna delavnica, ki jo bodo vodili študenti likovne akademije iz Ljubljane. Poleg študentov so k sodelovanju vabljeni tudi dijaki. Del izkupička od prodaje slik bomo namenili za boj proti narkomaniji v Pomurju.

Poleg slikanja se bomo letos učili tudi fotografiranja. Prvič bomo namreč organizirali tudi fotografsko delavnico.

Kmalu po Bujti repi bo seveda brucovanje z izidom klubskega glasila s šaljivo vsebino Bruc. Če smo že pri založniški dejavnosti KPS, naj omenimo, da bodo mojstri poezije in proze lahko izlili svoje duše v reviji Belmura. Svojo stran pa smo si izborili tudi v mladinskem časopisu Klanfa. Če imate kakšne prispevke za omenjene publikacije, nam to, pro-

sim, sporočite v času uradnih ur. KPS je navzoč tudi na radijskih valovih: v oddaji Prekmurski guč na radiu MARŠ, na radiu Murski val pa v oddaji Mladi val.

Šport

Ekipe KPS v malem nogometu pridno polni mreže svojih nasprotnikov v študentski ligi. Sodelovali bomo na 17. maratonskih treh src in 2. odprtem študentskem prvenstvu v cestnem kolesarstvu. Komur pa je asfalt preveč dolgočasen, pa bo lahko pod našim okriljem nastopil na 1. odprtem študentskem prvenstvu v gorskem kolesarstvu.

Naš klub je poleg pri vsaki stvari. Tudi na glasbenem področju. Tako bomo organizirali koncerte s sloganom »KPS in M. Sobota proti drogi«.

Pa še za konec ...

Zahvaljujemo se občinam M. Sobota, Beltinci, Gornji Petrovci, Cankova - Tišina, Rogašovci, Odranci, Moravske Toplice in Hodoš, ki so, zaenkrat, finančno podprle delovanje kluba. Naš žiro račun je 51900-678-45559 in čaka na vaše prispevke. Klubski študentski servis je Mladinski servis M. Sobota, Štefana Kovarja 30, tel. 21 038 in 32 058. Pridno študirajte, žurirali pa bomo skupaj že naslednji teden v Ljubljani na Bujti repi. Čao!

Za KPS Marko Martinuzzi

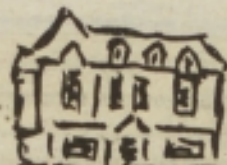
LUTVERCI - Vsi, ki se vozite skozi Lutverce, ste opazili, da so malo pred prvim snegom asfaltirali cesto. Delo jim je slabo uspelo, saj se nastale grbine med vožnjo predobro zaznajo. Delo še ni končano, saj še niso asfaltirali pločnikov, dokončali pa niso niti dovoznih poti do dela regionalne ceste R 352. Županu občine Vodeniku so poslali dopis, v katerem so navedli pripombe oziroma pritožbe, naj posreduje pri DURS-u v Ljubljani. (B. M.)

LENDAVA - V občini Lendava imajo tele krajevne skupnosti: Lendava, Dobrovnik, Genterovci, Mostje - Banuta, Dolga vas, Hotiza, Gaberje, Petišovci, Lakoš, Čentiba Orešje - Dolina in Gorice pri Lendavi. V občinskem proračunu so letos namenili krajev

GORNJA RADGONA - Na pomlad prihodnjega leta bodo v podjetju Radgonske gorice na štirih hektarjih na novo zasadili trto. Uporabiti bodo trsne cepljenke, ki so jih sami vzgojili. Za spomladansko sajenje so v trsnici pripravili kar 130.000 cepljenk, med njimi tudi 13.000 sadik znane radgonske ranine. In prav te bodo zasadili predvsem sami, duge pa bodo prodali. Obnova enega hektarja vinograda stane pet milijonov tolarjev. (F. Kl.)

LOKAL * INTERING * PRILOŽNOST

TRGOVSKI
LOKAL
V
ŽUTI
KUČI

VELIKOSTI
105 m2
PRODAMO
ZA
SAMO

160.000 DEM

INTERING d.o.o., M. Sobota, Arh. Novaka 13. Tel.: 069 31-906

VOŠČILO SKB banke

Vsem strankam
in poslovnim partnerjem
SKB banke PE Murska Sobota,
Agencije Lendava, Ekspoziture
Ljutomer, Ekspoziture Gornja
Radgona ter ostalim občanom
želimo, da bi v leto 1997
vstopili polni novih moči,
veselja in načrtov.
Zahvaljujemo se vam za
izkazano zaupanje v letošnjem
letu ter vas vabimo, da z nami
tako dobro sodelujete tudi v
prihajajočem letu 1997.
Obenem vabimo vse,
ki bi želeli pridobiti informacije
o pogojih poslovanja z banko,
da se oglasijo v poslovalnicah
SKB banke.

Vsem skupaj
Srečno in Uspešno
1997

PE Murska Sobota
Kocljeva 6
Tel.: 069/32-495

Ekspozitura Ljutomer
Stari trg 7
Tel.: 069/83-312

Ekspozitura Gornja Radgona
Trg svobode 12
Tel.: 069/61-841

Agencija Lendava
Mlinska 5
Tel.: 069/75-810

VEDEŽEVANJE
090 41 02
DARKO TRADING, d. o. o.
1 min. 156 sit

VEDEŽEVANJE
Magic line
090 4 123
1 min. 156 sit

VEDEŽEVANJE
DARKO TRADING, d. o. o.
090 42 65
1 min. 156 sit

VEDEŽEVANJE - SVETOVANJE
090 44 89
MERCANT - COM, d. o. o.
1 min. 156 sit

VEDEŽEVANJE - SVETOVANJE
MERCANT - COM, d. o. o.
090 44 90
1 min. 156 sit

VROCI SEX V ZIVO
00.599.2815
DIVJE ZGODBE
00.599.2811
SUPER VROCI
00.599.2555

KEMA TRGOVINA
PUCONCI

tel.: (069) 45 020, 45 021, faks: (069) 45 023
trgovina tel. (faks): 45 536

OPOZORILO KUPCEM!

DRAGI KUPCI!

Sporočamo vam žalostno vest,

da v Kemini trgovini opazno popuščamo:

10 % POPUSTA ZA IZDELKE KEME

5 % POPUSTA ZA VES DRUGI GRADBENI MATERIAL

POSEBNO TRAGIČNO:

10-30 % POPUSTA PRI PRODAJI KERAMIČNIH PLOŠČIC

50 % POPUSTA ZA LEPILO PRI HKRATNEM NAKUPU

PLOŠČIC IN LEPILA!!

8 % POPUST PRI NAKUPU PARKETA

6 % POPUST PRI NAKUPU TERMOIZOLACIJSKIH MATERIALOV

(NOVOTERM, STIROPOR)

Vzrok za tako popuščanje še iščemo.

Najverjetneje je krivo predbožično razpoloženje.

PROSIMO VAS, DA TE NAŠE SLABOSTI NE ZLORABLJATE

Z BREZGLAVIMI NAKUPI!!

Želimo Vam vesele praznike in srečno novo leto

KIA KIA MOTORS

AVTO-R CVEN

MODEL:	POPUST	CENA S POPUSTOM
SEPHIA SEDAN 1.6	19.900 DEM - 1.000 =	18.900 DEM
SEPHIA HB 1.5	20.690 DEM - 1.000 =	19.690 DEM
CLARUS 1.8	29.890 DEM - 2.000 =	27.890 DEM
KIA PRIDE 1.3 GLXI	14.990 DEM - 500 =	14.490 DEM

V ZALOGI 2 VOZILI

NE POZABITE, SPORTAGE od 36.990 DEM

KOMBI BESTA že od 20.890 DEM

AVTO-R CVEN, d. o. o.,
tel.: (069) 81 988
faks: (069) 84 125

Soboško pokopališče

V Murški Soboti že nekaj mesecev spreminjajo podobo pokopališča. Mnogi menijo, da prepočasni. Ko so odstranili ograjo na severnem robu (ob prejšnjem glavnem vhodu na pokopališče), ki meji na hrupno magistralo, je začel vhodni portal dobivati svojo novo podobo, takšno, kot so ga potrdili predstavniki in uslužbenci ljudstva na občini, in navsezadnje, kot ga je naročil investitor (soboška Komunala) in arhitekturno izdelal ZEU M. Sobota in kot ga poskuša ustvariti soboška Prekmurka (zadruga). Takšno, kot naj bi ga mesto imelo. Označujejo. Bolj kot počasnost spreminjanja podobe soboškega pokopališča ljudi očitno moti, da so jim vzeli staro, bolj ali manj neutemeljeno predstavo o pokopališču, katerega grobovi se morajo videti skozi njegove tipične zelene barve cipres. Podoba, ki naj bi na daleč oznanjala, da je pokopališče, takšno, ki je v »varaši« vsem na ogled, tipična prekmurska posebnost. Je torej za Prekmurce Soboti še vedno vas, ki grobove na ogled postavi?

V preteklih dneh so na uredništvo prihajali najrazličnejši zagovorniki cipres pa taki, ki so se bali, da bodo nemarnezi beton oveko večili z grafiti, pa taki, ki so line videli kar kot strelne, pa taki, ki se jim zdi vhodni objekt kot nalašč za bife in še in še otrobov bi se našlo. Nikogar od teh, ki so povzdigovali glas, pa ni na primer zanimalo, kje urediti primerno parkirišče, kako rešiti prehod pešcev čez železnico, kako ozeleniti pokopališče in, ne nazadnje, kaj pomeni nad 20-milijonska investicija kratkoročno in kaj dolgoročno. Ker so prišli na uredništvo predvsem nezadovoljneži, tudi takšni, ki so samo mimo grede zajadrali v Soboti, smo šli na pokopališče, da bi izvedeli, kaj si mislijo sorodniki pokojnih, povprašali pa smo tudi na ZEU.

Ljubomir Dešković st.: Zdajšnja ureditev, ki še ni dokončna, se mi zdi boljša od prejšnje. Nova ureditev je bila potrebna. Name-

sto žive meje so že zasadili plazi- lke. Ko bodo te zrasle in prerasle beton, bo imelo vhodno pročelje videz žive meje. Zato se mi zdi rešitev ustrezna.

Andrej Gorčan: Dobro, da so začeli končno urejati pokopa-

lišče. Pogrešam živo mejo, morda tudi zato, ker smo bili nanjo navajeni. Zdi se mi, da so z betonom preveč zaprli prostor, zato deluje utesnjenost. Podoba pa bo najbrž drugačna, ko bodo vsa dela končana. Vendar bi morali že zdaj potrositi nekaj soli, saj je na ploščicah zelo spolzko.

Branko Sever: Osebo nimam pripomb k temu betonu. Ta varianta je toliko boljša, ker se ne bo nabirala takšna nesnaga, kot se je prej med cipresami. Ko bi vi-

deli, kaj vse so ljudje porinili vanje! Tudi druga pokopališča imajo betonsko ali podobno zaščito. Vhod je dober, zakaj ne. Tukaj bosta prodajalna in kolesarnica. Zdaj so prednjemu delu dali vsaj neki pečat. Dejansko je potrebno nekaj močnejšega. Urediti bi morali še okolico ob grobovih padlih (op. ruskih) vojakov. Če so našli denar za drugo, bi morali tudi za to. Za to obstajajo mednarodne obveznosti, navsezadnje ti ljudje niso krivi, ker so

padli tako daleč od svojega doma.

Tomaž Lazar (ZEU M. Sobota): Da po novi ureditvi ne bo žive meje, je izhodišče, s katerega smo izhajali na podlagi investitorjeve želje (Komunala M. Sobota). Živo mejo bi bilo potrebno pogosto obnavljati zaradi bližine ceste, zimskega soljenja in izpušnih plinov. Hkrati smo se strinjali, da je potrebno pokopališče, ki je sredi

mesta, ostreje ločiti od preostalega dela. Z namenom, da bi bila ločnica močnejša, kot jo ustvarja živa meja, pa vendarle ne preveč ostra, smo se odločili za ograjo, ki je perforirana, preluknjana. Tako se ohranja povezanost pokopališča s preostalim delom mesta. Ob ograji so že zasadili rastline, tako da bo spomladi ozelenela. Elementi na njej so oblikovani z reliefi in luknjami tudi zato, da bi se plezalne ovile tako z zunanje kot notranje strani in tudi čez vmesne loke nad vhodnima objekta. Velikost objekta je bila osnovana na investitorjevo željo. Ob vhodu sta dva kioska, ob njiju pa smo predvideli pokrit prostor, namenjen za počivališče. Na ograji je odprtina v obliki enokrakega križa, ki na neki način simbolizira smrt. Ni pa to krščansko razpelo, saj smo večverska skupnost, navsezadnje je pokopališče namenjeno tudi tistim, ki niso verni. Pokopališče je sakralni objekt, ki pa nima verskega značaja. Tak značaj ima kapelica sredi pokopališča. Vhodni objekt torej ni sakralni objekt, temveč je vhodni portal in zato na njem tudi

ni verskega simbola. Namen ograje je tudi varovanje pred hrupom. Z vidika trajnosti pa je ograja dolgotrajna, z vidika cene pa cenejša kot lesena, ki bi jo bilo potrebno nenehno vzdrževati. Tudi cipele je potrebno obnavljati, in to vsakih pet, šest let. In ko jih obnavljaš, posekaš, je vhod gol. Se pa strinjam, da je z vidika porabe proračunskih sredstev to draga naložba. Mesto je mesto, zato sredi Sobote ne moremo narediti vidnega pokopališča kot naj bi bilo po nekaterih predstavah značilno za Prekmurje oziroma prekmursko vas. Globalizacija je dosegla tudi nas, pa če je nekaterim to všeč ali ne. Res pa je, da bi bilo lahko v notranjosti pokopališča veliko več zelenja, tudi velike smreke so posekali, tako da je soboško pokopališče eno od najmanj zelenih, tudi zato, ker lastniki grobov ne dovolijo zasaditve zelenja ob njihovih grobovih. Ostajajo pa problemi neurejenega parkirišča, nezavarovanega železniškega prehoda itd.

Daniel Belinger: Iz pokopališča so naredili taborišče. Tak vtis daje predvsem ograja. Že tako ni skorajda nič zelenega, zdaj pa še ta ograja. Na srečo se pokopališče širi, sicer bi ga najbrž zabetonirali z vseh štirih strani. Estetska rešitev se mi ne zdi dobra. Vse skupaj nima nobene »forme«. V začetku so načrtovali visoko živo mejo, zdaj pa ni nič iz tega. Celotno pokopališče so opustošili. Posekali so visoke smreke, vse, kar je bilo zeleno, so izruvali. Tlakovane poti so slabe kakovosti. Ploščice

se že krusijo in na njih ti kaj lahko spodrsne.

Anketo izvedli: POTOČNIK & JUHNOV (fotografije)

TURNIŠČE - V občini Turnišče imajo v okviru javnih del zaposlenih pet delavcev. V desetih mesecih so porabili čez milijon osemsto tisoč tolarjev.

Delavci javnih del so kosili travo, urejali zelenice, čistili jarke, nasipe, pomagali pa so tudi pri napeljavi telefonije. Še kar zadovoljni so in z javnimi deli bodo nadaljevali tudi v prihodnjem letu, morda s takimi, ki bodo naselja bolj približala turistom.

V prihodnosti pa nameravajo v Turnišču ustanoviti javno komunalno službo. (J. Ž.)

STOGOVC - V Stogovcih je Miklavž obdaril 70 otrok. Veseli pa so bili tudi nastopi 30 vrstnikov, ki so prišli iz Kulturno-umetniškega društva Apače. Kako pa v prihodnje? Ker Apačani menda ne nameravajo več prihajati gostovat, bi bilo prav, ko bi se podvzeli Stogovci sami! Samo denar ni dovolj, potrebno je veliko dobre volje in predvsem prostovoljnega dela. Tudi na kulturnem področju.

Pohvaliti pa gre krajevno organizacijo RK Stogovci, ki je pripravila v osnovni šoli (in ne kaki gostilni) pogostitev za 56 starejših občanov. Kulturni program pa so pripravili učenci OŠ Stogovci.

Udeleženci srečanja so bilo zadovoljni tudi zaradi organiziranega prevoza na srečanje in domov, za kar je poskrbelo PGD Podgorje. (B. M.)

V desetih mesecih šestindvajset žrtev

Hitrost še naprej ubija - Nesreča pri Murški Soboti

V desetih mesecih letošnjega leta se je v Pomurju zgodilo 1.750 prometnih nesreč, kar je za 8,5 odstotka manj kot v enakem lanskem obdobju. V največ nesrečah (1.419) je nastala materialna škoda, v 311 nezgodah so bile telesne poškodbe, v 22 nesrečah pa so ugasnili življenja. Na tiskovni konferenci na UNZ so povedali, da se je v nesrečah do konca oktobra lahko telesno poškodovalo 291 ljudi, hude telesne poškodbe je utrpelo 311 udeležencev v prometu, 26 ljudi pa je umrlo.

V primerjavi z lanskimi desetimi meseci je ta zadnja številka sicer nižja od lanske, ko so ceste terjale 34 življenj, a še vedno skrb zbujajoča tudi zato, ker se ne moremo reči, koliko žrtev prometa bo v Prekmurju in Prekiji v letu 1996, kajti novembra je cesta spet porabla dve življenji, tako da je bilo do začetka decembra že 28 žrtev.

Zadnja nesreča s tako hudimi posledicami se je zgodila v sredo, 27. novembra, ob 23.40 na magistralni cesti Rakičan-Murska Soboti. Iz rakičanske smeri se je peljal proti Murški Soboti 27-letni Bojan B., policist Policijske postaje Murska Soboti, doma v Gradišču pri Murški Soboti. Zaradi domnevno prevelike hitrosti je s svojim osebnim avtom Hyundai zapeljal na bankino, da se je vozilo začelo prevračati in končno obstalo na kolesarski stezi. Voznik je padel iz avta in se tako hudo poškodoval, da je na kraju nesreče umrl. Bojan B. je letošnja druga žrtev prometa med policisti. Januarju se je smrtno ponesrečil policist iz Zepcevec.

Najpogostejši vzrok za prometne nesreče je še vedno prevelika hitrost. Pomurski policisti so v desetih mesecih ugotovili preokoliščno hitrost (in ustrezno ukrepali) pri 15.369 voznikih. Bili so pozorni tudi na (ne)privezovanje z varnostnim pasom in represivno ukrepali zoper 7.729 voznikov, kar je za 92 odstotkov več kot lani v enakih desetih mesecih. Letos so v prometu odkrili 3.719 vinjenih voznikov, to pa je za 29 odstotkov več. Sodnikom za prekrške so v desetih mesecih prijavili 10.941 udeležencev v prometu, mandatno (na kraju samem) so kaznovali 28.952 voznikov, na manjše prekrške pa so opozorili 5.888 ljudi. Vsa ta tri števila so večja kot v enakem lanskem obdobju, zlasti kar zadeva mandatne kazni. Teh so izrekli 61 odstotkov več. Naj sklenemo: v letošnjih desetih mesecih je stanje v prometu v primerjavi z lanskim enakim obdobjem ugodnejše, število izrečenih ukrepov (predlog za kaznovanje pri sodniku za prekrške, mandatne kazni, opozorila) pa je višje. Mur to pomeni, da nas (voznike) lahko spametujejo zgolj kazni? S. S.

Nimamo se preveč radi

Na UNZ ugotavljajo, da so bile v desetih mesecih tega leta razmere pri ravnanju javnega reda in miru ter splošne varnosti ljudi manj ugodne kot v enakem obdobju lanskega leta. Na tako sklepanje kažejo predvsem: vse večja agresivnost ljudi, saj so nekateri storili uporabili nevarna orodja ali celo orožje; večji kršitev javnega reda in miru (kar je sicer prekrške) je preraslo v kazniva dejanja s katerimi ni bila le ogrožena splošna varnost, ampak so bile tudi hude in smrtno poškodbe.

V desetih mesecih so organi za notranje zadeve poslali sodnikom za prekrške 1.876 predlogov za kaznovanje. Izstopa motenje nočnega miru, potepanje in vpije, omalovaževanje policijskih organov, pretepanje ... Največ prekrškov je bilo storjenih pod učinkom alkohola in v stanovanjih (999 prekrškov), nato na cesti, trgih (466) in gostinskih objektih (351). Policijske te so v desetih mesecih intervenirale 744-krat v zasebnih prostorih in 75-krat na javnih krajih.

O tujcih, ki jih zavrnejo na mejnih prehodih, ker ne izpolnjujejo določenih pogojev za vstop v našo državo (so brez denja), poročamo skoraj vsak teden. Toda skoraj neverjetno je, da so jih v desetih mesecih zavrnili kar 6.500 do tega 213 tistih, ki do prišli iz avstrijske smeri; 552, ki do pripotovali Hrvaškega, in kar 5.739 jih je prišlo z Madžarskega, večina na prehod v Delavci. Na tem prehodu so zavrnili tudi 1.248 tovornih vozil, ker niso bila tehnično brezhibna oziroma so imeli šoferji neustrezne dokumente.

Policisti so letos odkrili 775 ljudi, ki so prišli v našo državo čez zeleno mejo brez tako imenovanih ilegalcev. Največ (kar 416) je bilo Romunov, potem Egipčanov, Makedoncev, Turkov, Ukrajincev in državljanov ZR Jugoslavije.

Sploh je prehajanje meje na območju Pomurja zelo živahno. Čez »naše« mejne prehode z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško je potovalo v desetih mesecih 16.974.869 ljudi, od tega čez prehode na slovensko-avstrijski meji 9.824.576 potnikov, kar je tri odstotke več kot lani. Večji je bil tudi osebni promet čez slovensko-madžarsko mejo (pet odstotkov), kar za 14 odstotkov več pa je bilo potnikov na slovensko-hrvaških prehodih. S. S.

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.
Murska Soboti

Menjalniški tečaj Pomurske banke dne 10.12. 1996. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 10. decembra 1996 od 00. ure dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.294,4821	1.258,00	1.285,00
Francija	100	2.695,8055	2.589,20	2.671,50
Nemčija	100	9.108,3741	8.850,00	9.040,00
Italija	100	9,2468	8,84	9,21
Švica	100	10.697,7854	10.335,50	10.664,00
ZDA	1	141,2709	137,70	141,30

Delovni čas
v torek, 31. decembra 1996

Cenjeno stranke in komitente obveščamo, da bodo vse enote LB Pomurske banke poslovale zadnji dan v letu od 7. do 11. ure.

Vsak četrtek presenečenje za tri naročnike, ki pravočasno poravnajo naročnino.

Praktične nagrade v vrednosti 10.000 tolarjev.

VESTNIK NAGRAJUJE!

Imena srečnih izžrebancev:

Panker Janez, Satahovič 18, 9000 M. Soboti,
Baler Josip, Kušanovič 18, 9202 Mučkovci
Voršič Anton, Bedislavci 37, 9243 Mala Nedelja.
Nagrade bomo poslali po pošti.

NISTE SAMI, VESTNIK JE Z VAMI!